

**PARTIDUL COMUNIST ROMÂN —
STEGARUL LUPTEI PENTRU
UNITATEA, SUVERANITATEA
ȘI INDEPENDENȚA PATRIEI**

La 8 mai 1981 se împlinesc 60 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, stegarul destinului istoric al poporului român, al luptei revoluționare a maselor largi populare împotriva exploatării și asupririi, pentru dreptate socială și națională, exponentul fidel al intereselor naționale supreme ale poporului român, conducătorul încercat al operei revoluționare, patriotice de edificare a socialismului și comunismului în România.

Ființarea Partidului Comunist, eveniment de însemnătate istorică în viața clasei noastre muncitoare, a întregului popor român, a marcat o etapă nouă, superioară în mișcarea revoluționară și democratică din România, comuniștii preluând și ducând mai departe idealurile luptei de eliberare națională și socială a națiunii noastre, cele mai bune tradiții ale mișcării muncitorești, democratice, progresiste. Sub conducerea Partidului Comunist Român, clasa muncitoare, poporul român au străbătut un drum glorios de lupte și victorii, au înfruntat actul demnității naționale din august 1944, mărețele țeluri ale revoluției de eliberare națională și socială antifascistă și antiimperialistă în patria noastră, au asigurat transformarea democratică și socialistă a societății, au pus temelii trainice României de azi, ca țară prosperă, liberă, independentă și suverană între popoarele și națiunile lumii.

La scara istoriei, 60 de ani de viață și luptă al Partidului Comunist Român nu reprezintă o perioadă prea îndelungată. Dar drumul parcurs de popor sub conducerea sa, prin transformările sociale al căror inițiator și conducător a fost, prin uriașă influență pe care a câștigat-o în

(Continuare în pagina 2)

MIRCEA MUȘAT

Supunem atenției:

PARIUL ALBOTA,

sau cum zace uitată o idee
numai pentru că este prea simplă,

Desti trifoiul este, cum și numele-i ne arată, o plantă cu trei frunze, copiii și îndrăgostiiți caută trifoiul cu patru foi spre a-și afla astfel „norocul”. La cei 68 de ani ai săi, doctorul inginer Constantin Nicolae știe însă că norocos se poate dovedi chiar și trifoiul cel cu trei foi, despre ale cărui calități, ca plantă premergătoare pentru cereale, s-a ocupat pe când lucra la Stațiunea de cercetări agricole Albota, de lângă Pitești, și se ocupa și-acum, ca pensionar căruia nu-i ajunge timpul. Mai mereu este plecat de-acasă, acolo unde oameni înmoși din agricultură vor să-și știe prin preajma lor, ca sfătuitoare, pentru obținerea unor producții cât mai bune.

— Avem, zice el, în partea de sud a țării, între Carpații Meridionali și Cîmpia Română, cam un milion de hectare de podzoluri și soluri podzolite. Or, datorită însușirilor fizice, chimice, biologice ale acestor terenuri, pe de o parte, iar pe de

(Continuare în pagina 6)

DUMITRU CONSTANTINESCU

**Oamenii satului
în satul lor**

Duminică, 8 martie, dimineata, pe stadionul comunal din Bucu (stadion comunale, cum îl numesc microbistii locali dintr-un adine respect pentru semnificativul turneu al fotbalistilor de la „Rapid” București, în care ei cred cu toată țaria, în Italia, unde aceștia au jucat în general cu echipe de înălțimea celei din Bucu), peste cinci sute de spectatori, bărbați zdraveni, copii și câteva femei trimise de obște ca reprezentante ale sexului slab de Ziua Internațională a femeii, așteptau cu sufletul la gură începerea partidei „Lumina” Bucu - „Gloria” Mihail Kogălniceanu — ultima, comună vecină și prietenă. Între ei, la mijlocul tribunei întâi, trei bărbați socoteau sirguincioși de-o parte „boabele”, de cealaltă punctele. „Boabele” pe care aveau să le dea băieții în poarta adversă și punctele care-i vor

(Continuare în pagina 4)

RAZVAN BARBULESCU

UCENICIE (Elevii Școlii sportive nr. 1 din București)

Fotografie de A. MIHAILOPOL

ANUL XXX - NR. 12 (1345) - 19 MARTIE 1981

flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

**BĂRBĂȚIE,
SOLIDARITATE,
OMENIE**
[pag. 16 — 17]

Sub fereastra lui Preda

(...Eram la Moscova, însoțit de prietenul Gheorghe Pituț în căutarea mormintului lui Esenin din cimitirul Vaganskoe. Aflându-l, după lungi căutări, am rămas înmărmuriți: lângă mormintul acoperit de lărbă al lui Esenin se afla, în carne și oase, chiar Esenin. Vreau să spun că privirile mirate dacă nu speriate ni s-au întâlnit cu ale unui tânăr blond, cu ochii albaștri, îmbrăcat într-o uralșă rubașcă albă și cu pantalonii albi. Era — am aflat mai târziu — un strănepot al lui Esenin venit din Riazan cu logodnica sa căreia, pe mormintul poetului, i-a pus în deget inelul sorocit.

...A doua tuburătoare întâmplare ce mi-a umplut sufletul de un fior aproape mistic s-a petrecut în vara lui '80 sub fereastra lui Marin Preda de la „Cartea Românească”. Veneam din Cismigiu cu Nichita la doar o lună de la îngroparea lui Marin Preda când ne-am aflat în fata unui incredibil spectacol: sub fereastra stlută (acum cu jaluzele trase) era legat un... cal! Un cal în inima Bucureștilor rumegându-și bizarul nutreț (frunze și

flori, aduse de nu se știe cine) și lovind asfaltul cu nedumerire, când cu o potcoavă când, ritmat, cu alta. Un biet cal cu oasele cu evidență desenate sub pielea roasă de munci umile, un cal deprins cu povara și biciul și clătînind (imagini veche) uscatul cap de vioară al capului mîndru în așteptarea unui stăpîn absent. Ce căuta el acolo n-aveam cum pricepe. De ce stătea sub fereastra iubitorului de gloabe ce pină de curînd putea fi văzut străbătînd încăperea și așezîndu-se la biroul plin de dosare și cărți? Părea un duh venit din Bărăgan spre a culege umbra risipită în lutul mării cetăți a omului firav și trist, totdeauna împovărat de griji nemărturisite și totdeauna clipind defensiv sub ochelarii cu enorm de groase lentile. Un om necunoscut în ciuda a două cărți marcat-autobiografice, muncitor neliniștit (fără stare, zic țărani) al unui ogor literar cu fruntarii pierdute în mit, iubitor de tăcere și singurătate și totuși vesnic căutîndu-le apropierea puținelor ființe cu care izbutea să comunice. Ce căuta calul în cruce de zi vărată acolo, sub zidurile casei boierești cu plafoane încă fisurate de cutremure, ca sub o troiță cu jgheab de apă din Siliștea Gumești? Cal necăjit — jucărie de copil sărac — nesemănînd cu bidivul poveștii, hrănit cu țevi de jeratic. Un mesaj venit din fumul cu bună mireasmă al unei ve-

chimi ce-i conferă țaranului un loc sta-tornic în toate mitologiile cite s-au imagi-nat.

Întimplarea — pentru mine fantastică — capătă proiectii simbolice și calul de sub fereastra lui Marin Preda mi-a pă-rut înhămat la un car plin cu cărți scrise și nescrise (bibliotecă de lut și de grîu.).

Nu m-am numărat printre apropiații lui Marin Preda; orgolios și solitar la rîndu-mi nu i-am forțat intimitatea dar cred că marele scriitor a văzut în mine nu un discipol descăciulit ori vreun epigon fa-melic, ci un cititor iubitor și plin de res-pect al cărților Domniei-Sale, un mai tî-năr coleg și frate într-o cerneală.

Vor trece ani ai scintiletoarei sale glo-rii, vor trece poate veacuri și în megalopoli-sul ce trebuie că vor fi Bucureștii, cu silueta abrupt răsfîrîntă în granituri și metaluri va trece vesnic, un cal. Căi nu vor lipsi nicicînd dintre mașinăriile cetă-ții.

Unul dintre ei va fi priponit sub fe-reastra cu geamul prefăcut în vitral de respirația genului. I se vor zvrili la pi-cioare vrejuri de flori (hrană firească a cailor, cred citadînii) și de lumina pot-coavelor lui se va lumina, sub lespezi, pămîntul. Pămîntului compus din minera-lele toate. Dar și din oasele poezilor...

GHEORGHE TOMOZEI

Partidul Comunist Român - stegarul luptei pentru

(Urmare din pagina 1)

Societatea noastră, acești ani se inscriu ca o adevărată epocă istorică.

Pentru proletariatul român — născut din realitățile economice și social-politice ale României de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și din prima jumătate a secolului al XIX-lea — idealul unității și independenței naționale s-a constituit într-o adevărată permanență, el ilustrând toate acțiunile pe care mișcarea muncitorească și socialistă le-a întreprins în activitatea sa. Odată cu apariția mișcării muncitorești, cu crearea celor dintii organizații proletare și pe măsura asimilării creațiilor a socialismului științific, proletariatul începe să dea adevărată măsură a capacității sale de investigație a realităților timpului, să devină, așa cum se subliniază în Programul Partidului Comunist Român, „purtașul idealurilor celor mai revoluționare ale maselor populare, exponentul aspirațiilor vitale ale întregului popor muncitor spre dezvoltarea patriei pe calea progresului, spre o viață liberă și demnă, spre făurirea unității naționale și cucierirea independenței de stat”.

În concepția mișcării noastre muncitorești, independența și unitatea națională și de stat au fost socotite deziderate majore, imperios necesare atât pentru propășirea, în ansamblu, a țării, pentru rezolvarea problemelor fundamentale cu care se confrunta România, cât și pentru întărirea și dezvoltarea luptei clasei muncitoare împotriva exploatareii, pentru făurirea unei noi orânduiri sociale. Este semnificativ în acest sens concepția pe care o exprimă, la 1872, Asociația generală a lucrătorilor din România, cu cinci ani înainte de proclamarea independenței absolute de stat a României. Tînăra clasă muncitoare din România, care își crease deja prima organizație centralizată la nivel național, una dintre cele mai vechi organizații muncitorești din lume, a pus în discuție ideea necesității întăririi țării prin dezvoltarea sa economică, în special prin crearea unei industrii puternice, care să fie „o putere a statului român, o onoare a națiunii noastre”. „Industria națională — declara, în continuare, unul din reprezentanții asociației — este esența puternică și producătoare în averea unei țări — ea face încă și respectul țării în afară”.

Mișcarea muncitorească și socialistă din România a dat strălucite dovezi ale patriotismului său, ale dăruirii și devotamentului pentru cauza poporului și a patriei. În 1877, atunci când întreaga viață politică se concentra în jurul marelui eveniment pe care-l reprezenta proclamarea, la 9 mai, a independenței depline de stat a României, cele dintii cercuiri socialiste s-au manifestat și ca susținătoare active ale luptei pentru cucierirea neatârării, ca purtătoare ale idealurilor patriotice de unitate și suveranitate ale poporului român. Această atitudine izvoră din convingerea fermă că independența de stat a țării constituie o condiție esențială a propășirii naționale a poporului român și o bază necesară pentru continua dezvoltare a mișcării muncitorești. Tocmai de aceea, apărarea și consolidarea independenței și făurirea unității naționale au stat permanent în atenția partidului politic al proletariatului din România, creat în martie 1893, au constituit direcții majore ale gândirii teoretice și acțiunii sale practice, care s-au bucurat de o puternică rezonanță în epocă.

Atașamentul față de patrie implica, în același timp, lupta pentru cucierirea unor condiții de propășire a maselor largi populare, pentru ridicarea lor la un nivel corespunzător material și cultural. Măsurile necesare apărării independenței țării, sublinia un document al partidului clasei muncitoare „trebuie să le căutăm, trebuie să le găsim în noi, în neamul nostru care a știut, după vremuri, să se arate în stare de a păstra și a apăra cu vrednicie acest pământ împotriva tuturor încălcărilor și a năvălirilor. Pentru aceasta, pentru a face din România o stincă solidă care să stea mindră și semeată înaintea amenințătoarelor valuri, trebuie să deșteptăm la viață politica pe ființe, pe urmașii acelor viteji care în atâtea rinduri și în scurgerea atîtor veacuri ne-au apărut țara, neamul. Căci ce am fi noi astăzi ca stat, ca națiune, fără pandurii lui Tudor, fără țărani de la Izlaz, fără eroii din Dealul Spirii”.

În felul acesta, partidul revoluționar al proletariatului, afirmându-și caracterul de clasă a pus în lumină, totodată, rolul său ca partid național și democratic în înțelesul cel mai adînc al cuvîntului căci „interesul țării — se spunea în raportul de la Congresul partidului din 1910 — nu este ca temelie de la orașe și sate să se dărapene, ci este, dimpotrivă, ca poporul să fie bine situat materialmente și moralmente. Cînd cerem deci îmbunătățiri și reforme, lumină și bunăstare, noi luptăm nu numai pentru realizarea intereselor unei clase, ci luptăm pentru țara întreagă, pentru întărirea națională. Socialismul — conchidea raportul — militează consecvent pentru apărarea intereselor profunde și fundamentale ale națiunii întregi”.

Necesitatea istorică inexorabilă, reclamată de legile obiective ale evoluției societății românești, făurirea statului național român unitar, care a angrenat toate clasele sociale și forțele politice atât din vechea Românie cât și din teritoriile istorice românești aflate încă sub stăpînire străină au găsit în socialismul român, în partidul politic al clasei muncitoare țaria argumentelor istorice. „Voim Dacia așa cum ea fu — scria revista intitulată semnificativ „Dacia viitoare” — fiindcă istoria și dreptul, trecutul și prezentul, ne dau dreptul a aspira la o Dacie română. Acest pământ, udat cu singele și sudoarea străbunilor noștri, înmulțit cu țarina lor de douăzeci de ori seculară e al nostru”. Tocmai de aceea, militanții socialiști și-au îndreptat atenția asupra epocii lui Mihai Viteazul și a lui Al. I. Cuza, socotîți ca un simbol al idealului unității și independenței naționale.

În abordarea acestei chestiuni de importanță vitală pentru destinele poporului român, militanții socialiști au avut permanent în vedere toate provinciile românești aflate încă sub dominație străină. Ei au demascat crunta exploatare națională la care erau supuși românii de către marile imperii vecine, descifrînd, totodată, atât sarcinile mișcării de eliberare națională, derivate din situația spe-

cifică a fiecărei provincii, cât și direcțiile esențiale de acțiune ale partidului politic al proletariatului din România în problema națională. „Cînd vorbim de unitate națională, de ajutorarea românilor de a se putea liber dezvolta — declarau socialiștii —, fără îndoială că ne gândim la toți românii, din orice parte și sub orice stăpînire ar fi. Acesta e un punct asupra căruia nu mai incupe nici o discuție”.

În același timp s-au dezvoltat continuu legăturile pe multiple planuri ale proletariatului din vechea Românie cu cel din teritoriile cotoprite, concretizate în schimburile reciproce frecvente de delegați la congrese și conferințe, de publicații și corespondență, în permanenta vehiculare de cadre, în acordarea de sprijin material și moral în acțiunile întreprinse. Inseși cerințele luptei au impus îndreptarea eforturilor socialiștilor români spre intensificarea și stringerea legăturilor dintre ei, în direcția creării, în fapt, a unității pe plan național a mișcării muncitorești a partidului politic unic al clasei muncitoare.

Continua agravare a contradicțiilor dintre marile puteri imperialiste în direcția unei conflagrații mondiale a impus Partidului Socialist, la începutul secolului al XX-lea, o examinare atentă, realistă și lucidă a situației, sub toate aspectele sale, maturitatea partidului în această împrejurare se degajă și din activitatea teoretică și practică consacrată problemei războiului și păcii, inclusiv participarea la dezbaterile internaționale potrivit războiului imperialist, unde socialiștii români au adus contribuția unei mișcări revoluționare mature. Reprezentantii partidului proletar au dezvoltat rădăcinile sociale, economice și politice ale războaielor, demascînd caracterul imperialist, de jaf și cotopire a politicii marilor puteri imperialiste ca „adevărată cauză a războaielor”.

Izbucnirea primului război mondial a găsit partidul clasei muncitoare la înălțimea misiunii sale istorice. „Cu toate că primul război mondial a avut un caracter imperialist, poporul român — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu a participat la acest război călăuzit de intenții de cotopire și anexiune teritorială... Aspirațiilor profunde ale poporului român spre unitate le-au dat glas declarațiile politice ale vremii, presa, puternicele manifestări publice care au avut loc cu acest prilej pe întreg cuprinsul țării și, în mod deosebit, entuziasmul nemărginit cu care ostașii români au fost întimpinați în Transilvania de masele largi ale întregii populații. Numeroși cetățeni, atât din România de atunci cât și din Transilvania și Bucovina, aflate sub stăpînire imperială habsburgică, s-au înrolat voluntari, cerînd să li se dea posibilitatea de a lupta pentru cauza întregii țări”.

Partidul Socialist, în consens cu atitudinea generală a maselor nu a identificat caracterul imperialist al războiului cu dreptul sacru al poporului român de a-și împlini idealul național. Atunci cînd Armata română a trecut Carpații și s-a pus problema poziției clasei muncitoare față de lupta asumată pentru desăvîrșirea statului național unitar, Comitetul Executiv al Partidului Socialist s-a plasat pe poziția sprijinirii hotărîte a acțiunii de eliberare a pămînturilor românești aflate sub stăpînire străină. Stau măturte faptele, care atestă că în confruntarea cu situația dramatică, creată ca urmare a invadării unei mari părți a teritoriului țării de trupele Puterilor Centrale, mișcarea muncitorească a dovedit, prin eroism și jertfe, dragostea sa fierbinte de patrie, idealul făuririi statului național român unitar.

Jaful, teroarea, samavolnicile de tot felul au stîrnit revolta și ura profundă a poporului român, neîmpăcat nici o clipă cu gîndul ocupației și al opresiunii străine. În fruntea mișcării de rezistență împotriva cotopitorilor, care a cuprins cele mai largi clase și pături sociale, s-a aflat clasa muncitoare, animată de un profund patriotism, socialiștii români. Militanții socialiști rămași în teritoriul ocupat au reorganizat activitatea organizațiilor partidului în noile și grelele împrejurări. Sustragerea de la munca forțată, sabotarea printr-o varietate de forme a mașinii de război, activitatea propagandistică, mitingurile de protest, grevele, demonstrațiile de stradă, activitatea de partizană, au constituit, în pofida măsurilor represive brutale, mijloace eficiente folosite de clasa muncitoare în acțiunea amplă de subminare a dominației cotopitorilor. În acest timp, teritoriul liber al Moldovei a reprezentat simbolul salvării întregii țări, al bătăliei de eliberare a teritoriilor cotoprite, de înfăptuire a năzuințelor de făurire a României unite. Muncitorimea, înfruntînd foamea, lipsurile de tot felul și bolile, a depus o activitate asiduă în fabrici și ateliere, a dat dovadă de înalt sacrificiu pentru susținerea potențialului militar al armatei. Un mare număr de socialiști au participat la bătălia ce a atins momentele de culme ale eroismului popular la Mărăști, Mărășești și Oituz, pentru salvarea ființei naționale a poporului, mulți dintre ei jertfindu-și viața în luptele glorioase pentru apărarea pămîntului străbun al patriei.

În împrejurările create de prăbușirea țarismului și a monarhiei austro-ungare, ale victoriei Revoluției socialiste din Rusia lupta pentru încheierea procesului de făurire a statului național român unitar a luat un deosebit avînt, angrenînd întreg poporul, atât din vechea Românie, cât și din teritoriile aflate sub dominația străină. În acest context istoric, sub îndrumarea organismelor larg reprezentative de conducere a luptei eliberatoare, masele largi populare impun în aceste provincii o administrație românească și își exprimă, în cadrul unor impresionante adunări pu-

blice plebiscitare, voința neștrămutată de unire cu Țara.

Mișcarea muncitorească, reprezentanții săi, s-au situat în primele rinduri ale luptătorilor, afirmîndu-și, în același timp, propriile revendicări. Rolul clasei muncitoare, al partidului său, s-a manifestat pregnant și prin influența exercitată asupra programelor politice adoptate în această epocă de puternică efervescență patriotică, în susținerea unor obiective cu caracter democratic în favoarea poporului muncitor. Faptul că în Declarațiile istorice votate de adunările constituante cu caracter plebiscitar au fost introduse o serie de revendicări cu caracter larg democratic: votul universal, reforma agrară, libertatea și egalitatea în drepturi pentru toți cetățenii țării, legislația muncitorească etc. a fost tocmai rezultatul luptei hotărîte a maselor largi, în frunte cu clasa muncitoare, cu partidul său politic.

Salutînd cu înflăcărare actul — făurirea statului național unitar român — în declarația din 13 februarie 1919 a Comitetului Executiv al Partidului Socialist și a Comisiei generale provizorii a sindicatelor se arată: „Ca socialiști români, internaționaliști, salutăm cu bucurie dezrobirea națională a poporului român din provinciile subjugate pînă acum și respectăm legămîntele de unire hotărîte... România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mine”.

Desăvîrșirea unității național-statale a României demonstrează cu țaria argumentului istoric, că acest eveniment a fost rezultatul firesc al unui proces pentru împlinirea căruia poporul român a dus o multiseclară luptă, iar nu o consecință a conjuncturii externe sau a unor înțelegeri intervenite la masa tratativelor. Tratatul de pace au consfințit pe plan internațional o situație de fapt creată de lupta maselor populare. Unirea al cărui proces s-a încheiat la Alba Iulia, la 1 decembrie 1918, a contribuit la înfăptuirea firească a năzuințelor seculare a poporului nostru, a visului pentru care au luptat și s-au jertfit ne-numarate generații de înaintași, împlinirea unei necesități obiective a însăși dezvoltării istorice.

În contextul general al profundelor mutații politice și sociale petrecute în lume după primul război mondial, au avut loc și în România postbelică mari schimbări, care au deschis perspective dezvoltării mai rapide a forțelor de producție ale țării și totodată s-au creat condiții favorabile pentru intensificarea activității forțelor sociale progresiste, a mișcării muncitorești revoluționare.

Un moment de cea mai mare importanță în istoria dezvoltării mișcării muncitorești și a celorlalte forțe democratice și progresiste din țara noastră în lupta pentru apărarea independenței și suveranității naționale l-a constituit făurirea Partidului Comunist Român, în mai 1921. Continuarea direct al partidului politic creat în 1893, a celor mai bune tradiții ale mișcării muncitorești și socialiste din România, partidul comunist este, în noile condiții istorice, exponentul fidel al intereselor clasei muncitoare, ale întregului popor român.

Stegar al intereselor naționale fundamentale ale poporului român, partidul comunist s-a ridicat ferm în apărarea independenței, suveranității și integrității țării, a militat pentru o politică externă de pace și colaborare cu celelalte popoare, împotriva dominației străine, pentru prietenie și alianță cu vecinii, cu toate statele lumii. Luptele sociale din perioada crizei economice, care au culminat cu marile bătălii de clasă ale petroliștilor și ciferiștilor din ianuarie-februarie 1933, s-au împletit cu lupta împotriva monopolurilor străine care impuseseră guvernului român grele prevederi economice, stîrbînd grav independența și suveranitatea României, pentru drepturi economice și politice, pentru democrație, independență și suveranitate națională a avut și o puternică semnificație internațională, ea inscriindu-se printre primele mari acțiuni de luptă ale proletariatului internațional după înscăunarea la putere a nazismului în Germania.

În deceniul al patrulea, cînd fascismul și revizionismul deveniseră un pericol real pentru România, Partidul Comunist Român s-a adresat forțelor democratice și progresiste arătînd gravele primejdii care planau asupra țării, atât din interior, din partea agenților hitleriste — Garda de fier —, cât și din afară, unde Reichul nazist zăngănea deja armele pentru revizuirea granițelor pentru încălcarea Tratatelor de pace și securitate dintre toate statele lumii.

Atent la evoluția evenimentelor internaționale, la creșterea primejdiei războinice și revizioniste, Partidul Comunist Român adresa maselor documentul intitulat: „Sarcinile P.C.R. față de pericolul unui război imperialist”, prin care stabilea tactica pentru „atragera întregului popor muncitor la lupta largă și efectivă, la lupta revoluționară contra acestor planuri imperialiste”. Cu deosebită forță de convingere, organul central de presă al partidului scria: „Existența neamului românesc ca națiune, existența României ca țară independentă sînt în joc. Poporul român trebuie să se decidă dacă înțelege să-și apere existența și independența. Iar poporul român nu poate da decît un singur răspuns. Cu toată energia, la nevoie cu arma în mînă, poporul român își va apăra existența contra bandiților hitleristi care vor să ne răpească independența națională”. Referindu-se la calea sigură pentru dobîndirea victoriei, ziarul conchidea: „Frontul popular antifascist, în care să-și dea mina tot ce e cinstit, tot ce e muncitor, tot ce e cultură în România, are un mare rol național. De închegarea rapidă și de lupta energetică a acestui front al poporului va depinde nu nu-

unitatea, suveranitatea și independența patriei

mal salvarea libertăților lăuntrice ale poporului, ci și existența sa ca națiune”.

Cu multă claritate, Plenara a V-a lărgită a C.C. al P.C.R. după o amplă și realistă analiză a problematicii ce-l stătea în atenție, conchidea: „In caz că Germania hitleristă, dezlănțuind războiul în Europa și va ataca România cu ajutorul Ungariei horthyste, comunistii vor considera necesară apărarea fiecărei palme de pământ al țării noastre... Continuând lupta pentru asigurarea pozițiilor economice și politice ale muncitorimii, țărânimii și naționalităților asuprite, noi, comunistii, vom intra în primele rânduri ale luptătorilor pentru respingerea agresiunii fasciste și vom duce războiul până la capăt...”

Documentele vremii vorbesc cu puternica lor forță de convingere despre preocupările consecutive ale comunistilor din România în problemele apărării independenței și integrității României. Cu multă căldură apela P.C.R. de fiecare dată la membrii și simpatizanții săi ca ei să se plaseze în primele rânduri ale luptei pentru apărarea hotarelor țării. „Ne cheamă la luptă singele lui Doja, Horia și Tudor Vladimirescu — glăsua vibrantul apel elaborat de C.C. al P.C.R. în ianuarie 1938. Ne cheamă la luptă dragostea de țară, pe care nu vrem s-o vedem sfîșiată și cotropită, dragostea de acest popor, pe care nu-l vrem ingenușchiat și robit”. P.C.R. exprima totodată părerea că „rezistența înarmată a poporului român în caz de agresiune e legitimă și ea (muncitorimea — n.n.) va merge în primele rânduri ale bătăliei”.

În împrejurările grele de la sfîrșitul anului 1938, „Scînteia” publica un articol intitulat semnificativ: „Nori grei deasupra României, în care se arată: „România după München e, mai mult ca oricînd — după fericita expresie a lui Iorga —, o țară pîndită”. „Și pîndită nu numai de corbii de pradă ai revizionismului maghiar, ci și de săbatarea fiară, îmbătăta de singele jertfelor sfîșiate, care este fascismul german... Partidul nostru nu va crușa nici o sforțare, nici o jertfă pentru a strînge laolaltă muncitorimea și a porni în fruntea ei la unirea tuturor forțelor dornice să apere pacea și independența României”.

Încă în primele zile ale anului 1939, P.C.R. a adoptat o serie de măsuri în vederea intensificării activității antifasciste, pentru pace. Pe această linie, în ziarul „Scînteia” a fost publicat articolul: „24 ianuarie 1859—1939”, în care, după ce se arată importanța unirii săvîrșite cu 80 de ani în urmă, se sublinia: „Astăzi, cînd independența națională a poporului român și unitatea României sînt din nou primejduite, amintirea luptelor duse pentru untre trebuite să indemne la o luptă dirză și hotărîta contra dușmanilor din afară și a agenților lor dinăuntru”.

După invadarea Cehoslovaciei de către trupele hitleriste, C.C. al P.C.R. a adresat la 17 martie 1939 un apel întregului popor român, subliniind: „Trupele de asalt ale lui Hitler au invadat Cehoslovacia și se găsesc la granița țării noastre. Întreg poporul să se pună în stare de alarmă... Să fie pregătit la luptă întreg poporul român pentru apărarea țării, împotriva cotropitorilor fasciști!”

În filele de aur ale istoriei patriei noastre rămîn încrustate imaginile de un răscolitor patriotism ale celui remarcabil Mai 1939 în care a avut loc impunătoarea manifestare antifascistă și antirăzboinică din București și din alte centre ale țării pentru apărarea independenței naționale. Patriotismul fierbinte al comunistilor, conștiința înaltei răspunderi pentru soarta și viitorul României, hotărîrea de a apăra cu orice sacrificii independența națională și integritatea teritorială a statului — grav amenințate de Germania hitleristă și aliații acesteia — și-au găsit o minunată expresie în lozincile care erau scandate în chiar Piața palatului regal de mîile de manifestanți: „Vrem România liberă și independentă!”, „Vrem respectarea granițelor”, „Să ținem oienț agresorului!”

O cuprinzătoare analiză a întreprins Plenara a VI-a a C.C. al P.C.R. din iunie 1939 asupra problemelor apărării integrității țării, a independenței și suveranității României. Aprobînd linia politică urmată de partid în acele împrejurări, plenara a apreciat că „primejdia dezmembrării și ocupării României de către Germania hitleristă și statele revizioniste a crescut enorm în urma ocupării Cehoslovaciei, Albaniei, în urma aderării Ungariei la pactul anticomintern, și a creșterii influenței fascismului german în Bulgaria și Iugoslavia”. La capătul analizei întreprinse s-a apreciat că sarcina centrală a partidului este „să mobilizeze poporul român pentru împiedicarea trădării independenței și a integrității țării de către agenții fasciști ai lui Hitler”.

Marsul războinic al Germaniei hitleriste, cotropirea succesivă a unor țări europene, începutul celui de-al doilea război mondial au creat o situație din ce în ce mai grea pentru România. Încercările forțelor democratice, antifasciste de a se opune presiunilor cercurilor fasciste interne și ale Germaniei naziste, încercări în care s-au antrenat inclusiv exponenții ai cercurilor burgheze au primit o grea lovitură, la 21 septembrie 1939, cînd primul ministru al țării, Armand Călinescu — adversar al expansiunii Germaniei hitleriste — a fost asasinat miseleste de către elemente ale Gărzii de fier, cu complicitatea directă a Gestapoului.

În același timp, anul 1940 a adus cu sine o serie de acte care au contribuit la extinderea focarului de război pe continentul european. Sub loviturile armatelor hitleriste, țările mici apusele au căzut una după alta. Capitulara Franței și înfrîngerea Angliei pe continent, amenințarea ei cu invazia hitleristă au agravat și mai mult situația României.

În aceste împrejurări, României i-au fost impuse importante cesiuni teritoriale. La 30 august 1940, prin impunerea Dictatului fascist de la Viena, a fost smulsa din trupul patriei și predată Ungariei horthyste partea de nord-vest a țării.

Împotriva acestor acte s-au ridicat cu hotărîre Partidul Comunist Român, mișcarea revoluționară, democratică și antifascistă din țara noastră. Țara întregă a fost cuprinsă de un puternic val de demonstrații de protest.

Contextul politic care a stimulat activitatea grupărilor fasciste, aducîndu-le pe primul plan al scenei politice românești, a facilitat, în primele zile ale lunii septembrie 1940, înlocuirea dictaturii regale cu o dictatură militară fascistă și, odată cu aceasta, începutul uneia dintre cele mai grele etape ale istoriei moderne a poporului român.

Mișcarea antifascistă din România a avut, prin obiectivele sale, un caracter profund patriotic, național, precum și un pronunțat caracter internaționalist. Acționînd împotriva pericolului fascismului din propria-i țară, poporul român și-a adus contribuția la bătălia pe plan internațional contra fascismului, manifestîndu-și activ solidaritatea cu lupta antifascistă a popoarelor de pretutindeni. Partidul Comunist Român a fost conștient de faptul că țaria forțelor antifasciste din propria țară constituie o condiție a țării frontului unic muncitoresc și pe această bază a unii larg front popular antifascist, capabil să împiedice

„Niciodată în România n-a existat un alt partid politic cu o istorie atît de bogată și glorioasă care să fi luptat cu abnegație și să fi realizat atîta pentru fericirea poporului român, pentru măreția națiunii noastre. Partidul nostru s-a născut și a crescut odată cu proletariatul, destinul său este strîns legat de cel al clasei muncitoare, al întregului popor român”.

NICOLAE CEAUȘESCU

ascensiunea fascismului la putere în România, pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice ale masei, a independenței și integrității teritoriale a patriei.

În anii celei de-a doua conflagrații mondiale (1939—1945), comunistii, clasa muncitoare s-au situat în primele rânduri ale luptei pentru salvarea ființei naționale a poporului român. Preocupat de interesele supreme ale națiunii, P.C.R. a știut să găsească un limbaj comun cu toate forțele și grupările politico-sociale opuse dominației germane, pentru salvarea intereselor naționale vitale ale țării în pofida faptului că unele din ele reprezentau interesele de clasă contrare celor promovate de comunisti, exponenții ai clasei muncitoare, ai oamenilor muncii.

Partidul comunist a fost prezent în toate înțelegerile făurite din inițiativă și la insistențele sale și a avut rolul dinamizator al tuturor forțelor care acționau pentru eliberarea țării de sub dominația fascistă. Sub conducerea Partidului Comunist Român s-a înfăptuit cu succes Revoluția de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă din august 1944. „Răsturnarea dictaturii militar-fasciste și a dominației Germaniei hitleriste — sublinia secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu — a marcat o cotitură istorică în viața poporului nostru, a deschis calea pentru eliberarea deplină a țării, pentru trecerea la înfăptuirea transformărilor democratice, revoluționare, pentru întărirea independenței și suveranității țării”.

Insurecția națională armată, antifascistă și antiimperialistă, caracterul drept, eliberator al războiului antihitlerist, dragostea de patrie și dorința vie de a o vedea liberă și independentă au stîrnit un puternic suflu patriotic în rândurile poporului, au dat un avînt nestăvilii masei pentru alungarea ocupanților fasciști de pe pămîntul românesc. Armata română, cooperînd strîns cu armatele sovietice, a luptat cu eroism pentru eliberarea părții de nord-vest a României, smulsa din trupul țării prin dictatul fascist de la Viena, la 30 august 1940, a stropit cu singe meleașurile strămoșesti de la Intorsătura Buzăului la Tirgu Mures, de la Arad la Oradea, de la Luduș la Carei și Satu Mare și apoi dincolo de hotarele țării pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, pînă la victoria finală de la 9 Mai 1945.

Toate treptele procesului revoluționar unic din România — cucerirea deplină a puterii politice de către clasa muncitoare, în alianță cu țărâtimea muncitoare și cu celelalte categorii de oameni ai muncii, naționalizarea mijloacelor de producție și trecerea lor în proprietatea socialistă, cooperativizarea agriculturii, desființarea exploatării, generalizarea relațiilor de producție socialiste la orașe și sate și crearea economiei socialiste unitare, care se dezvoltă pe baza unui plan național unic, lichidarea opoziției dintre munca fizică și munca intelectuală, făurirea unei structuri sociale formate din clase și categorii sociale prietene, animate de interese fundamentale comune, realizarea deplinei egalități în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, și întărirea continuă a relațiilor tradiționale de unitate și frăție dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare, triumful ideologiei revoluționare a clasei muncitoare, ideologie care călăuzește întreaga noastră societate, victoria socialismului — constituie, totodată, trepte ale întăririi unității și coeziunii poporului în jurul partidului, a unității social-politice a poporului român.

Mărețele realizări obținute în ultimul timp în dezvoltarea multilaterală a țării pe calea progresului și civilizației evidențiază justetea politicii partidului nostru, fapt

ul că cea mai revoluționară clasă, clasa muncitoare, a știut să-și îndeplinească rolul de clasă conducătoare, întărind continuu alianța cu țărâtimea, cu intelectualitatea, cu celelalte categorii sociale. Aceasta demonstrează ce poate realiza un popor deplin stăpîn pe destinele sale, care își făurește în mod conștient propriul său viitor, propria sa istorie.

România se înalță astăzi între popoarele lumii ca o țară a demnității, a progresului, a libertății și democrației, ilustrînd prin faptele și împlinirile sale forța pe care o dobîndește un popor stăpîn pe destinele sale. Datorită succesei interne, precum și politicii sale externe principiale și constructive, România se bucură astăzi de un prestigiu în lume fără precedent în întreaga sa istorie. De la România de odinioară, aservită economic și dominată politic de diferitele mari puteri, izolată, puțin cunoscută în lume și jîcînd un rol neînsemnat în viața internațională, s-a ajuns la Republica Socialistă România de astăzi, liberă, independentă și înfloritoare, cu o înaltă autoritate și prietenii pe toate meridianele, respectată și apreciată cu căldură pentru contribuția pe care o aduce la instaurarea unor noi relații între state și a unei noi ordini economice și politice internaționale, pentru prezența sa deosebit de activă și dinamică, pentru cuvîntul său chibzuit și realist în soluționarea problemelor mondiale în conformitate cu năzuințele popoarelor dornice de pace și libertate.

Întreaga politică internă și externă a țării noastre poartă amprenta puternicei personalități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, al cărui rol determinant, esențial, în elaborarea obiectivelor dezvoltării noastre economico-sociale a făcut ca perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului din 1965, de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului, să constituie epoca cea mai rodnică și plină de realizări din întreaga istorie a României.

Consecvența și fermitatea cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu promovează interesele poporului român, ale României socialiste, ale cauzei progresului, socialismului, păcii și înțelegerii între popoare, profunda cunoaștere a evenimentelor, relațiilor și fenomenelor internaționale, vastul dialog cu conducători de stat și de guvern de pe toate continentele, cu sefi de partid, cu reprezentanții ai celor mai diferite forțe politice, forța de analiză a secretarului general al partidului și capacitatea sa de a formula, pe baze științifice, concluziile și opțiunile cele mai adecvate în vederea acțiunii practice — toate acestea au asigurat politicii externe a României socialiste o largă putere de înfrîngere, o creștere fără precedent a prestigiului și stimei de care se bucură astăzi țara noastră în lume. Pe bună dreptate, spre mîndria întregului nostru partid, a întregului nostru popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu este considerat ca una dintre cele mai proeminente personalități, unul dintre marii conducători politici ai epocii contemporane.

Oamenii muncii întîmpină aniversarea marelui eveniment de la 8 mai sub semnul muncii însuflețite pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, pentru-obținerea de noi succese în toate domeniile de activitate, în edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate, creșterea neconștientă a potențialului economic și a patrimonului spiritual al României socialiste, îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale poporului, sporirea contribuției țării noastre la victoria cauzei socialismului, păcii și progresului social în întreaga lume.

Oamenii satului în satul lor

(Urmare din pagina 1)

urca apoi pe locul unu în categoria „onoare”. Cei trei — inginerul agronom Iulian Eremia, profesorul de sport și secretar cu probleme de propagandă la comună Ion Ignat, medicul veterinar Traian Topală — își terminaseră treaba și priveau plini de încredere viitorul exact în momentul în care arbitrul fluiera începerea partidei. Dar după timpul regulamentar de joc, perspectivele nu mai erau atât de vioaie. „Lumina” nu scosese decât 1-1, rămânind pe locul doi. Se consumase unul din punctele de mare atracție ale acelei duminici, cel de-al doilea, spectacolul cu piesa „Ediție specială cu Păcală și Tindală”, urmând să se desfășoare seara, la căminul cultural.

Este o duminică obișnuită și așa arată pe aici duminicile obișnuite: zile pline, ca să se odihnească oamenii în mod activ, „să se educe obstea și să crească satul”, după vorbele învățătorului Filip Dumitrache, unul dintre intelectualii comunei, aproape o sută la număr, oameni care trăiesc și muncesc la Bucu, avându-și aici rostul „definitiv și prin propria vocație”.

În simbăta aceasta, la Bucu plouă. Plouă mărunț, mocănește, cu durată și, cu excepția șoselei naționale, pe unde nu poți să mergi că te calcă mașinile, totul este plin de noroi. În București ca și la Slobozia, azi e zi scurtă. La țară zilele sînt însă la fel. A trecut o săptămîină de la duminica aceea călduroasă în care „Lumina” se comportase lamentabil pe propriul teren și cheful locuitorilor din Bucu se topise încet ca zăpada din județ. Timpul mohorit îi ține la ale lor și cobii uneia din școlile generale ale comunei se străduiesc să privească primăvara din interior, pregătindu-și compunerea „Ce sînt părinții noștri și ce fac ei”.

La cei 32 de ani ai săi, primărița Eftimia Dinescu are o voce destul de puternică și este convinsă că Bucu este oarecum avantajată de poziția sa geografică, pe șoseaua națională care leagă fără eforturi Bucureștiul de Constanța, mai ales vara, la egală distanță de cele două orașe, din trei motive: unu, are o bună legătură cu „centrul”, adică Slobozia, doi, se află „la vedere” în sensul că te vede oricine trece spre mare și astfel poziția geografică se dovedește a fi mobilizatoare pe multiple planuri pentru că nu se știe cît e de mare cel ce trece spre mare, și, în sfîrșit, trei, în toată verii, în plină campanie, mai vîd și țărani din Bucu „bronzul” de litoral trecînd în mare viteză prin comuna lor. Încolo, comuna se ține bine la vînturile Bărăganului, avînd case frumoase și trainice care, răspîndite în două sate, cel de reședință și Ograda, adăpostesc cam cinci mii de suflete, cooperăția de consum prosperă dovedind talent și bunăvoință în ceea ce privește comerțul, cooperativele agricole de producție par să aibă un an bun, după cum în zootehnie mai sînt unele lucruri de împlinit. Școli, grădiniță, creșă, cămin cultural nou și bine împărțit etc. Primărița le socotește pe îndelete, amînzînd că acțiunea anului este introducerea apei în comună.

— Ce face comuna ca să-și păstreze intelectualii?

— E bine spus păstreze. Omul nu pleacă chiar întotdeauna de bine. Trebuie să fie o dragoste de ambele părți. N-avem să dăm nimănui confort ca la oraș, pentru că, pe moment, n-avem nici unul, dar un loc de casă, în perimetrul construibil, da, să-l dăm. Să priceapă omul că avem nevoie de el, că nu ne este indiferent.

Primărița explică pe îndelete că, în cea mai mare parte, intelectualii satului sînt oameni care au plecat tot din Bărăgan, de la Iazu sau Scînteia, de la Bucu sau Gheorghe Lazăr, dar și din alte părți, nu vî mirați, chiar din București sau Slobozia, cum s-a întîmplat chiar cu propriul soț care, în timpul său liber, o ajută la treburi felurite pentru că are mină bună, adică scrie frumos, caligrafic, cu codițe la literele g și s, cum reușeau notarii odi-

noară. Oamenii sînt uniți și țîn unii la alții, fiindcă altfel, la cîmpie, nu poți rezista nici vînturilor puternice, nici secetei și nici arșiței sau prafului.

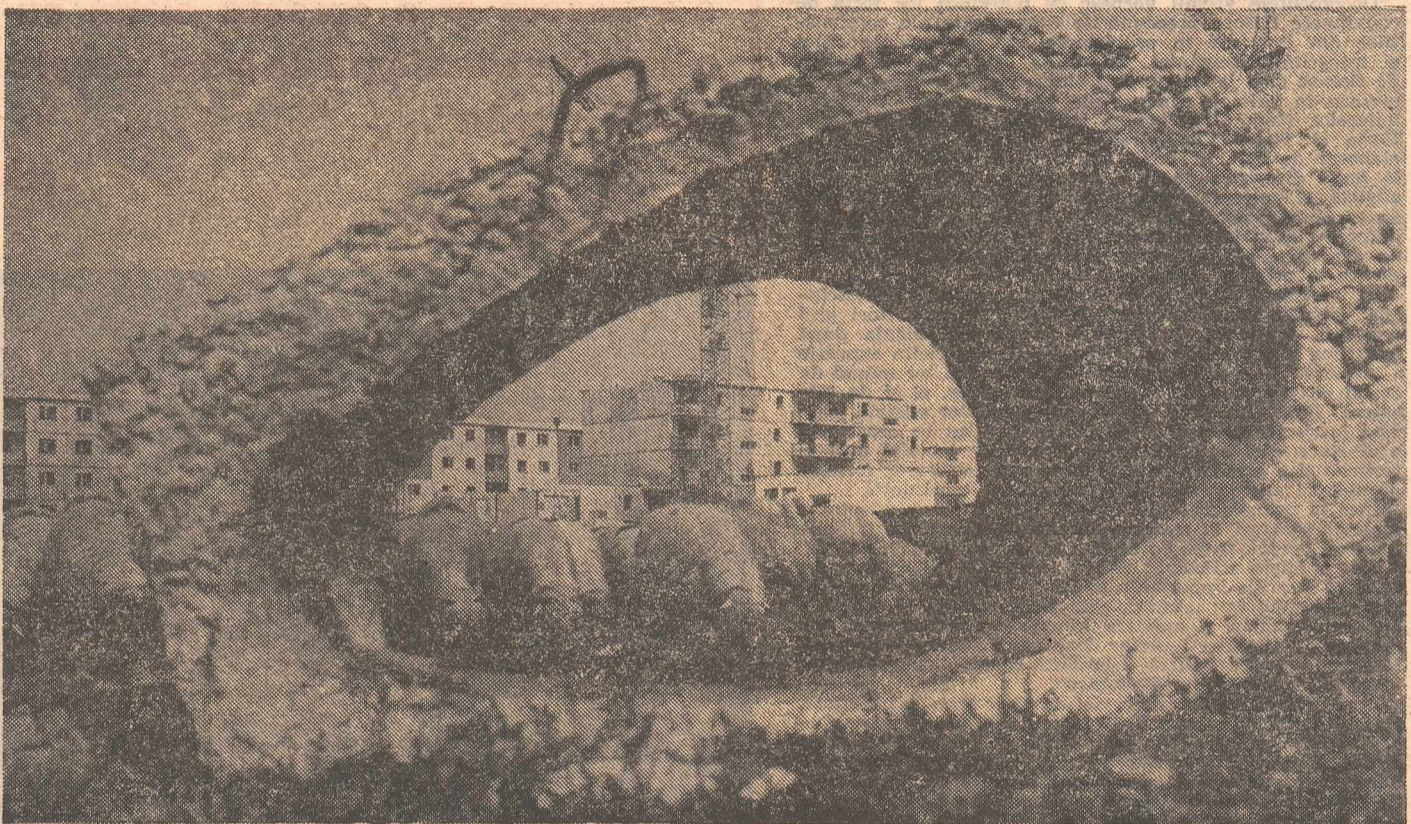
★

„Adevărul e că la Bucu mai sînt multe de făcut”. Chestiunea nu ține morțiș să treacă drept originală, vezi doamne, parcă în alte părți nu mai sînt atîtea de făcut, dar Iulian Eremia, inginer agronom, născut la doi pași, în comuna Gheorghe Lazăr, afirmă că n-a fost un original nici cînd a lăsat un apartament în București,

Bucu despre „Apariția vieții pe pămînt” (pe pămînt, că la Bucu se știe) și a prezentat Manualul de cultură irigate, acțiuni care s-au bucurat de adevărate sătenilor, mai ales că începînd din acest an „intrăm și noi, în mod real, în sistemul de irigații”. În mod real, adică de-adevăratelea. Pînă acum recoltele cooperativelor erau judecate în sistem irigat fără ca pe tevi să vină vreun strop de apă. Iar, cîteodată, rezultatele erau și ele pe măsura acestei judecăți.

„Au venit mulți oameni din Gheorghe Lazăr în Bucu, după cum și din Bucu au plecat mulți în Gheorghe Lazăr. Femei

cronicar al satului. Îi scria istoria și îi apăra tradițiile”. Școala din Bucu, mai spune învățătorul Filip Dumitrache, a împlinit în 1978, 140 de ani, fapt care vorbește de la sine de setea de carte a celor din Bucu. El însuși, Filip Dumitrache, n-a lipsit de aici decît treisprezece ani, exact cît i-a trebuit să termine școala normală și să se însoare. Ecaterina Dumitrache este tot învățătoare și amîndoi iubesc tradițiile satului, iubesc copiii săi care, cred ei, cresc mai drept ca la oraș, dar și mai ușor, iar cei foarte buni se întorc acasă, profesori, doctori, ingineri să ridice comuna cu ceea ce știu ei. „Așezările noastre au farmecul lor, se mărturisește Filip Dumitrache, aici nu e urît, ci e grîu. Noi la Bucu, așa ca bănașii, ne-am tras către casă. Tineretul însă, gata, pleacă. Acum vreo treizeci de ani, comuna era

Orașul de la marginea satului, sau satul de la marginea orașului

Fotografie de SORIN POSTOLACHE

în Balta Albă, nici cînd și-a convins nevasta să predea limba română tocmai la Bucu, ea, copil al asfaltului, născută chiar în Capitală.

— Ce vrea să însemne asta: mai sînt multe de făcut?

— Vă dau un exemplu. Aveam, anul trecut, în luncă, un griu de o valoare nemaipomenită. Au venit inundațiile și ne-am gîndit să nu-l pierdem de tot, să hrănim măcar animalele. 50 de hectare cu griu splendid. Am tot sperat să salvăm digul. Nu l-am salvat. Cînd am băgat CS-urile pentru recoltat, eram cu primărița și „vicele”, am găsit în lan un bărbat și o femeie care încercău cu spor într-o căruță. Erau doi oameni care nu făcuseră nimic pentru griul acela. Primărița era revoltată. N-o văzuse pe femeie niciodată la vreo muncă. Trăia din ce aducea bărbat-su care lucra pe nu știu unde. Și noi avem mari probleme cu forța de muncă. Păi tot vine apa, ne răspunsese acela. Și ce dacă vine apa! Așa e, îl lua apa, dealtfel, nici n-am reușit să-l tăiem pe tot. Dar ni se părea mai urît și mai rău ce făceau bărbatul și femeia decît ce pierdeam. Omul nu făcuse nimic pentru sat și nu avea dreptul la nici un bob.

În timpul său liber, și vă rog să socotiți timpul liber al unui inginer agronom, inginerul agronom Iulian Eremia este și presedinte al Comisiei de răspîndire a cunoștințelor tehnico-științifice. Recent, în această calitate, a vorbit sătenilor din

care m-au crescut, eu sînt din Gheorghe Lazăr, în curțile cărora am copilărit, sînt azi la mine la cîmp. Părinții mei n-au vrut să plece niciodată de acasă. Nici în 1948, cînd era greu și terminaseră școala normală. Au o gospodărie extraordinară azi, cu baie și faianță ca la bloc. Tata e profesor de biologie și nu mai poate după grădinarit. Primăvara vin oamenii la el să le altoiască pomii. Acum l-a răsărit salata în curte și roșiile în ghiveci”.

★

Oamenii „se dau de gol” și la bine și la rău.

Venise apa mare, anul trecut. Încea griul, ținea lumea trează. Au întărit digul, l-au păzit ziua și noaptea. După trei zile, tot a cedat. Se repezea apa „ca mașinile cu turiștii străini spre mare”. O femeie crezu că bărbatul ei își uitase ceasul la stîină. Apa creștea și ea o luase invers spre stîină în vreme ce bărbatul călare pe dig, îi arăta mina cu ceasul și-i striga ieșit din minți să stea potolită. Cam în același timp, Traian Topală, medic veterinar și vîntor, se freca la ochi. Nu mai avusese de-a face cu afita lepurime de la ultimul banc pe care-l povestise la o masă cu amici apropiați. Iepurii goneau ca smîntîniți cu apa după ei. Traian Topală alergase odată după unul o zi întreagă, i se udase cămașa în spate, și pînă la urmă l-a prins într-un iezir. Ud learcă, iepurele tremura de frig, și omului i s-a făcut milă. Îl creștea și azi acasă. Atunci, la inundație, nu prididese pînă nu salvase, împreună cu oamenii, animalele comunei. Cu griul recoltat, de care-l dorea inima la fel ca pe cellalți, îmbelsugase hrana vitelor. Anul acesta stau bine cu furajele. Nu foarte bine, ci bine. Ca și timpul agronomului și al său se măsoară cu zărcenie, dar o bucurie tot mai găsește. De pildă, ziarul Tribuna Ialomiței, criticînd slaba comportare a formațiilor de teatru din județ, numea și comuna Bucu. Din formația comunei face parte și Traian Topală. „Am făcut numai săli pline la cămin”. Tot așteaptă acum ca piesa „Ediție specială cu Păcală și Tindală” să rupă și inima Sloboziei. În piesă, Traian Topală este om de serviciu la Consiliul popular, Ion Ignat este șeful brigăzii zootehnice, tehnicianul Alexe Pompiliu joacă rolul Dibacului, personajul principal ș.a.m.d. și cu toții se străduiesc să transmită mesajul unei piese care vrea numai binele. „Oamenii își dau seama că reliefare stărilor negative îndreaptă răul, dar asta nu înseamnă neapărat că piesa va rezolva problemele comunei”.

★

„Odnioară, învățătorul era un fel de

mică, săracă, casele acoperite cu stuf, dar duminica, fetele și băieții, îmbrăcați în costume naționale, se prindeau în horă. Știți ce-mi pare rău? Cînd eram săraci și făceam muncă culturală cu căruțele, umblind din sat în sat nu mai apucam să ne vîităm nici de una, nici de alta, iar azi că le avem pe toate... Ce să mai spun, ultima horă am văzut-o acum cinci ani într-un program completat cu valsuri și tangouri”.

★

În 1944, Mihael Ghenov umbla din casă în casă împărțind oamenilor săpun și pedimor. Pedimorul era pentru cine avea nevoie. Dar aveau mulți. Mîșunau păduchii și sifilisul și la Bucu, în ciuda faptului că aveau un medic priceput. Doctorul Mihael Ghenov s-a oprit aici, venise din Banat, era tînăr, sănătos, avea viața înainte și multe necazuri, dar s-a oprit aici pentru că erau oamenii harnici și ascultători deși, cum se întîmplă în unele piese de teatru, țărani se apropiau mai greu de medic, adică, pe lingă boli, erau aici și prejudecăți, și neîncredere, și frică. Dar lupta era ceva mai grea decît în respectivele piese, în sensul că lumea și murea și nu unul-doi demonstrativ, ci murea serios ca la orice epidemie gravă care-și făcea de cap. S-a întîmplat așa ca medicul Mihael Ghenov să-i cîștige pe țărani din Bucu și Ograda, să-l cîștige și ei pe doctor, să trăiască împreună atîția zeci de ani încît „generalistul” venit din Banat să nu mai vrea să plece cînd a putut s-o facă, și astăzi să le cunoască la totii bolile pe dinafară, să fie un fel de registru ambulant, cu evoluția fiecărui ulcer sau reumatism, mai mult chiar să vină țărani din alte comune ca la Maglavii, să vină și cei cărora le-a dat odată viață, pentru a-i mulțumi și a-l întreba de sănătate. Dar cu sănătatea nu mai e cum a fost, nu mai are putere, trebuie să-i vorbești și mai tare ca să te priceapă, și se scoală și mai greu la trei-patru dimineața cînd are unul necazuri. „Nu m-a părăsit memoria însă, îl cunosc pe fiecare și știu ce-i poate organismul, dar și pielea, că a crescut și trăit sub ochii mei...”.

Plouă tenace la Bucu. E zi mică, dar țî-e jenă să amintesci cuiwa de acest lucru. Satul, oamenii își așază viața după nevoile lor, program lung, dar nu atît de lung încît să nu încapă în el odihna, concediile, campaniile agrare, pregătirile pentru înșămîntări, spectacolele de teatru, meclurile echipei „Lumina”, fiecare cu rostul său, cu rostul lor, ingineri, membri cooperatori, medici, primar, învățători și profesori, adică toată suflarea obștii aflată la egală distanță de București și Constanța.

O monografie despre Oltenița

Se cuvine să remarcăm, chiar de la începutul acestor rînduri, una din cele mai interesante acțiuni publicistice inițiate de Editura Literă, aceea de a scoate la lumină, de sub teascurile sale, o serie de monografii dedicate onora din satele și orașele patriei noastre, monografiile prin intermediul cărora se poate călători mult și cu folos, în timp și în spațiu, surprinși fiind de fiecare dată de multitudinea și semnificația întîmplărilor ce au marcat viața acelor sate și orașe. Un rol aparte, ba chiar hotărîtor, în reușita acestor monografii îl au, desigur, autorii, în marea lor majoritate fiii satelor și orașelor respective, oameni care merită toată sti-

ma și admirația noastră, nu doar pentru cheltuiala financiară la care se supun (se știe, mai mult sau mai puțin, că o astfel de investigație nu îi aduce autorului nici un venit, ci doar, eventual, recuperarea banilor), cît mai ales pentru munca propriu-zisă, o muncă al cărei singur suport nu este altul decît sfînta dragoste față de melegurile natale.

O astfel de monografie este și cea pe care doctorul Dinu Mareș o consacră orașului său, Oltenița, și, dincolo de exactitatea informației istorice, geografice și sociale sub care ne este prezentat acest oraș de pe malul Dunării, ne surprinde uriașa frescă pe care autorul reușește să o realizeze și să ne-o comunice printr-un stil direct, larg accesibil, punctînd atît cit se cuvine, cu modestie și cu nedismulată mindrie, momentele cele mai importante din viața și frămîntările acestei străvechi așezări și a împrejurimilor sale.

N. VICTOR

Revoluția în agricultură o fac numai oamenii

Profesorul universitar doctor **OPREA PĂRĂLA** s-a născut în anul 1931, în comuna Băbăița (Teleorman). A absolvit Liceul „Ion Măiorescu” din Giurgiu, iar în 1953 absolvă Facultatea de economie și organizarea agriculturii socialiste, din cadrul Institutului agronomic București. A fost cercetător, șef le catedră, de la Facultății de economie agriculturii din Institutul agronomic București și al Facultății de contabilitate și economie agrară din cadrul A.S.E. Este membru al Consiliului profesorilor al Facultății de economie agriculturii, membru în Senatul A.S.E., membru al Comisiei superioare de diplomă a Ministerului Educației și Învățământului.

— Tovarășe profesor, în urma contactelor noastre cu specialiștii din agricultură, am constatat viul interes cu care a fost întâmpinată recenta dumneavoastră lucrare, *Tratatul de Economie și politica agrară în Republica Socialistă România*. Ce semnificație prezintă această lucrare în activitatea dumneavoastră științifică, didactică și practică? Pui această întrebare având în vedere prestigiul de care vă bucurați, ca unul din specialiștii de seamă ai țării în domeniul economiei agrare.

— Lucrarea este rodul unei munci de o viață: începuturile tratatului se identifică cu înseși începuturile activității mele științifice și didactice. Edițiile succesive din 1967, 1969, 1972 și 1974 (pentru uz intern) în care am făcut cunoscute unele teze și idei ale lucrării, nu sînt altceva decît tot atîtea trepte spre îmbunătățirea acesteia, spre ridicarea nivelului ei științific. Iată de ce consider că această carte este, în același timp, și lucrarea vieții mele de profesor și cercetător.

— În ce măsură lucrarea elaborată de dumneavoastră răspunde inseparabilei triade: învățămînt — cercetare — producție?

— Caracterul multilateral al tematicii abordate în activitatea mea de cercetare științifică se explică și prin faptul că ea a fost corelată și cu nevoile procesului de învățămînt, în strînsă legătură cu cerințele producției. Tematica preferată a activității mele de cercetare științifică o constituie problemele de economie și politică agrară (curentă și de perspectivă), precum și valorificarea gândirii progresiste a școlii românești de economie agrară, a cărei perenitate nu poate fi contestată. Apoi, cred că dubla mea pregătire — de economist și de inginer — mi-a deschis orizonturi inaccesibile în condițiile unei pregătiri înguste.

— Între preocupările majore, în activitatea dumneavoastră, se remarcă aceea de conducător de doctoranzi. Care vă sînt realizările în acest domeniu?

— Din 1967 sînt și conducător de doctoranzi, perioadă în care am obținut titlul de doctor, sub îndrumare proprie, 33 doctoranzi. Un număr de 14 dintre aceștia provin din țări prietene: Vietnam, Egipt, Irak, Siria, Grecia, Ecuador. În același timp, am participat la comisiile de doctorat din Argentina și Republica Dominicană. Am îndrumat, în cadrul unor stagii de specializare, specialiștii din Italia, Suedia, Madagascar, Angola și Peru.

— Ce v-a impresionat cel mai mult în contactele avute pe plan internațional cu colegii de specialitate?

— Discrepanța dintre nivelul de pregătire al specialiștilor noștri în problemele fundamentale de economie agrară (unde am discutat de la egal la egal cu specialiștii din țările dezvoltate) și menținerea la un nivel încă redus de eficiență economică a agriculturii noastre comparativ cu alte țări.

— Prin ce vă explicați menținerea acestor discrepanțe?

— După părerea mea, una din principalele cauze constă uneori în legătura insuficientă dintre teorie și practică în agricultura noastră. Nu de idei și de inițiative valogase ducem lipsă în domeniul economiei agrare, ci de consecvență în aplicarea lor în practică. La unii, chiar și la organele de conducere a agriculturii, s-a instaurat, din păcate, o atitudine de minimalizare a ceea ce vine din învățămînt sau cercetare. Există unii conducători agricoli cărora li se pare că știu totul, că nu mai au nimic de învățat, aflînd dezinteres față de ceea ce consideră simple „teorii”.

— Ce vă face să credeți că activitatea universitarilor e minimalizată?

— Dar cum puteți înțelege faptul că, dintre toate ministerele economice, numai M.A.I.A. nu are nici un profesor de specialitate, economică în consiliul de conducere? La un moment dat făceam parte din Comisia centrală de zonare a agriculturii; dar odată cu încetarea activității ei, nu mai am nici măcar această legătură oficializată cu organele centrale de conducere a agriculturii. Sau, iau un exemplu mai recent: reținînd comunicatele din presă cu privire la componența participanților — invitați la Congresul al II-lea al fărînimii, nicăieri nu se găsește o singură mențiune de participare a cadrelor didactice din învățămîntul superior de specialitate. Poate fi socotită oare firească situația în care singura catedră de specialitate în economie agrară din țară nu a primit nici o invitație de participare la congres (cu excepția unor invitații de bunăvoință la Conferința consilierilor de conducere din I.A.S.)? Iată de ce, tînuți la periferia preocupărilor majore de modernizare a agriculturii, de înlăturare a noii revoluții agrare, nu ne putem aduce nici cel puțin modestul obol de care am fi capabili. Cu nostalgie mi-amintesc de perioada 1959—1962 cînd, în calitate de conferențiar la Institutul agronomic din Iași, eram antrenat de către secția agrară a Comitetului regional de partid Iași la cele mai diverse acțiuni în teren, perioadă în care am acumulat o experiență de producție mai vastă și mai complexă decît aceea pe care aș fi dobîndit-o ca specialist într-o oarecare unitate de producție.

— Care sînt principalele modalități prin care realizați toluși o legătură cu producția?

— Cea mai strînsă legătură de producție o tîn cu consătenii mei și cu organele de conducere a agriculturii teleormănene, cu care am realizat o permanentă și rodnică colaborare, inclusiv în cadrul tematicii de cercetare științifică. În sfîrșit, după înființarea sectorului agricol Ilfov, conduc un colectiv pentru acordarea de asistență economică Consiliului unic agroindustrial Ștefănești.

— Cu experiența de conducere în învățămînt, acumulată într-o lungă perioadă de timp, prin parcursul — treaptă cu treaptă — a întregii ierarhii universitare, care vă sînt opiniile în legătură cu locul facultății de economie agrară în sistemul învățămîntului superior?

— Facultatea noastră este o facultate relativ tînără (din 1970), care-și caută încă profilul și locul. În perioada 1970—1975 a funcționat ca facultate de economie agriculturii în cadrul Institutului agronomic din București, pentru ca în 1975 să venim la A.S.E. sub firma de Facultate de contabilitate și economie agrară. Am fost, recunosc, partizanul

funcționării ei în cadrul A.S.E. Dacă trece peste inadvertența acestei titulaturi, imi exprim părerea — pe baza experienței ultimilor 10 ani — că cele mai bune rezultate au fost obținute în cadrul institutelor agronomice. Numai acolo s-a acordat atenția cuvenită bunei pregătiri a viitorilor specialiști în economia agricolă, printr-o strînsă colaborare cu producția și cu celelalte specialități agricole, realizîndu-se nu numai o pregătire complexă, dar și o apropiere umană și profesională a tuturor viitorilor colegi de muncă din agricultură.

— Ce argument avei?

— Unul dintre cele mai convingătoare argumente în favoarea tezei de mai sus este și faptul că din facultate frunțasă pe întreg sistemul învățămîntului superior economic din țară, facultatea noastră deține acum „lanterna roșie” a A.S.E. E și acesta un mod de a „stimula” pregătirea de economiști pentru cel mai complex și complicat sector al vieții noastre economice, dar, în orice caz, nu modul cerut de nevoile și eforturile făcute de societatea noastră. Iată de ce, indiferent de locul sau localul în care va funcționa, problema unei conduceri competente, care să se bucure de apreciere și autoritate în rîndul studenților, a devenit elementul hotărîtor pentru înșasi existența acestei facultăți.

— Ce părere avei în legătură cu dispersarea teritorială (în toate centrele universitare) și cu cifra de școlarizare la această specialitate?

— Una se află în contradicție cu cealaltă, adică la o dispersare teritorială mare avem o cifră de școlarizare mică, fărîmîțată pe centre universitare, fapt care împiedică crearea unor școli puternice în această specialitate și limitează posibilitățile de organizare a unui proces instructiv modern. Cauza constă în cifra de școlarizare, pe care beneficiarul, în ciuda unor cerințe evidente, o menține scăzută. Or, așa cum am mai argumentat — atît în scris, în revistele de specialitate, cit și în consultări publice oficiale —, actuala cifră de școlarizare este departe de a reflecta nevoile producției. Apoi, insuficiența cadrelor de economiști în alte ramuri ale economiei naționale — mai bine situate — provoacă un adevărat exod al absolvenților noștri (care, curios, se dovedesc, de multe ori, mai buni decît cei din specialitatea respectivă), astfel că, după cîțiva ani de la absolvire, cel mult o treime din specialiștii mai rîmîn în agricultură. De aceea, problema cifrei de școlarizare la învățămîntul de zi este o problemă nu numai cantitativă, ci mai ales calitativă, deoarece, de mărimea ei va depinde calitatea procesului instructiv, precum și calitatea activității în producție a specialiștilor.

— Cum apreciați modificările care au fost aduse orientării învățămîntului de economie agrară prin noile planuri de învățămînt?

— În dezbaterile publice, la nivelul Senatului Academiei de studii economice, în cea organizată la nivelul facultății, împreună cu alți colegi mi-am exprimat părerea asupra neajunsurilor de fond pe care le prezintă noile planuri de învățămînt (elaborate nu de Consiliul profesional al facultății, ci de un număr restrîns de persoane). Pornind de la considerentul că facultatea se numește „Contabilitate și economie agrară”, disciplinele contabile ocupă un loc preponderent în economia timpului de învățămînt (în condițiile în care există o facultate specială de „Finanțe și contabilitate” unde însă — ciudat — numărul de ore de contabilitate agricolă este mai mic decît la facultatea noastră). Dar, una din urmările conducerii unitare a agriculturii de către consiliile unice agroindustriale va fi unificarea sistemului de evidență contabilă. Atunci, cui va folosi contabilitatea pe forme de întreprinderi (plus „teoria” evidenței contabile)? Este un plan de învățămînt perimat înainte de a fi aplicat! Sau un alt exemplu: disciplina de Organizare a întreprinderilor agricole a fost extinsă cu totul neproporțional lo-

cului pe care trebuie să-l aibă în pregătirea economiștilor, pentru că în practică nu economistul este organizatorul producției, ci inginerul. Deci, dintr-o disciplină complementară pregătirii economiștilor agrari, organizarea întreprinderilor agricole este transformată într-o disciplină prioritară. Nu mai amintesc situația (penibilă) în care cursul de „Relații economice internaționale” (pentru specialiștii care vor merge la sat!) a fost extins la aceeași proporții cu Economia și politica agrară în România etc. Sau, iată altă problemă: dezvoltarea integrală a economiei (agricole, industriale, de aprovizionare și desfacere, servicii etc.), în cadrul consiliilor unice agroindustriale transformă disciplina de Economie și politică agrară în Economie și politică rurală, prima rămînînd numai o parte componentă (este adevărat — principala) a celei de a doua.

— Ce propuneți?

— Am făcut propunerii corespunzătoare pentru îmbunătățirea structurii planului de învățămînt, potrivit noilor cerințe ale producției. Din păcate, a fost o discuție între surzi, deoarece, nu s-a adus nici o modificare proiectelor de plan de învățămînt. Atunci, ca și alți colegi, mă întreb (și, cred, pe bună dreptate) de ce mai era nevoie de o discuție publică și într-adevăr liberă dacă era stabilit de mai înainte că nu se schimbă nimic?

— În acest an trecuți cumpăna de jumătate de veac de viață. Cum o să marcați acest eveniment din viața personală, pe planul creației științifice?

— Mă străduiesc să finalizez o muncă de 10 ani, concretizată într-o lucrare de proporții („Economii și politici agrare pe plan mondial”), aflată în curs de apariție la Editura Politică. Am încheiat, de asemenea, documentarea într-o problemă de importanță cardinală pentru agricultura mondială și pentru viitorul revoluției agrare din țara noastră — problema resurselor și a eficienței consumului de energie. Dealtfel, în luna martie voi prezenta o comunicare la Congresul Internațional privind conservarea și folosirea energiei, care se va ține la București. Particip, de asemenea, la colectivul care elaborează lucrarea privind funcționarea noului mecanism economico-financiar (prevăzută în planul de stat) și coordonez un colectiv al catedrei care participă la elaborarea unor soluții privind perfecționarea activității consilierilor unice agroindustriale (pe bază de contract cu Institutul de cercetări de economie agrară). Și, firește, mai am și alte lucrări începute.

— Parcurgînd lista de titluri și lucrări ale dumneavoastră, constat o curiozitate: nici una din cărți nu a apărut în editura de specialitate „Ceres”.

— Constatarea dumneavoastră nu vine decît să confirme, cred eu, tendința de subapreciere a activității unor cadre de economiști, inclusiv din învățămînt. Mă văd obligat să vă spun că două din cărțile mele (*Agricultura României 1920—1939* și *Tratatul de economie și politică agrară din România*) le-am oferit spre publicare inițial Editurii „Ceres”, care le-a refuzat sub pretextul că nu corespund „profilului” ei. Cit privește revistele M.A.I.A. simolul fapt că din colegiile de redacție (în număr de patru) nu face parte nici un profesor de economie agrară, mă scutește de orice comentarii (în condițiile în care nu am „rezistat” mai mult de un an în colegiul de redacție al Revistei de zootehnie).

— Ce sentimente vă animă în aceste momente de retrospectivă?

— De recunoștință în primul rînd față de părinții de la care am deprins puterea de neînvîns a muncii, care m-au ajutat să străbat drumul de la o mamă-analfabetă — la un fiu-profesor universitar.

N. GRIGORE MARĂȘANU

Cuget, deci exist

Filosofia lui Lucian Blaga într-o nouă interpretare (I)

Cu cartea lui Ion Mihail Popescu, „O perspectivă românească asupra teoriei culturii și valorilor” (Bazele teoriei culturii și valorilor în sistemul lui Lucian Blaga), apărută la sfîrșitul anului 1980 în Editura Eminescu, ne aflăm în fața unei noi interpretări a sistemului filosofic al lui Lucian Blaga.

Noutatea și originalitatea acestei interpretări, între altele, se întemeiază pe capacitatea filosofică a autorului de a vedea sistemul, momentul, acolo unde nu puținii săi critici nu văd decît părți care nu se încheagă.

Situat pe pozițiile epistemologiei dialectice care a cunoscut o amplă dezvoltare în România ultimului deceniu, autorul consideră, pe drept, că „Rolul criticii sis-

temului lui Blaga nu pare a fi, în momentul de față, cel de a căuta și de a găsi și admira valoarea și frumusețea unor segmente ale operei, ci de a descifra direcțiile cuprinse în opere și de a le aprecia critic în totalitatea sistemului” (p. 39).

Iar autorul își asumă tocmai sarcina de a demonstra că concepția lui Lucian Blaga reprezintă un autentic monument în cadrul căruia gîndul filosofic este la el acasă, împlinit. Desigur, nu-i vorba de o împlinire absolută a gîndirii, ci de împlinirea gîndirii unui gînditor ce aparține unei epoci, unui popor și unei istorii.

Polemizînd cu cei care nu văd monumentul gîndirii lui Blaga, ci doar „Ziduri, coloane, statui, blocuri elegante de marmoră” rămase după prăbușirea sa (prăbușirea se realizează doar în fața conștiinței criticilor săi înarmați cu adevăruri clădite în afara cunoașterii reale, în fapt pe niște caricaturi ale materialismului), Ion Mihail Popescu arată șubreziența acestui mod de gîndire. În esență, acest mod este reducționist și temel metodologic al oricărui sociologism. Să precizăm aici că reducționist este orice mod de gîndire care nu vede cum se constituie uni-

tatea dinamică a ansamblului din tranșederea părților, ci doar părțile în afara unității, prime în mod absolut față de aceasta. Este cazul să afirmăm tot acum că ceea ce se opunea lui Blaga ca mod dialectic de gîndire nu avea nimic comun cu dialectica. Căci dacă dialectic ar fi fost modul de gîndire al criticilor, nu am fi avut o respingere a gîndirii lui Blaga pe motiv că ar fi fost puse la bazele sistemului său: idealismul, iraționalismul, agnosticismul etc.

Denunțînd acest mod de gîndire, autorul arată: „A spune că bazele sistemului sînt false, fiindcă sînt subminate de idealism, iraționalism și agnosticism, învelite în veșminte metafizice-spiritualiste, dar că în corpul său monumental se găsesc analize originale și descrieri remarcabile înscam-nă a spune, în ultimă instanță, că monumentul este un fel de sanctuar fără altar, asemănător cu o statuie de aur așezată pe un soclu de nisip” (p. 39). Continuîndu-și argumentarea, autorul arată că dacă această tendință critică ar fi adevărată, rolul lui Blaga în istoria culturii românești ar trebui „apreciat ca rod al spiritului critic, iar consecința necesară a unei asemenea interpretări ar anula elementele

sistematice ale creației lui Lucian Blaga. Filosofia lui Lucian Blaga ar fi, în felul acesta, redusă la critică” (p. 39).

Într-un synopsis al criticii gîndirii filosofice a lui Lucian Blaga, autorul evidențiază rosturile opuse și contradictorii pe care aceasta le-a determinat. Astfel, L. Blaga apare „ca ateu și mistic, ca antioctoiștin și creștin ortodox, ca antiortodoxist și ortodoxist, ca antigîndirist și gîndirist, ca romantic-mistic-agnostic și dialectician al unui realism transfigurat, ca antiraționalist și raționalist, ca intuiționist-ficționalist-vitalist-iraționalist-mistic și realist-raționalist cu tendințe dialectice, ca antiumanist și umanist, ca primitivist-obscurantist-barbar al ethosului național și model exemplar al logosului românesc în ethosul românilor, ca un uriaș al confuziilor și un titan al argumentării logice ireproșabile, ca obscur și luminos, ca filosof-poet și poet-filosof, cu o metafizică spiritualistă, ca mitosof-lrososof, filodox, ba încă, filosof original de mărime universală” (p. 38).

(Va urma)

ION STROIE

Pentru grîul de mai an, iarna a fost ba un vis frumos, ba o năpastă

Grîul trăiește, respiră! Iată un adevăr de cînd lumea, cel puțin pentru cei ce știu grîul și altfel decît sub forma bucății de piine pe care o mîncîm zilnic. Se zice, chiar, că respirația semințelor foarte umede este de mii de ori mai mare decît a celor uscate. Apa și căldura care iau naștere în procesul de respirație contribuie la intensificarea activității vitale a boabelor, la accelerarea respirației lor și deci la creșterea în continuare a temperaturii, la producerea unei cantități și mai mari de apă. Atunci grîul se incinge, începe să gîfîie, ca să zicem așa, și pe măsură ce în spațiul dintre boabe oxigenul este consumat, iar în locul lui se acumulează bioxid de carbon, boabele se asfixiază. De aceea, pentru a conserva cit mai bine grîul, pentru a-i prelungi viața, respirația lui trebuie redusă la un minim de intensitate. Pe scurt, acesta ar fi rostul muncii a mii de oameni care prin marile depozite trudesc copieșii de o imensă răspundere.

De la Dumitru Enache, șeful bazei-siloș din Budești-Călărăși, aflăm că un procedeu mai nou și foarte avantajos de păstrare a cerealelor este aerarea activă. Peste pardoseala magaziiilor se așază, paralele, la o distanță de cîțiva metri unele de altele, niște „canale”. Simplu de tot vorbind, acestea arată ca niște burlane ceva mai mari, făcute în două, în lung, pe linia ce închipează diametrul. Au deci o formă semicirculară, și sînt sprijinite pe niște bucăți de scîndură — așezate și ele la distanțe egale — pentru ca între marginile acestor canale și podeaua magaziei să existe un spațiu prin care curentul de aer să poată pătrunde în masa enormă de grîne. Mai multe canale de distribuție sînt legate de un canal principal. Acum lucrurile se vor fi simplificat indeajuns pentru

a înțelege cu ușurință cum se produce aerarea activă: un electroventilator împinge în canalul principal aerul care se răspîndește apoi, sub presiune, în canalele de distribuție. După o vreme electroventilatorul este mutat la gura altui canal principal, la o altă usă a magaziei, pentru a reechilibra și acolo umiditatea și temperatura grîului. Consultînd „registru de aerare”, s-ar zice că la Budești rezultatele acestui procedeu sînt cit se poate de promițătoare. La magazia nr. 7, de exemplu, unde electroventilatorul a funcționat ultima oară pe 5 ianuarie — pentru că de atunci, ni se spune, n-a mai fost nevoie să se intervină — grîul are umiditatea 12,5 și o temperatură care variază de la 3 la 7 grade. Ion Chirilă, merceolog și șef al laboranților, are încredere, bineînțeles, în corectitudinea datelor înscrise în registrul de laboranți Eugenia Stere, care a răspuns pînă de curînd de această magazie. Iar șeful bazei are încredere, de bună seamă, în Ion Chirilă.

Sondașul pe care l-am întreprins trebuie să fi avut drept efect însă clătinarea serioasă a acestei încrederi. La aceeași magazie nr. 7, numai pe lungimea unui singur tronșon de canal, deci pe o distanță de 25-30 de metri, umiditatea s-a dovedit a fi într-adevăr cea trecută în registrul, însă temperatura, citită cu ajutorul termosondelor în adîncul unei mase de grîu înalte de cîțiva metri, înregistra diferențe de la 1 la 13 grade! Faptul acesta nu pune în primejdie cele 4 800 tone de grîu depozitate aici — fiindcă și umiditatea și temperaturile se mențin, totuși, în limite acceptabile — însă arată că mult laudata aerare activă s-a poticnit și s-a împiedicat pe undeva. N-or fi lucruri cum trebuie oamenii bazei de recepție sau instalația nu e corespunzătoare? Oricum, firese este să credem că în ziua cînd am trecut pe la Budești aceștia s-au străduit să lucreze cit mai bine. Din păcate, fără folos. Pentru că, de la ora 11 și jumătate, cînd un electroventilator a început să vîhicleze aer prin grîul în care efectuasem sondașul, și pînă la ora 17 a aceleiași zile, cînd ne-am reîntors pentru a vedea rezultatele — îndeobște o asemenea operație durează cîteva ore — nu se petrecuse de fapt nici o schimbare: grîul prezenta aceleași diferențe foarte mari de temperatură, în aceleași locuri unde le înregistrasem de dimineață.

— Poate acolo, jos, canalele astea au fost strivite?!

— Nu se poate!...ne-a răspuns abătut șeful bazei. El însuși om vechi în meserie, ne-a apărut dintr-o dată surprins și îngurdat...

Bineînțeles că nu putem ști cu exactitate ce s-a petrecut pe podeaua magaziei, sub stratul de 4-5 metri de grîu. Nu putem ști, dar putem bănuî: dacă aerul ar fi circulat corect, am fi observat schimbări în temperatura grîului; or, neobservînd nici o schimbare, singura concluzie care se impune este că aerul n-a circulat cum trebuie. Iar un motiv pentru care

n-ar fi putut să circule astfel este că respectivele canale ar fi cedat sub greutatea grîului. În continuare, vom zice că ele s-ar fi putut strivi pentru că — am avut curiozitatea să măsurăm cu un șubler — grosimea tablei din care sînt confecționate este departe de aceea prevăzută în proiect: 1,5 mm. Unele sînt făcute din tablă de un milimetru. Cel puțin, așa erau cele folosite pînă de curînd în alte magazii, acum goale, ale acestei baze de recepție. Însă observația nu privește doar o nedorită excepție. La Oltenița, instalațiile sînt la fel de prost făcute. Ca și la Vadu Lat, în județul Giurgiu. Aici, mărturisește șeful bazei, Ștefan Dumitrescu, masa enormă de grîu a fost deplasată tocmai pentru a fi verificată starea acestor canale: cîteva fuseseră, într-adevăr, strivite sub povara grîului ca o prăjitură cu frișcă sub roata unui camion.

Directorul întreprinderii de valorificare a cerealelor și plantelor tehnice a fostului județ Ilfov, inginerul Gheorghe Pănescu, este de acord că, în parte, aceste instalații de aerare au fost slab executate. Ca și directorul tehnic al aceleiași întreprinderi, Ion Nicolară, Intrucit, la început, instalațiile fuseseră comandate unei unități din Paris, iar aceasta a comunicat că nu poate onora comanda, din indicația inginerului șef al Centralei de valorificare a cerealelor, Marian Dinescu, cererea a fost orientată către întreprinderea de producție și prestări Pitești. Din păcate, alegerea s-a dovedit nefericită. Cum au lucrat cei din Pitești poate vedea orice nepriceput. În ciuda faptului că lucrarea nu impunea nici pe departe un examen de virtuozitate tehnică, la cîteva luni după livrarea primelor instalații reprezentanții ai centralei și întreprinderii de valorificare a cerealelor semnalau serioase abateri de la proiect: calitate proastă a sudurilor, necorespunzătoare racordurilor, secțiuni mai mici decît ar fi trebuit, absența unor structuri de rezistență în interiorul canalelor principale etc. În aceste condiții, e limpede că aerarea activă seamănă, în bună măsură, cu încercarea de a sufla într-un furtun înfundat și presupune ceva din zădărnicia de a vrea să umfli un balon spart!

Întreprinderea din Pitești s-a bucurat să ia banii — numai de la Budești, pentru opt instalații, a lăscat aproape un milion de lei, iar pentru fostul județ Ilfov a făcut 40 de instalații — însă, așa cum mai arătam, cu toate că lucrarea prezenta o complexitate carea i-ar fi făcut față și niște buni elevi de liceu în timpul orelor de practică productivă, a livrat o marfă cu defecțiuni de-a dreptul grosolane. Vorba lui Alexandru Păun, șeful bazei din Oltenița: „Oare era așa de greu să dea cîte șase gauri în două flanșe, în două inele de tablă avînd aceleași dimensiuni, în așa fel încît gaurile astoa să se potrivească una în dreptul alteia?” Și drept credem că vorbea, exprimîndu-și năduful, și muncitorul Constantin Băian, de la Budești, în timp ce tocmai încerca să prîndă cu sîrmă un manșon, improvizat pe loc, între electroventilator și gara canalului prin care avea să fie împins aerul: „Cînd eram copil, dacă mă vedea lăta că umblu cu cîrpele d-astea, eu sfioră, eu sîrmă, mă bătea ca pe noie!”

Iațna care a trecut a fost prima cînd în bazele de recepție au fost folosite instalațiile produse de întreprinderea din Pitești. Credem, de aceea, că este încă timp ca forurile competente să determine această întreprindere ca în decurs de cîteva luni să aducă remedierile cuvenite, încît recolta acestui an să aibă parte de o soartă mai bună. Chiar și cei ce-au fabricat aceste instalații au, desigur, pretenția să mînce piine bună, care însă nu se poate face decît dintr-un grîu bine păstrat. Piine bună din grîu prost? Din coadă de cîine, sită de mătase!

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

(Urmare din pagina 1)

altă parte datorită rotațiilor simple folosite în prezent în această zonă, producțiile medii — la cereale în primul rînd — sînt nesatisfăcătoare și foarte diferite de la un an la altul și de la o unitate la alta. Soluția pe care am propus-o și ale cărei rezultate le-am verificat îndelung este folosirea, ca plantă premergătoare, a trifoiului, în asolament de șase ani. O „solă săritoare” cu trifoi desfundă, ca să zic așa, aceste pămînturi argiloase, le reface permeabilitatea, determinînd un bun regim al hranei, al apei, și lasă în urmă cam 150 kilograme de azot la hectar, deci le îmbogățește în substanțe nutritive.

Spre a fi pe înțelesul oricui ce înseamnă această solă săritoare, acest asolament Albota, să ne închipuim că am împărțit suprafața unei unități agricole în șase părți egale, deci în șase sole. Pe una dintre ele ar urma să semănăm trifoi, pe alta plante tehnice — deci pînă acum pe o treime din totalul suprafeței — iar pe celelalte două treimi, cereale. Parcela cu trifoi ar avea în fiecare an aceeași întindere — a șasea parte din suprafața totală — însă ea ar fi „plîmbată” de fiecare dată în altă parte, astfel încît în decursul celor șase ani să acopere întreaga suprafață. Si mai simplu: această solă ar fi ca o piesă de sah mutată de fiecare dată în alt careu, pe o tablă de joc avînd șase careuri!

Cum poate începe o unitate agricolă să lucreze după acest asolament — și cu ce rezultate — ne spune inginerul Constantin Gherghina. În 1973 fusese repartizat, ca absolvent de facultate, la C.A.P. Birlogul din județul Argeș. Cooperativa era slab dezvoltată, avea datorii de peste 15 milioane și posibilități reduse de retribuire a oamenilor. Producțiile de grîu și porumb trăgeau mai mult a sărăcie decît a belșug; în jur de 1 000 de kilograme la hectar. În unii ani coboriseră pînă la 700! Atunci, zice, a avut norocul să lucreze cu inginerul Constantin Nicolae.

— Mai întii, adaugă el, să spunem că trifoiul se seamănă în primăvara anului; în toamna anului viitor îl „întorcem” și semănăm grîu, iar grîul îl culegem, bineînțeles, în vara celui de-al treilea an. În primăvara lui '74 am pus 100 hectare de trifoi și în anii următori 150, 200, 250, ajungînd să avem în 1978 o solă de 300 de hectare, deci pe a șasea parte din suprafața arabilă a cooperativei, și intrînd astfel în asolamentul experimentat de Stațiunea de cercetări Albota. În 1976, primul an cînd am beneficiat de avantajele acestui asolament (dar parțial, pentru că în toamna lui '75 nu întorseserăm decît 100 de hectare), am realizat o producție medie de 2 800 kilograme de grîu la hectar. În '77 am făcut 3 480. Un an mai tir-

ziu, 4 200. A fost un an secetos. Și mai nefavorabil a fost '79, dar tot am obținut 3 510 kilograme la hectar.

Aflăm însă că din 1980 la C.A.P. Birlogu nu se mai lucrează după sistemul asolamentului Albota. Faptul se datorează nu transferului inginerului Gherghina la C.A.P. Teiu, începînd cu februarie 1980, ci imposibilității ca solă săritoare să mai fie înregistrată — de către organele agricole județene — drept fermă semînceră, așa cum o înregistraseră pînă atunci. Menționarea ei ar însemna depășirea suprafeței planificate de furaje, în detrimentul suprafeței planificate de cereale.

— Și totuși e lucru dovedit, absolut si-

o să vedem, că tocmai grîu reușese să facă mai puțin.

Dar iată, mai întii, o medie a producțiilor de grîu așa cum rezultă ea din observațiile înregistrate timp de 20 de ani de către dr. ing. Constantin Nicolae pe cîmpurile experimentale ale stațiunii Albota. Așadar, grîu după grîu: 2 210 kilograme la hectar; grîu după porumb: 2 860; grîu după trifoi: 3 840. Aceste producții au fost obținute pe un pămînt fertilizat. Iată-le și pe cele obținute cînd pămîntul a rămas nefertilizat — grîu după grîu: 1 170 kilograme la hectar; grîu după porumb: 1 220; grîu după trifoi: 2 300. Așadar, chiar pe terenuri nefertili-

plu de înțeles — atunci cînd grîul urmează după o plantă amelioratoare se constată o mai bună igienă a lanurilor, datorită întreruperii ciclului biologic al acestor boli și dăunătorilor.

Acest asolament nu reprezintă o complicație sau senzațională curbură științifică în domeniul agricol. Oricum țaran îl cunoaște, în bună parte, avantajele. În timp, el a și demonstrat aceste avantaje. În spațiul, de asemenea. Aplicat experimental pe întreaga suprafață a C.A.P.-urilor Scornicești-Olt și Petrești-Dimbovitza, ca și la I.A.S. Titu, el a favorizat obținerea unor rezultate remarcabile. Acest asolament reprezintă un pariu, ca să zicem așa, pe care pămîntul îl stabilește cu noi, lăsîndu-ne întregi posibilitățile de a-l câștiga.

Desigur, înțelegem că pariul acesta nu poate fi cîștigat dintr-o dată. Pentru că, fiind vorba în cele din urmă despre revizuirea proporției dintre suprafața planificată de cereale și cea de furaje, mai exact de diminuarea celei din urmă în favoarea celei din urmă — pînă la stabilirea echilibrului prevăzut de acest asolament — este de înțeles că suprafețele cu grîu nu pot fi micșorate decît concomitent cu asigurarea tuturor garanțiilor că, pe linia producției mai bune la hectar, vom obține și producția totală planificată. Dealtfel, nu întimplător relatăm modul în care s-a procedat la C.A.P. Birlogu, unde unitatea a intrat în acest asolament pas cu pas, de-a lungul cîtorva ani. Deci nu desigur o aplicare instantanee și generalizată vorbim ci despre una prudentă, în trepte, ceea ce ar însemna — în funcție de rezultate — creșterea numărului unităților agricole unde asolamentul va fi aplicat, precum și hotărîrea acestor unități de a-l aplica parțial sau de a-l extinde pe întreaga suprafață a lor. De aceea, reamintîndu-ne că producția de cereale — așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recentul Congres al țaranului — rămîne o problemă fundamentală a agriculturii noastre, socotim că în frontul larg de înfăptuire a unei noi și profunde revoluții agrare, organele de planificare își pot aduce o contribuție de seamă prin luarea în considerare a tuturor factorilor de creștere a producției agricole. Și nu vorbește, ci faptele arată că pentru zona de soluri podzolice asolamentul Albota reprezintă un asemenea factor. Unul care dovedește că este tot la fel de important de a semăna grîul pe cit este de important de a pune întrebarea: după ce-l semănăm?

SUPUNEM ATENȚIEI:

PARIUL ALBOTA, sau cum zace uitată o idee numai pentru că este prea simplă

gur, zice inginerul Constantin Nicolae, că sporul de producție pe care-l aduce solă săritoare e de peste 1 000 kilograme de grîu și de peste 1 500 kilograme de porumb la hectar. Asta înseamnă că în patru ani, cit durează efectele asolamentului, obținem suplimentar o recoltă de 4 000-5 000 kilograme de cereale la hectar. La patru ani cîștigăm un an. Vreau să zic, producția unui an. Și rezultă, în plus, și o mare cantitate de furaje de mare valoare pentru a dezvoltă o puternică zootehnie. La Birlogu, cele 300 de vaci dădeau — fiecare, bineînțeles, — cam 600 litri de lapte pe an. Treptat nu s-au mai înregistrat situațiile anormale ca o vacă să dea lapte cit o oaie, și producția a ajuns la 2 200 de litri.

Desigur, o garanție de prim ordin de a obține — să zicem — grîu cit mai mult rămîne aceea de a însămînta cu grîu suprafețe cit mai mari. Însă în dorința de a obține grîu cit mai mult, unele unități agricole ajung în imposibilitatea de a mai face o bună rotație a culturilor și pun grîu după grîu. Ceea ce înseamnă, precum

zate, grîul semănat după trifoi a dat o producție mai mare decît atunci cînd — fie și pe un pămînt fertilizat — el a fost pus tot după grîu. Aceasta ar fi prima observație.

A doua observație va reieși dacă vom face efortul minim de a compara cifrele de mai sus cu ateea care reprezintă producția medie de grîu obținută în 1980 în județul Argeș, în sectorul cooperatist: 2 500 kilograme la hectar! Nivelul scăzut al producției arată că grîul a fost pus după grîu și după porumb (2 500 fiind, se vede clar, o medie între 2 210 și 2 860). Or, asolamentul Albota rupe acest cerc vicios și creează posibilitatea ca grîul să nu mai fie semănat niciodată nici după grîu și nici după porumb! Îngăduind o rotație mai bună a culturilor, el garantează nu doar obținerea unei cantități mai mari de grîu, dar și a unei producții de mai bună calitate și cu cheltuieli mai mici, pentru că — simplu de înțeles — o succesiune grîu-grîu permite înmulțirea buruienilor, bolilor și dăunătorilor specifici, care se pot transmite de la un an la altul, de la o recoltă la alta, pe cînd — la fel de sim-

De cine depinde starea de curățenie a vagoanelor de cale ferată? (II)

PLECÎND DE LA SUGESTIILE MAI MULTOR CITITORI ȘI ÎNCERCÎND SĂ AFLE RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA DIN TITLU, FLACĂRA A ÎNȚIAT O ANCHETA, A CĂREI PRIMĂ PARTE, REALIZATĂ LA REGIONALA DE CĂI FERATE BUCUREȘTI, CEA MAI MARE DIN ȚARĂ, A FOST PUBLICATĂ LA 15 IANUARIE. ONORÎND PROMISIUNEA DE A CONTINUA INVESTIGAȚIILE, AM ZĂBOVIT, SĂPTĂMINA TRECUTĂ, LA BRAȘOV. AM VIZITAT REVIZIA DE VAGOANE ȘI, LA SEDIUL REGIONALEI DE CĂI FERATE, AM STAT DE VORBĂ CU INGINERII NICOLAE STAN, DIRECTOR GENERAL, ROMULUS COTTA, DIRECTOR TEHNIC, VASILE COMNAC, ȘEF AL REVIZIEI DE VAGOANE, CARE AU RĂSPUNS CU AMABILITATE SOLICITĂRII.

— Tovarășe director general Stan, care e punctul dumneavoastră de vedere cu privire la starea de curățenie a vagoanelor de cale ferată?

— Cred că s-au făcut, în acest sector, multe lucruri bune, dar rămânem încă datori față de călători.

— Așa e, aveți dreptate. Ne bucurăm că, în mare, opiniile noastre coincid, ceea ce înseamnă că există posibilitatea unui dialog fructuos. S-o folosim, aflînd ce rezultate, succint, regionala pe care o conduceți.

— Ea e, oricum am judeca, mai mică decît cea de la București, pe care ați vizitat-o recent. Dacă regionala din București e una de capăt, în sens că acolo se formează și se echipează cam 100 de garnituri pe zi, a noastră e una de tranzit, parcul rulant fiind mai redus. Deținem 330 de vagoane convenționale pe 4 osii, din care se formează 34 de garnituri. Ele se salubritizează aici. 88 la sută din această activitate căzînd în sarcina reviziei de vagoane, al cărei șef e prezent, inginerul Comnac. Față de parcul rulant al căilor ferate române, Brașovul acoperă 7-8 procente.

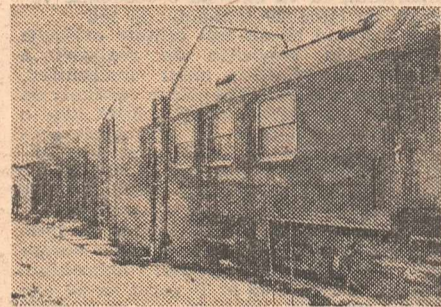
— Nu-i mult dar, vorba vine, e destul, așa-i? Nu vă ascundem că am venit la Brașov pentru că, din cîte ne-a informat șeful Departamentului căilor ferate, inginerul Ioan Nicolescu, regionala de aici a cheltuit pentru curățenia și echiparea vagoanelor mai puțin decît altele, 88 de lei pe vagon, în 1980, de pildă, față de 94, cifri alocate regionala din București. Cum ați reușit, mai ales că, din cîte ne-am lămurit, vagoanele Brașovului sînt mai curate decît cele ale altor regionale?

(Discuția se poartă duminică dimineața; la regională, toată lumea e prezentă, la calea ferată fiind, se știe, ca la armată, ziua avînd exact 24 de ore; în timp ce directorul general răspunde la telefon, o urgență, Romulus Cotta explică din ce e alcătuită suma de 88 lei; în ea intră, îl auzim, 1,80 lei pentru cheltuielile materiale de salubritizare, 5,32 pentru piese, 33 pentru manoperă, așa-zisele cheltuieli cu munca vie, 33 pentru siguranța circulației; cu totul, s-au cheltuit, în 1980, 1,9 milioane de lei, mai mult decît în anul precedent, cînd suma alocată a fost de 1,3; pentru 1981, adaugă directorul tehnic, ne-am orientat tot spre 1,9 milioane, dar ne-am propus ca cifra să nu afecteze condițiile de confort; folosindu-se de ocazia acestei paranteze, reporterul simte nevoia să precizeze că, în ultimii ani, traficul pe calea ferată a crescut enorm, de la 435 de trenuri în 24 de ore, cîte erau prinse în grafic în 1938, la 2256 în 1981, în condițiile în care rețeaua de linii a suferit modificări necesitare; în aceeași măsură, firește, obligatiile căii ferate au sporit considerabil.)

— Cîm am reușit? Muncind mai bine, arătîndu-ne mai exigenți, plecînd de la ideea că de starea de curățenie a vagoanelor răspunde, în primul rînd, personalul căii ferate. Fie acesta de întreținere, de supraveghere sau de control.

— Alții pun dezordinea și murdăria din vagoane mai ales pe seama călătorilor! Credeți că e o optică greșită?

— La București, situația e diferită, la dotările pe care le are, insuficiente față de necesități, regionala de acolo abia dacă face față. Nu-i cazul la Brașov, unde capacitatea de întreținere e corespunzătoare. În plus, la noi ponderea o dețin cursele muncitorești, pe distanțe sub 100 de kilo-

metri, pînă la Rupea, pînă la Zărnești, pînă la Brețcu, pînă la Făgăraș, pînă la Întorsura Buzăului și așa mai departe. În mare, nu ne dau bătăi de cap, cea de Zărnești, de exemplu, fiind fără probleme, ca o dovadă că nu muncitorii, nu naveștii sînt cei care murdăresc și distrug vagoanele. Cînd e vorba însă de trasee mai lungi, personalul 6008 de Iași, de pildă, încep necazurile și ne pare rău că trebuie să recunoaștem că rareori le stăpînim. Ele scapă de sub controlul nostru și vagoanele ajung în revizie într-un hal fără hal, de-ți vine să le plîngi de milă.

(Împreună cu tehnicianul Anton Timpu, parcurgem, în revizie, o astfel de garnitură, tocmai întoarsă din Moldova; starea vagoanelor e, aproape fără excepție, deplorabilă, de parcă respectiva garnitură ar fi fost utătată pe linie cîteva ani; geamuri sparte, cioburi, resturi de mîncare, perdele sfîșiate, scrumiere răsturnate, canapele desirate pentru scoaterea, de sub vinilin, a pernelor de burete, oglinzi lipsă, plafoniere lipsă, becuri lipsă etc., o mizerie de nedescris; Gheorghe Stoica, șef de tură, nu pare surprins, așa e de fiecare dată, zice, pregătim garnitura lună și ea revine cum o vedeți; o echipă de îngrijitoare, avînd-o în frunte pe Ana Mureșan, pornește la atac, înarmată cu crpe și găleți; Ilona Fülöp murmură un cîntec și pare veselă; alături, tovarășe el Rozalia Pascu sudule, dar cel care au adus vagonul în această stare

n-au, firește, cum s-o audă; garnitura a ieșit de la spălare, e curată pe dinafară, dar Vasile Almășan, care manevrează stația de spălare, menționează că iarna e mai rău; neavînd apă caldă, stația nu funcționează sub zero grade; șeful reviziei, inginerul Comnac, crede că, azi, 6008 nu arată chiar rău?! în 4 ianuarie, citește dintr-un carnet, a intrat în revizie cu 34 de geamuri sparte, în valoare de 5400 de lei; a doua zi, a fost și mai grav, 42 de geamuri, 6500 de lei.)

— Ziceați, tovarășe director general, că de starea de curățenie a vagoanelor răspunde, înainte de toate, personalul regional. Și ce-i cu asta, nu-i peste tot la fel?!

— E sau, mai bine spus, ar trebui să fie. Fără să exagerez, noi ne-am dovedit mai drastici decît alții cînd a fost vorba de delăsarea sau superficialitatea ceferștilor. Cine a greșit, a plătit, n-am acceptat nici un fel de scuze. I-am deprins, altfel vorbind, să nu dea vina pe călători, ci să răspundă concret de ce-au luat în primire. În 1980, de pildă, oamenii regionali au plătit imputări de exact 4587 de lei. Conducătorul Nicolae Precup a scos din buzunar 283 de lei, Alexandru Zilmoș 300, Augustin Dezideriu tot atîția, geamuri sparte și contravenienți nedepistați. Am mers chiar mai departe și, cînd a fost cazul, am dictat sancțiuni și mai drastice.

— Și a fost cazul?

— Pentru luare de mită, indiferent cît de mică a fost suma, lui Lascu Chiriac și Nicolae Grigoraș le-am desfacut contractul de muncă. Cine nu e cinstit, n-are ce căuta la căile ferate.

— Mai bine zis, n-are ce căuta nici la căile ferate, de acord? E împede, tovarășe director general, că dacă trenurile arată cum arăta 6008, adică jalnic, asta se datorează în bună măsură călătorilor, ce părere aveți?

— Așa-i, dar să nu dăm toată vina pe călători. De cînd am schimbat macazul, adică de cînd am ridicat răspunderea factorilor cu atribuții în domeniul stării de curățenie a vagoanelor, am observat o sensibilitate îmbunătățită a muncii. Inventarul garniturilor e, în ultima vreme, tot mai puțin afectat, căci șeful de tren știe că lipsurile i se impută, pînă la urmă, lui sau conducătorilor. Știind asta, e firește, mai vigilenți. Drept urmare, a scăzut și numărul călătorilor frauduloși. Am trecut, s-au încasat din contravenții 1,9 milioane lei.

— Discutînd pe această temă cu directorul general al Regionalei de căi ferate București, Aurel Popa, am consemnat propunerea ca întreprinderile să intervină mai energic, obligîndu-l chiar pe naveștii

ÎNCHIEIEM AICI A DOUA PARTE A ANCHETEI NOASTRE. FĂRĂ A TRAGE CONCLUZII, O VOM FACE DUPĂ CE VOM MAI INVESTIGA CITEVA REGIONALE, SA NOTĂM CĂ, ÎN CEEA CE PRIVEȘTE STAREA DE CURĂȚENIE A VAGOANELOR, OPTICA REGIONALEI BRAȘOV DIFERĂ DE CEA A REGIONALEI BUCUREȘTI. LA BUCUREȘTI, CEA MAI MARE PARTE DE VINĂ ERA PUSĂ PE SEAMA CĂLĂTORILOR. LA BRAȘOV, FĂRĂ A-I SCUTI PE CĂLĂTORII DE CRITICI, SE APRECIAZA CĂ RĂSPUNDEREA REVINE, ÎN PRINCIPAL, PERSONALULUI DE ÎNTREȚINERE, SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL. E UN PUNCT DE VEDERE, DACĂ VREȚI, MAI AUTOCRITIC, DAR ADEVĂRUL E CĂ BRAȘOVUL NU-I DECIT O REGIONALĂ DE TRANZIT, FĂRĂ PROBLEMELE COMPLICATE ALE SURATEI EI MAI MARI DIN BUCUREȘTI. PROMITEM SĂ REVENIM, PROPUNÎNDU-NE SĂ AFLĂM, ÎN SĂPTĂMINILE VIITOARE, CARE E SITUAȚIA LA CLUJ-NAPOCA.

OSVIDIU IOANIȚOIA ■

Cum folosim inginerii?

„Sînt luni cînd mă simt inginer, sînt luni cînd sînt numai funcționar”

Principala constatare ce se desprindea din partea întâi a anchetei noastre privind modul în care folosim inginerii se referea la faptul că aproximativ o treime din timpul său de lucru inginerul, conducător al unui sector de producție, nu lucrează efectiv ca un specialist. Se ocupă de aprovizionare, ia parte la multe ședințe inutile, aleargă după un lucrător sau un utilaj, pierzînd adeseori din vedere că meseria sa e NOUL, că specializarea îl obligă să gîndească soluții tehnice sau de organizare care să reprezinte un real progres. Așa cum afirmam și atunci, procentajul exact de muncă subcalificată prestată de inginer este greu de stabilit, iar, într-o ultimă instanță, nici nu are prea mare importanță. Grav este că timpul de gîndire, de lucru ca specialist al inginerului este dijmuit cotidian. Fără putință de recuperare, din considerente îndeobște cunoscute: vremea nu iartă, în tehnică totul se schimbă foarte repede.

E greu să calculezi, să cîntărești exact pierderile de acest gen. Decît, poate, prin comparații. De aceea vă propunem două cazuri ce pot sta, eventual, în talerele unei ipotetice balanțe. Le-am întîlnit la renumita întreprindere din Tîrgoviște „SARO”, de unde au plecat strunguri în peste cincizeci de țări ale lumii, fapt care vorbește de la sine de valoarea specialiștilor săi.

1. Ingerul Valentin Negritu din compartimentul constructor:

— Concurența pe piața internațională este din ce în ce mai acerbă. Nu sînt original cînd spun că te împui doar atunci cînd

vii cu ceva foarte bun și chiar, dacă se poate, cu ceva nou, în sensul unei fiabilități sporite, al unui înalt grad de automatizare, al existenței unor posibilități multiple de prelucrare etc. Problema aceasta ni s-a impus stringent în urmă cu un an și jumătate. Și ne-am întrebant: să dăm temă de cercetare la un institut de proiectări sau să înființăm noi înșine o grupă de proiectare? În prima variantă se putea întimpla ca produsul nou să se lase așteptat ani buni, fapt care ne-a hotărît să-l gîndim aici. Am luat inginerii de la alte compartimente, nouă oameni la număr, și am făcut, pentru început, un singur lucru: muncă de documentare. Adică, am luat observațiile de la service-urile noastre din lume și din țară, am studiat documentațiile celor mai reprezentative firme din străinătate care fabrică strunguri. Am aflat astfel tot ceea ce este mai nou în domeniu. Apoi grupa noastră s-a ocupat, în paralel, de rezolvarea problemelor de concepție, cit și a celor de producție. Totul devenise o pasune de grup; ne mobilizase încrederea acordată, așa zice, peste noapte. În aproape un an și jumătate am realizat prototipul unei mașini noi. Cîntărește mai puțin și este multifuncțională: un strung paralel ce se poate transforma într-un strung de copiat prin adaptarea unui dispozitiv hidraulic realizat, la Cluj-Napoca. Este mai ieftin decît un strung de copiat și, în plus, are nouă funcțiuni noi, folosind principiul unei mașini modulare. O premieră pe țară și nu știm exact dacă mai există ceva similar în lume. Are greutatea mai mică decît strungurile obișnuite, iar transformarea unei funcțiuni în alta nu du-

rează decît cam două ore și jumătate.

Deci nouă ingineri, dintre care cel mai în vîrstă număra treizeci de ani, au pus pe picioare un strung nou care va intra nu peste multă vreme în producția de serie. Au făcut-o într-un an și jumătate, un timp record tinînd seama de spusele inginerului Valentin Negritu, după care un institut de proiectări l-ar fi realizat în cinci sau șase ani. Aprecierea este, probabil, rod al experienței trecute. Reținem faptul că acești specialiști au fost luați din alte compartimente ale uzinei fără ca acolo să se creeze un gol, fără să li se simtă prea mult lipsa. Printro-o firească încredere li s-a creat cadrul afirmării reale, al valorificării la maximum a cunoștințelor și, de ce nu?, a vocației lor. Eficiența de specialiști este dovedită cu argumente concrete, care reprezintă un câștig pentru ei și pentru întreprindere, și, prin extensie, pentru întreaga societate.

2.

— Cum vă numiți?

— Ion Postelnicu, inginer în cadrul serviciului plan-dezvoltare.

— Ce facultate ați terminat și ce vîrstă aveți?

— T.C.M., secția mașini-unelte, și am 30 de ani.

— Ce sarcini aveți în cadrul serviciului plan-dezvoltare?

— Sînt mai multe, am să le menționez pe cele mai mari și mai importante: controlez indicii de utilizare a mașinilor, urmăresc productivitatea muncii și indicii de încărcare a mașinilor, determinarea capacităților întreprinderii (o dată pe an) și foarte numeroase lucrări de birou.

— Care dintre ele reclameți efectiv muncă inginerescă?

— Calculul capacităților...

— Care spuneați, se face o dată pe an.

— Da. Apoi calculul privind încărcarea utilajelor. Controlul indicilor li poate efectua însă și un tehnician.

— Una peste alta, cîtă inginerie faceți?

— E greu de răspuns. Cam jumătate-jumătate. Cele două jumătăți se împletesc.

Sînt luni cînd mă simt inginer, sînt luni cînd sînt numai funcționar.

— Ce faceți ca funcționar?

— Hirtii. Tot felul de situații către tot felul de foruri. Ni se adresează în scris

să-și procure abonamente pe C.F.R. Impărtășiți această părere?

— Directorul Popa are, fără îndoială, dreptate, dar întrebarea e dacă poți să-l obligi pe om?!

— Tocmai asta e, poți?

— Eu cred că nu. Mai simplu e să-l convingi. În această idee, noi am luat legătura cu cîteva din marile unități economice ale Brașovului, cu „Tractorul”, de pildă, încercînd să le arătăm călătorilor că starea de curățenie a vagoanelor ține și de ei. Ca urmare, am înregistrat unele progrese, dar rămîne destul loc pentru mai bine. Sîntem și noi vinovați, sînt și călătorii, dar mai avem și unele greutăți obiective.

— Probabil că sînt aceleași ca și la București, fluctuația de cadre, acumulatoarii, lăcătușii de revizie, da?

— Acumulatorii cum îi păstrezi, așa li ai. Avem, ba încă am mai și dat din ei, la Deda, la Ciceu, în alte părți. Lucrînd cu mulți muncitori necalificați, fluctuația de cadre e o problemă, dar am mai rezolvat-o. Mai greu e cu lăcătușii de revizie care, la aceeași meserie, ciștigă mult mai bine în industrie și prestează o muncă mai ușoară.

(Pe această temă, discutăm mai amplu cu inginerul Comnac; sînt, zice acesta, 8 posturi vacante de lăcătuși de revizie, dar anomalia e alta; ca montator de vagoane, după un anumit număr de ani, retribuția crește, în timp ce aceea a unui lăcătuș se plafonează; curiozitatea și nedreptatea e că lăcătușii de revizie se recrutează dintre montatori, cine să mai vrea să se facă lăcătuș cînd ca montator, funcție socotită inferioară, are perspective mai bune?! În plus, adaugă inginerul Comnac, n-am pensionat, în ultimii ani, decît 6 lăcătuși; cînd simt că se apropie pensia, retribuția plafonîndu-se, lăcătușii trec în alte meserii, de unde multe greutăți și, desigur, posturi vacante; față de această situație, adăugăm noi, e de datoria Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor să intervină, solicitînd sprijinul și înțelegerea Ministerului Muncii pentru găsirea unei soluții.)

— Din cîte știm, tovarășe director general, departamentul a organizat, nu demult, un schimb de experiență la Cluj-Napoca, da? Ce învățăminte ați luat de acolo?

— Față de revizia noastră, Clujul a adus cîteva îmbunătățiri, între care vîdarea din mers și spălarea vagoanelor pe dedesubt. Pe prima ne-am însușit-o, vom încerca s-o aplicăm cît mai repede, a doua comportă, după mine, unele discuții.

— Anume?

— Apa riscă să pătrundă în instalațiile electrice și, nu uitați, încălzirea se face la 1500 de volți!

niște cereri, și noi, tot în scris, le răspundem. Într-unul sau mai multe exemplare.

— Dacă nu ați avea atîtea hirtii de pus la punct, ce v-ați propune să rezolvați? Mă refer la o problemă care implică neapărat gîndirea inginerescă.

— Am văzut în secția mecanică ușoară o mașină de rectificat poligonal care face operații de degroșare și finisare. E adusă din străinătate. Dacă se uzează, trebuie să se apeleze la importuri. Soluția, cred, ar fi să trecem degroșarea pe strung. E mai economic. S-au făcut niște încercări și dacă aș avea timp...

— În timpul dv. liber?

— E destul de puțin. Cine nu face ani buni inginerie în adevăratul înțeles al cuvîntului se poate rata. Și asta vine pe nesimțite.

Ingerul Ion Tîncoca, de la IMUAB, care a apărut și în prima parte a anchetei noastre, făcea unele afirmații interesante. „Poate undeva, spunea el, dintr-un motiv sau altul, unui inginer — și nu din vina lui — să-i revină atribuții care nu-l valorifică pe deplin pregătirea, nu-l justifică, într-un anumit sens, diploma. Pentru el, ca individ, dacă nu și-a găsit singur rezolvarea, faptul poate avea urmări importante. Se simte nemulțumit, inutil. Acesta ieșire din competiție poate fi însă contracarată prin preocupările proprii și nu e obligatoriu ca acestea să vină ca sarcină de serviciu”.

Adevărul este, credem, undeva la mijloc, dar ieșirea din competiție nu este numai o problemă personală. Pierderea sau cîștigul se înregistrează de ambele părți. Între compartimentele în care lucrează inginerii Valentin Negritu și Ion Postelnicu distanța pare mult mai mare decît cea cîtiva metri de coridor. La aceeași vîrstă, unul se confruntă cu tehnica de vîrf, iar celălalt cu teancuri de hirtii.

Cum folosim inginerii? Vom continua ancheta noastră. Așteptăm și păreri și sugestii izvorite dintr-o experiență personală a cititorilor. Fîindcă pierderea sau cîștigul în asemenea cazuri nu reprezintă o problemă personală, ele interesează întreaga societate.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

„Matematica muncii” la I.C.E.M.

COMPETENȚĂ + DĂRUIRE + PASIUNE = ECONOMII DE MILIOANE DE LEI VALUTĂ

Unul din marile comendamente care stau în fața economiei noastre naționale, a fiecăruia din noi la locul de muncă, este limitarea pe cât posibil a importurilor, costisitor bir în valută ce atrage atât de greu pe talerul balanței economice. Avem capacitatea, forța și condițiile să înlocuim tot mai mult produsele cu etichete „Made in S.U.A., Anglia, Franța” etc. cu utilaje, echipamente, materiale ușite pe porțile uzinelor noastre, ca rod al gândirii românești. Este ideea care ne-a urmărit ca un leitmotiv în timpul vizitării Expoziției naționale a invențiilor. Sub majoritatea exponatelor, textul suna convingător: „Încolțeste importul — eficiența valutară sute de mii, milioane de lei valută”. Cam așa sunau și explicațiile alăturate brevetelor inventatorilor de la Institutul de cercetări metalurgice, I.C.E.M., semn că, asemeni oțelului incandescent din furnale, pasiunea și ideile celor de aici se află la cote înalte.

L-am întrebat pe directorul adjunct științific al acestui institut, Dragomir Constantin, titularul brevetului 67 696, „Materiale refractare de înaltă stabilitate termomecanică pentru turnarea continuă a oțelului”, în ce constă această invenție, medallată cu Premiul C.C. al U.T.C. Cu o modestie ce ne-a impresionat și care a fost nota dominantă a întregii discuții, inginerul Dragomir a început prin a arăta că tot ce s-a realizat a fost împlinirea firească a muncii unei echipe sudate la tensiunea înaltă a respectului pentru profesie, și pentru noi, fie că a fost vorba de ceilalți semnatari ai brevetului, mai tinerii ingineri Oprea George și Minulescu Gheorghe, fie că a fost vorba de cei din stațiile pilot ale institutului sau chiar de beneficiari, în special de la Oțelu Roșu.

Brevetul vizează așa-numitele „orificii zirconice”, piese deosebit de importante în tehnologia de turnare continuă a oțelului. Procedul de turnare continuă a oțelului, care pe zi ce trece capătă o extindere tot mai mare la noi, prezintă față de procedul clasic o serie de importante avantaje economice, cum ar fi reducerea consumului de combustibil, reducerea cheltuielilor materiale, creșterea productivității muncii și îmbunătățirea condițiilor de lucru în

secțiile de turnare. Oțelul incandescent de la cuptoare ajunge într-o oală de turnare de 50—180 de tone, deversează în distribuitorul ce alimentează pe mai multe fire cristalizatoarele, din care se obțin semifabricatele din oțel, laminate ulterior în tablă, sîrmă, profile. În fundul acestui distribuitor există niște piese deosebit de utile din materiale refractare, cu orificii perfect calibrate, piese care nu trebuie să-și schimbe diametrul în tot timpul curgerii oțelului, cam 6 ore. Ele sînt puse să lucreze în condiții deosebit de grele, contact prelungit cu un oțel în mișcare la circa 1 500 de grade, generind fenomene de eroziune și abraziune în timpul curgerii.

Nici unul din materialele refractare care se fabricau în țară nu putea îndeplini condițiile de exploatare severe impuse de turnarea continuă a oțelului și de aceea piesele cu orificii se procurau din import.

După cercetări intense pe diferite materiale refractare, pentru ca acestea să aibă constantă la temperaturi ridicate și o curbă constantă de granulometrie care să confere compactitate ridicată pieselor, să fie rezistente la atacul metalului lichid și zgurii, să aibă o temperatură de ardere și o tensiune superficială adecvate condițiilor de lucru, s-a găsit că materialul ideal este silicatul de zirconi, obiectul de fapt al brevetului. După experimentarea, cu rezultate foarte bune la Oțelu Roșu a noilor orificii zirconice, s-a trecut la fabricarea în stațiile pilot ale institutului a celor câteva zeci de mii de astfel de piese, care au fost montate la Oțelăria 3 de la Combinatul siderurgic Galați și, mai nou, la C.S. Călărași. Prin renunțarea la import și fabricarea în țară a acestor piese, numai în 1980, economia a fost de circa 1 milion de lei valută, cu posibilitatea de creștere în anii următori prin mărirea producției.

Am văzut un astfel de orificiu zirconi. O piesă aparent simplă de aproximativ 2 kg, înaltă de 13 cm și cu diametrul de 6—7 cm, avind practic un orificiu de 16, 19, 22 sau 23 mm. Dar această piesă mică, plămădită din munca, ideile și pasiunea unor oameni inimoși și capabili, dă efecte economice mari, invers proporționale cu mărimea ei.

Cercetările inginerului Dragomir, vor

continua, în colaborare cu Institutul de cercetări de chimie anorganică și metalurgie neferoasă, pentru recuperarea oxidului de zirconiu din deșeurile de orificii materialul zirconi fiind foarte prețios, atât pentru reintroducerea lui în fabricarea acestor piese, cât și pentru alte sectoare ale economiei naționale.

Ar mai fi interesant de semnalat că, înaintea brevetului descris mai sus, autorul a mai înregistrat o inovație, aplicată la C.S. Galați și acum în curs de extindere la C.S. Călărași, anume placarea a însuși distribuitorului de la turnarea continuă cu materiale refractare silicioase de înaltă permeabilitate la gaze. În 1981, prin anularea importului, ea va antrena o economie valutară de circa 20 milioane de lei.

Atunci cînd ne-au fost arătate orificiile zirconice în expoziția de realizări a I.C.E.M.-ului aflată în holul institutului, ne-au mai atras atenția câteva cărămizi de dimensiuni și forme felurite, lingă care o notă explicativă arăta că prin acest brevet — „Procedul de fabricare a cărămizilor silicadense”, autori ing. Birlogeanu Constantin, ing. Dragomir Constantin și colectivul — s-au făcut, de asemenea, economii de milioane de lei valută în 1980. Inițial intenționasem să scriem doar despre brevetul descris la începutul articolului, dar ne-am gândit că ar fi păcat să nu extindem subiectul, referindu-ne și la cărămizile silicadense, medallate și ele în cadrul expoziției naționale.

Inginerul Birlogeanu ne-a relatat biografia acestui inovații. Cînd s-a pus problema construirii unor baterii de coficificare de mare capacitate pentru combinetele siderurgice de la Galați și Călărași, specialiștii au fost confrunțați cu dificultatea de a nu putea folosi, la aceste baterii, nici unul din materialele refractare care se fabricau în țară, datorită rigurozității calitative implicate de tehnica modernă. Aceste rigurozități însemnau o compactitate ridicată în vederea unui transfer termic foarte bun, o refractaritate deosebită pentru a face față temperaturilor înalte, circa 1 500 de grade, și variații dimensionale prin dilatări foarte mici. Soluția era una singură: importul, și iarăși niște milioane de lei părăseau țara? Dar răspunsul specialiștilor

români a fost prompt, și în mai puțin de un an, brevetul de fabricare a cărămizilor silicadense a fost cheia problemei. Promptitudinea nu s-a oprit aici, astfel că în anul următor s-a putut trece la fabricarea efectivă, de serie, a întregului necesar la întreprinderea pentru Produse Refractare „9 Mai” din Turda.

Să încercăm să arătăm cum cercetările au putut escalada această cotă înaltă a calității. Întii, s-a îmbunătățit calitatea materiei prime — o cuarțită de Dobrogea — prin selectarea și inobilarea ei. Apoi, s-au stabilit, prin experimentări, o compoziție granulometrică optimă și condiții de fasonare bune a cărămizilor. A urmat esențialul: s-a introdus, pentru prima oară la scară industrială, un ciment silicatic ca liant, în locul laptelui de var, pentru compactizare și rezistență, la acesta adăugîndu-se bioxid de titan și bioxid de mangan. Toată această compoziție a rețetei în combinațiile de substanțe mai sus arătate constituie originalitatea soluției față de cele cunoscute și utilizate pe plan mondial. Analizînd comparativ indicii de calitate ai cărămizilor refractare obținute după acest brevet, s-a constatat că ei se situează la nivelul produselor refractare similare din țările cu veche tradiție în această fabricație. Este de menționat că brevetul a asigurat fabricarea acestor cărămizi fără nici o investiție suplimentară, pe fluxul tehnologic existent la întreprinderea „9 Mai” Turda. De asemenea, se întrevăd îmbunătățiri ale aplicării industriale, între care micșorarea consumului de energie prin eventuala renunțare la fazele de pregătire, rămîind, ca eliminarea apei să se facă în cuprul de ardere a cărămizilor finite.

Se estimează că, în cincinalul 1981—1985, la investițiile de cocerii de mari capacități, cit și la preîncălțitoarele de aer de pe lângă furnale, unde se folosesc tot aceste cărămizi, economia valutară ce se va realiza prin utilizarea acestui brevet va atinge 65 de milioane de lei, valoare deosebit de semnificativă privind eficiența acestei inovații.

Problema cărămizilor silicadense, pe lângă aspectul tehnic valoros, mai oferă ca exemplu de urmat și un alt „brevet”, cel al colaborării ritmice pe traseul minister-centrală-institut de cercetări-întreprinderi, colaborare care, în unele cazuri, scriile, lungind drumul de la ideea la realizare.

Două idei plămădite dintr-un prețios aliaj: competența profesională + pasiune + dăruire. Iată formula pe care ne-o propun specialiștii de la Institutul de cercetări metalurgice pentru rezolvarea ecuației: cum să muncim fiecare pentru ca economia noastră națională să producă mai ieftin, mai eficient și, în același timp, prin forțe proprii.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Realizare de prestigiu a tehnicii românești:

Combine multifuncționale

„Pentru recoltat va trebui să asigurăm dotarea agriculturii cu combine multifuncționale pentru cereale și alte culturi, ca și a unor mașini perfecționate pentru sfeclă, cartofi și furaje”.

Această sarcină a fost trasată oamenilor de concepție și constructorilor de mașini agricole de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul recentului Congres al țărănimii. La puține zile, după încheierea lucrărilor congresului, ne-am deplasat la întreprinderea bucureșteană „Semănătoarea”, cea mai importantă unitate de produs mașini agricole din țară. Aici funcționează, de aproximativ doi ani de zile, un centru de pregătire tehnologică a fabricației de mașini și utilaje agricole, deci un nucleu mixt, de concepție și execuție, destinat modernizării în domeniul respectiv.

Inginerul șef Mihai Dogaru se referă, la începutul discuției noastre, la preocupările, existente în uzină, încă din anul 1979, pentru îmbunătățirea performanțelor și fiabilității echipamentelor destinate culturii porumbului, printre altele, întrucît, în teren acestea nu corespundeau integral destinației lor.

— Mai înainte de a ataca noi tipuri de mașini agricole, am considerat că este de datoria noastră de a „corecta” starea de eficacitate a celor deja livrate agriculturii. Trebuie să știți că este vorba despre 13 mii de asemenea mașini, pentru care am pregătit și produs echipamentele trebuitoare îmbunătățirii randamentului lor. Mai precis, am realizat echipamentele amintite pentru C S 4, culegătorul de porumb pe patru rînduri. În campania culesului, din 1980, am trimis specialiștii din întreprindere pe teren, pentru a constata, la fața locului, ce anume deficiențe se înregistrează în funcționarea mașinii C S 4 și a gîndi asupra soluțiilor de perfecționare. Consider că inițiativa noastră a fost pozitivă, mai ales că echipamentele noi s-au și produs. Deplasarea specialiștilor pe ogoare, în timpul campaniilor, a devenit acum o metodă de lucru curentă, pentru întreprinderea noastră. Noile culegătoare de porumb vor beneficia de noutățile apărute în ultimul timp. Concomitent, și tot ca o consecință a observațiilor privind comportarea mașinilor în campanie, s-a efectuat și modernizarea echipamentelor de depănșare. Atelierul de prototipuri al uzinei a pus la punct trei variante ale acestui agregat, despre care vă vorbesc, și cu care am ieșit în cîmp, încă din toam-

na anului trecut, confruntînd rezultatele obținute atunci cu cele vechi și oprindu-ne asupra soluțiilor optime. Experimentul a avut loc într-o zonă dificilă, la I.A.S. Afumați, și pe o perioadă de timp mai întinsă, care s-a prelungit din octombrie pînă în decembrie. O altă urmare directă a inițiativei noastre a fost crearea echipamentului pentru recoltat porumbul — ERP 4, cum l-am denumit — care va completa combina CARP 4. Au colaborat la realizarea despre care am amintit inginerii, Dorin Alexe, Horst Zamfirescu, Dana Georgescu, Emil Popescu, David Eugen și Ion Ene.

— Mulțumindu-vă pentru aceste precizări, desigur importante, vă rog să ne înfățișați și preocupările actuale ale colectivului de creație la întreprindere, deoarece se știe că la Congresul țărănimii s-au exprimat opinii încă nefavorabile în legătură cu mașinile agricole care trebuie să asigure o calitate și o eficiență înaltă, la nivelul necesităților unei agriculturi supuse unei adevărate revoluții.

— Chiar mai înainte de congres, în toamna anului 1980, cu prilejul unei întâlniri de lucru desfășurată la Afumați, s-au primit indicații din partea președintelui țării, privind analiza critică a unor mașini agricole, printre care CARP 4. Principala sarcină a revenit colegilor de la Institutul de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică pentru mașini agricole, cu care am colaborat direct. Urmarea: stabilirea unui „pachet” de probleme, nu puține la număr, cam 14—15, care se cereau rezolvate. S-a obținut un grad de fiabilitate a mașinilor respective, mult superior, printr-o redimensionare a unor ansamble și subsansamble, comportamentul noii mașini fiind net peste cel al combinelor C 12 tradiționale, al căror echipament a fost completat cu un alt culegător și depănșător. Am amintit și acest fapt, pentru a demonstra că preocuparea pentru ridicarea performanțelor utilajelor mecanizate s-a înscris pe un traseu continuu, fapt care ne permite, astăzi, să trecem mai ușor la noile sarcini trasate de Congresul țărănimii. În prima lună a acestui an, am organizat un veritabil sfat cu reprezentanții unor unități din agricultură, pentru a lua cunoștință și de observațiile celor care utilizează produsele întreprinderii. Desigur, principala noastră preocupare a devenit crearea unei combine universale atât pentru grîu, orz, floarea-soarelui, soia și porumb prin schimbarea unor a-

gregate, în funcție de lucrările pe care le are de executat combina. Așa s-a născut combina multifuncțională, pe care am și prezentat-o șefului statului, cu prilejul vizitei pe care ne-a făcut-o aici. Desigur, pentru a alege, a fost nevoie de câteva variante analizate în etape succesive și în acțiune, la întîlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu constructorii de mașini agricole de la Girbovi, Movilița, și Otopeni. Acum, pentru a reveni la stricta actualitate, avem în studiu și așteptăm confruntarea cu campania din toamnă, combina de mare capacitate. Tot o combina multifuncțională.

— Prin ce se va distinge „personalitatea” acestora de a celorlalte?

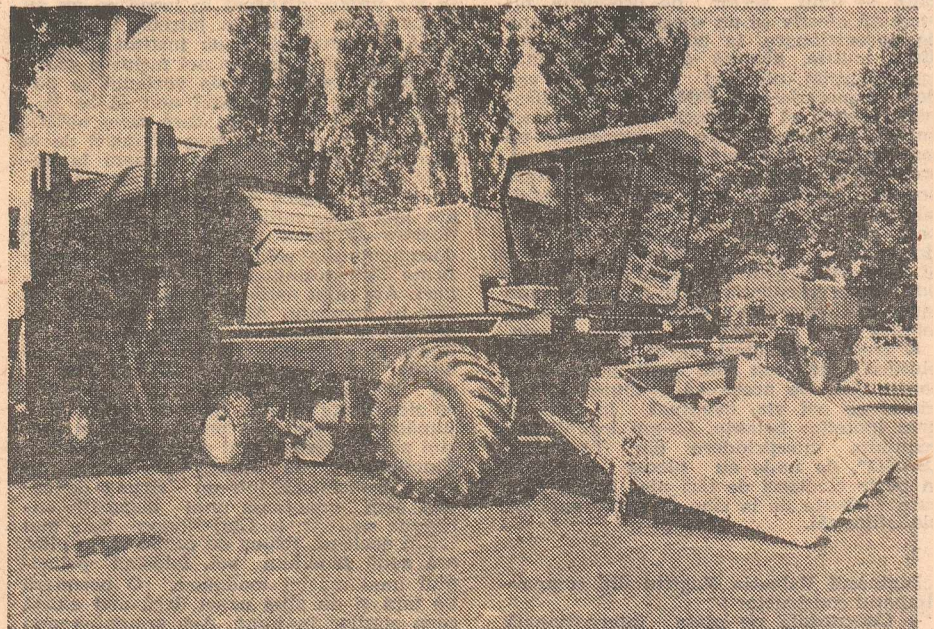
— Va fi, sau mai precis a și fost construită (deocamdată în două exemplare), pe principiul modularității. Este, deci, o combina de mare capacitate, destinată atât recoltării grîului și celorlalte păioase, cit și porumbului. Compartimentele de păioase și porumb constituie module separate, care se montează după nevoi. Concomitent cu stringerea recoltei, combina va executa și stringerea paielor și cocenilor.

— La ora discuției noastre, acum, în primele zile ale lui martie, care este situația exactă?

— Sîntem în curs de definitivare a programului comun cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, privind asimilarea combinii de mare capacitate, pen-

tru verificarea parametrilor constructivi. La începutul campaniei de vară, vom prezenta 6 asemenea combine, cărora le vom adăuga, odată cu începerea recoltării porumbului, încă 10. Vom putea prin urmare studia, la lucru efectiv, 16 combine. În paralel, am început și pregătirea fabricației industriale. Pentru a trece la producția de serie, va trebui să așteptăm încheierea campaniei din toamnă. De pe acum, credem că, în proporție de 90 la sută, mașina va corespunde scopului pentru care a fost creată, concepția sa constructivă dîndu-ne dreptul să sperăm că doar puține corecturi vor mai fi necesare. Nu doresc să priviți, optimismul meu lipsit de acoperire, pentru că nu numai la noi în întreprindere ci și în cadrul institutelor specializate sarcina ce ni s-a încredințată a fost primită și tratată cu toată seriozitatea, efortul comun, al celor care proiectează și execută o astfel de mașină, sprijinindu-se pe o documentare vastă și pe ambiția de a furniza mecanizatorilor de pe ogoare posibilitatea de a-și vedea încununată de succes străduințele lor, de luni de zile, în vederea creșterii producțiilor agricole, la nivelul cerințelor. Asta înseamnă să le încredințăm o mașină de performanță, al cărei drum trebuie să ducă și spre alte țări, unde deja produsele industriei noastre sînt solicitate de ani de zile.

MANOLE CĂRȚAN ■

Facem destul pentru gândirea tehnică originală?

Lazăr Bocăneanu și-a început uceniția la 11 ani. După 5 ani a devenit strungar, meserie în care a lucrat alți 20. A fost, pe rând, șef lucrător, maistru, șef de secție, tehnolog și proiectant. După o asemenea carieră se poate lesne deduce că meseria de strungar nu mai are secrete pentru dînsul. La Uzina „Timpuri Noi” din București, în perioada cînd era tehnolog la pistoane și segmenti pentru motoare și compresoare, a propus 7 inovații. Una din ele: „Dispozitiv pentru executarea canalelor de siguranță în pistoane” a devenit invenție. Iată „biografia” ei:

1965. La 26 iunie, printr-un proces verbal al ședinței colectivului de invenții și inovații al Uzinei „Timpuri Noi”, se hotărăște respingerea propunerii. Motivul: „este neeconomică, iar concentricitatea canalului siguranței față de gaura de bolt nu este riguroasă”. Pronunarea este trimisă totuși spre aplicare la Uzina de piese auto Colibași-Pitești care se arată interesată. Deoarece uzina nu are condiții de executare a dispozitivului în care lui Lazăr Bocăneanu s-a prezentat prototipul inovației (greu de presupus că ce nu poate face o uzină poate face un om, mai ales că trebuia echilibrat un strung paralel). Uzina „Timpuri Noi” revine și este de acord cu experimentarea propunerii în două etape, specificînd și dispozitivele necesare pentru asta.

1968. Cererea de brevet de invenție este înscrisă la O.S.I.M. cu numărul 58 153 din 25 noiembrie. M.I.C.M. — Direcția generală tehnică — trimite la Colibași, desemnat titular de brevet, propunerea pentru experimentare. În scrisoarea de trimitere se atrage atenția „asupra respectării cu strictețe a termenelor de rezolvare prevăzute în legislația în vigoare. Depășirea lor va atrage după sine sancționarea celor vinovați de întârzieri nejustificate”.

1969. Concluziile referatului O.S.I.M.: „...propunerea de invenție se admite, avînd elemente de nouitate și progres tehnic... rezultă că invenția propusă îndeplinește condițiile pentru acordarea brevetului de invenție solicitat, precum și a certificatului de autor”.

1971. Lazăr Bocăneanu primește certificatul de inventor. În prezența delegatului O.S.I.M., la Grupul școlar „23 August” din București se face o demonstrație a dispozitivului. Rezultatele sînt coresponsabile. Cu participarea autorului și a delegaților O.S.I.M. și a Uzinei de autoturisme Colibași se trece la proba dispozitivului. Concluzii: „Principiul constructiv al dispozitivului este coresponsabil și satisface condițiile impuse. Dispozitivul s-a comportat coresponsabil, fără să dea abateri dimensionale la lotul de piese prelucrate”. Se stabilește ca omologarea să se facă la Colibași, la o dată ce se va stabili ulterior.

1972. Grupul Uzinelor de autoturisme-Pitești admite propunerea pentru experimentare în vederea aplicării. M.I.C.M. se adresează U.A. Pitești: „În scopul definitivării prototipului invenției, în vederea omologării pentru aplicare în fabricație, în perioada 1-7 august, inventatorul se va deplasa la uzină pentru acordare de asistență tehnică. Vă rugăm să-i acordați tot sprijinul în acest sens, dispunînd să i se pună la dispoziție mijloacele necesare

pentru a putea executa toate lucrările ce se vor dovedi necesare pentru buna funcționare a prototipului”.

Grupul Uzinelor de autoturisme-Pitești recepționează și trece sarcina către Secția de prelucrări mecanice II, inginerului Constantin Mitocaru: „...Cu toate că se stabilise anterior, cînd s-au dat cuțitele și dispozitivul reglat la data de 18.04.1972, s-a constatat din declarațiile muncitorilor care lucrează pe această mașină cu dispozitivul invenției că nu s-a mai lucrat nici o piesă, că problema a fost tratată cu indiferență, neingrijindu-se nimeni din partea secției de această problemă. Față de cele arătate mai sus, avînd în vedere importanța invenției și modul în care este privită de organele superioare de partid și de stat, vă atragem atenția că sinteți pasibili de amenzi conform H.C.M. nr. 2508/969 art. 1, al. b, combinat cu art. 2, de la 500 la 1000 lei, în raport cu gravitatea faptelor, mai ales că ați fost de acord în momentul cînd s-a demonstrat modul de lucru al dispozitivului în prezența dv. Avînd în vedere

Biografia neromanțată și nu prea veselă a unei invenții

termenul depășit exagerat de mult pentru care sinteți direct răspunzător, ne facem datoria de a vă atrage atenția de a definitiva experimentarea și omologarea pînă la data de 20.08.1972”. (Una din programări fusese fixată pentru iunie 1970 și a urmat ianuarie 1971 și altele.)

1973. Pistonul U-650 a fost modificat. În p.v. din 28 mai, încheiat între delegații O.S.I.M. și reprezentanții Uzinei „Tractorul”, proces verbal pe care inventatorul refuză să-l semneze, se arată că modificarea făcută împiedică aplicarea invenției.

I.A. Pitești revine către Lazăr Bocăneanu: „Propunerea este corectă din punct de vedere tehnic, dar nu se poate aplica la I.A.P. deoarece uzina va fi înzestrată cu utilaje de prelucrat pe trei direcții, care cumulează în afara operațiilor indicate în dosar și operațiile de prelucrare eboș”.

1974. C.N.Ș.T. către Uzina „Steagul Roșu” Brașov: „Urmare sesizării tov. Bocăneanu Lazăr, făcută la conducerea superioară de partid și de stat, referitoare la situația invenției sale, s-a hotărît ca în luna ianuarie a.c. să se înceapă valorificarea acestei invenții. În vederea creării condițiilor necesare experimentării invenției respective, vă rugăm să-i acordați tov. Bocăneanu L. tot sprijinul de care are nevoie (desenele pistoanelor pe care dumneavoastră le folosiți)”.

Hirtile nu conținesc să circule. U.A. Pitești se adresează I.C.P.T.C.C.M. București: „Urmare... vă trimitem alăturat dosarul...”, autor Bocăneanu Lazăr, împreună

cu brevetul de invenție, în vederea completei soluționării. Facem acest lucru deoarece Institutul dv. are posibilitatea de săvîrșirii dispozitivului respectiv, precum și valorificarea acestuia”.

1976. Din referatul I.A. Pitești către O.S.I.M.: „Conform noii tehnologii, pistonul U-650 (la care se referă invenția sus-amintită) se prelucurează pe o mașină complexă de tipul Gildemaister, mașină care execută simultan mai multe operații cu un timp efectiv de lucru mult mai redus decît prevederile vechii tehnologii și la parametrii calitativi mult superiori”.

1979. Din declarațiile lui Lazăr Bocăneanu: „Pin luna august 1979 am vizitat la Uzina „Tractorul” Brașov un fost coleg de muncă. Cu această ocazie am constatat că pistonul S-1300, devenit pe parcurs S-1500, se execută tot aici, deoarece I.A. Pitești nu putea introduce în utilajul de bază prelucrarea acestui piston-alezaj 146 mm. Pentru operația de prelucrare a canalelor de siguranță se folosește metoda de lucru existentă la I.A.P. cînd a fost acceptată invenția pentru experimentare”.

Biografia acestei invenții seamănă îngrijorător de mult cu a altora. Aceasta a fost unul din motivele care ne-au determinat s-o scriem. Ea este, de fapt, mai stufoasă, cu o intrigă complexă, cu personaje bine conturate, care au bănuieți, reclame, se apără, insistă, neglijează, se gîndesc și se răzgîndesc, amînd rezolvarea problemei pînă o fac inoportună?! Muncitori, ingineri, directori de la uzine, ministere și O.S.I.M. au pierdut timp cu procese verbale, minute și constatări. Abia după ce invenția „n-a mai avut cîmp de aplicare”, s-a tras o concluzie fermă.

S-au făcut experimentări care au dat rezultate bune, dar n-au fost concluzive !!?

Lazăr Bocăneanu, inventatorul, avea n-avea treabă, făcea drumuri la Pitești și Brașov nedumerit că invenția nu poate depăși faza de brevet. Afară de C.F.R., care a încasat prețul multelor bilete pînă la Brașov, Pitești etc., nimeni n-a cîștigat nimic !?

Să nu uităm că la Pitești se folosește o mașină complexă de tip Gildemaister și nicidecum o mașină de tipul Popescu sau Ionescu, iar la Brașov se pare că se mai folosește vechea metodă !?

Asadar, mirări peste mirări, nedumeriri?! O idee, pare-se, prețioasă a fost purtată de ici, colo și ea e, în prezent, amenințată de bătrînețe și uzură, conținînd să rămînă doar pe hirtie, deși industria noastră folosește, cum spuneam, mașini din import acolo unde, tratată și ajutată cum se cuvine, mașina gîndită de Lazăr Bocăneanu ar fi putut rezolva multe. Și, în primul rînd, ar fi redus importul. Mai sînt cazuri, iată, cînd în loc să-i căutăm pe inventatori, să-i atragem în procesul tehnologic, să le propunem teme, să-i folosim la întreaga lor capacitate, îi lășăm să ne bată pe la usă ca și cum ei ar fi venit să ceară, nu să dea.

Mai constatăm că, deși avem o legislație care prevede exact ce trebuie făcut, încălcarea ei este destul de simplă și fără urmări. La toate aceste neîmpliniri, așteptăm un răspuns ferm și limpede. Promitem să revenim.

OPREA GEORGESCU

Invențiile laborantului-chimist Nicolae Teț, treizeci și opt la număr și toate brevetele, au făcut obiectul unui reportaj publicat în **Flacăra** cu aproximativ doi ani în urmă. Autorul articolului remarca pe bună dreptate că această prodigioasă activitate intrupată din pasiune și dăruire de sine, nu reprezintă decît o simplă promisiune în lipsa unor virtuți beneficiari, că invențiile lui Nicolae Teț își pot demonstra utilitatea și eficiența economică numai prin valorificarea lor în diverse unități productive. Și semnatarul relației, descriind pe scurt conținutul brevetelor în cauză, se întreba surors cum este posibil ca acestea să nu suscite nici un fel de interes din partea cercurilor de specialitate.

Despre lipsa de interes acordată brevetecii aflată la O.S.I.M., despre faptul că acest imens tezaur de informații, idei și soluții tehnice este insuficient cercetat și fructificat de către unitățile productive și institutele de cercetări a ținut să ne vorbească ulterior, în cadrul unui interviu, și directorul adjunct al Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci. Nu e de mirare, deci, că și invențiile lui Nicolae Teț au trecut neobservate, iar autorul a fost sfătuit de către unii să-și caute singur beneficiari. Vom nota de asemenea faptul că, prin caracterul lor mai puțin obișnuit, invențiile lui Nicolae Teț au fost privite de către unii cu suspiciune, iar de către alții cu dezinteres, invocîndu-se lipsa unor probe și argumente de ordin tehnic și științific.

Articolul din **Flacăra** a avut totuși darul de a cuceri atenția unui beneficiar. Astfel, directorul general al Centralei industriale de medicamente, cosmetice, lucruri, vopsele, inginerul Mihai Gheorghiu, și-a manifestat dorința de a-l cunoaște pe autor și de a-i facilita experimentarea metodei pentru obținerea trioxidului de sulf, substanță necesară în fabricarea industrială a acidului sulfuric. În acest scop s-a luat legătura cu Întreprinderea „Dero” din Ploiești. Aici, cu ajutorul unui

reactor construit de autorul brevetului, a fost experimentat „Procedul de sinteză-zărea trioxidului de sulf în flux continuu”. Au avut loc mai multe încercări. „Experimentele s-au încheiat cu rezultate promițătoare, ne-a informat de curînd inginerul șef al întreprinderii, tovarășul Ionescu Paulian. Ideea lui Nicolae Teț se dovedește interesantă, chiar ingenioasă, și primele rezultate ne obligă să fim optimiști. Îi vom da tot concursul pentru continuarea cercetărilor”.

O idee nouă, un musafir nepoftit?

Rămînd la convingerea că o invenție sau o descoperire nu pot fi promovate sau scoase din competiție decît pe baza unor verificări minuțioase și a unor testări efectuate în laboratoare de strictă specialitate, ne-am gîndit să readucem în atenția specialiștilor cîteva dintre cele mai importante invenții brevete de Nicolae Teț.

Ne-am gîndit în primul rînd la **pila ionică**, dispozitiv capabil așa cum se arată în brevet, de a transforma energia chimică în electricitate cu un randament de 99%. Pila ionică, susține autorul ei, funcționează cu acid sulfuric concentrat, deci cu o sursă de energie relativ ieftină, și debitează de la 10 la 1000 de amperi pe secundă, voltajul fiind între 2 și 150 de volți. Un motor electric, montat pe un autoturism, și care, susține mai departe Nicolae Teț, s-ar alimenta de la această pilă ionică, ar putea să producă o putere de 120 de cai-putere și ar consuma pe o

distanță de 100 de kilometri o jumătate de litru de acid sulfuric concentrat. O asemenea pilă, dar de dimensiuni mai reduse, a fost realizată de către autorul invenției cu ani în urmă, pe vremea cînd mai lucra încă la laboratorul de cercetări al Întreprinderii „23 August” din Satu-Mare. În prezent Nicolae Teț construiește singur și evident, pe propria sa cheltuială o pilă ionică de mai mari dimensiuni.

O a doua invenție vizează industria clorosodică și propune pe baza unui procedeu original trecerea totală a clorurii de sodiu în procesul clorosodic. Procedul ar mai avea avantajul de a anula efectul de distrugere a anozilor și catozilor și de a elimina din procesul tehnologic un element indispensabil la ora actuală: membrana. Nu vom intra în detaliile tehnice, deoarece, sintem siguri, pe baza acestor date sumare, specialiștii au înțeles prin ce se recomandă ca nouate invenția lui Nicolae Teț. În sfîrșit, același autor propune un procedeu electrolic pentru obținerea aluminiului pe cale umedă din sulfat de aluminiu, metalul depunîndu-se la catod în locul hidrogenului. Metoda ar avea meritul de a reduce consumul de energie cu 80%, sau ceea ce înseamnă enorm dacă avem în vedere că această ramură a industriei metalurgice este una dintre cele mai mari consumatoare de electricitate.

Să nu uităm totuși că pentru unii orice idee nouă sosește pe lume ca un musafir nepoftit, stînjiner și extravagant. În ceea ce ne privește, nu ne vom grăbi să dăm dreptate nici celor care contestă, nici celor care aplaudă soluțiile inventive elaborate de Nicolae Teț, rolul nostru rămînd același: de a semna din nou că autorul unui număr impresionant de brevete de invenție solicită în continuare colaborarea unor virtuali beneficiari. Adresa lui: București, str. Riul Dornei, bl. Z-30, ap. 21, sc. I, et. III, sect. 6.

LIVIU TIMBUS

Ecuatie din care unii termeni lipsesc

Eforturile și preocupările specialiștilor de la Clinica de nutriție și boli metabolice din București, îndeosebi ale șefului acesteia, prof. dr. docent Iulian Mincu, care îmbină în mod salutar cercetarea cu terapeutică și activitatea de popularizare științifică, succesele obținute în stabilirea unei epidemiologii a diabetului zaharat, obezității și hiperlipoproteinemiei, în combaterea complicațiilor cronice ale diabetului, a tulburărilor de glicoreglare, în clarificarea unor probleme ale alimentației contemporane sînt bine cunoscute, noi înșine scriind despre ele chiar în paginile acestei reviste. Ele reprezintă tot atîtea argumente pentru elaborarea unei strategii științifice a cărei finalitate să fie tocmai acea alimentație rațională devenită în ultima vreme, nu numai ca aprovizionare, problemă de stat, de care s-a ocupat în mod clarvăzător, după cum o atestă documentele de partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Secretarul general al partidului nostru ne-a atras astfel atenția, cu un ceas mai devreme, asupra unei problematici cu care se confruntă tot mai acut omul contemporan. Orientarea numai pe baza vechilor obiceiuri alimentare, nelipsite de anumite carențe, e destul de dificilă în condițiile apariției unei alimentații tot mai sofisticate. Lucrurile se complică și mai mult din acest punct de vedere în cazul afecțiunilor tot mai frecvente cauzate de o alimentație necorespunzătoare, afecțiuni care se întînesc sub diferite forme la aproape jumătate din populație. Soluționarea acestei probleme prezintă un dublu aspect: pe de o parte, o valorificare cît mai bine dirijată, în funcție de necesitățile determinate științific ale unui consum rațional, a resurselor alimentare, iar pe de altă parte, asigurarea unei dezvoltări optime a tinerelor generații, menținerea stării de sănătate a populației.

Înfăptuirea acestor deziderate e într-adevăr operă de educație, organizare, cercetare și terapeutică dar, paradoxal, cum s-a mai observat și altădată, mai ales factorii de educație și organizare lipsesc. Și lipsesc în primul rînd pentru că în învățămîntul superior medical nu se predă nici măcar o oră de nutriție și boli metabolice. Numai în lunile din urmă se pare că ar exista unele preocupări în ceea ce privește introducerea unui curs facultativ, rezolvare care ar reprezenta, evident, un paleativ, o minimalizare a problemei mult multimplicată implicății medicale, științifice, sociale. Specialiștii cu care am vorbit la Clinica de nutriție și boli metabolice din București, dar din cite știu și cei de la Timișoara (avem în vedere pe profesorul Gh. Băcanu și colaboratorii săi), Iași, Tirgu Mureș etc. opinează pentru introducerea unui curs de nutriție și boli metabolice timp de două semestre, într-unul din anii clinici, de preferință anul VI. Fără a intra în detalii, din programa acestui curs n-ar trebui să lipsească asemenea capitole precum alimentația omului sănătos cu toate aspectele ce le compoartă, bolile generate de alimentația necorespunzătoare, dietoterapia, noțiuni de educație sanitară în vederea promovării unei alimentații raționale. În măsura cuvenită, unele din aceste probleme ar trebui să se regăsească și în pregătirea elevilor de la liceele sanitare ca și în alte cursuri de nivel mediu. Noțiuni de alimentație rațională s-ar cuveni să fie prezentate, sistematic și periodic, la orele de dirigiență din cadrul școlilor generale ca și ale liceelor în genere. Toate aceste măsuri și altele pe care le considerăm oportune specialiștii și factorii de decizie educaționali se impun a fi adoptate chiar în perspectiva noului an școlar.

O activitate profilactică, de prospectare, orientare și dirijare a unei alimentații raționale nu e de conceput fără un sistem și un cadru organizatoric sub forma unui institut sau laborator național care, funcționînd, eventual, pe lângă Clinica de nutriție și boli metabolice, dar polarizînd experiența acumulată în acest domeniu de toate unitățile din țară, să stimuleze în același timp cercetarea și practica terapeutică, să ofere producției de alimente de orice natură repere științifice orientative. Asemenea orientări apar necesare cu atît mai mult cu cît deopotrivă Institutul central pentru industrie și chimie alimentară ca și diferitele laboratoare alimentare, indiferent de apartenență, în prezent nu dispun de nici un nutritionist. O asemenea situație pare cu atît mai paradoxală cu cît un institut științific pentru alimentația animalelor funcționează de vreme îndelungată.

Cît privește cercetarea și terapeutică, ambele beneficiind de pe acum de programe care înscriu școala de nutriție românească într-un context științific internațional prestigios — o dovadă constituind-o pe lângă multele recunoașteri de marcă primul Congres național de nutriție și boli metabolice din toamna anului trecut — vor fi mult mai puternic propulsate, punîndu-se în valoare rezultatele lor, perspectiva lor devenind tot mai mult una profilactică. Alimentația rațională, așezată pe asemenea baze științifice, concepută într-un cadru unitar și dinamic, va marca astfel unul din marile cîștiguri ale umanității societății noastre.

NICOLAE STOIAN

Testul calității: cursele de automobile

Iată, de cînd cunoaștem Întreprinderea de autoturisme Pitești, este pentru prima oară cînd găsim, în chiar persoana directorului general al Centralei industriale de autoturisme Pitești-Colibași, tovarășul inginer Simion Săpunaru, un interlocutor dispus și avizat, totodată, să discute problemele legate de existența și activitatea secției de competiții, care reprezintă, în întrecerile din țară și de peste hotare, uzina producătoare a mașinii Dacia 1300.

— Desigur că rolul, unanim acceptat și înțeles, al unei secții sportive de performanță, la o întreprindere de autoturisme, în condițiile țării noastre, este acela de a împune atenției cumpărătorilor produsul respectiv. Dar și ei se întreabă, oarecum sceptici, dacă — în situația în care, pentru a cumpăra o Dacie 1300, trebuie să se aștepte un număr oarecare de luni de zile, propaganda se mai poate dovedi necesară și eficientă, în ultimă analiză. Nu ignorăm acest efort de a plasa, chiar și în împrejurările cunoscute, un autoturism al uzinei noastre, atîta vreme cît cumpărătorul poate alege între Skoda, Lada, Trabant și Dacia 1300, dar sintem conștienți că, pentru captarea pieței internaționale funcționarea unei secții de performanță se impune în discuție. Vedem cum reclama altor firme atinge, adeseori, agresivitatea, obsedarea publicului apărînd drept o intenție mărturisită și puternic susținută. Aceasta se obține, printre altele, prin prezența la startul curselor de formulă și raliu a mășinilor respective. Departe de conținutul pur sportiv al competițiilor, foarte numeroase, chiar și în condițiile crizei de carburanți, cel economic se înscrie net pe primul plan, reprezentînd o veritabilă politică, stabilită cu grijă și în cunoștință de cauză de oameni specializați. O mașină poate fi și frumoasă și bună dar dacă nu este susținută de reclamă, nu-și va câștiga locul meritat, în confruntarea dintre firme. Dintre toate metodele, cea mai convingătoare este cea a întrecerilor sportive. Fără participarea profesionistilor, fără personalitatea campionilor, succesul unui autoturism nu poate fi pe măsura calităților acestuia.

— Înțeleg, din convingerea cu care vă exprimați, că sinteți implicat direct, ca șef al unei centrale industriale de autoturisme, în aspectul competitiv mondial, conturat, cel mai pregnant, de cursele de mașini.

— Absolut! Străinii compară Dacia 1300 cu Renault-ul 12, pe care-l produc francezii, prin urmare, la mine, interesul față de competiții nu reprezintă un hobby, ci o obligație profesională. Cursele sint, deci, un auxiliar prețios al activității comerciale a centralei. De aici mi se pare că decurge interesul obligatoriu pentru o secție sportivă de vîrf. Noi îi spunem: departamentul de încercări. Aceasta și este principala trăsătură a colectivului nostru, care ne reprezintă în întreceri. În atare condiții, noi efectuăm, de fapt, verificări constructive și diverse experimente, în vederea creșterii calitative a autoturismului Dacia 1300, intenții care solicită, absolut obligatoriu, calități de performer sportiv. Ce poate fi mai edificator decît prezența a 5 echipe ale uzinei noastre în Turul Europei, care au parcurs, fiecare, cite 12 mii de km, ajungînd la sosire, după o confruntare dură, cu produse ale unor uzine cum sint Citroen, Honda, Audi etc. Mai

mult decît atît, noi obținem, de la acești sportivi, beneficii; ei realizează contracte ferme, care se integrează în noua concepție a industriei noastre constructoare de autoturisme. Printre cele mai interesante contracte, pe teme precise, s-au numărat: reducerea consumului de carburanți și realizarea unor puteri superioare la capacitatea de 1300 cmc, ambele rezolvate, cu succes, de compartimentul nostru de încercări, animat de piloții uzinei. Mașina lor dispune de îmbunătățiri, care au fost preluate de producția de serie. Mă refer la o scădere de 20 la sută a consumului, ca și la reducerea greutății mașinii. Cea de a doua problemă este stîns legată de prima. Pe scară mondială, la ora actuală, 1 litru de benzină corespunde la o greutate de 100 kg din corpul mașinii. Ei bine, Dacia 1300 se situează sub această medie, iar la clasa 1300 cmc mașina noastră ocupă un loc fruntaș, practic unul din primele locuri.

— Căutările, presupun, continuă și nu se limitează la soluțiile actuale.

— Bineînțeles! De pildă, dacă ar fi să mă refer doar la motoare, experimentăm 10 soluții, în probe paralele. În privința greutății totale a autoturismului, înlocuirile unor repere cu altele, din plastic și cauciuc, s-au dovedit a fi mai costisitoare. Așa că... În prezent, acordăm o atenție specială realizării unei Dacii economice, echipînd-o cu distribuție variabilă (soluția inginerului Vasile Dumitrescu, din Pitești), care va scăde consumul, mai ales în oraș, de la 10—11 la sută la 7 litri. Experimentăm și amestecul de benzină-metanol, într-o soluție originală, deosebită de cea practică la Institutul Național de Motoare Termice, din București. Noi am preferat ca amestecul să se producă în carburator, cele două combustibile aflîndu-se în tot altele rezervoare, separate. Pornirea la rece, printre altele, constituie un avantaj al variantei noastre. Acest climat de interes, pentru nou, a condus nu numai la valorificarea gândirii unor cercetători din Pitești, ci și a altora, din țară, cum este Nicolaescu, de la Oradea, pe care alții l-au cam purtat ani de zile, cu vorba. Pînă acum, rezultatele experimentării amestecului amintit, ne-a dus la reduceri importante: proporția între benzină și metanol se plasează între 30—60 la sută, față de benzină. La consumul urban, benzina se consumă în jur de 3,8—3,9 l, iar metanolul ajunge la 6 litri, per suta de kilometri. Puterea calorică se reduce la jumătate, în această soluție, față de cea clasică, pe benzină.

— Să vorbim ceva și despre oamenii de la compartimentul sportiv...

— Inginerul Nicu Grigoras, campionul absolut pe circuit, este nu numai pilot, dar și preparator de mașină. Ovidiu Scobai are în răspunderea sa probleme de caroserie, electrică și transmisie, ceea ce demonstrează că la noi, la Pitești, se realizează o suprapunere perfectă între performanța sportivă și cea tehnică. Și nu ne vom limita la acești oameni. Căutăm și selecțăm, din toată țara, pe acei piloți, care sint și tehnicieni de valoare, pentru a-i aduce să muncească alături de noi. Pe Balint, de la Brașov, îl avem deja, printre sportivii uzinei.

— Raportul: pilot-constructor, atît de

discutat în lumea automobilistică, cum este apreciat de dumneavoastră?

— Oțez pentru formula: constructor-pilot, evident din cauza condițiilor specifice întreprinderii noastre și a proporțiilor industriei naționale, care necesită o strictă specializare. Activitatea sportivă aici, la Pitești, creează oameni care văzînd și facînd, îmbogățindu-și neîntrerupt nivelul, oameni care sint elemente de bază, în cadrul institutului nostru de cercetări și care progesează vizibil în domeniul cunoașterii și al găsirii soluțiilor adecvate, deoarece, o știe oricine, diploma de inginer nu este suficientă pentru a permite și o muncă de creație. Ceea ce fac membrii compartimentului de competiții e o substanță aparte profesionalismului lor, mai ales cînd acești oameni sint animați și de pasiune. Mașina solicită, din partea celor care o realizează, să fie „simțită”, tratată ca ceva „insuflețit” și nu ca un simplu obiect inert. Este, dacă vreți, o situație similară cu cea care se stabilește între un călăreț și animalul pe care-l conduce acesta. Ceva din omul care studiază o mașină, trece în patrimoniul ei. Nu este posibil să acceptăm detașarea producției de efortul omului. Asemenea oameni există și la noi și în alte părți. Industria de autoturisme avansează necontenit, dar ea nu s-ar fi putut lipsi de un Gordini, Farrina, Bertone etc., care au avut vocația constructorului. Ați întrebat sau mi s-a părut că aveți intenția s-o faceți, dacă economic se justifică efortul uzinei investit în secția de performanță. Da, hotărît da! Ea a restituit cu mult mai mult decît s-a investit în organizarea și menținerea ei. Centrala, întreprinderea, institutul de cercetări, fiecare în parte și toate împreună au beneficiat și vor continua să beneficieze de pe urma compartimentului sportiv. Clubul este, cum să zic?, căciula frumoasă sub care se află frumusețea concretă, inconfundabilă.

— Care este locul acestei secții în fenomenul sportiv național?

— Sub aspect profesional, ea reprezintă un avanspost al celor mai noi și originale încercări. În exploatare, a celor mai dure. Le cer sportivilor să le solicite „în dușmănie”, pentru ca rezultatele obținute să poată fi cit mai profund analizate, rezolvate. Ne este foarte clar că scopul ei este și unul propagandistic. Nimeni nu poate îndeplini acest rol mai bine decît sportivii, în special în competiția internațională, în care sintem agrenați. Caracterul sportiv mi se pare strîns legat, atît pe plan intern cit și extern, de prima idee exprimată. Ea se prezintă drept un catalizator al tuturor celorlalte elemente. Na-

teresează punctele slabe ale unei mașini, pentru a le consolida pe rînd, înii la cele speciale și apoi la cele de serie. Considerăm aceasta ca pe o datorie a noastră deși și alții concurează tot pe Dacia, însă noi sintem producătorii ei. Nu ne gîndim să „exploatăm” celelalte secții de automobilism, ci să le ajutăm. Sintem în măsură să furnizăm, contra cost, evident, mașini pregătite la uzină, pentru curse și care să fie identice cu cele ale sportivilor de la Pitești, avînd o caroserie ranforsată, un motor mai puternic. Intrevăd chiar ca departamentul respectiv să devină unul de producție, limitată, firește, dar de producție. Deja avem cereri, pentru asemenea exemplare, din Austria și Grecia, pentru cursele de raliuri. La circuitul de la Vale Longa, Nicu Grigoras, pe o Dacia 1300, a făcut o frumoasă impresie și, dacă coechipierul său nu s-ar fi îmbolnăvit, rezultatul final ne-ar fi bucurat pe toți. Anul acesta ne vom prezenta și la cursa de la Immola (Italia) și la Vale Longa. În 1980, am prezentat o mașină cu o putere de 125 CP. În prezent, muncim la punerea la punct a Daciei pentru circuit și raliuri cu două motorizări diferite: cea de 1300 cmc cu altă ardere și cea de 1500 cmc care va fi, sperăm, foarte competitivă.

— Cum apreciați munca federației de specialitate?

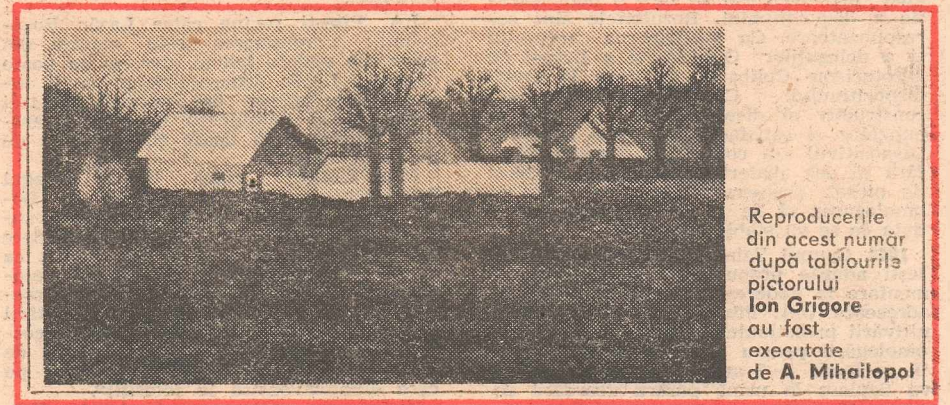
— Sint, o știți prea bine, unul dintre vicepreședinții ei. În general, cred că se descurcă bine, dar sint în dezacord cu apartenența ei de A.C.R., părerea mea fiind aceea că locul cel mai potrivit ar fi în cadrul C.N.E.F.S., care ar putea-o ajuta și financiar mai substanțial. Dacă n-ar fi o federație sportivă, ci una... turistică, aș mai înțelege! Așa însă... Echipe ca Nicolina Iași, ori cea din Caraș-Severin, Unirea Tricolor și altele, resimt nevoia unui sprijin mai concret, de care nu dispun, în prezent.

— Noutăți de ultimă oră există?

— Desigur. Mai întii precizez că o Dacie pregătită, pentru raliuri, are un preț convenabil, în jur de 100—120 de mii de lei. Pentru Dacia Sport avem o linie de montaj nouă, cu caroserii speciale, echipată la comandă, identică cu cea a lui Grigoras. La finele acestei luni va fi dată în exploatare nouă linie de echipare a mașinilor speciale, și ea va funcționa în cadrul Daciei-service.

În speranța că ideile exprimate de Inginerul Simion Săpunaru vor produce, în lumea automobilistică românească ecoul dorit, așteptăm ecouri la discuția pe care am-consemnat-o.

EMANUEL VALERIU

Reproducerea din acest număr după tablourile picturii Ion Grigore au fost executate de A. Mihailopol

Victor Mudric susține că n-a dorit să ajungă altceva în viață decît medic. Părinții, foști învățători, l-ar fi vrut, firește, atras de catedră, dar Victor a optat pentru medicină, convins că meseria de a face bine oamenilor și a-i scoate din necaz e fără egal pe lume. Azi, cînd numără 39 de ani de cînd își împarte existența între sala de operație și salonul bolnavilor, e sigur că n-a greșit și, dac-ar fi s-o poată lua de la capăt, ar merge pe același drum.

A terminat medicina la București, în 1944. A avut noroc, ca student, ca intern și, mai tîrziu, ca ucenic în chirurgie, să lucreze sub îndrumarea unor maestri iluștri, ale căror pilde și-au pus pecetea pe formarea și dezvoltarea sa profesională, făcînd din Victor Mudric un medic integru, harnic și, mai presus de orice, devotat pacienților. Scormonind în cartea necrisă a amintirilor, alege citeva nume, cele ale profesorilor Hortolomei, Nasta, Amza Jianu și Tețu, după care zice, cu voce tremurată, că oamenii aceia minunați au, fiecare, cite o statuie în sufletul său. Caractere diferite, recunoaște, dar la fel de luminați, toți, înscriind pagini de aur și deschiind drumuri în medicina românească, la al cărei prestigiu au contribuit fără emfază și fără osteneală.

S-a întimplat, sau poate n-a fost chiar o întimplare, ca doctorul Mudric să-și lege, pentru totdeauna, viața de răpunerea cancerului, lup-tînd împotriva lui cu bisturiul. Activează de 30 de ani în oncologie și dacă e, în prezent, șef de secție la Institutul de specialitate și medic primar de gradul I, asta se datorează, judecăm și la îndemna oricui, seriozității și perseverenței cu care și-a făcut datoria, la orice ceas

din zi și din noapte, soldat credincios în prima linie a frontului pentru sănătatea publică. S-a dedicat, mai ales, cancerului rectului, al tubului digestiv și al colului uterin, domenii în care a abordat, cu curaj și competență întreaga gamă de intervenții, nu o dată imaginînd și perfecționînd metode și tehnici originale. De exemplu, a pus la punct un procedeu personal de închidere a bontului vaginal în chirurgia radicală a cancerului de col uterin, declarînd astfel război drenajului așa-zis clasic, „pe jos”, pe care l-a găsit vinovat de supurațiile pelviene conducînd la fistule și complicații

O viață pentru alții

septice grave. A instituit drenajul transperitoneal suprapubian, procedeu pe seama căruia a obținut succese terapeutice remarcabile. Totodată, a imaginat și executat, ca noutate, anastomoza latero-laterală, izo-axială, în chirurgia digestivă, reluînd o tehnică mai veche, pe nedrept neglijată, publicînd în acest sens o lucrare în „Acta U.I.C.C.” (Belgia), lucrare care a stîrnit, la timpul respectiv, un deosebit interes. Specialiștii de renume, francezii Dargent (Lyon) și Albot (Paris), americanul Jardine, alții, au recunoscut prioritatea medicului român, aplicîndu-i metoda.

Victor Mudric a utilizat, pentru prima dată la noi, pe om, rezecția esofagului cu restabilirea tranzitului digestiv prin interpoziție de jejun sau colon exclus, în același timp ordonînd timpilor operatorii și precizînd tehnica chirurgicală cea mai adecvată. A scris, firește, și pe

această temă o lucrare, care a văzut lumina tiparului în „Vestnik Hirurghii” (U.R.S.S.). Alegînd din lista amplă a contribuțiilor sale originale, să notăm colpoplastia cu ansă sigmoidă la bolnavo tinere, după histerocolpctomie totală în cancer („Presse Medicale”), folosită în cadrul Spitalului clinic de obstetrică și ginecologie „Giulești”, unde distinsul profesor Panait Sirbu a obținut, în 13 cazuri, rezultate dintre cele mai încurajatoare.

A fost și a rămas atașat bolnavilor, la necazul căruia a fost, de fiecare dată, părtaş, lup-tînd din răspuneri pentru a-i însănătoși și

reda vieții normale. Pentru ei a imaginat și realizat, în premieră, un sistem de oxigenoterapie continuă. A elaborat, personal, planurile și a supravegheat execuția instalațiilor, Institutul oncologic devenind astfel, prin rivna doctorului Mudric, posesorul celei dintii stații centrale de oxigen, ca și al celeia de aspirație continuă a plăgilor operatorii.

N-a avut, dată fiind violența bolii de care se ocupă, numai izbină. Drumul său profesional n-a fost presărat numai cu flori. A înregistrat și eșecuri, dar a învățat din fiecare dintre acestea și, trecînd peste durere, a mers mai departe, punîndu-și știința și bisturiul în slujba altor oameni, încredințat că n-a pierdut decît o bătălie, avînd însă de cîștigat un război. Am fi tentați să scriem că l-a cîștigat. A operat mult și cu îndemnare, numai în chirurgia rectului a făcut citeva sute de intervenții, a abor-

dat o sumedenie de plastii digestive, încercînd mereu și, cel mai adesea, reușind să lase cit mai puține urme într-o maladie unanim socotită ca mutilantă. Crede, pe baza experienței acumulate într-o viață de om, că precocitatea depistării și, implicit, a intervenției chirurgicale e, în cancer, de maximă importanță. Detectat la timp, această spaimă a lumii moderne care e cancerul poate ceda, boala devine tratabilă și chiar vindecabilă. De aceea, argumentat, susține că trebuie continuată și întărită campania de controale oncologice periodice, la care a luat și ia parte.

Încet, încet, anii s-au adunat în buletinul de identitate al doctorului Victor Mudric, ajuns în preajma pensionării. E, veți spune, problema doctorului Mudric însuși. De acord, dar pînă la un punct, dincolo de care e și problema noastră, a tuturor. Omul pare mult mai tînăr și chiar e, sufletește vorbind. Puțurile îl țîn, mintea îl duce. Așa stînd lucrurile, ușor verificabile, pare un lux păgubitor să treacă în rezervă o experiență dintre cele mai fructuoase și o competență dintre cele mai alese. Cînd ne încumetăm la o asemenea afirmație, avem în vedere că un chirurg bun se formează, în oncologie îndeosebi, în mulți ani și că domeniul respectiv e, pretutîndeni, încă în suferință. Să ne scoatem pălăria în fața activității doctorului Mudric, perseverență și mereu la post, și s-o lăsăm să se dedice, în continuare, nobilului scop asumat în urmă cu aproape 4 decenii, căci Victor Mudric e convins și azi că meseria de a face bine oamenilor și a-l scoate din necaz e fără egal pe lume. Așa e, are dreptate.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

O întreprindere tânără cere competențe

Întreprinderea „Integrată” de țesături subțiri tip in, această-i denumirea exactă, din Pașcani este o unitate foarte tânără. Prima capacitate a fost pusă în funcțiune la 1 iunie 1978, iar la sfârșitul anului trecut, conform scriptelor, întreprinderea trebuia să funcționeze la parametri proiectați.

Primarul orașului Pașcani, Mihai Bodoașcă, ne spune că deși la tinăra întreprindere colectivul face mari eforturi pentru realizarea angajamentelor și a planului de producție, o mulțime de cauze subiective îl silesc să bată pasul pe loc. Și, de ce să n-o spunem, zice în continuare primarul, acestui colectiv tânăr, ambițios și harnic i se pun bețe în roate. Celor de la „Integrată” li se fac mari greutăți din partea unor întreprinderi din țară. Oameni special încadrați și remunerați se ocupă numai de aceste situații incalcitate. Timpul trece iar producția, de cele mai multe ori, stagnează.

Întreprinderea „Integrată” de țesături subțiri tip in și Fabrica de perdele formează una din platformele industriale ale orașului Pașcani. Aflăm că majoritatea celor care lucrează aici sunt foarte tineri și că media de vîrstă nu depășește 25 de ani. La „Integrată” îl găsim pe inginerul șef Ioan Avătăjiței.

— Ce se petrece aici, l-am întrebat pe inginerul șef ?

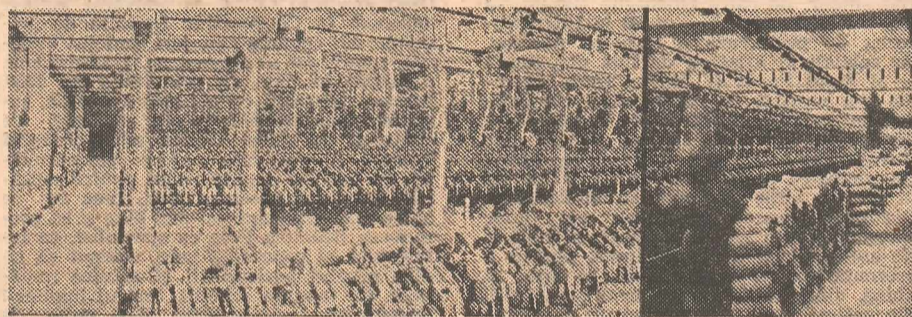
— Ei, este o poveste cu cîntec. În această hală, de peste 4 000 de metri pătrați, stau 38 de mașini de tors-ud. Care-i povestea lor ? În urmă cu cîțiva ani, mai precis prin '78, au fost aduse aceste mașini din import. Au fost aduse cu tam-tam mare, convinsă fiind toată lumea că utilajele vor uimi pe toată lumea. Dar lucrurile nu au stat așa. Ele sînt depășite moral față de cele românești. Față de ale noastre au un randament de trei ori mai mic și totodată diferă și calitatea firului. Altfel spus, firul obținut pe mașinile românești este de două ori mai subțire. Specialiștii străini care au asistat la montarea respectivelor utilaje și au văzut mașinile noastre în același timp funcționînd, s-au mirat și s-au întrebat: cum a fost posibil, avînd asemenea scule, să aduceți altele de „peste mări și țări” ? În concluzie: la Pașcani mașinile de tors-ud, în mare parte, nu se folosesc. Hala imensă a fost transformată într-un depozit de fier vechi. Costînd foarte scump, nelucrînd pe ele, se amortizează foarte greu. Noi toți, ne spune în continuare inginerul șef, avem de suferit și mai ales producția. Am rugat pe toată lumea să ne scape de ele; începînd cu ministerul de resort și terminînd cu diferite întreprinderi.

— Tovarășe inginer-șef, într-o adresă pe care ați comunicat-o conducerii orașului am citit, dacă rețin bine, că din 34 de mașini de filetat umed, furnizate de „Unirea” din Cluj-Napoca, 6 mașini nu pot fi puse în funcțiune din cauză că nu s-au primit toate piesele necesare. La acest capitol ce ne puteți spune ?

— Cei de la „Unirea” realizează mașini foarte bune. Dar necazul este altul. Fiindcă în zonă s-au dat în folosință, cam în același timp, trei unități asemănătoare (fabricile din Botoșani, Fălticeni și Pașcani), o să rideți, dar s-au incurcat livrările. Reperele care trebuiau să sosească la noi au ajuns la Botoșani sau Fălticeni, iar reperele lor sînt la noi. Am încercat, noi între noi, să rezolvăm încurcătura, dar n-am reușit. Este ca și cînd ai căuta acul în carul cu fin. În luna decembrie, după multe parlamentări, a venit un delegat de la „Unirea” și, în fața comisiei, a promis că pînă la sfîrșitul lunii ianuarie vor sosi niște specialiști care vor lămuri ceea ce, dealtfel, au încurcat chiar dinșii. Dar n-au venit nici specialiștii și nu s-a precizat nici despre care lună ianuarie este vorba. Așa că noi așteptăm, cu răbdare, în continuare. Expedierea greșită a reperelor a creat o mare dezordine nu numai nouă ci și întreprinderilor de la Botoșani și Fălticeni. Cam asta-i pe scurt povestea mașinilor de filetat umed.

— Tot din adresa înaintată de dumneavoastră mi-am notat: „cele 476 de mașini de țesut IMATEX — Tirgu Mureș nu funcționează automat datorită faptului că mecanismul de încărcare a fost realizat necorespunzător. Și apoi, ca o dată tehnică, se specifică faptul că randamentul respectivelor mașini scade cu 20 la sută pierzîndu-se anual o producție de peste 3 milioane metri pătrați de țesături. Este adevărat ?

— Așa-i. Desigur, doriți și citeva explicații. Să vă spun adevărul adevărat.

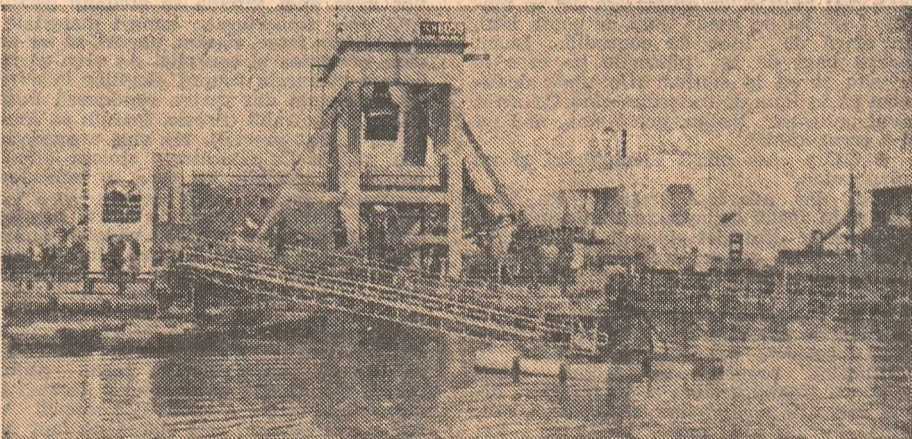
O parte din depozitul de mașini care nu funcționează

Ele n-au funcționat și nu vor funcționa niciodată. De ce ? Fiindcă din concepție sînt greșite. Cel care au proiectat utilajele nu au ținut seama că între mașinile care prelucrează lînă, cîneapă, bumbac și în este o mare deosebire de funcționalitate. Într-un mod se dimensionează un mecanism de încărcare a unei mașini cînd este vorba de lînă și în alt mod cînd este vorba de cele pentru in. Greșeala pleacă din proiectare, iar toate modificările care se încearcă pe parcurs nu duc decît la o pierdere de timp și, de ce să n-o spunem, de producție. Tot din cauza unor greșeli de proiectare, îmi permit să spun, și dispozitivul de format margini la blugi, la cele 130 de războaie ABG-IMATEX, făcute tot la Tirgu Mureș, se uzează repede și funcționează cu un randament de 40 la sută. Pe lîngă aceste motive, 20 de mașini nu pot fi puse în lucru deoarece nu s-au livrat blocurile cu came. Alte greutăți ? Ar mai fi de spus și faptul că 6 laminoare de fuior executate de A.M.I.T. — București nu lucrează, pentru simplul fapt că nu s-au livrat toate piesele. Noi facem adrese, mai așteptăm un timp și apoi iar adrese și telexuri. Pînă la urmă doar-doar vor veni și multășteptatele piese de la București.

★
Cam așa stau lucrurile la întreprinderea „Integrată” de țesături subțiri tip in. Ar mai fi multe de spus și despre neglijențele în proiectarea și construcția halelor (în momentul de față sînt necesare tot felul de intervenții din mers), cit și despre calitatea și asigurarea materiilor prime. Dar pînă una alta așteptăm un răspuns din partea întreprinderilor vizate mai sus. Desigur, este de dorit ca în cel mai scurt timp posibil, prin efortul oamenilor muncii din întreprinderile respective, „Integrată” din Pașcani să funcționeze cu toate pinzele sus. Colectivul este tînăr, și cum spunea primarul orașului, tovarășul Mihai Bodoașcă, este ambițios și harnic. Trebuie ajutat cu toate mijloacele, nu să i se pună bețe în roate.

SORIN POSTOLACHE

O insulă cu dragoste și cu biografii eroice

„...O fantezie în spiritul lui Jules Verne: peste Dunăre, la kilometrul 863, se poate pași, cu tălpile, prin centrul fuselor orare unu și doi est de Greenwich, în fosta țară a tăcerii Ostrovul Mare”... Iată cum, într-o clipă de răgaz din februarie 1979, consemna ing. Petre Gutuleanu, în jurnalul său, prima mare izbîndă obținută de constructorii Porților de Fier II: restrîngerea Dunării, prin închiderea batardoului.

Inginerul Petre Gutuleanu, șeful serviciului producție, este punctul în care se întretaie, în toate direcțiile, mii de drepte. Însemnarea lui reprezintă și ea un astfel de punct — un punct culminant ! — în care s-au înfîlțit acele linii de forță ale marii bătălii pentru supunerea fluviului.

În semicercul marelui batardou, pe o bună parte din suprafața celor 600 de hectare, au început să se contureze siluetele a trei obiective-cheie: centralele române și iugoslavă și barajul de pe țărmul iugoslav. Aici, excavațiile în marnă se apropie de sfîrșit. Numai în acest an, în corpul hidrocentralei vor fi înglobate 326 500 mc de beton. Ing. Viorel Pircălăbescu, șeful șantierului I, vechi constructor cu școala hidrocentralelor de pe Olt, ne spune că, nu peste mult timp, blocurile de montaj I și II vor fi predate beneficiarului. S-au montat peste 5 000 de tone în armătura lor. Pentru încheierea la timp a lucrărilor va trebui, adaugă ing. V. Pircălăbescu, ca pînă la jumătatea

verii „toate macaralele stabilite să fie înălțate”; cu alte cuvinte, acestea să gumeze, de fapt să decidă, de la altitudinea lor, întreaga mare forțată a șantierului. Cele trei echipe de „cascadori”, cum au fost supranumiți montorii de macarale, își vor face, zice inginerul, datoria, chezașia cea mai sigură în acest sens fiind faptul că toate lucrările similare încredințate pînă azi lui Gavril Cașvan și camarazilor lui au fost executate la timp și ireproșabil.

În relatarea inginerului Pircălăbescu, lucrurile, precum se vede, par simple. Cit eroism condensază în ele este o altă poveste pe care gazdele, reticente în revelaarea propriilor isprăvi, ezită să ne-o destăinuie.

Oamenii muncesc eroic, pe o insulă-șantier care a devenit, deopotrivă, sediul zilnicelor încercări a dirigeniei, a conștiinței muncitorești, dar și un cămin, o ambianță familială, cu căldura ce trebuie să le fie proprie. Insula e plină de copii, mulți s-au născut aici. Ostrovul Mare e o insulă cu dragoste, Ostrovul Mare e o familie alcătuită din sute de familii ce s-au legat strîns, intim de pămîntul ei. În centrul coloniei muncitorești, unde se plimbă în orele libere peste 4 000 de bărbați, femei și copii, te crezi într-un mic oraș. Există aici magazine cu diverse profiluri, alimentară, aprozar, piață, cofetărie, numeroase unități de servicii. Petre Mike, se-

cretarul comitetului de partid al marelui șantier, își împarte timpul între toate. El poate fi văzut și în magazine, cercetînd aprovizionarea, și la școală, ocupîndu-se de condițiile de învățură, și la cantină. Preponderentă în preocupările lui rămîne, desigur, soarta construcției, munca pe marele șantier, în care, împreună cu ceilalți comuniști, se implică cu inițiative, cu idei, cu fapte, cu soluții prompte și eficiente la problemele — deloc simple — ce se ivesc cotidian.

La nivelul întregului an '81 trebuie să se toarne un volum de 500 000 mc betoane. Pentru asigurarea cu cimentul necesar, complexul de sortare-betonare al șantierului trebuie să adune o cantitate considerabilă de „agregate” sau, în limbaj curent, nisip. Nisipul e asigurat de dragile șantierului III, care-l smulge din Dunăre. La un moment dat însă, sortul „0—1 mm”, trebuincios rețetelor de preparare a betoanelor, n-a mai apărut în agregatele ce se aglomerau în incinta complexului. Ce era de făcut ? Să se deschidă alte cariere, undeva, pe uscat, la zeci de kilometri de obiectivele ce trebuiau betonate ? Constructor vechi, cu știința subtilă a descifrării acelor secrete ale pămîntului ce nu se revelează oricui, Petre Mike a propus continuarea investigațiilor, în aval de zona unde fluviul fusese inclus. Rezultatele l-au confirmat. Fabricile de betoane de pe insulă și-au văzut asigurate proviziile. Odată cu înghețul a apărut însă o altă problemă, nu mai puțin complicată. Nisipul de 0 sau de 1 mm nu mai putea fi obținut, ca pînă atunci, prin sortare, din cauză că apa refulată de dragi, înghețînd, astupa orificiile „ciurului” de sortare, nemaiîngăduînd trecerea particulelor de nisip. S-a dat alarma (fabricile de betoane îngrîșeau ultimele provizii...), și, din nou, Petre Mike, consultîndu-se cu specialiștii șantierului, a avansat o idee care s-a dovedit salutară. Anume, ca depunerile de balast să se facă în așa-numitele „bataluri”, adică în incinte ocrotite, urmînd ca, după retragerea apei, agregatele să fie transportate, cu mașinile, la banda de alimentare a sortării. Născută sub presiunea unei nevoi de moment, noua metodă și-a revendicat un statut de permanentă, grație ei putîndu-se obține de trei ori mai multe agregate ca înainte.

Hotărîți să facă tot ce le stă în puteri — în puterea minților lor și a brațelor — pentru grăbirea clipei cînd cetatea de oțel și beton de pe Dunăre va îmbogăți fluxul de energie al țării, constructorii Porților de Fier II se îndreaptă spre primăvară — epoca relansării activității pe toate planurile — cu un bilanț de succese și cu o pasiune de muncă și de creație ce auresc, aici, toate chipurile.

FLORIAN GRIGORE PUPAZA

Cronica șoselei

„Îți dau 20 de mii să mă duci la București”

„Mă gîndeam aseară să facem un drum pînă la Constanța. Am dat chiar și de mare folos. Parcă ți-am povestit de chestia cu caielele. Le cumpărăm acolo pe te miri ce și le vîndem aici cu 5—6 lei bucata. La fiecare kilogram am făcut socoteala că ne ies citeva sute. O să ne coste ceva benzina, dar afacerea e grasă și merită s-o punem pe picioare”.

Convorbirea a avut loc între ION ATANASIU, de 36 de ani, neîncadrat în muncă, fost condamnat la 18 ani închisoare pentru omor, și ION OPREA, de 31 de ani, de profesie bișnițar.

La citeva ore de la convorbirea respectivă mașina aparținînd concubinei lui I. A. zbura deja spre litoral.

La volan era instalat Oprea care avea permis de conducere din 1978, pe vremea cînd lucra la o întreprindere din Caransebeș. Ulterior și-a descoperit însă vocația de organizator de spectacul și a abandonat serviciul.

Au ajuns la Constanța într-un timp record pentru o zi de iarnă: nici 10 ore. Afacerea a fost perfectată rapid, portbagajul a fost umplut cu prețioasa încărcătură, deasupra ei au fost aranjate neglijent niște bagaje neutre pentru derutarea unor indiscrete controale și echipajul a pornit din nou spre marea orăș din sud-vestul țării.

Dacia 1300 într-adevăr zbura. În apropiere de Hirșova, lui Atanasiu îi vine o idee. „Măi Ioane, tu n-ai să poți conduce după sutele de kilometri care i-ai făcut ieri, alte sute azi. Trec eu la volan și uite tot așa ne vom schimba din cînd în cînd”. „Vezi-ți de treabă, nu-s obosit. Tu n-ai permis și putem intra în cine știe ce încurcătură. Ai avut destule la viața ta, îți mai trebuie una ? Și apoi știi cum trec ăștia de la una la alta. Unde ați fost, unde mergeți și cu ce ocazie iarna pe litoral etc. ?” „La urma urmei eu sînt proprietarul mașinii și n-am să-ți cer voie să conduc, mută-te pe locul din dreapta !”

Degeaba a încercat Oprea să-l explice lui Atanasiu că trecerea lui la volan poate rata totul, acesta nu s-a lăsat convins. „Nu înțeleg de ce ți-e frică, știi doar cît de bine conduc, deși nu mi-au dat ăștia permis. Și apoi îți va fi și ție mai ușor”.

Atanasiu s-a urcat la volan și a demarat puternic spre București.

La intersecția șoselei Constanța-Slobozia cu drumul care duce spre Tulcea, se zăreau de la distanță siluetele controlorilor de trafic de la I.T.A. și agentului de circulație. Acesta, sesizînd viteza mare cu care se apropia autoturismul de punctul de control, face semn de oprire Daciei 1300.

„Ce ne facem acum, Atanasiule ? Adineauri ți-am spus că pînă la urmă o încercăm ?” „Las” că știu eu cum trebuie procedat, ține-ți gura, Ioane, că te pocnesc așa din mers”.

Șoferul reduce viteza, pune în funcțiune semnalizatorul indicînd dreapta, dînd cu alte cuvinte de înțeles că a perceput semnalul și va opri cuminte în afara părții carosabile. Introduce însă brusc maneta de viteză într-a doua, apăsă cu putere pe accelerație, îndreptîndu-se spre agentul de circulație. Acesta sesizează pericolul situației, se retrage iute cîțiva pași spre stînga. În aceeași direcție rotește însă volanul și Atanasiu. Fără scăpare, agentul este lovit în plin și proiectat la sol. E transportat imediat în stare foarte gravă la spital. Șoferul nu oprește și demarează puternic spre Hirșova. În scurt timp acul kilometrajului arată 100 km pe oră. Mașina se apropie de o trecere de pietoni. Trăgînd după el, pe zebra, căruciorul pe care se află o butelie de aragaz, un bătrîn de 77 de ani se îndreapta încet pe partea opusă a străzii.

„Îi rad și pe ăsta, n-am ce face, Ioane”. În definitiv Atanasiu nu era la prima crimă, avea experiență !

Îl doboară la pămînt și pe bătrîn care moare după citeva ore la spital ca urmare a gravelor leziuni suferite. Lovind comitent și căruciorul cu butelia, una din roțile din față ale autoturismului se deformează puternic și după circa 50 de metri pneul face explozie. Cei doi coboară din autoturism și o iau la fugă în direcții opuse. Este organizată urmărirea și capturarea infractorilor. Oprea este prins după circa 30 de minute, iar Atanasiu după două ore, în timp ce alerga de-a lungul șoselei pentru a găsi o mașină cu care să ajungă cît mai departe de locul crimei.

Unul din șoferii profesioniști, care împreună cu inimosii hirșoveni l-au prins pe criminal, relatează: „Știi ce ofertă mi-a făcut ticălosul ? „Îți dau 20 de mii de lei să mă duci la București”. „L-am dus însă nu unde voia el, ci la miliție”.

Cinstea și dreptatea sînt pentru cetățeni țării noastre mai presus și mai scumpe decît orice. Ei au dovedit-o încă o dată cu prisosință și în acest caz.

Pedeapsa aspră a legii nu-i va cruța pe cei doi criminali.

VICTOR BEDA

Să nu trecem indiferenți pe lângă abuzuri și abuzivi

Înșelătorul de diplome

Ironie a vieții, hohot amar al hazardului, îl cheamă Blindu, Gheorghe Blindu pe deloc blindul ins care a abuzat de modesta dar foarte influentă sa funcție, comercializând acte de studii și foi matricole false. Hohotul este cu atât mai amar cu cit profesia sa de bază este, era, mai exact spus, cea de educator. Omul poate cu cea mai minunată menire de pe lume, aceea de a forma oameni, de a transmite și cultiva generațiilor de copii virtuțile morale, însușirile cele mai alese ale caracterelor integre. Ce somn al rațiunii sale a născut monstruoșitatea infracțiunii? Situația, la 44 de ani, la antipodul menirii sale?! Locuia în Focșani, pe str. Agriculturii nr. 23, avea soție și doi copii, era învățător și director al Școlii generale nr. 2 din Cimpineanca, o comună aflată în buza orașului, avea peste 25 de ani de învățământ, cu alte cuvinte o viață realizată. Aparent numai. Viciul luării de mită a început de la un alt viciu: beția. Îi plăcea să bea, și nu oriunde și oricum, ci în restaurante. Pentru asta îi trebuiau bani, bani pe care îi sustrăgea de la gura copiilor săi. L-or fi încercat vreodată muștrările de conștiință! În circumstanțe începe să asculte cu atenție, să tragă cu urechea și să ceară lămuriri — căci acolo afla ce se mai întâmplă prin lume, el, învățătorul care trebuia să informeze din surse autorizate pe alții — despre știrea cum că se cerea personalului muncitor din întreprinderi și instituții, celor până în 45 de ani, să mai învețe. Să-și completeze studiile generale, la seral ori fără frecvență — cei ce nu le aveau —, meseriile tot mai complexe de azi cerind și cunoștințe complexe precum și un orizont de cultură generală cât mai ridicat. Atunci îi încolțește ideea infracțiunii! Ideea de a profita în scopuri personale de dreptul și obligația legală, ca director, de a elibera certificate de absolvire și foi matricole, acte de studii care se întocmesc și se eliberează, precum glăsuiește legea, numai de către directorul școlii, trecind peste fraza următoare cum că acesta „poartă, totodată, întreaga răspundere pentru exactitatea datelor trecute în actele emise”. Se scotea, probabil, prea inteligent ca să nu poată face slalom printre asemenea obstacole. Niște fleacuri! Nu-i barează calea infracțiunii nici măcar faptul că era directorul unei școli gene-

rale cu clase I-IV și vinde cu aplomb certificate și foi matricole false a șapte și opt clase unor indivizi care nici nu știau pe unde se află instituția școlară din Cimpineanca. A început să opereze în august 1976. Cu Nicolae Belegă, muncitor la Industria laptelui, Vrancea. Cum avea doar 4 clase îl face cu șapte, contra sumei de 500 lei. S-au întâlnit la restaurantul „Ciofirlia” și-au făcut târgul. N. B. se duce rapid la Notariat, își legalizează o copie pe care o prezintă la serviciul personal. I-a fost vizată pentru conformitate cu originalul și anexată la dosarul personal. S-a pus omul la adăpost, putea să ocupe mai departe postul pe care îl avea. În aprilie 1977, îi emite o foaie matricolă de 7 clase și lui Ștefan Său, șofer tot la aceeași întreprindere. Își dă seama că e prea modest, că afacerea poate să prospere, și crește prețul la 1.000 lei. Subteran, prin catacombele morale ale unor inși din aceeași categorie, vestea despre comerțul cu diplome se răspândește, răsărind tot felul de amatori. Grigore Gheorghiu, șofer la Industria cărnii, Vrancea, Constantin Gurinov și Petre Gurinov, acestora din urmă, fiind mai tineri, le eliberează certificate de 8 clase, iar în realitate urmaseră doar șase la Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani. Cînd nu veneau „clienții” spre sine, și-i căuta cu înfrigurare, de teamă că îi va seca izvorul „miilor” de lei nemuncite. Și-i află în piață, pe soții Maria și Mișu Godină, gestionari la un magazin de carne al Trustului I.A.S. Focșani. Și ei aveau doar 4 clase, iar locurile de muncă pe care le ocupau solicitau ceva mai multă știință de carte. „Generosul” învățător i-a innobilat rapid cu întreg ciclul școlii generale. Tot cu ajutorul unor asemenea foi matricole ticluite fără nici un temel, în obscuritatea cancelariei, cînd se afla singur, de către Gheorghe Blindu, se încadrează în muncă — unul la întreprinderea de prelucrare a maselor plastice, iar celălalt la Filatura de lînă pieptănată — și frații Pavăl și Ionica Tatu. Afacerea s-a aranjat la restaurantul „Rogojina”, iar învățătorul-director pierde orice demnitate și scrupul. Devine ofensiv cînd Pavăl Tatu încearcă să-l tragă pe sfoară, strecurîndu-i în buzunar plicul cu 500 lei în loc de 1.000, așa cum se înțeleseseră. Dar nu asemenea „picanterii” ale unor tranșee morale are importanță să redăm. Ne-am oprit la acest amănunt pentru a prezenta gradul de decădere la care a ajuns, din patima pentru bani nemuncați, din patima pentru alcool, nu un om oarecare, ci unul pe care, de obicei, îl așezăm pe soclu, statuia care domină copilăria noastră, de la care învățăm odată cu alfabetul limbii, alfabetul integrității umane, al valorilor morale. Juridic, fapta sa se

cheamă abuz de funcție în scopul obținerii unor avantaje personale, luare de mită și fals intelectual în acte oficiale, pentru care plătește penal. La fel cum și cei care au făcut uz de abuz și de fals vor trebui să plătească sever. Ni s-a părut, de aceea, nedrept faptul că mulți dintre cei ce au folosit actele false ale „blindului” învățător au fost scoși de sub incidența răspunderii penale, „avînd în vedere gradul lor scăzut de pregătire și că nu au adus prejudicii locului de muncă”. Dar prejudiciile morale? Abaterile de la normele codului eticii și echității noastre? Implintind în conștiințele acelor inși că și altă dată pot scăpa basma curată, în urma altor fapte incompatibile cu legile țării.

Din cauza pepenilor, junele inginer a ajuns la pepeni

Jocul de cuvinte nu vizează efecte umoristice, dimpotrivă, intenționează să fie grav, să aducă aminte de înțeleapta vorbă românească despre cei care își ratează stupid viața, despre cei care se autodistrug. Ceea ce a făcut și inginerul agronom Dumitru Puia, ajungînd obiectul dosarului penal nr. 475/II/1981 de la Procuratura județeană Vrancea. S-a născut la 11 februarie 1952, în com. Mihail Kogălniceanu, jud. Ialomița. Ciudad și dramatic destin: în luna și ziua cînd împlinea 29 de ani și era abia trecut de perioada de stagiu a unui inginer, se afla sub arest. Ce-o fi gândit în acea zi de 11 februarie, cînd îndoiește omul de ziua nașterii sale, de la o vreme a virstei, meditează asupra condiției sale umane, își pune față în față visurile, idealurile cu ceea ce a ajuns, cu realitatea pe care a construit-o singur? Cînd începe să fie cu adevărat inginer agronom în Cooperativa agricolă de producție din comuna Cimpuri, județul Vrancea, numit șef al Fermei nr. 1 Modruzeni, a primit în plus, în primăvara lui 1980, sarcina cultivării cu porumb a 13,3 ha, suprafață încredințată C.A.P., pe bază de contract, de către Ocolul silvic Focșani. Tocmai din rațiunile majore ale societății, de folosire a pămîntului pentru culturile cele mai necesare țării, ceea ce se aștepta să înțeleagă cel mai bine și să promoveze Dumitru Puia ca specialist, ca intelectual al generației sale, chemat să ridice nivelul agriculturii și satului românesc. Ce face, în schimb, finăru inginer? Speculează împrejurările și-i pune la punct un plan de fraudă, de a trage foloase personale din sarcina primită suplimentar. Se folosește de împrejurarea că terenul respectiv nu este prea aproape de ochii conducerii C.A.P., nesocotește hotă-

rîrea luată și dă altă destinație celor 13,3 ha. Cu morma sa de șef de fermă le încredințează la mai mulți cetățeni din comuna Matca, județul Galați, să le cultive cu pepeni. Cu gîndul să tragă foloase personale cit mai grase. S-o fi simțit frustrat băiatul că, iată, marele inginer agronom de nici 30 de ani, n-are încă automobil proprietate personală! O fi fost foarte bun la matematică și la calcule economice, căci și-a evaluat cîștigul din această oneroasă afacere cam la prețul unui autoturism. Pepenii sint marfă căutată, care se vinde repede și avantajos, afacerea era deci serioasă. Nu era în zadar inginer agronom, putuse să aprecieze ce potențial are pămîntul respectiv și ce recolte de pepeni se pot obține! Cit au cîștigat cultivatorii nu știm, știm — precum reiese din cercetările organelor de anchetă și din probele indubitabile — că inginerului Dumitru Puia i-au revenit 69.500 lei, din care a depus la casieria C.A.P., prin contabilul șef, Nicolae Comănescu, doar suma de 7.000 lei, iar diferența de 62.500, însușindu-și-o pe deplin. Pentru a-și ascunde de fapta, a întocmit un număr de 15 bonuri fictive de transfer din cîmp la magazie, prin care atestă că persoanele care au lucrat cele 13,3 ha teren ar fi recoltat și predat la magazia fermei cantitatea de 49.760 kg porumb știuleți. Astfel, în octombrie 1980 — cînd pepenii erau de mult mincați și numărați bobocii — ia din magazia Fermei nr. 1 Modruzeni (ca de moșia proprie) și predă Ocolului silvic, conform contractului, 24.400 kg știuleți, porumb cules de pe alte sole, muncit cu trudă și cînst de către alți oameni, cooperatori din comuna Cimpuri. Prins în flagrant delict în momentul livrării, recunoaște faptele. Mai curînd din calcul și singe rece, pentru a beneficia de circumstanțe atenuante. Pentru un tinăr intelectual în care societatea a investit mult (școala a făcut-o gratuit!) material și moral, și de la care aștepta mult în calitate de specialist în agricultură, care frustrează avutul obștesc prin abuz de funcție, pretîndu-se, în plus, la fals în acte oficiale pentru a-și masca infracțiunea, nu pot exista circumstanțe atenuante. Consecințele delapidării sale nu sint doar materiale ci și morale asupra stării de spirit a sătenilor care au crezut în el și l-au respectat ca inginer și conducător. Conform Codului penal, o faptă ca a sa se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani. Destinul ing. Dumitru Puia, iată, este dramatic, s-a împins singur spre acest liman fără perspectivă. Dincolo de el, rămîne totuși întrebarea: oare din primăvară pînă-n toamnă, nimeni din conducerea C.A.P. n-a avut curiozitatea să vadă cum crește porumbul pe hectarele primite de la ocolul silvic și față de care avea obligații? Aveau, în acest sens, responsabilități directe atît inginerul-șef, cit și președintele C.A.P. Infracțiunile trebuie sancționate oriunde apar ele.

CICI IORDACHE ■

Epilog la un epilog

„Amețiți de fraze, riscăm, uneori, să nu vedem necinstea și corupția”

Asistăm, așadar, la epilogul faimosului proces al „benzinarilor”, mai exact al unei suite de procese, vreo șapte cauze penale, fiecare cu 10-17 inculpați, unele soluționate definitiv, altele în curs, la Judecătoria sectorului I și Tribunalul municipiului București.

Faptele sint cunoscute, nu le vom aminti aci decît pe scurt: au fost arestați, judecați și condamnați citeva zeci de încadrați ai unităților PECO București. Ei și-au primit pedeapsa cuvenită pentru următoarele infracțiuni:

● primirea prin conductă de cantități mai mari de benzină decît cele înscrise în documentele de livrare;

● amestec ilegal de produse petroliere (cu cifre octanice diferite, dar prezentate ca avînd cifră octanică 98);

● neevidențierea corectă a stocurilor; ● înșelarea beneficiarului prin înscrierea în documentele de expediție a densității produselor etc., etc.

Mai pe scurt și mai pe românește, s-a furat ca în codru. A fost jefuit statul, a fost jefuit consumatorul. Unul din principalii vinovați era Ion Neagu, fostul șef al depozitului PECO-Băneasa care aprovizionava persoane și unități din Capitală și din citeva județe apropiate. Intrucît în cazul lui s-a pronunțat o sentință definitivă, de către Tribunalul municipiului București, care a judecat și a respins recursul, ne putem ocupa în prezent, conform Legii Presei, de implicațiile acestui proces.

Conform atribuțiilor sale de serviciu, Neagu conducea de facto — după cum reiese din documentele procesului — sta-

țiile PECO din raza sa de acțiune, în sensul că îi schimba pe gestionari ca pe o tablă de șah, mutîndu-i în locurile cele mai rentabile. Bineînțeles, presupunînd că aceștia se arătau „înțelegători” și știau să răsplătească și ei „înțelegera” pe care Neagu le-o arăta chiar pentru „rezolvarea unor necazuri de familie”, necazuri bănești, în esență, care însă, cu bunăvoință, se rezolvă, nu este așa?

Cităm doar citeva din declarațiile martorilor consemnate la proces (unii din ei aparînd, vai!, nu numai în calitate de martori, ci și de colculpați):

● M.B.: „Am dat (lui Neagu) cite 1.000 lei la un interval de 3-4 luni, în total 7.000 lei ca să nu-mi facă șicane, adică să nu mă schimbe de la o stație la alta. Auzisem de la colegii și de la ședințele (!!) că toți dau bani ca să nu avem necazuri.”

● G.C.: „Am fost găsit în stare de ebrietate de un director comercial, care a propus schimbarea mea. I-am dat inculpatului un plic cu 3.000 lei, fără a-i spune nimic, și o sticlă de whisky.”

● M.D.: „M.T. (un alt inculpat) mi-a recomandat să fiu om de treabă (!!) și băiat bun, și am înțeles această expresie în ambele sensuri: să muncesc și să fiu atent cu el. Dădeam banii cînd aveam, fără să stabilesc anumite date. Din discuțiile cu M. T. am înțeles că și el a dat bani inculpatului.”

● M.C.: „Este adevărat că am dat inculpatului un casetofon marca Grundig la începutul lunii ianuarie și i-am spus că l-l dau fiindcă vreau să-l fac cadou pentru că s-a purtat frumos cu mine.”

● C.G.: „Deverul fiind mai mare în Piața Amzei, inculpatul mi-a spus să-i dau mai mult și de atunci am dat în medie 1.000 lei pe lună timp de șapte luni, în afară de luna de concediu... Luam acești bani de la plusurile pe care le aveam și eu la stație.” (De unde deducem că în luna de concediu, cînd C.G. n-a avut „plusuri”, Neagu, gentleman, nici nu i-a cerut nimic).

● C.C.: „Am oferit inculpatului și un pian cadou.”

Iată, dar, adevărul grotesc. Pe de o parte, în fișele de apreciere întocmite de conducerea centralei chiar în timpul cînd Neagu, fără știrea acesteia, desfășura activitățile infracționale mai sus-citate, citim fraze ditirambice: „este interesat în păstrarea avutului obștesc și dă dovadă de capacitate în păstrarea avutului obștesc”, „afirmare plenară a calităților proprii, în scopul realizării cu promptitudine și la un înalt nivel calitativ a serviciilor ce decurg”, etc., etc.). Pe de altă parte, realitatea: Ion Neagu percepea, pe cont propriu, un soi de impozite în natură și în bani (o mie de la unul, o mie de la altul, lunar), băutura, magnetofone. Pianul l-o fi luat? ! Si toate astea, se pare, fără să se ferească prea mult, de vreme ce mai sus-citata martoră M.B. declara în instanță că auzise „de la colegii și de la ședințele că toți dau bani”. Firește, nu afirmăm că problema s-ar fi discutat la ședințe, martora referindu-se, probabil, la pauzele de la ședințe, unde se discutau practicile notorii ale lui Ion Neagu.

Morala o trage pentru noi Gheorghe Bărbulescu, vicepreședintele Judecătoriei sectorului I București. Este un epilog la epilog.

— Procesele lui Ion Neagu și ale complicilor săi, precum și ale altor inculpați, aflate în prezent la deznădămint, ridică o problemă mult mai generală decît situația, acum rezolvată, de la PECO. Este de presupus că după ce au fost descilicite ițele afacerii, urmările au fost lichidate și că, trăgînd învățămintele, conducerea PECO și a centralei va selecționa cu mai multă grijă cadrele, cu funcții de răspundere și gestiune. Problema este alta, și ea depășește cu mult cadrul PECO, și anume: cum cunoaștem oame-

ni, pe ce criterii promovăm în posturi de răspundere, mai ales pe accia care vor avea apoi sarcina să atribuie gestiunile unor importante bunuri materiale? Amețiți de fraze, riscăm, uneori, să nu vedem necinstea și corupția. Aș vrea să mă opresc indeosebi asupra elogiilor la adresa lui Neagu din partea conducerii instituției, a centralei (firește, înainte ca acesta să fi fost arestat). Nu sint o excepție, din păcate. Ca judecători, sintem adesea uimiți de ușurința cu care se întocmesc asemenea caracterizări eronate, care vădesc o anumită stare de spirit păgubitoare. Repet, nu am în vedere numai PECO; am înțeles cazuri cînd și alte persoane care au încălcat legea fuseseră caracterizate elogiios de unii conducători de instituție.

Aceasta, firește — precizează interlocutorul nostru — nu înseamnă nicidecum că trebuie să vedem în jurul nostru numai suspecti și oameni necinstiți: marea majoritate a oamenilor muncii își fac corect datoria, este starea de fapt din societatea noastră. Apare însă necesar ca orice conducător de instituție, orice om cu funcție de răspundere să învețe să distingă cîntea, vădită prin muncă, de tendințele de căpătuială, de parvenire prin „relații”. Neagu însuși — arăta un martor la proces, maistrul V.B. — „atît timp cit era șeful serviciului aprovizionare în centrală (unde primea o retribuție de 600 lei mai mare decît cea a funcției de șef de depozit, spre care năzuia, dar nu retribuția îl interesa!, n.r.) se plîngea că nu mai are nici un fel de venit bănesc în afara salariului și de aceea va face tot posibilul să devină șef de depozit PECO. Ceea ce a reușit, folosindu-se de relații în unele locuri”. Desigur, asemenea cazuri reprezintă excepții, dar cit de mult costă ele colectivul, societatea!

— Din păcate, nu putem oferi soluții de-a gata — subliniază vicepreședintele Gheorghe Bărbulescu; pentru cîntea nu există hirtie de turnesol! Sperăm totuși că epilogul proceselor PECO va da de gîndit tuturor. Dincolo de vorbe mari, să vedem, și la bine și la rău, pe omul adevărat.

LIONEL NIȚESCU ■

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Profesorul nostru de matematică, Adrian Ghioca

Reporterul: Există vreo materie la care să nu aveți nevoie de meditații particulare?

Corul clasei: La matematică!
Reporterul: Care este materia pe care o stăpiniți cel mai bine, acum, cu puțin timp înainte începerii examenelor de admitere?

Corul clasei: Matematica.
Reporterul: Vă pare rău că vă despărțiți de școală?

Clasa, în unanimitate: De tovarășul profesor Adrian Ghioca.

La același liceu din Sinaia, comitetul de părinți s-a adresat cu puțin timp în urmă direcțiunii cu rugămintea de a organiza o ședință specială de analiză a activității unuia dintre colegii profesorului Adrian Ghioca, tot profesor de matematică, la ale cărui ore elevii nu pricep absolut nimic, sint lăsați cu lecțiile nepredate până la capăt, profesorul fiind corectat de clasă în expunerea și rezolvarea unor probleme.

Profesorul respectiv nu este singurul profesor de matematică din liceu împotriva căruia se îndreaptă nemulțumirea părinților. Apar firesc mai multe întrebări: Cu ce sentimente privesc elevii respectivilor profesori pe colegii lor din clasa profesorului Adrian Ghioca? Ce dorințe apar în ei? Cu ce sentimente așteaptă părinții elevilor din clasele respectivilor profesori apropierea severelor examene de admitere? Ce le rămâne de făcut? Cu ce sentimente îl privesc respectivilor profesori pe profesorul Adrian Ghioca?

În orașul Sinaia se efectuează un sondaj. Sondajul are un domeniu limitat și specios de investigație: starea meditațiilor particulare în rândul elevilor. Cățiva dintre colegii profesorului Adrian Ghioca, printre care și profesorul revocat de comitetul de părinți, denunță o activitate de care par revoltați: contrar unui ordin al ministerului de resort din 1971, profesorul Adrian Ghioca predă meditații particulare în școală (este adevărat, nu la clasa lui). Afirmatiile se verifică și în viața publică. Profesorului Adrian Ghioca îi este rușine să mai dea ochii cu elevii lui. Întreaga clasă își caută o zi întreagă profesorul iubit. Flică mai mare a profesorului incriminat suferă un șoc psihic și este trimisă la Brașov. La televiziune, emisiunile de telescoală realizate de Adrian Ghioca sînt întrerupte. Nici editorii nu-l mai caută pe coautorul de manuale de matematică. Se apropie olimpiada și unul dintre freneticii ei promotori încă nu știe dacă va mai fi solicitat. Părinții elevilor se revoltă. Indignarea se propagă în tot orașul. Colegii, părinții, elevii, foștii elevi, viitorii părinți de elevi, oamenii care l-au cunoscut în diferite împrejurări scriu un memoriu atît de documentat încît pare suspect și mai ales incredibil.

Am plecat la Sinaia deci incredințat că nu există argument care să justifice abdicarea dascălului de la obligațiile legilor ministerului. Îl caut pe profesorul Ghioca la telefon. Să vin la hotel? Întrebă. Cealaltă variantă, zic, ar fi afară în stradă. Închid și mă infurii: Ce-și închipuie? Dacă există un memoriu cu 76 de semnături, gata! — am venit să-l apăr și camera de la hotel i se pare conspirativă?

Fruntea și templele i s-au acoperit de broboane de transpirație și eu m-aștept ca din clipă în clipă profesorul să scoată o bucată de cretă din buzunar și să înceapă lecția, într-atît de mult gesturile și minciunile lungi ale hainei și statura aplecată și pantalonii prea largi s-au adaptat poziției din fața tablei.

Am amestec. Biroul directorului școlii generale unde profesorul Adrian Ghioca și-a început activitatea este prea îngust ca să încapem amîndoi, și eu și imaginea dascălului despre care directorul nu se mai satură a vorbi. Intrăm într-o clasă. Clasă cu probleme. Copiii de aici au fost strînși, mai exact au fost constrînși să urmeze stagiul obligatoriu de școlarizare.

Reporterul: V-ați obișnuit cu gîndul că trebuie să continuați școala pînă la sfîrșit?

Clasa, puțin convinsă: Oarecum.

Reporterul: Există vreo materie de care nu vă mai este teamă?

Corul clasei: Matematica.

Reporterul: Ce note aveți anul trecut la matematică?

Cîtiva elevi: De la 3 la 5.

Reporterul: Și anul acesta?

Aceiași elevi: De la 5 în sus.

Reporterul: Cine vă este profesor în acest an?

Corul clasei: Tovarășul profesor Adrian Ghioca.

Reporterul: Lipsesc cineva de la orele lui?

Directoarea: Nimeni.

Reporterul: Dar de la orele de consultații?

Corul clasei: Nimeni.

Un elev: Dacă unul singur dintre noi nu înțelege ceva, tovarășul profesor reia întreaga explicație de la început. N-am plecat niciodată cu lecția neînțeleasă din clasă.

Ce a urmat m-a tulburat profund. O profesoară, fostă elevă a școlii, insistă să fie primită în biroul directorului. Povestea: Am fost o școală cumințe, serioasă, dar fără strălucire. După venirea profesorului Ghioca în școală, nimic n-a mai fost ca înainte. Nici chiar recreațiile. Juca baschet cu noi, aici, în curte. După amiezile eram împreună. Făceam excursii, mergeam la film împreună, ne jucam împreună, învățam... Am scris zeci de caiete cu probleme, ne-a adus Gazeta de Matematică, participau toți la concursurile ei, și pe urmă, cînd au început să vină premiile, la început locurile 11, 8, 7, 6, apoi 4, 3, 2, 1, eram deja cuprinși în olimpiadele școlare, amîndouă clasele, aproape toți elevii. Cercul de matematică, consultațiile suplimentare, veneam aproape zilnic de la ora 7 în școală, rămîneau și după ore, era în stare să explice o jumătate de zi aceeași problemă, părea neobosit și ne angrena și pe noi în programul lui. Cu el lucram cadourile pentru 1 Iunie, 8 Martie, 1 martie, Anul nou, cu el am învățat să dansăm, balurile pe care le organiza au rămas pînă azi irepetabile, țîn minte cum de 1 Iunie a organizat copiii mari într-un spectacol pentru cei mici, i-a îmbrăcat în costume de preșcolari, i-a urcat pe triciclete, trotinete, spre deliciul celor dintr-o înfilă, a doua, care se topeau de ris și la fel erau și orele lui, spumoase, destinate și solide în ce priveam. Lucram vacanțele cu el, am rezolvat cred mii de probleme împreună și mulți dintre noi, după ce-am reușit la facultate, lui i-am dat primul telefon, fiindcă el era fratele, prietenul nostru, idolul nostru, omul cu care am stat împreună toată perioada școlară, nu pleca nicăieri fără clasele lui, cu el am mers la teatru în București, la meciuri, la operă, cu el am reperat primele succese în viață. Îl interesa totul despre noi și noi la el ne duceam, sau la soția lui, profesoară și ea în școală, de care era nedespărțit oriunde mergea. Laboratorul de matematică este opera gîndirii și muncii lui și tot ce s-a făcut în școală poartă și amprenta pasiunii lui. Din 33 de absolvenți din clasa mea am reușit la facultate 32, pe urmă procentul de peste 90 la sută de reușii a rămas stabil, devenise speranța orașului, punctul lui de certitudine, de mîndrie. Veneau la el pentru meditații foștii lui elevi de la Busteni, pe care nu voia să-i lase, dar noi n-avem nevoie de meditații particulare, gîndiți-vă: concursurile la Gazeta de Matematică, olimpiadele, pregătirea pentru olimpiadă, cercul de matematică, consultațiile obligatorii, după-amiezile împreună, diminețile împreună, caietele pe care ni le controla riguros, munceam pe de tîrziu, dar plăcut, destins, fiindcă ne obișnuisem să gîndim în colectiv, să ne consultăm între noi, să ne ajutăm, să ne bucurăm de succesele comune, vedeti am zis succesele comune deși ele firește erau obținute separat...

La principala uzină a orașului. Între-prinderea de mecanică fină, lucrurile au decurs aproape la fel: foști elevi, părinți, de elevi de la clasele lui, părinți de elevi de la alte clase au insistat să-mi vorbească. Așa am aflat cine a scris memoriul, cum a fost conceput, cum a fost semnat. Totul a fost spontan. Tovarășul reporter, spunea o mamă, nu trebuie să plecați din oraș pînă ce nu aveți o imagine clară a ceea ce înseamnă pentru orașul nostru acest om, pentru fiii noștri, pentru noi, părinții. El ne-a învățat copiii, dîndu-le încredere în el, în ce pot, i-a făcut de multe ori să se apropie de noi, să se întoarcă la noi chiar, să nu mai fie timorați, crispați, temători. Datorită lui, fiica mea a început să vorbească din nou cu mine, să-mi povestească tot ce se întîmplă în școală, ar fi stat ore în șir să-mi vorbească despre ce face profesorul Ghioca, cum îl organizează, ce-și propun, ce concursuri au, ce excursii au de gînd să facă. Lucra cu plăcere, mergea la școală cu nerăbdare, participa la toate jocurile, deplasările, reuniunile inițiate de el. Se îngrijea, vă rog să mă scuzați, de la hirtia igienică pe care copiii trebuia s-o aibă în geantă pînă la felul cum trebuie vorbit, dansat, pînă la tinuta în bancă, la teatru, la operă. În clasa lor erau și cîtiva elevi de la casa copilului. În excursii el le pregătea hrana rece pe care orfanii n-aveau de unde să și-o procure. Nu ulta nimic. Cît munceste omul ăsta pe zi? mă întrebam. Lunea după amiază dădea consultații la școală aproape 8 ore. Diminețile — alte consultații. Pregătiri pentru olimpiade, cercuri științifice, concursuri, reuniuni, sport, excursii...

Și totuși a încălcat un ordin al ministerului, chiar dacă el a fost dat în 1971. Totul a început, explică directorul Liceului industrial, de la desființarea Liceului teoretic care ar fi putut fi foarte bine transformat în liceu industrial. Avea de-acum tradiție, se bucura de prestigiu, iar prezența profesorului Adrian Ghioca era de natură să dea stabilitate noului profil. N-a fost gîndit așa. Liceul a fost desființat și transformat în școală generală. Iar liceul industrial a fost grefat pe vechea școală profesională a uzinei. O școală nouă este un proces complet, de durată. O școală nu se creează simultan printr-un ordin. Elevii din oraș au început să plece la Brașov, la Ploiești, la București. Ca să atragem elevii la nou-liceu industrial ne-am gîndit să-l aducem aici pe profesorul Ghioca. Și l-am adus. Și părinții nu și-au mai trimis copiii în alte orașe. Prezența profesorului Ghioca în liceu a dat siguranță, a creat certitudine. Dar profesorii care l-au denunțat acum că predă meditații în școală tot ei m-au reclamat și pe mine că l-am încadrat ilegal. Declarații, chemări, chestionări, comisii... Nu i-am putut da decît o singură clasă. Vă dati seama cum am privit după aceea în ochii părinților pe care i-am asigurat că fiii lor îl vor avea la matematică pe profesorul Ghioca și ei, pe baza promisiunii mele, au renunțat la planurile lor de a-i trimite cine știe pe unde. La o parte din ei, profesorul Ghioca, la insistențele părinților, le-a promis că dacă totuși nu se va întîmpla așa îi va medita în particular. Problema trebuie privită și prin prisma numărului imens de mare de elevi din școală pe care profesorul Ghioca refuza să-l mediteze, cu toate că, la drept vorbind, dacă ar fi urmărit un interes material, i-ar fi băgat pe toți într-o singură grupă de meditații. Marțea, timp de două ore, primea două grupe de cîte trei sau patru elevi fiecare. Mă refer la elevii din liceu. Problema mai trebuie privită și prin calitatea muncii prestate de profesorul Ghioca la aceste ore. Nu îndeplinea o formalitate. Rezultatele și cu aceiași elevi sînt excepționale. Nici un elev al profesorului Ghioca nu are nevoie de meditații particulare. Nu are nevoie pentru că profesorul Ghioca predă la cel mai înalt nivel în timpul orei, fiindcă lumea munceste cu ei încă opt ore, în ziua noastră metodică, fiindcă îi cheamă la consultații și dimineata, fiindcă toți participă la olimpiadele de matematică, sau ar participa dacă în aceeași zi nu s-ar ține olimpiadele și la celelalte discipline, fiindcă pregătirea pentru olimpiade este de asemenea o obligație pe care și-o asumă benevol, fiindcă elevii lui de-acum, ca și elevii dinainte, își petrec toată ziua cu el, fiindcă el este sufletul lor, viața lor, încrederea lor, speranța lor. De ce alți copii din școală, care au alți profesori, simt nevoia meditațiilor particulare? De ce elevii lor nu participă la consultațiile profesorilor lor? De ce alți profesori nu muncesc cu ei măcar pe jumătate cît munceste profesorul Ghioca cu elevii? Ordinul ministerului prevenea situațiile cînd profesorii își trimiteau unul altuia elevii la meditație, cînd munca în școală era subordonată muncii de acasă, cînd pregătirea la consultațiile din școală era incompletă și superficială. Poate fi vorba de așa ceva în cazul profesorului Ghioca care și îndeplinește obligațiile profesionale cu pasiune și sacrificiu, care și-a făcut din școală un crez, o profesiune, o familie?

Ca să ponegrești un om e de ajuns uncori și o carte postală agramată. Ca să-l reabilitezi după aceea nu ajung în totdeauna dimensiunile romanului fluviu. În mina invidiei și a mediocrității, legea se goleşte de spiritul ce a înflăcărat-o și poate lovi orbește. Tinta nonvalorii este valoarea. Era atît de simplu ca profes-

rul sau profesorii ai căror elevi luau meditații particulare de la profesorul Ghioca să-l fi atras atenția acestuia că nu permit ca elevii lor să ia lecții în particular și să se angajeze ei înșiși în fața părinților acelor elevi de a suplini prin consultații în școală nevoia lor de cunoștințe suplimentare. De ce elevii profesorului Ghioca nu apelează la alți specialiști. Un fost elev al profesorului Ghioca mi-a povestit cum înainte examenului de admitere la facultate, indemn de părintele său, s-a adresat totuși unui profesor universitar ca să-i verifice cunoștințele. Băiete, i-a spus profesorul universitar, după a treia consultație, 95 la sută ești ca și intrat. N-ai nevoie de cunoștințele mele.

De ce colegii de catedră la cealaltă școală vorbesc despre profesorul Ghioca Adrian ca despre un idol? „A introdus în școală sistemul discuțiilor în pauze. Nu ți-e jenă să mergi la el să-i ceri părerea într-o problemă, fiindcă orice discuție despre matematică este pentru el o bucurie. Comisiile noastre metodice se tin cu adevărat. Aceste discuții ne-au apropiat ca oameni, ne-au apropiat ca țel. N-avem interese care să ne despărte. Ne-a prins în tumultul lui pe toți. Ne-a dat două măsuri de bază: copilul și matematica și zeci de căi prin care să ne apropiem de sufletul copilului și de esența poeziei de a preda matematica.”

— Tovarășe primar, dumneavoastră îmi vorbiți de profesorul Ghioca Adrian ca despre un om excepțional. La fel mi-au vorbit directorul Întreprinderii de mecanică fină, directorul școlii generale, directorul liceului industrial, colegii lui de catedră, foștii lui elevi, actualii elevi, părinții foștilor elevi, părinții actualilor elevi, părinții viitorilor elevi, oamenii de pe stradă, alte cadre didactice, vecini. Secretarul Comitetului județean de partid, Traian Ștefănescu, a afirmat că profesorul Ghioca este unul din primii trei profesori din județ. Îl laudă inspectorii, activiștii de la primărie. Și totuși a fost dezonorat public. A greșit predind meditații la cîtiva elevi din școală unde are catedră. Dacă ar fi acceptat, ar fi putut preda la tot orașul. Dar n-a acceptat. La școală munceste entuziasmat. Lucrează 12-14 ore pe zi. Dă și meditații și calitatea acestora este de asemenea excepțională. Nu tot muncă se cheamă? Secretarul general al partidului spunea că nici un câștig provenit din muncă cinstită nu este ilicit. Nici una din obligațiile sale profesionale nu este neglijată din cauza acestor meditații. Nici un alt profesor din școală nu are un program atît de bogat, atît pe linie profesională cît și în planul obște al intereselor școlii. Nu înseamnă că cineva a fost interesat în denigrarea lui? Denigratorii lui sînt cunoscuți în școală și în oraș. N-au nici pe departe meritele profesorului Ghioca în nici unul din domeniile de care se ocupă școala. Este echitabil ca aceștia să aibă cîștig de cauză? Prin meditațiile lui, hai să le spunem nelegale, profesorul Ghioca a ajutat copii din alte clase să-și depășească handicapul, diferența pierdută din start, le-a dat siguranță și încredere în viitorul lor, a liniștit temerile unor părinți, ceea ce a făcut el prin aceste meditații există, mai mult, nu va muri niciodată, pasiunea lor pentru cunoștințele de matematică. Ce au făcut denigratorii pe cale legală? Au provocat indignarea celor ce cunosc pe prof. Ghioca, au dat nastere la o mișcare ostilă cadrelor didactice, au pomenit un om excepțional și prin asta au subminat interesele școlii și ale orașului în ultimă instanță. Puneți față în față aceste două vini, aceste două feluri de oameni. Puneți față în față urmările actelor lor și cu ce s-a ales fiecare. Unul din cetățenii care fac cinste orașului suferă, suferă familia lui, el este discreditat, dezonorat. Ceilalți se bucură. Știu, o să-mi spuneti că prin ședința la care a participat un secretar al Comitetului județean de partid s-a dat lucrurilor adevărata lor față.

Nu este tocmai așa, fiindcă recent, după cite sint informat, denigratorii profesorului Ghioca sînt nemulțumiți de ședință. Începe sau va începe un alt șir de cărți postale. Ce-i de făcut?

NICOLAE CRISTACHE

Starea de fapt a orelor de practică în producție

De la a vedea și pînă la a învăța este cale lungă

Timp de o săptămînă de zile am intrat în mai multe licee și grupuri școlare bucureștene, mai concret spus, am urmărit activitatea elevilor în atelierele școlare, dincolo de ele, în atelierele de uzină, în secțiile productive ale întreprinderilor care le patronază. Am adunat astfel, pentru ancheta noastră despre practica productivă a elevilor, numeroase secvențe, fapte, date, fiecare dintre ele putînd constitui un punct de plecare pentru o dezbateră de sine stătătoare...

Dialog cu Marcel Ciocirlan, fost elev la Liceul industrial „Timpuri Noi”, din februarie a.c. strungar încadrat al întreprinderii cu același nume, care patronază liceul:

— Cum vi se pare munca acum cînd aveți o răspundere de plan, cînd trebuie să acționați singur, cînd, în sfîrșit, trebuie să vă asigurați un ciștig de pe urma a ceea ce produceți?

— Cum să mi se pară? Cînd eram elev, mai lucram pe strung, mai plecam... Acum trebuie să stau permanent, să hotărîsc singur cum să fac piesa. Simt că ar fi fost foarte bine dacă aș fi lucrat, în vremea practicii, mai mult pe mașină. Dar n-aveam cum! Eram ucenic la un muncitor care dacă ne lăsa 2-3 ore pe mașină era bine! Avea și el obligații să-și ducă leafa acasă...

Gîndurile lui Tudorel Sună, și el fost elev al Liceului „Timpuri Noi”, și el tot proaspăt încadrat: „În practică nu ne pune muncitorul să lucrăm ca acum; ori acum, singuri fiind, singuri decidem cum să începem și cum să terminăm o piesă. E greu...”

E greu! E greu pentru că, un lucru bine gîdit, pe care practica luată în serios îl dovedește — elevii de azi sînt muncitorii de mîine — este fie greșit înțeles uneori, fie subestimat alături. Pentru că aici, la Întreprinderea „Timpuri Noi”, nu există un atelier școală în uzină, prin care să se pună la dispoziția fiecărui elev mașina necesară muncii nemijlocite. Dar să nu anticipăm.

Dialog cu elevii aflați în practică:

— Ce lucrezi acolo?
— Acum mă uit, nu am ce face.
— De ce?
— Pentru că se montează greșit un pion și trebuie să-l desfăc (Ion Enache, clasa a XII-a B).

— Ce credeți că ar trebui să se „întîmple” pentru ca practica să vi se pară mereu interesantă, să vă fie foarte folositoare?

— Ar trebui să ni se explice cum se montează un motor, de la prima piesă, pînă la bancul de probă. Pentru că nouă ni se pune în față un motor pe jumătate asamblat, la care trebuie să montăm și noi o piesă sau alta, fără să ni se explice cum s-a procedat cu restul la care nu avem acces cu ochiul liber. (Radu Cristian)

Răspunsul vine de la un elev a cărui viitoare specialitate este de mecanic motoare combustie internă, secție în care își face practica și care „miine” va deveni locul său de muncă. Așadar, elevii revindică o desfășurare logică a operațiilor:

cunoașterea ansamblului unui motor, de la „a” la „z”. Recunosc că și în acea zi se rotiseră pe la câteva motoare, aceasta însemnînd deci cunoașterea unor diverse faze de montare; dar tot cu sincope, tot fără continuitate. Iar în anul următor, elevul X sau Y din clasa a XII-a B va fi un alt Marcel Ciocirlan sau Tudorel Sună, obligat să se confrunte cu iminența zilei de muncă, obligat deci să ia hotărîri, decizii responsabile.

„Da — zice maestrul instructor al școlii, Ștefan Marinescu — dar nu poți monta inima motorului cu elevii. Aceasta este o lucrare de înaltă calificare!” Firește, „inima motorului” reclamă un muncitor cu înaltă calificare. Numai că la această desăvîrșire căreia îi zicem „înlaltă” nu se poate ajunge decît din treaptă în treaptă, nu din... două în două; nu cu sincope. „Au fost și în alte secții — continuă maestrul instructor — au văzut cum se fabrică acea inimă”. Au văzut. Dar de la a vedea și pînă la a învăța este cale lungă. O cale ce trebuie străbătută „împreună” — elevii și muncitorii — de elevii care întrebă spre a învăța și a fi învățați, străbătută de ucenicii într-o viitoare mare meserie. „Am dori să fim cît mai aproape de muncitorii. Să-i ajutăm la treburile serioase la care lucrează. Uneori însă sînt și ei mai grăbiți, mai ales pe la sfîrșit de lună.” (Vasile Marian, elev în aceeași clasă — XII B)

Dacă viitorii mecanici pentru motoarele cu combustie internă nu se pot plînge, în final, că nu au de lucru în timpul orelor de practică în întreprindere — ei rotîndu-se totuși pe la mai multe motoare și executînd numeroase operațiuni în modерна hală de montaj în care i-am întîlnit, în schimb prelucrătorii prin așchiere (peste 100 de elevi ai aceluiași liceu industrial) au mai multe și mai temeinice motive de îngrijorare. Meseria pe care ei o vor practica reclamă ca încă de pe acum elevul să lucreze direct la mașină. Au la atelierul școală 14 strunguri, 12 freze ș.a. Lucrează la ele, nemijlocit, sub îndrumarea competentă a maistrilor instructori, dar abia cînd vin în fabrică s-ar putea confrunta cu probleme, în adevăratul sens al cuvîntului, complexe. Probleme complexe au, desigur, și în atelierul din școala lor, dar nu se pot compara cu complexitatea din fabrică, ce decurge afît din ființa lucrărilor cit și din impactul cu marea întreprindere. Numai că, după cum aminteam la început, la Întreprinderea „Timpuri Noi” nu se poate vorbi încă despre o relație elev-mașină, elevul în practică fiind dat, cea mai mare parte din timp, pe lîngă un muncitor — firește, de cea

mai înaltă calificare — dar fără grija de a alege în muncitorul acela și un generos pedagog. El, muncitorul, trebuie să fie afecteze elevului dat în grijă, din timpul său — un timp al înțelegerii, un timp al îndrăgirii meseriei, al pătrunderii tainelor ei. Or, acest lucru — îl recunosc cu toții — nu se întîmplă întotdeauna. Elevii dispun practic doar de cîteva ore (2-3) în care pot lucra sub îndrumarea muncitorului direct la strung, lucru cumva explicabil dat fiind faptul obiectiv că acel muncitor are de îndeplinit un plan. „Batem apa în piua de ani de zile să facem un atelier-școală la uzină. În special prelucrătorii prin așchiere au nevoie ca aerul de așa ceva. Abia atunci vom putea vorbi cu adevărat despre relația elev-mașină” — spune maestrul instructor Marinescu.

Că atelierul în cadrul întreprinderii ar fi necesar „ca aerul” este o chestiune pe care nimeni nu o tăgăduiește; nici cel care răspund, la nivel de întreprindere, de practica elevilor. Tovarășul Vasile Ioniță, inspector principal cu probleme de învățămînt, ne-a prezentat chiar o situație în perspectivă, care, se pare, va rezolva această problemă a problemelor: „Deasupra halei noi urmează să fie montate alte ateliere. Unul din spațiile dezafectate va deveni atelierul-școală al întreprinderii”.

Maistrul de întreținere Iosif Opris, de la secția Prelucrării mecanice linia de supape, a evidențiat un alt aspect, deosebit de important pentru desfășurarea cu eficiență a practicii în producție: respectarea disciplinei de muncă de către elevi. Mulți lipsesc de la practică — se plîngea maestrul — trebuie dezbărați de chiul, iar în această direcție școala și-ar putea spune mai mult cuvîntul. La rîndul său, maestrul Stan Babau de la atelierul D 120, secretar de partid pe secția montaj, trăgea și dumealul un semn la adresa indisciplinei elevilor care „nu-și fac sarcina, cum ar trebui să-și facă în cele 6 ore de muncă, pleacă în vizită pe la alți colegi, din alte secții, ca și cînd întreprinderea ar fi un parc pentru plimbare și nu un loc unde să-și perfecțeze meseria. Desigur, nu asta este starea de fapt a orelor de practică productivă, dar se mai întîmplă. Chiar și azi a fost o situație de încălcare a disciplinei muncii”.

— Grăv?

— Nu! Dar cu urmări pe mai tîrziu dacă nu se vor lua măsuri. Un singur elev avea treabă la polizor în vreme ce alți vreo 4-5 stăteau roată în jurul lui, se amuzau, lăsînd în părăsire propriile lucrări.

— Cine erau „tăptașii”?

— Nu-i știu pe nume, dar îi voi descoperi imediat!

Despre cîteva dintre elevii aceleiași clase a XII-a B era vorba. Scena care a urmat ar fi putut concura cu oricare din secvențele comice ale lui Stan și Bran. Maistrul a pornit să dea roată noii hale de montaj, oprindu-se în fața fiecărui

elev, lămurindu-ne de fiecare dată: „Acela este!” Nu, nu era acela, nu fusese la polizor în acea zi. Se ajunge la concluzia că poate indisciplinații plecaseră mai devreme de la practică. În vremea aceasta maestrul instructor al școlii, Marinescu, își trăia din plin nedumerirea: de ce nu-l anunțase și pe el maestrul despre o asemenea întîmplare.

Nu credem că mai este cazul vreunui comentariu. E ușor să arăți cu degetul, tu, muncitor sau maestru, spre elevii indisciplinați în muncă, spre școala care-i scapă din mîini. Dar cît de greu ar fi, pentru oricare muncitor sau maestru, să ia atitudine fermă, bazată pe tact și grijă, pe puterea intervenției directe, a creării curentului de opinie? Cît de greu i-a fost oare maestrului Babau să-și noteze numele celor 4-5 copii, spre a face un caz din ei — puși în fața elevilor și a muncitorilor, atunci, pe loc, să-l informeze și pe maestrul instructor al școlii despre o atare comportare care sfidează munca. Și, pentru că tot sîntem la acest capitol al educației prin muncă și pentru muncă, nu putem să nu relatăm secvența primei noastre întîlniri cu elevii clasei a XII-a B. Am fost conduși spre hala de montaj cu siguranța că îi vom găsi acolo, aplecați asupra lucrului. Ne însoțea chiar maestrul lor care venea dintr-o altă secție, unde mai avea cîteva elevi. Nu am găsit nici un elev! Același maestrul instructor Marinescu, în grija căruia se aflau elevii, ne-a oferit imediat și explicația, reală, de altfel: în acea zi încărcase cu băieții materiale pentru școală. Pe cel care stătuseră numai afară în ger, îl învoise să plece mai devreme. Ceilalți, trebuiau să fie aci. „Unde-s băieții?” — se interesează la muncitorii din secție. „Sînt la...”, sau la...

Iată, deci, că un lucru bine gîdit, pe care practica îl dovedește — dar mai ales, va rămîne să-l dovedească pe deplin — atît de eficient (cum am constatat la alte licee și la alte întreprinderi tutelare, cum de altfel am descoperit și la atelierele școlii ale liceului unde se fac lucrări foarte frumoase), se confruntă cu o serie de anacronisme pe care le-am punctat de-a lungul anchetei noastre de la „Timpuri Noi”. Liceul nu a ajuns încă o secție a uzinei. Conducerea întreprinderii și conducerea liceului nu conlucrează în suficientă măsură, nu au creat acel spirit de echipă, absolut necesar îndeplinirii dezideratului comun: pregătirea unor cadre cu înaltă calificare, imperios necesare industriei noastre în continuu progres. Nu e normal ca o întreprindere ca „Timpuri Noi” să asigure doar 26 la sută din planul de producție al școlii, diferența de pînă la sută la sută fiind realizată prin contracte cu alte (prea multe „alte”) întreprinderi. Nu pentru „Timpuri Noi” sînt formați elevii? După cum este inadmisibil ca un elev în practică să stea să privească, fie și la un muncitor cu înaltă calificare — pînă la urmă intervin plictisul, neatenția, dezinteresul. Încă un argument deci care vine să pledeze în favoarea înființării neîntrîziate a atelierelor pentru elevi în cadrul întreprinderilor, acolo unde lucrurile nu au fost încă demarate în această direcție. Concluziile noastre depășesc granițele anchetei de azi. Ele se vor un preambul pentru o viitoare anchetă de problematică.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Actualele restaurări nu sînt decît jumătăți de măsură

O ciudățenie, dacă poate fi numită astfel, a Castelului Corvineștilor din Hunedoara, unul din cele mai întregi castele medievale din sud-estul Europei, ar fi în primul rînd starea jalnică a acoperișurilor, ciuruite mai peste tot, a cetinilor înfundate de praful marelui combinat siderurgic, a burlanelor prin care apa n-a mai curs de mult și a zidurilor în care, mai ales pe sus, prin colțuri, s-a instalat igrasia. Și ar mai fi de spus că, datorită umidității excesive și prafului industrial, minunata frescă din culoarul numit Loggia lui Matei, s-a șters aproape de tot, pierzîndu-se astfel nu doar o operă de artă, cît și un important document istoric privind legenda familiei Corvineștilor. Dar pentru că tot am bătut la pas acest uriaș monument și pentru că am urcat chiar și prin podurile sale mult asemănătoare unor hale industriale, constatînd că în anumite locuri lemnul a început să putrezească din cauza ploilor ce se scurg prin acoperișurile zdrențuite, să notăm că totuși tinărul șef al acestui complex muzeal, profesorul Tiberiu Mariș, ajutat de forurile municipale și județene, a reușit să facă, în limita posibilităților financiare, cîteva lucruri. Adică, mai exact spus, a început încă de anul trecut, ba chiar a și terminat, pavarea cu dale a turnului numit Bastionul Alb, a pavat cu piatră spartă de carieră o alee în interiorul curții, ușurînd deplasarea turiștilor, și a început să amenajeze spațiile unui viitor muzeu al breslelor din tîrgul de altădată al Hunedoarei, urmînd ca pînă în anul 1984, cînd se vor aniversa 100 de ani de la aprinderea primului foc la furnalele hunedorene, să se amenajeze, în spațiile rămase libere ale castelului, primul mare Muzeu al Fierului, siderurgia fiind o străveche preocupare pe aceste meleaguri de țară.

În legătură cu aceste intenții ne-ar fi plăcut să notăm ceva precis despre reparația acoperișurilor, despre refacerea ancadramentelor de la uși și ferestre,

splendide dăltuiri în piatră, dăltuiri care cu timpul s-au distrus în mare parte, precum și despre o acțiune menită să combată igrasia deja instalată, ori înlocuirea părților lemnoase putrezite. Dar, despre toate aceste lucruri, precum și despre starea generală a monumentelor istorice din județul Hunedoara, județ extrem de bogat în vestigii vorbind despre viața poporului român pe aceste meleaguri, iată ce-am aflat dintr-un dialog prelungețit cu profesorul Ioachim Lazăr, directorul muzeului județean din Deva:

— Care sînt marile monumente istorice ale județului Hunedoara?

— Din punctul meu de vedere, toate sînt mari, absolut toate. Aș începe cu Sarmizegetusa Regia, capitala regelui dac Burebista, aș continua cu cetățile dacice din Munții Orăștiei, apoi cu cea înaltă Sarmizegetusa, cea de lîngă Hațeg, cunoscută sub numele de Ulpia Traiana Augusta. Acestora, în ordine cronologică, li se adaugă monumentele de arhitectură medievală românească cum sînt bisericile de la Densus, Streisîngiorgi, Strei, Gurasada, Sîntămăria Orlea, Ribia, Crișciori, Sîmpetru, Birsău și multe altele. Tot în ordine cronologică și la fel de importante sînt, desigur, ruinele marilor curți cneziale din Țara Hațegului, cum sînt curțile și cetățile de la Riul de Mori, Mălăiești, Sălașu de Sus, Răchitova, Cetatea Colț. Contemporan acestor curți le este, desigur, Castelul Corvineștilor din Hunedoara, pentru ca, doar cîteva sute de ani mai tîrziu, să apară Cetatea Devei. Și

— Care este, după părerea dumneavoastră, situația actuală a acestor monumente? Sînt ele păstrate și îngrijite cu sfințenia ce li se cuvine?

— Dacă aș spune că situația lor este foarte bună, aș fi contrazis de realitate. Dacă aș spune că este rea, m-aș apropia de adevăr, dar aș fi excesiv de autocritic.

— Mai concret?

— Dacă ar fi să le luăm într-o altă or-

dine, cea a degradării lor, curțile cneziale din Hațeg au ajuns de foarte mult timp, de aproape 100 de ani, într-o avansată stare de ruină.

— Pot fi, cit de cit, salvate?

— Da, dar cu eforturi financiare imense, eforturi pe care, deocamdată, le facem în altă direcție.

— În ce direcție?

— Cea a restaurării unor monumente unice în istoria noastră cum sînt cele două Sarmizegetuse și monumentele de arhitectură medievală românească.

— Ce s-a făcut și ce se face la aceste monumente?

— Vom finaliza în acest an la Sarmizegetusa Regia o amplă restaurare începută încă din 1979. Eforturile noastre se vor concentra în consolidarea zidului cetății de incintă, a marelui sanctuar al lui Burebista și a marelui sanctuar de andezit. Precizez că restaurarea și consolidarea se fac după un proiect întocmit de proiectantul Cristian Călinescu din cadrul unei întreprinderi județene de proiectări.

— De ce faceți această precizare?

— Pentru că asupra acestui subiect propun să revenim după ce termin de răspuns la prima întrebare.

— Vă ascult.

— În ceea ce privește consolidarea Sarmizegetusei Ulpia Traiana Augusta aici lucrările decurg mult mai bine în sensul că ele se execută simultan cu săpăturile arheologice.

— Ar urma, zicem noi, cetățile dacice din Munții Orăștiei.

— Da, cetățile de la Blidaru sau de la Costești au suportat și ele binefacerile unor restaurări. La ora actuală, după părerea noastră, ele au fost redată circuitului istoric și turistic, accesul fiind asigurat pînă în preajma lor, fără ca drumurile să afecteze peisajul acestor străvechi locuri.

— Pînă acum, în linii mari, totul e-n regulă. Știm însă că situația este încă nemulțumitoare în legătură cu monumentele de arhitectură medievală românească și cu Castelul Corvineștilor din Hunedoara.

— Cîteva din monumentele din prima categorie, cum sînt bisericile din Densus, Strei (lîngă Călan) sau cea din Crișciori, au fost redată circuitului istoric și turistic. Altele, cum sînt cele din Streisîngiorgi, Sîmpetru, Birsău și Gurasada, vor

fi supuse restaurării. Pentru monumentul de la Streisîngiorgi, de exemplu, cu ajutorul unui proiect întocmit de fosta Direcție a patrimoniului cultural național, direcție care între timp s-a dizolvat, vom relua, parțial, lucrările de restaurare și conservare.

— De ce parțial?

— Pentru că lucrările artistice de cioplitorie în piatră nu are cine să le execute, așa cum nici pictura murală nu are cine să o renoveze. La ora actuală, pe raza județului nostru, nu mai dispunem de specialiștii pe care li formase fosta Direcție a monumentelor istorice.

— Și iată-ne ajunși din nou la Castelul Corvineștilor.

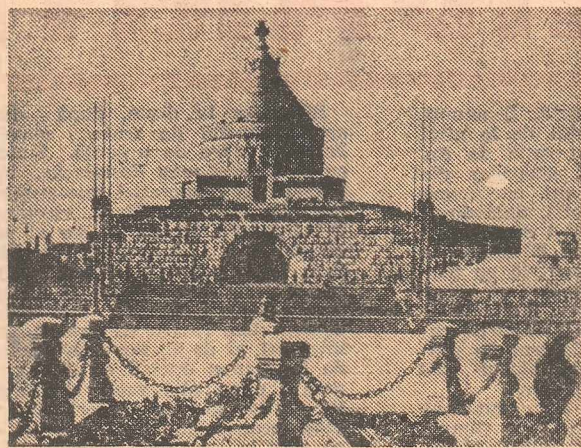
— Da, la Hunedoara, situația castelului nu e dintre cele mai fericite. Problema numărul unu, extrem de urgentă, este cea a acoperișului. Se cuvine mai întîi și-ntîi înlocuirea țiglelor sparte. Această înlocuire nu se poate face cu una, cu două deoarece, după cîte știm noi, nici o fabrică din țară nu produce țiglă în formă de solz și smălțuită. Fără o astfel de țiglă orice restaurare ar fi doar o jumătate de pas, o jumătate de măsură. De-a lungul timpului, astfel de jumătăți de pași s-au mai făcut, dar din păcate eficiența lor a fost de scurtă durată.

— Și totuși, ce anume nu merge în această amplă acțiune de întreținere și restaurare a monumentelor?

— După părerea mea două sînt problemele cele mai deosebite. Este strict necesară înființarea unui compartiment de proiectare privind lucrările de restaurare. La ora actuală aceste proiecte sînt întocmite de oameni care fac această treabă numai și numai la insistențele noastre, fără a avea obligații în acest sens, dar fără a avea, mai ales, și pregătirea specializată. Precizez că fosta Direcție a monumentelor istorice, acea D.M.I., avea un astfel de atelier de proiectare. Și nu numai un atelier, ci și meseriași care, la fața locului, executau lucrările din proiecte. De altfel, cu această problemă, am intrat în cel de-al doilea neajuns, cel al constructorului specializat. Ne lipsesc cioplitorii în piatră, restauratorii de fresce, ne lipsesc zidarii și dulgherii specializați în lucrări de restaurare. Fără a rezolva aceste două probleme, nici o restaurare nu-și poate atinge țelul dorit.

N. VICTOR ■

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Din nou — aflându-ne la granița dintre două capitole — sintem nevoiți să transcriem ultima parte a capitoului „1917 — Primele luni — Tifosul exantematic” și, în continuare, întiile pagini din capitolul următor „1917 — Primele luni (urmare)”; aceasta și din dorința de a respecta — până la titlurile capitolelor chiar — modul, dealtfel judicios, în care Ion G. Duca și-a structurat memoriile. Așadar mai întil incheierea capitolului „1917 — Primele luni — Tifosul exantematic”. Duca relatează despre o primă convocare a parlamentarilor aflători în Iași. Sedințele au avut loc în Aula Universității — în prima decadă a lunii februarie. Primul ministru a făcut expuneri afit asupra rezultatelor vizitei delegației guvernamentale române în Rusia, cit și asupra situației generale. Au fost, desigur, la discuția generală și unele atitudini critice — pe care ministrul Duca, cum lesne se observă în text, încearcă să le amorseze prin efectul produs de fraze lapidare și sentențioase. Inșă politicianismul a respirat ușurat pină la urmă — beneficiind de „rezultatele binefăcătoare ale supapei” la care se recusesse, după cum recunoștea chiar unul din artizanii regimului.

La izbucnirea revoluției burhezo-democratice din Rusia, în februarie 1917, este convocat din nou parlamentul. Motivele sînt definite de I.G. Duca: „Voiam să dăm reprezentanților națiunii prilejul să-și manifeste public

părerile care mocneau prin colțuri și să mai facem în fața noii Rusii încăodată dovada hotărîrii Românicilor de a duce războiul cu orice jertfă pină la capăt”. Rezultatele scurtei sesiuni parlamentare sînt comentate de memorialist prin intermediul unor pasaje proprii din articole de presă; le-am inserat și noi deoarece autorul lor le-a folosit, la rindu-l, în loc de concluzii.

Capitolul „1917 — Primele luni (urmare)” debutează cu povestea neînțelegerilor dintre ministrul culeilor și mitropolitul Pimen — soluția schimbării locuinței lui Duca din palatul mitropolitan în strada Păcurari (în casele unte rude) avind „darul prețios de a mulțumi pe toată lumea”.

Apoi memorialistul stăruie asupra preocupărilor și răspunderilor avute în sarcina sa în acele luni de la începutul anului 1917. Mărturisește că în calitatea sa de ministru al culeilor și al școalelor avea mai puțin de lucru în acea perioadă; oferă, totuși, informații prețioase în legătură cu elevii și profesorii refugiați în Moldova.

Dar I.G. Duca deținea și funcția de mare censor. În această privință consemnările sale sînt deosebit de însemnate — prin ineditul lor. După cum pagini întregi evocă presa și lumea ei în vreme de război; se detașează și aici portretul dedicat marelui gazetar patriot care a fost savantul Nicolae Iorga.

STELIAN NEAGOE

1917 — Primele luni — Tifosul exantematic (III)

De îndată ce Brătianu s-a întors de la Petersburg, l-am convins să convoace în Aula Universității pe toți parlamentarilor aflători la Iași și să le facă o expunere a vizitei sale în Rusia și a situației în genere. Sedința s-a ținut simbătă, 11 februarie, la ora trei. Trancu-Iași a perorat în chestia transporturilor, generalul Lambru a vorbit de refacerea armatei ca să aibă prilejul să arunce câteva săgeți înveninate vărului său, generalul Prezan, care într-adevăr cred că îl nedreptățise și care în orice caz nu i-o putea ierta. George Diamandy foarte agitat în toată această perioadă s-a plins de organizarea aprovizionării, Dobrescu-Geanabet de la Ploiești cu o voce răstită ne-a gratificat cu mai multe invinuri neplăcute și [A.C.] Cuza cu ironii nepotrivate. Brătianu le-a răspuns la toți, a dat oarecare amănunte asupra impresiilor sale de la Petersburg și în aplauzele unanime ale adunării a arătat că găsește acolo, la toți aliații, nu numai recunoșterea sacrificiilor României dar și hotărîrea lor nezdruincată de a duce lupta pină la triumful desăvîrșit al cauzei noastre comune.

După aceea citva timp totul a mers bine. Beneficiind de rezultatele binefăcătoare ale supapei la care recusesem. Cînd a izbucnit însă revoluția rusească deodată fierberea a reînceput și ca să fim drepți era și firesc să fie așa. Evenimentul avea o prea mare însemnătate ca în fața lui parlamentarilor noștri să rămie nepăsători.

Am fost toți în Consiliul de Miniștri de părere că convocarea parlamentului pentru o scurtă sesiune se impune și astfel Camera și Senatul au fost convocate la 8 martie. Sedințele au ținut patru zile: de la miercuri 8, pină la simbătă seara, 11 martie. De fapt nu aveam nici un proiect însemnat de votat. Am adus cîteva proiecte militare neînsemnate, cîteva credite și proiectul de lege privitor la înființarea ordinului sanitar Regina Maria — ca să dăm o justificare legislativă unei sesiuni a cărei rațiune de a fi era curat politică. Voiam să dăm reprezentanților națiunii prilejul să-și manifeste public părerile care mocneau prin colțuri și să mai facem în fața noii Rusii încă odată dovada hotărîrii României de a duce războiul cu orice jertfă pină la capăt. Aceste rezultate le-am obținut cu prisosință în acele patru zile.

La Senat singur Ionaș Grădișteanu a atacat guvernul. El a anunțat o interpelare în care a repetat invinurile absurde din cafenelele Iașului: guvernul e lipsit de autoritate politică și morală în afară ca și înăuntru. Cuvintele lui au avut darul să revolte pe Brătianu care s-a urcat imediat la tribună și i-a răspuns cu indignare că considera acuzațiunea de lipsă de prestigiu a guvernului ca un afront: „Autoritatea guvernului este întreagă pentru că guvernul în afară este expresia autorizată a unei țări și a unui regat care se bucură de respectul tuturor”. Aruncate răstit și cu mindrie aceste cuvinte au stîrnit un tunet de aplauze. Grădișteanu încurcat a făcut. Interpelarea nu s-a mai ținut și incidentul a fost închis.

La Camera discuțiunile au fost mai vii. Trancu-Iași, George Diamandy și firește inevitabilul [A.C.] Cuza au interpelat, dar numai Cuza cu o notă adevărat agresivă. Încolo s-au exprimat mai mult de către oratori dorința ca să se îndrepte unele rele, ca să se îmbunătățească unele măsuri luate. În această privință nu pot uita un episod cu Jean Miclescu de la Botoșani. Înaintea sedinței de la 9 martie, cînd intru în sala Teatrului Național mă întîlnim într-o stare de surexcitație nervoasă vecină demenței. Tremurînd, cu ochii injectați, cu privirea pierdută îmi declară că sîntem niște criminali, că țara se prăpădește, că nu facem nimic, că conștiința lui îi imoune să soule tot ce are pe suflet în plină sedință, oricare ar fi consecințele. Dîndu-mi imediat seama că am în fața mea un om bolnav, m-am așezat în fundul sălii cu el și încet am căutat să-l liniștesc și să îl demonstrez neaiunsurile în acele momente ale unei atări iesiri. După mine am pus și pe Morțun să îi vorbească și

sărmanul s-a mărginit la o comunicare anodină cuvințioasă. Brătianu vestit de noi, i-a răspuns dîndu-i cu deosebită atenție asigurări în privința problemelor semnalate și omul s-a înturnat la Botoșani; în urmă a plecat în Franța de unde nu s-a mai întors. Acest cunnat al lui Mitiță Sturdza și al lui Petre Carp era un om cult dar — cu aparente liniștite — un veșnic revoltat. Sub lovitura războiului și a restricțiilor, sufletul său chinuit și sistemul său nervos subred n-au rezistat. A sfîrșit nebul.

Ca să caracterizez mai bine înțelesul și rezultatele acestei scurte sesiuni, e destul să citez două articole pe care am primit înscărinarea să le scriu în „Misiunea”. Unul era la deschidere și celălalt la închiderea sesiunii. Într-adevăr se scriam la deschidere: „Ieri parlamentul s-a deschis și sesiunea s-a prelungit pină la 15 aprilie. Față de marile evenimente care se petrec în Rusia și a căror repercuciune asupra întregului război este atît de vădită, credem că e bine ca parlamentul să reia contact cu guvernul și strins unit în jurul lui să dea atît în țară cît și în străinătate impresiunea solidarității depline ce există între toți factorii legali ai țării în împrejurările prin care trecem. Nu ne indoim că parlamentul — în care putem spune că nu mai există, afară de cîteva cazuri izolate, majoritate și opoziție — va ști să dea spectacolul de unitate pe care țara îl asteaptă de la reprezentățiunea sa națională. De asemenea avem convingerea că în dezbaterile acestor cîteva zile se va afirma încă o dată în fața lumii întregi hotărîrea ne-strămătată a României de a duce alături de aliații ei lupta pină la capăt, cu toată energia și fără nici un fel de șovăire. Maturitatea politică a națiunilor se judecă în momente grele. România au știut pină acum să dea dovadă de înțelepciune politică. Vor reda această dovadă și astăzi”. Și mai departe: „În sfîrșit din atmosfera generală a parlamentului se va desprinde luminos pentru toți că deși soarta ne-a supus la grele încercări, nu ne-am lăsat să fim abătuți de vitregia vremurilor și că poporul nostru păstrează întreagă credința lui în biruința finală a oștirilor noastre și în realizarea asociațiunilor noastre naționale. Avem prea mult conștiința de dreptatea cauzei noastre și de necesitatea istorică de a ne afirma drepturile în marele proces dintre popoare, ce se lămurește prin războiul actual, pentru ca încrederea noastră să fi fost zdruincată sau speranțele noastre să se fi risipit”. Într-adevăr sesiunea: „Acum cîteva zile, cînd parlamentul și-a reluat sedințele, am exprimat convingerea noastră că această scurtă sesiune va contribui să arate, pe de o parte, solidaritatea dintre guvern și reprezentățiunea națională și tuturor, pe de altă parte, hotărîrea țării de a duce acest război pină la capăt, cu cea mai mare energie. Cele ce s-au petrecut în cele patru sedințe ce au avut loc la Camera și la Senat dovedesc că nu ne înșelaserăm. Într-adevăr, în urma lămuririlor date, între majoritate și guvern a domnit cea mai deplină armonie și parlamentul s-a arătat decît să susție guvernul întreg în eforturile pe care, cu toate greutățile existente, le face pentru a rezolvi diferitele chestiuni la ordinea zilei atît pe terenul politicii interne, cît și a celei externe. În mijlocul acestei unanimități, velle discordante ale domnilor [A.C.] Cuza și Grădișteanu n-au putut decît să accentueze și mai bine unitatea între parlament și guvern. Desigur că nimeni nu are pretenția să spuie că nu sînt chestiuni asupra cărora — atît în ceea ce privește trecutul, cît și în ceea ce privește prezentul — nu se pot avea păreri deosebite sau face comentarii sau aprecieri diverse. Dar quasi-unanimitatea parlamentului a scotit că asemenea discuții în imoșturările actuale nu sînt de nici un folos pentru țară și că dacă e firesc ca ele să fie reluate pe larg după terminarea războiului, astăzi un singur lucru poate fi util și patriotic: este ca toți să stea strînși uniti în jurul acelor care au marile răspunderi ale situației și deci prin încrederea și sprijinul lor să îi ajute în opera grea pe

care o au de îndeplinit”. Și mai departe: „În momentul în care în Rusia se petrec evenimente de covîșitoare însemnătate pentru noi manifestațiuni de solidaritate și de hotărîre a reprezentățiunii noastre naționale nu pot să aibă decît o fericită înriuire asupra situațiunii noastre internaționale. De altminteri parlamentul și-a încheiat lucrările într-o atmosferă de dragoste nețarmurită pentru viteza noastră oștire și de încredere neștirbită în victoria finală a noastră și a glorioșilor noștri aliați”.

Și așa a și fost. Situația politică după sesiunea parlamentară s-a înseninat deplin pentru citva timp. Dar n-aș spune

1917 — Primele luni (urmare)

În primele zile ale lunii martie convietuirea mea cu mitropolitul Pimen a luat sfîrșit. După întimitatea primelor vremuri și mai ales după scena în care mă opusesem atît de hotărît la plecarea lui în Rusia, raporturile noastre se răciseră. Deși aveam gospodăria mea separată cu Gîrboviceanu, deși nu mai luam masa împreună, devenise nesuferit. Lipsit de cea mai elementară creștere, pindea persoanele care veneau la mine și le certa că îi murdăresc preșurile și alte meschinerii de felul acesta. Dîndu-mi seamă că dacă lucrurile vor continua, vom ajunge la un incident penibil și ca ministrul de culte, vrînd să evit cu orice chip un conflict cu șeful bisericii din Moldova, mai ales pe chestia de această natură, m-am hotărît decît să plec din palatul mitropolitan și m-am mutat în strada Păcurari, în casele lui Iancu Praja. În aceeași curte locuia fratele său, Costică, a cărui soție era o rudă a mea. Mama și sora mea își găsiseră și ele adăpost acolo. Eram cu toți împreună, decît mult mai bine decît în spațiile saloane ale Mitropoliei. Pimen, care probabil făcuse toate acestea ca să scape de mine, era și el încîntat. Soluția avea prin urmare darul prețios de a mulțumi pe toată lumea.

Timpul meu era împărțit între minister, zilnicul consiliu de miniștri, cenzura, presa și contactul cu parlamentarii. Ca să fiu drept, ministrul mă absorbea puțin. Tot ce privea casa bisericilor era în sarcina lui Gîrboviceanu. El își instalase birourile în curtea Mitropoliei și, ajutat de Dobrescu, conducea totul. Din cînd în cînd, numai, făcea apel la mine ca să îi dau cîteva iscălituri sau ca să obție vreoz rezoluție într-o chestie mai însemnată. Avind deplină încredere în el, nu veneam la minister decît la două, trei zile. Stăteam puțin, rezolvam în grabă hîrtiile mai importante — printre colecțiile de mineralogie ale lui Simionescu. Dealtminteri, nici nu prea era mult de făcut. Școlile din Moldova funcționau de bine de rău, ele nu reprezentau decît o parte restrînsă din învățămîntul nostru general. Cele mai numeroase din școli și așezămintele noastre culturale rămăseseră în teritoriul ocupat. Principala noastră grijă era să ne ocupăm de refugiați, de profesorii dar mai cu seamă de elevii refugiați. Cu profesorii a fost relativ ușor. Cari nu erau mobilizați — au fost reparați pe la diferitele școli și colonii școlare. Cu elevii a fost mai greu, dar cu sfîrșiri și stăruință am izbutit să înființăm în tot cuprînsul Moldovei, mai cu seamă în jurul Iașilor, cîteva colonii care ne-au făcut cinste. Îndesebi una la Sculeni, pe malul Prutului, s-a organizat în cele mai bune condițiuni, combinînd cerințele învățămîntului cu prescripțiile ceretășiei. Ea se afla sub conducerea lui Mugur și mă duceam des s-o vizitez. Ceea ce e mai însemnat de notat e că starea sanitară s-a menținut bună în aceste colonii școlare tot timpul. Ravagiile tifosului exantematic au fost cu totul reduse prin serioasele măsuri de profilaxie luate.

De consiliul de miniștri am vorbit. Nu voi reveni deci decît pentru a sublinia că el îmi lua în fiecare zi două ore — de la unsprezece la unu.

Cenzura a trebuit firește citva timp ca s-o organizez. Schina, șeful ei, era nu numai lipsit de însușirile unui bun organizator dar sucit, cum s-a dovedit pe urmă a fi în toate, a încercat chiar la un

adevărul întreg dacă aș ascunde că în acele cîteva zile am surprins la unii din prietenii noștri politici veleități de independență, un spirit de contradicție ca să nu zic de răzvrătire. Deocamdată nimic definit, nimic precis dar o adiere ușoară prevestitoare de furtuni viitoare. [G.] Diamandy, doctorul Lupu, [Gr.] Iunian, Nuhucă Protopopescu, Tiliță Ioanid erau cei ce se semnalaseră mai mult atenției noastre. Ocupați și preocupați de chestii mai grave, nu le-am dat însă nici eu nici colegii mei acestor manifestațiuni decît o însemnătate relativă. Trebuia să se dovedească în curînd că am greșit.

moment dat să se emancipeze complet de sub autoritatea mea, ca să treacă la Marele Cartier. Spunea că nu sînt destul de sever, găsise un ofițer francez bănuitor care vedea deja guvernul român conspirînd cu germanii. Ca să nu crez lui Brătianu dificultăți cu bătrînul Bagdad, primul președinte al curtei de casafie, am consimțit să nu reclam împotriva lui Schina sancțiunile meritate. Cenzura scrisorilor a rămas sub conducerea lui efectivă, în colaborare cu Marele Cartier. Cenzura telegramelor din punctul de vedere politic, singura cu adevărat însemnată, mi-am rezervat-o însă exclusiv. În consecință, în fiecare dimineață și în fiecare seară doi vilceni — Eugen Băcescu de la Horez și Bebe Părăianu fiul lui Alex. Părăianu și șeful lor, colonelul Dumitrescu, un harnic și vrednic ofițer superior — veneau la mine cu un mic geamantan pe care îl am și azi și îmi supuneau toate telegramele. Fiind din fire curios și dornic de a ști ce se petrece — această muncă grea, delicată, migăloasă, adesea obositoare mă interesa însă mult. Toate știrile, mai cu seamă cele din afară, treceau sub ochii mei. Am fost astfel în măsură să aflu multe pe care mi le aduc aminte, multe pe care le-am uitat și multe pe care nu regret că le-am uitat. Tot pe la mine treceau și ziarele, puținele ziare ce ne veneau din Apus și de la Puterile Aliate, izvoare neprețuite pentru noi în acele vremuri de îngrijorare și de izolare. Cît privește pe Schina, Marele Cartier a înțeles în curînd și el că era un om cu care nu te puteai înțelege. I-au dat un concediu, a plecat la Cherson și am fost răzbunat pe deplin, deși nici prin gînd nu-mi trece să mă scobor cu el pină la micimea unei răzburări.

Cu presa de asemenea m-am înțeles destul de bine și destul de ușor. Erau ziare puține. Iorga avea „Neamul Românesc” care se trimetea pe front; nu-l supuneam cenzurii preventive căci l-ar fi supărat inutil. Fiind în vederile noastre, eram la adăpostul oricăror surprinderi neplăcute. Aceasta îmi impunea doar sarcina să văd foarte des pe Iorga, ceea ce făceam cu o conștiințiozitate admirabilă și cu o răbdare îngerească. În toate zilele meseria nu era plăcută. Omul era schimbăcios, influențabil, susceptibil, de o nervozitate bolnăvicioasă. Trebuia cu el manevrat cu o diplomatie, cu o subtilitate de spirit, cu o varietate de procedee care mi-au ascuțit facultățile și mi-au fost de un netăgăduit folos în cariera mea politică. Recunoștința mea depășește în această privință cu mult toate necazurile ce am îndurat doi ani de-a rîndul.

După aceea era „Evenimentul”. Acesta fiind ziarul colegului nostru Greceanu, era scris de asemenea în federile noastre și nu mă pot plinge, cît a durat colaborarea cu Take Ionescu și cu prietenii săi, nu am avut nici o neplăcere din partea celor de la „Evenimentul”.

„Opinia” lui Bădărău ar fi fost dispusă să ne creeze dificultăți. Simțămintele întime ale celor ce o conduceau erau germanofile, dar de cînd se descoperiseră faimoasele liste ale lui Gunther, de cînd se știa că Bădărău figura pe ele cu respectabila sumă de 500.000 lei, de cînd Take Ionescu refuzase să îi mai întindă mina, Bădărău nu îndrăznea să mai ridice glasul. Gazeta lui era cu desăvîrsire informativă și anodină, iar el într-o măsură sărăcăcioasă alerga de la o vie la alta, evita să se arate în parlament, se mărginea să facă afaceri cu intendența, în special cu cea rusească.

BĂRBĂȚIE, SOLIDARITATE

Inundații albe

Orele 4 dimineața. Intineric și ploaie rece, amestecată cu ninsoare. Siluetele masive, ale celor două poduri peste Mureș, abia se disting. La fiecare dintre capetele acestor treceri peste ape, staționează câteva garnituri de trenuri, așteptând cale liberă, pentru a-și continua drumul. Ceva s-a întâmplat aici, în imediata vecinătate a Teiușului. Este o liniște de noapte, adică, întreruptă doar de respirația grea a unor locomotive vechi, de vagi sunete reverberate, cine știe din ce depărtări. Gara din Teiuș își oglindește luminile verzi, roșii, albe și albastre, în luciul unor întinderi de ape, care nu existăvăzute în ultimele trei zile, apele sale s-au umflat amenințător, înundând mari suprafețe de teren. Pe podul de cale ferată, boarea de ceață a acelei ore prelungește, în ciudate forme mișcătoare, flăcările unor torțe, închipuind serpi de lumină și de spaimă. Cei care le țin, oamenii de la calea ferată, stau postaiți, din loc în loc, pe pod, privind cu neliniște apele rîului. Plopii din jur par tragice semne de mirare, cu siluetele lor în parte acoperite de ape. Semnalele luminoase se schimbă, din cînd în cînd, și cite o garnitură trece, pilotată cu grijă, de cealaltă parte a podului. Marfarele însă așteaptă. Greutatea lor constituie o sursă de neîncredere ori de prudență, pentru cei care decid cine poate depăși granița de apă, în deplină siguranță. Jos, pe pămînt, la căldura firavă și la lumina modestă a unor focuri, alți oameni, încotșmăniți, ca pentru cine știe ce expediție, cu capetele înfășurate în fulare, peste care bucăți de polietilenă sînt loc de glugi, așteaptă și veghează, ca niște stăpîni, să vadă cît vor mai crește apele, fiind gata să intervină, deși n-au mai dormit de multe ore...

Unii pasageri, venind dinspre București ori Cluj-Napoca, ies la ferestre și văd, sub pod, volbură grăbită a apelor. O stare de tensiune se transmite tuturor. Intrăm într-o zonă afectată de inundațiile provocate de topirea rapidă a zăpezilor din munți și a ploilor neîntrerupte din ultimele 48 de ore. Aici este de-abia începutul. Județul vecin, Alba, a fost greu lovit în bogățiile sale, în truda și traiul oamenilor săi, de pe ogoare și din uzine. Duminică 12 februarie, se schia, în soare și veselie, pe pantele vecine cabanei de la Arleseni. Dar miercuri, în jurul orei 15,30, apele Ampoiului și cele ale Arlesului au început să crească.

Povesteste Gheorghe Cimpeanu, vicepreședintele Consiliului popular orașene din Cîmpeni, pe care-l întâlnim în centrul localității, în fața noului hotel „Tulnicul”, înconjurat de concetățeni, înarmați cu tot felul de unelte, de la lopată și tirnăcop pînă la simple scafe de băcănie, încercînd cu toții, fără răgaz, în remorci sau roabe, milul și nisipul adus de apele care stăpîniseră orașul vreme de citeva ore: „Atît a vrut Arlesul să ne strice... Azi e sîmbătă, da 7 El, de miercuri ne luptăm să readucem liniștea în oraș și în casele oamenilor, în sufletele lor. Comandamentul a fost constituit la puțin timp, după darea alarmei și măsurile sale, transformate de puterea de muncă și de sacrificiu a tuturor cetățenilor în fapt, s-au dovedit eficiente. În-til ne-am ocupat să asigurăm stația de transformare de 110 kW, incinta întreprinderii de prelucrare a lemnului, unitatea noastră cea mai importantă, să întărim digul din partea de mijloc a Cîmpenilor, să asigurăm podul de la Cîrța Sotodolului, pentru a îndepărta pericolul blocării cu lemne și alte materiale pe care, desigur, aveau să le aducă apele. Viitura maximă era așteptată în jurul orei 5 dimineața. Ea depășea, conform previziunilor, cota de siguranță, cu peste un metru. Așa a și fost... Întregul oraș se afla la posturi. Curînd, aveam să aflăm că unii cetățeni fuseseră blocați în case. 40 în zona centrală, alți 60 la Iteu. A doua zi au fost salvați cu toții și lăsați în grija medicilor și a personalului specializat, trimși aici și de la Alba Iulia, ca și din alte așezări. Dacă am mai avut asemenea inundații la Cîmpeni? Eu unul n-am apucat, dar cei mai bătrîni spun că, prin 1925, orașul a fost invadat de ape, ca urmare a blocării cu gheață a podurilor de peste Arles. Acum nu am avut pierderi de vieți omenești. Ceva animale, pe care nu le-am putut evacua, în timp util, s-au dus... Cele mai multe însă se află la adăpost sigur. Acum ne preocupăm normalizarea vieții din oraș. Militarii din unitățile locale au făcut adevărate fapte de vitejie și munca lor, cu răzărul lor, adăugate voinței și participării

fără menajamente a celorlalți cetățeni la efortul comun, ne-au permis să repunem, în parte, în funcțiune activitatea de la I.P.L., pe cea comercială și de servicii a populației”.

Vremea este splendidă... Soarele stăpînește întreaga natură și poate de aceea spectacolul pe care-l înfățișează Cîmpeni, această inimă uriasă a Țării Moților, pare mai tragic, mai ireal. Lumina puternică, revărsată peste dealuri și case, pătrunde pînă în cele mai mici unghere arătînd, parcă, oamenilor și cea mai neînsemnată stricăciune datorată inundațiilor. Pe ușile magazinelor, în alte locuri vizibile, sînt afișate diverse instrucțiuni: de unde se poate bea apă (numai minerală și gratuit), unde se primesc ajutoare medicale, ce drumuri sînt deschise circulației etc. Vorbim cu oamenii intîlniți și înregistrăm o stare de spirit perfect acordată situației, chiar și la elevii care fuseseră, timp de o zi, izolați. Acum s-au alăturat celorlalți, muncind împreună. Trei excavatoare sînt instalate în zona Valea Caselor, pentru a degaja locul de aluviuni.

Pornim mai departe, spre Gîrda, în același ARO, în care se mai află și inginerul Mihai Octavian Buza, directorul Centrului de proiectare al județului Alba și colaboratorii săi, inginerul constructor Iosif Heghes și geologul Mihai Negoită. „Avem acolo un bloc, P-2, care a fost inundat. Nu știm dacă apele au „spălat” fundațiile. Trebuie neapărat să ajungem la Gîrda, ne spune Mihai Octavian Buza, vădit îngrijorat.

Șoseaua este din ce în ce mai greu de parcurs. De pe versanții din stînga, ca și din cei de pe partea dreaptă, relieful brăzdat de cute adînci și apropiate, curg vijelios pîrale, întocmai unor lacrimi triste, pe un chip îmbătrînit de vreme. În drum, ele se transformă în dopuri de pămînt galben-roșu, în obstacole de piatră, care cresc metru cu metru. Nimeni nu vine din sens opus. La cîțiva kilometri, după Albac, nu mai putem trece. Ni se înfățișează un decor sălbăticit de furia Arlesului. Într-o curbă largă, apele s-au izbit de pleptul șoselei, zile la rînd, pînă acesta a cedat... Acum, peste 200 de metri din fostul drum, care duce la Gîrda și de aici mai departe, în județul Bihor, nu mai există. Ici, colo, se mai văd stîlpii, care marceau cursul fostei căi de comunicație, singuratici și roși ca dinții cariati ai unei guri rinjind hidos... Arlesul a revenit în albia sa obișnuită, rostogolindu-și valurile într-o cascadă nepotolită, încă primejdioasă. Un cal singuratic păste o mină de fineață, adusă de stăpînul său de-acasă. Lăcătușul mecanic Dumitru Igna și tatăl său, Nicolae, pensionar, scot, dintre masivii de calcar, trunchiurile de copaci aduse de ape. Firele și stîlpii de înaltă tensiune, ca și cei de telefoane, sînt aruncați undeva, departe de locul lor inițial. Se trece greu, peste obstacole, chiar cu piciorul. Din cealaltă parte, un grup de medici, sosit înaintea noastră, ne întîmpină. Nici mașina lor nu a putut trece. În mijlocul acestei dezordini înfricoșătoare, care a zdrobit stînci uriașe, un pui de brad născut, probabil, doar cu un an de zile mai înainte, scăpat, prin ce minune?, pune un accent de zîngăsie și candoare, de speranță cu prospețimea virstei și culorii sale crude peste tragicul peisaj...

Va trebui să facem cale întoarsă. Ingerul Mihai Octavian Buza privește, încruntat și neputincios, spre Gîrda. Îi vine greu să accepte că nu poate ajunge acolo. Un bătrîn coboară, totuși, sovîind, dinspre munte. Îl așteptăm. Într-o mină poartă o servietă costelivă și jupuită.

Cealaltă mină pare inertă. Îl anunță parcă clinchetul clopoțelului de la gîtul calului, care și-a terminat rația de fin. Moșul, Alexandru Costea, gospodar din Scărișoara, om de 80 de ani, parcursese 13 kilometri pe jos, pînă aici, ducîndu-se spre Cîmpeni, la doctor, să-i arate mina ruptă cu o zi mai înainte. E galben la chip, culoare a durerii suportată cu bărbăție. Îl iau în primire medicii și bătrînul își îngăduie... să lesine. Apucase să ne spună (merita să vedeti chipurile celor trei tehnicieni de la Centrul de proiectare județean Alba!), că blocul din Gîrda rezistase nebuniei apelor.

Revenim la Cîmpeni. La autobaza I.T.A. (apucasem alt drum, spre Cîmpia Turzii, pentru a „consulta” pulsul Mureșului), ni se spune că nu vom putea trece: șoseaua era întreruptă, în citeva porțiuni, pe distanțe mari.

La Abrud, în pragul casei sale, linotipistul Iosif Schneider și bătrînul său tată, Bela, își aprinseseră cite o țigară. Împreună cu alți cetățeni reușiseră să evacueze apele din casa și anexele gospodăriei lor. Acum, păreau destîinși. „Din '925 n-am avut atîta mizerie, ne spune bătrînul. Și eu și fecioru ne-am născut în casele astea. Atunci se ridicase Ampoiu pînă-n tavan”, și omul își însoțește vorbele de o căutătură proptită chiar în albul plafonului, din mica încăperă.

Acelasi soare cald domină peisajul. Ampoiul a scăzut și el foarte mult. Numai tristele eșarfe ale bucăților de polietilenă albă, roșie, verde, albastră, agățate de crengile conacilor desfrunziți mai în-dică nivelul la care circulară, cu o zi înainte, aceste unde care, acum, au ceva solemn în curgerea lor somptuoasă. Bînistită și încărcată de forță, ca un acord pianiment de violoncelle într-o simfonie.

La Dealul Mare, asemănător Dealului Negru, de la Rimnicul Vilcea, reîntîlnim grupul de militari, aflat sub comanda locotenentului major Ioan Epure și a locotenentului Traian Nemes, „drumarii de meserie”, cum ne ziseseră de dimineață, pregătindu-se acum să se urce într-un autocamion, cu o altă destinație. Cîteva vorbe mai apucăm să schimbăm cu Ioan Epure. „Aici am terminat. Vedeți că acum (trecură doar patru ore) pot trece și mașinile grele, utilajul special, îndrumat către Cîmpeni și alte localități din spre munte. Am consolidat șoseaua, stricăta de alunecarea de teren de azi-noapte. Dealul a „căzut” în drum și ne-a cerut muncă multă să putem deschide calea. În prima zi, am lucrat pe varianta Abrud-Brad, din răsărit și pînă noaptea. Aparținem de U.M. 1. 794 și v-aș ruga să pomeniți acest amănunt, pentru că nu numai noi am acționat ei și ceilalți camarazi, muncind la repararea conductei de apă a orașului Abrud, la redarea către circulație a șoselei tot de acolo, acoperită de ape, la evacuarea diferitelor depozite de materiale și alimente etc. Ne-am făcut și continuăm să ne îndeplinim, oștăsește, datoria”.

Coloana de mașini, de tot felul, devenise impresionantă: autoturisme, autocamioane, buldozere, trailere, excavatoare, tractoare, TAF-uri și ofiterul făcu semnul așteptat, incuviințînd circulația. În ambele sensuri. Dintr-o Dacie neagră, 1-AB-107, un tovarăș din comandamentul central al județului, coboară și se îndreaptă spre vehiculul nostru. Îl comunică inginerului Mihai Octavian Buza și colegilor săi, că trebuie să se reîntoarcă din drum și să încerce să ajungă la Baia de Arșeș, oricum, chiar și pe jos, fiindcă multe case sînt amenințate cu prăbușirea, deși minerii le sprijiniseră în popl de lemn.

Rămînem în drum, după despărțirea scurtă, lipsită de scuze convenționale. Trăim o stare de urgență. Sintem luați, eu și colegul meu Postolache, într-o dubiță TV, a cooperativei meșteșugărești. Cu noi este și Ion Tătaru, vicepreședintele O.D.U.S. din Zlatna și om al muncii la cooperativa „Ampoiu” din Zlatna. În fața, lingă sofer, secretarul de partid al cooperativei Ion Iancu, și secretarul de partid Cornel Cornea. Toți nebărbierii, oboșiți. Ion Tătaru ne informează că, de miercuri, zi de zi, fac citeva transporturi, de la Zlatna, ducînd cu dubița apă minerală, piine, ulei, zahăr și alte alimente, tovarășilor lor cooperatori, din Cîmpeni. „Din economiile noastre ca și din cele pe care le vom face. Cine ce să ne zică, pentru ceea ce facem? Nu sînt tovarășii noștri?” Și Ion Tătaru ne uluiește, începînd să recite: „Din munții cei înalți cu secole pe creste / străbate-o simfonie / mai nouă an de an / e simfonia muncii / ce-n cîntă astăzi moșii / din tulnie și pikamer / din fluier mai cu drag...”, făcîndu-ne să înțelegem, parcă mai deplin, frumusețea faptelor la care asistăm, conștientîndu-le. Poezia, prezentă aici, în zile de încordare acerbă, își întinde liniștitor, ca în atîtea alte clipe de restrîns, vîlul său catifelat și parfumat, care înobilează viața fiecărei zile... Ion Tătaru, aveam să aflăm, este un vechi poet, distins cu premii, printre care și o mențiune a Cenaclului „Flacăra”.

De la Zlatna, sintem „transbordați” într-un ARO al Cooperativei meșteșugărești din Alba Iulia. Ajungem repede în capitala județului și ne îndreptăm, grăbiți, spre Mureș. Ora de mijloc a zilei trebuia să coincidă cu vîrful vîiturii. Trecuse, de mult, ora așteptată cînd, la citeva zeci de metri, vedem marele pod peste Mureș, în direcția Sebes. Multă lume, strînsă în pîlcuri, mai mici și mai mari. Se vorbește puțin, se privește, atent, apele... Cota este încă sub nivelul de alarmă, dar oamenii stau locului și așteaptă...

La sediul Comitetului județean al P.C.R., activitatea înregistrează același puls ridicat, din dimineața acelei zile, desigur ca și al celor trecute și viitoare. Toate telefoanele sînt în funcțiune. Se primesc în formații, se dau dispoziții... Au fost prea puține lopoți trimise la Cîmpeni... Nu uitați să completați cantitățile de carne de vită, de porc, de pui și de pește, pentru cei din munți... Cîtă apă minerală mai aveți în rezervă? Pe o masă văd unul din rapoartele zilei, cel de la ora 10... Notez: case inundate: 111; localități: 17; familii evacuate: 115; ferme zootehnice: 11; suprafața agricolă inundată: 16 629 ha, dintre care 7 626 cu culturi de toamnă; animale evacuate: 2 020 bovine, 500 porcine, 2 300 ovine; circulația întreruptă între Unirea și Ocna Mureș, Aiud-Lopadea Nouă, Cetatea de Baltă-Blaj, Aiud-Rădești; 17 trasee de călători suspendate; La Ocna Mureș, Mureșul depășește cu 84 cm cota de inundație; la Alba Iulia crește cu 119 cm în 24 de ore, dar este sub cota de pericol; în Apuseni, Arșeșul retras în albie; vreme frumoasă; rețeaua comercială funcționează normal; la fel cea de prestări servicii; șoseaua Alba Iulia-Abrud-Cîmpeni redată circulației; evacuații au revenit la familiile lor; localități izolate: 94 față de 260, în prima zi; din 11 unități economice 2 și-au reluat activitatea; 12 linii telefonice întrerupte, din cele 20 afectate; din cele electrice, 6 din cele 10... Cifrele sînt într-o permanentă schimbare, unele urcă, altele coboară... Efortul continuă...

Curajul oamenilor, puternicia lor solidaritate, abnegația cu care cetățenii și militarii au acționat, din primele momente, corecta îndrumare și eficientele îndrumări ale comandamentelor locale, cit și ale celui de la județ, dotarea cu mijloace puternice de intervenție, buna aprovizionare și calmul, în fața furiei dezlănțuite a naturii, au fost și vor fi și în zilele următoare, după cum ne-am putut da seama la fața locului, garanția victoriei oamenilor asupra urgiei oarbe.

Prezenți la datorie

După spusele localnicilor, în Bihor, cînd vine primăvara, de sus de pe munte vine și prăpădul. În 1970 s-a spus că o asemenea inundație se petrece o dată la o sută de ani. Ea s-a repetat însă, chiar dacă la proporții mai mici, de încă trei ori în ultimii zece ani, în 1975, în 1980 și acum, în 1981. Oamenii s-au obișnuit într-un fel, așadar, așteptînd puhoiul și încercînd să limiteze pe cît posibil pagubele. Și totuși, poate că nu se face des-

E, OMENIE

Intre o viitură și alta că nu-i umăvară... În biroul tovarășului George Vaida, primul vicepreședinte al Consiliului popular județean Bihor, pe o masă stău câteva zeci de fotografii, ilustrând efectele și efectele ultimei inundații. Porți rupte, case dărâmate, oameni lupd cu apele, bunuri materiale luate la le de puhoi și încă alte asemenea. „Vrem să facem un album, spune tovarășul Vaida. Nu pentru a fi admirat, că mânu nu-i arde de asta, ci pentru a lăsa o uita mai greu. Fiindcă, știți, apa trece și urmele nu rămân prea mult, iar vară, când majoritatea priiașelor astăzi zănuite abia dacă ne vor uda picioarele la vaduri, să ne putem mai ușor aminte de ce a fost și să facem un fel totu pentru ca să nu mai fie!

Avertismentul a fost dat în ziua de 11 martie, când în 24 de ore s-au înregistrat deri de apă care au totalizat aproape 40 litri pe metru pătrat. În Apusenii, de unde pericolul pîndește, stratul de zăpadă înghea aproape un metru și jumătate. O mai tîrziu, stația meteorologică de la Valea de Vale a înregistrat o creștere spectaculoasă a precipitațiilor, care au atins la 125,9 litri pe metru pătrat! Un itoi de apă pe fiecare metru! Apa a pîit și zăpada, iar totul a pornit la vale, nfiind Crișu Repede și cel Negru, ca și multime de afluenți, ca Băița, Nimăști, Roșia, Holod, Valea Iadului, Valea răganului, Borod, Ghepeș și așa mai departe, rîuri și riulete altfel cu greu de lăgat în seamă. Intre localitățile afectate ai serios, pe cuprinsul întregului județ, e numără Poienii de Sus, Tăut, Dumbrăuini, Buntești, Beiuș, Căbești, Uileacu de eiuș, Pietroasa, Cimpani și altele, în total 6 orașe și 43 comune, cu 1300 de gospodării lovite mai mult sau mai puțin grav. De asemenea, 12 obiective industriale, 27 km de drumuri, 0,65 km cale ferată, 35 poduri și podete, un sector de lile telefonică, 9 rețele electrice (care au fectat 106 localități, între care 40 au rămas fără curent electric), ca și aproape 9000 de hectare de teren arabil, între are 18000 fuseseră însumărite încă din amnă. „Față de anul trecut, ne mai pune George Vaida, inundațiile au fost mai restrinse ca arie, cuprinzînd mai puin Bacăul și Valea Ierului, dar efectele și agricultura sînt aproape similare”.

Mobilizați la primul semnal al Comisiei de apărare împotriva inundațiilor și efectelor fenomenelor meteorologice periculoase, ca și a comisiilor locale onstituite pentru același scop, oamenii Bihorului au sărit cu mic, cu mare încercînd să salveze ce mai putea fi salvat, să prevină, să supravegheze malurile erodate, digurile neterminate, punctele critice și fiind de acum destul de binecunosute, încă de anul trecut. Pe Crișu Negru pa s-a ridicat în noaptea de 12 la Beiuș dînă la 3,70 metri, la Tîncă la 5,32 m, iar a Zerind — Avram Iancu, o noapte mai rîziu, la 10,57 metri! La Oradea, pe Crișu Repede, unde cota de inundație este la 320 cm, apa a ajuns pînă la 3,86 m, xistînd chiar previziunea (neconfirmată lin fericire) de ridicare pînă la 4,50 metri! În jurul orașului dr. Petru Groza, unde apa a deversat peste tot, au trebuit să-și întrerupă activitatea mai multe întreprinderi, între care exploatarea miniere Bihor și Dobrești, întreprinderea mecanică, „Sinteza”, apoi mai multe secoare de exploatare a lemnului, cum ar fi ele de la Ioaniș sau Valea Iadului. Un număr de șapte localități (a rămas izolate, 10 trasee auto au fost temporar închise, iar 963 de familii au trebuit evacuate. Bilanțul acesta tragic este încheiat le numele, unei victime a cărei viață a ost lăuat de ape, anume Teodor Mărușea, 46 de ani, necăsătorit, de fel din Aueu, satul Luncușoara, găsit înecat în limineața zilei de 12 martie, într-un pîițu local.

Cîteva zile la rînd au fost ceasuri de și de noapte încordate, în care solidaritatea oamenilor din Bihor, români și naghari cot la cot, și-a spus cu adevă-

rat cuvîntul în lupta pentru stăvilirea apelor infuriate. La Oradea, alături de cei 300 de membri ai găzilor patriotice, au acționat alte sute de oameni, lucrători ai unor întreprinderi amenințate de viitură, așa cum a fost de exemplu la Uzina de apă a orașului, unde anul trecut digul a fost parțial rupt. „A fost cu adevărat impresionantă, ne spunea inginerul Horea Văideanu, directorul I.J.G.C.L., forța de mobilizare a fiecăruia dintre lucrători. Ei s-au smuls orelor de odihnă și tîhnă și au venit, pînă și cu mașinile proprii, cît mai degrabă, la datorie”. De asemenea, după ce bîtrînul pod Decabal (construit în 1912) a fost dizlocat de ape, rupîndu-i-se unul din picioare și parțial structura de rezistență, tocmai când un tramvai și un camion de mare tonaj treceau Crișu o echipă a întreprinderii de transporturi locale din care făceau parte, între alții, G. Cristea, I. Andor, P. Bocșan, D. Pașca, Z. Prinyi, a acționat cu curaj pentru întreruperea curentului și îndepărtarea conductorilor electrice, măsură menită să evite accidente. Sute de oameni au lucrat zi și noapte la Uzina nr. 1 pentru înălțarea și consolidarea digului. Camioane, buldozere, excavatoare și alte utilaje au fost folosite la maximă lor capacitate. La Aleșd, unde podul de beton care face legătura dintre oraș și combinatul situat pe celălalt mal al Crișului fusese parțial închis încă de anul trecut apele au avariat grav și podul de lemn, construit provizoriu pentru trecerea camioanelor, care amenința acum să cadă în apă și să devină un adevărat baraj, lucru care ar fi dus desigur la inundația masivă a localității. Cu curaj și pricepere, soldații genisti au minat acest pod, pe care l-ar fi aruncat în aer în cazul în care apele ar fi crescut și mai mult. La Beiuș, pe străzile Biruinței, Castanilor, Pescarilor, Burgundia Mare și în Piața Unirii, cetățenii Ioan Bradău, Gavril Sala, Ioan Bolha, Cornel Budău, Ioan Ușvat, Iosif Sabău și mulți alții au acționat la întărirea digului de apărare a podului din Beiuș și evacuarea unor locuitori din gospodăriile amenințate de inundație. La Remetea, unde apele văilor Rosia și Meziadului au pătruns în comună, luptînd cu curaj și spirit de sacrificiu, locuitorii ca Ioan Domocos, Antal Francisc, Miron Orjan, Ioan Aladău și alții au ajutat la evacuarea unui număr de 50 de familii. Cei evacuați au găsit la Consătenii lor căldura sufletescă, grija pentru a le asigura adăpostirea familiilor lor și hrană caldă. În același timp cooperatorii din Remetea au intervenit pentru înlăturarea efectelor inundațiilor la ferma zootehnică, unde nu s-a înregistrat nici o pierdere. La Uileacu de Beiuș, unde evenimentele s-au petrecut aproape identic cu cele de acum un an, satul a fost din nou greu încercat de furia apelor. Secretarul adjunct al comitetului comunal de partid, Gheorghe Florea, și el victimă a furiei apelor, își amintea despre munca eroică a oamenilor care au participat la evacuarea oilor — cu miel de la ferma C.A.P., a familiilor din cele 70 de case inundate, la încălcarea porumbului care se afla la moară în camioanele trimise de la Beiuș. Curajul tractoriștilor Gheorghe Cucuila și Petru Nemeth, ca și abnegația telefonistei care a rămas la datorie zi și noapte, trebuie în primul rînd reținute. Asemenea fapte de eroism și solidaritate umană, de dăruire pentru salvarea bunurilor obștești sau personale s-au petrecut în fapt în fiecare localitate afectată de inundații în județul Bihor, acolo unde aproape 50000 de oameni au acționat în orașe, comune sau pe cîmp, pentru evacuarea apelor bălțile, luptînd zi și noapte cu stihile naturii dezlănțuite. Cînd scriem aceste rînduri, specialiștii semnalează scăderea nivelului apelor în tot bazinul hidrografic al județului Bihor.

EMANUEL VALERIU ■
SORIN POSTOLACHE ■
ION DUMITRU ■

CINE VINE LA UN SPITAL, NU VINE SĂ NE DEA BINETE

Om cu inteligența și cumsecădenia statornicie în fire, precum singele în vene, nu făurite doar de luminile școlii, Emanoil Popa, dacă ar fi normat intru totul sușul pe arborele genealogic și sirul monoton al meseriei locurilor natale — Crisior, județul Hunedoara — ar fi fost astăzi un miner de treabă, priceput și omenos, cum era și Ioan Popa II, tatăl său, ori Ioan Popa I, moșul, și tot așa, mai departe, în anii uitați ai veacurilor din țara de piatră și de singe.

Dar n-a fost să fie așa, pentru că minerul cu cinci copii și-a luat și pita de la gură ca să-și dea copii la învățătură, să aibă parte măcar ei de cărți și soare; Emanoil, însetat de cunoaștere, a urmat liceul la Orăștie, avînd colegi silitori, ei înșiși feciori de muncitori în subteran sau de țărani treziți la viață de sfîrșitul războiului, și vișa ca pasiunii sale pentru matematici sofisticate să-i făurească un rost temeinic: inginer constructor, profesie ce croiește trîncii; pînă cînd, în pragul bacalaureatului, o soră de-a sa, precum alte gase fete de la Internatul liceului din Brad, s-a molipsit de tuberculoză dusă tainic pe picioare de către o nevinovată femeie de serviciu, iar el, Emanoil, topit de durere și stîmrit de nepuință, s-a hotărît să-și schimbe traiecul vieții și s-a îndreptat spre medicină. Așa a ajuns student la Cluj, precum, cînte lor și dascălilor, jumătate din absolvenții acelei generații din Orăștie.

În '61, cînd ieșea de pe băncile facultății prima promoție de medic stomatologi din România, printre ei se afla, în același costum al tineretii universitare, și Emanoil Popa, actualul profesor doctor, șef al clinicii maxilo-faciale din Timișoara. Zicînd profesor doctor, unii cred că purtătorul acestor titluri le-a moștenit precum baronii, lorzii și ceilalți... Emanoil Popa a muncit ani buni ca medic de circumscripție rurală, la Orăștie, în cîmpia cernoziomului bănătean, unde s-a remarcat prin competență și idealuri, dar nu numai vine, ci și prin fapte apostolicești, înlîntînd staționare pentru adulți și copii, cază de naștere, și avînd curajul de a face chiar și extracții manuale de placenta; tot așa, unii și-or mai aminti, Emanoil Popa i-a avut în supraveghere și pe bolnavii de reumatism veniți la Băile Călacea — toate acestea venind, parcă, să confirme, în anii grei, vorbele medicului șef al raionului: „Dumneata zici că ești dentist? !... Noi avem nevoie de doctori, așa că treci la treabă”.

Fără intenția de a-l rezuma biografia, completez că profesorul doctor Emanoil Popa a împlinit 55 de ani și, doar cu timplice nîșe, e încă un om cu spirit tînr și trup viguros, străduindu-se din răspuneri să impună atît în conștiința cetățenilor, cît și în atenția conștilor, cu domeniul clar definite, această relativ nouă specializare — chirurgie maxilo-facială, subiect care a adus și reporterul la spitalul timișorean cu pricina. Punct de pornire a fost, de fapt, un articol din presă, avînd ca temă operațiile estetice și costurile enorme ale acestora în unele țări; așa că, ne-am întrebat: noi, românii, n-avem medici în stare să ne scurteze nasturile, ori să ne netezească ridurile frunților? !

Ba, avem! Și aflu, pentru început, că zece la sută dintre intervențiile ce se efectuează la clinica maxilo-facială condusă de prof. dr. Popa constituie chirurgia plastică pură, care fac omul mai tînr și mai arătos, îi corectează unele defecte ale feței, îi redau tonusul, într-un „contract” de discreție totală, pînă cînd evident, pacientul revine în lume și-l lasă pe cel din jur cu gura căscată.

Dincolo de aceste amuzamente, problema e foarte serioasă și terestră, soco-

tînd ca firească dorința femeilor, mai ales, de a-și ascunde vîrsta sau, pentru cele complexate, de a fi ajutate să-și redobîndească, printr-un act mărunț, chipul zăgăzuit al frumuseții obrazilor sau trupului. Și, ca replica la prețurile exorbitante de aiurea, cum ocrotirea sănătății intră în grijile fundamentale ale statului nostru, un asemenea tratament ce redă fericirea nu implică absolut nici o cheltuială pentru pacient ci-l obligă doar pe medic să modeleze tesuturile cu mîgălă și să privească spre oglinda în care strălucesc omenia și pricepera. Sigur, există și situații de altă natură, ale căror cauze constau — îmi explică profesorul — în acțiuni diferite de evoluția biologică a omului; astfel se întîmplă ca unii, în diferite împrejurări, să-și sfîșie nasul ori urechile, alții să rămînă cu maxilarul blocat; nu sînt puține nici maladiile absolut crude, știute sub numele „buză de iepure”, „gură de lup”...; din nefericire! Dar, din fericire și la Timișoara — ca și la București, Iași, Cluj-Napoca, Tg. Mureș — știința învinge și răul și uritul din viața omului care, astfel, își recapătă rostul în societate și locul între cei dragi, unde, altfel, l-ar fi însingurat glumele.

Cum în „terenul” de acțiune al prof. Popa și al colaboratorilor săi intră afecțiunile, de mare diversitate și dificultate, ale nasului, gîtului, limbii, urechilor, ale maxilarelor și cavității bucale, clinica aceasta — o împărăție a curățeniei, a albului imaculat — se prezintă ca un veritabil spital universitar, strîmtoat de avalanșa cazisticii (în perspectivă apropiată, se va amenaja un local pe măsură), în care nu e nici o bucurie să intri ca bolnav, ci doar să treci cu treburi, ca acestea, ce țin de evidențierea unor preocupări și pasiuni. La vorbele mele, profesorul, sobru cum e, abia a zîmbit: „Flința umană e atît de complexă, încît noi, cei ce o slujim, nu ne mai punem asemenea probleme, știînd că omul ce intră într-un spital nu vine doar să ne dea binete și nici să ne întrebze de sănătate... Avem, aici, un obiectiv cu două componente: eradicarea suferinței și corectarea aspectului fizionomic al individului. Cum ai reținut, activitatea noastră de bază o constituie afecțiunile de mare frecvență de la nivelul feței și al gîtului — canceroase sau de domeniul patologiei traumatice, generată de accidente de circulație. Dificultățile profesiei noastre sînt deosebite, date fiind riscurile vitale ale zonei în care ne manifestăm, noi asemuind intervențiile de acest gen cu munca de filigran. Avem, de acum, procedee operatorii originale, de mare eficiență, cu reușită certă, rezultat și al muncii noastre științifice și al cazisticii bogate înregistrate de-a lungul anilor. Am și publicat o carte, la Facla, „Cancerul buzelor” — lucrare singulară în literatura medicală românească, pe care am scris-o împreună cu un colaborator de nădejde, dr. Emil Urtiță — și pregătăm un alt volum, „Urgențe în stomatologie și în chirurgia maxilo-facială”, programat la aceeași editură.

Profesorul Popa are o rodnică activitate științifică, fiind autor a 200 de lucrări, ceea ce-l asigură o certă reputație în Asociația internațională stomatologică, din care face parte, iar școala românească de acest profil capătă, — și prin rîvna sa — un certificat de recunoaștere mondială prin organizarea în luna mai, la București, a Congresului internațional de chirurgie maxilo-facială. La acest eveniment științific, utilă confruntare de idei și fapte, clinica timișoreană va fi reprezentată cu șapte lucrări dintre care două — „Cancerul orbitomaxilar” și „Corectarea plastică a defectelor nazale” — îl anunță drept autor pe acest eminent specialist.

Îl mai întreb despre cercul vieții. „În cel, lată, treizeci de ani de medicină — îmi răspunde — am putut fi de folos multor oameni ai mei. Așadar, boala surorii mele m-a îndemnat să alin dureri și suferințe, să lupt împotriva morții, eu și medicii la o căror instruire am contribuit. Și, dacă vreți s-o cunoașteți, marea mea satisfacție este crearea acestui spital, a doua casă, aici unde mă bucur cînd pacienții redevin sănătoși și nu cînd cel bolnavi îi trece pragul”.

Un caz nobil al vieții devotate unui suprem ideal: viața semenilor!

TEODOR BULZA ■

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor :

„Vă facem cunoscut că situația elevului Dan Eugen, din clasa a XI-a a Liceului industrial nr. 1 C.F. Satu Mare — care s-a adresat redacției Flacăra — a fost analizată, hotărându-se să i se acorde o bursă de studii ca excepție, începând cu trimestrul II 1980/81, pentru a-și putea continua studiile. Aprobarea pentru bursa acordată elevului Dan Eugen a fost comunicată școlii“.

Din partea Ministerului Educației și Învățământului :

„Ca urmare a scrisorii adresate revistei Flacăra, de către cetățeanul Mircea Constantinescu din Ploiești, vă comunicăm : în urma cercetării de către Inspectoratul școlar al județului Prahova a activității maestrului instructor Calțanide Marin de la Liceul industrial Teleajen, pentru expresiile folosite în activitatea cu elevii ca și pentru modul necorespunzător de tratare a elevilor, în funcție de particularitățile individuale ale fiecăruia — C.M. a fost pus în discuția consiliului profesional și sancționat cu „avertisment“.

Mă numesc Vasile Aparaschive, locuiesc în Constanta, strada Alea Pelicanului 1, bl. AV 28, sc. B, ap. 24, și vă scriu în numele mai multor colocatari : deși de mai mult timp ni s-a promis instalarea de contoare electrice, nici acum, de mai bine de un an de zile, nu beneficiem de ele. În schimb, venindu-ne plata pe sistem „paușal“, ne-am pomenit cu niște sume... astronomice : mie mi-a venit de plată suma de 2.660 lei, la alții atinge însă chiar 7.000 lei — și vă dați seama căți vor fi fiind dintre aceia care nu au declarat toate obiectele casnice electrice, așa cum se obișnuiește pe acest sistem.

Comitetul județean Sibiu al P.C.R. :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către ing. Ovidiu Lates vă relatăm : încă de la prezentarea la post s-a interesat care ar fi posibilitățile de transfer pentru a se muta la Reghin, unde are părinții bătrâni. După repetate insistențe, argumentate prin acte în scris, că are părinții bolnavi în Reghin, Întreprinderea de piese auto Sibiu a avizat favorabil transferul solicitat la Întreprinderea metalurgică Reghin. La data de 7. II. a.c., M.I.C.M.G. a comunicat că s-a aprobat transferul, care s-a realizat efectiv începând cu data de 15. II. 1981“.

Centrala de transporturi auto-București :

„Urmare publicării în revista Flacăra a scrisorii în care se arată că pe traseul Giurgiu — Putineiu transportul călătorilor nu este asigurat, vă comunicăm următoarele : într-adevăr, în unele zile din decembrie 1980 și ianuarie 1981, datorită timpului nefavorabil și căderilor abundente de zăpadă, au fost suspendate sau prescurtate unele curse de autobuze. În acest context au fost prescurtate și cursele care circulă între Giurgiu — Izvoru până la localitatea Putineiu. În prezent, ca urmare a îmbunătățirii condițiilor de circulație, activitatea pe acest traseu se desfășoară normal“.

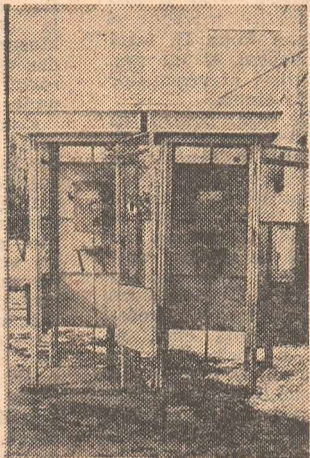
Din partea I.G.M. — Direcția judiciară :

„La scrisoarea adresată redacției de către Filofteia Ghighila, referitoare la dispariția minorului GHIGHILA SORIN, vă facem cunoscut că activitățile de identificare sint desfășurate de către miliția județului Argeș. Au fost luate măsuri de căutare a lui în țară de către toate organele de miliție însă până în prezent, nu au fost obținute date asupra locului unde se află“.

În seara despre care vă scriu, mai mulți localnici din Băița, județul Hunedoara, se aflau la restaurant. Printre aceștia : Victoria Olaru, gestionara restaurantului, inginerul Ioan Mihut, Constantin Balot, contabilul-șef al cooperativei de consum etc. I-am numit, totuși, pe cei de mai sus, pentru că ei au fost primii care — urmați imediat de toți cei prezenți în salonul restaurantului — s-au repezit pentru a stinge un incendiu. Trezind întâmplător prin faza magazinului „Ferometal“, pionierul

Claudiu Măteșan de la Școala generală din comuna Băița, elev în clasa V-a, a observat că tavanul acestui magazin luase foc. Știind că părinții săi se aflau în restaurant, a intrat și a dat, prompt, alarma. Și iată cum pașnicul chef al consumatorilor s-a transformat într-o acțiune care a salvat de la distrugere bunuri obștești valorând milioane de lei : sub același acoperiș cu cel al magazinului în cauză se aflau și restaurantul, birourile cooperativei, o secție de croitorie, depozite de mărfuri și alte anexe. (Ion Coțoi, Bontestii, Argeș)

Pe bulevardul Constantin Brâncoveanu, sectorul 4, alături de o unitate C.E.C. se află instalate două telefoane publice. De câteva zile însă, din aceste instalații de uz — și necesitate, mai ales — publice nu au mai

rămasesc decât cabinetele : recepțiile au fost mulate. Oare nu se poate face nimic împotriva acestor acte de vandalism, împotriva acestor indivizi certati cu cele mai elementare legi civice, puși pe distrugerea bunurilor noastre, realizate pentru noi, de către edilii orașului? (Nicolae Tokacek, București)

Regionala de căi ferate Timișoara :

„Urmare sesizării apărute în revista Flacăra, în legătură cu faptul că trenul M. 2252 în unele zile circulă compus din numai 2 automobile, fără remorci, vă comunicăm : sesizarea este justă. Necompletarea trenului, conform prevederilor din livretul de mers — adică din 2 automobile plus 2 remorci pe 2 osii — se datorește neglijenței în executarea serviciului de către personalul stației Timișoara Nord. Pentru acest fapt, impiegații de mișcare Florea Ion și Bugariu Alexandru, împreună cu conducerea stației Timișoara Nord, au fost sancționați disciplinar. La ora actuală trenul respectiv circulă reglementar“.

Centrala industrială de morărit, decorticaț, panificație și produse făinoase :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei, privind starea necorespunzătoare a actualelor ambalaje de transportat a piinii, vă informăm că în precuparea actuală a Întreprinderii de morărit-panificație din Capitală intră experimentarea și omologarea containerizării transportului piinii către centrele de desfacere. În aceste condiții, apreciem că în cursul semestrului II a.c. se vor introduce în circuit primele containere care vor asigura, printre altele, și starea de igienă a piinii și produselor de panificație. Pentru analiza celorlalte aspecte sesizate, scrisoarea a fost transmisă Ministerului Comerțului Interior, care va trimite răspunsul corespunzător“.

Din partea M.T.Tc.

„Urmare scrisorii adresate redacției Flacăra de către Dumitru Moraru, din Ivesti, județul Galați : în conformitate cu principiile elaborate de conducerea ministerului, accelerațiile sint trenuri care se pun în circulație cu scopul de a servi călătorii de interes general într-un timp cât mai scurt posibil. Din acest motiv, la această categorie de trenuri opririle sint limitate la stațiile care servesc centrele județene, municipale, orașenești, principalele platforme industriale și importante noduri de cale ferată. Pentru călătorii din celelalte localități sint puse în circulație trenuri de persoane și trenuri curse de persoane, așa cum este și cazul

celor 9 perechi de trenuri care opresc în stația Ivesti“.

La 10.I.1980 am cumpărat de la magazinul din localitate un televizor „Diamant 252“. După două luni de funcționare s-a defectat. Pentru remedieri m-am adresat atelierului din localitate, care a refuzat repararea. În Baia de Aramă există un laborator de reparații al Întreprinderii „Electronica“, dar care stă mai mult închis. După multe insistențe, pe data de 11.XI.1980 a venit o echipă de depanatori, în frunte cu ing. Nemeș. Televizorul a funcționat două ore după reparare, apoi iar s-a defectat. De atunci și până acum, aparatul se află tot în laborator, încuiat. Inginerul Nemeș motivează că nu are piese, printre care și tubul electronic, și dacă nu-mi convine să reklam oriunde... Ulterior, am stabilit că televizorul a venit cu defectuni din fabrică și a fost reparat în magazin înainte de a fi vândut, eu fiind indus în eroare. M-am adresat Întreprinderii „Electronica“ din București, cerind să-mi schimbe aparatul, conform Instr. 800 A de aplicare a H.C.M. 753/1965, pct. 5, lit. c., dar nu am primit răspuns. (Ion Butaru, str. Republicii, bl. 21, sc. 1, et. 2, ap. 12, Baia de Aramă, jud. Mehedinți)

Din răspunsul Consiliului popular al județului Prahova, privind scrisoarea unui grup de locatari din cartierul Mihai Bravu, Ploiești : În conformitate cu prevederile Decretului 620/1973, toate centralele termice care se pun în funcțiune după apariția decretului, vor funcționa numai cu combustibil lichid sau solid, interzicându-se cu desăvârșire folosirea gazelor naturale în centralele termice. Blocurile din cartierul Mihai Bravu sint prevăzute a se termofica până la sfârșitul anului 1982.

Procuratura județeană Prahova ne răspunde, referitor la scrisoarea tov. Vasile Muscalu din Ploiești : Cu privire la fapta comisă de Dinescu Florea în dauna petiționarului, s-au dat îndrumări pentru definitivarea urmăririi penale și înaintarea dosarului la Procuratura locală Ploiești până la data de 10 martie a.c., după care se va proceda la sesizarea Judecătorei Ploiești, competentă cu judecarea cazului. Deoarece, ca urmare a verificărilor efectuate, s-a constatat că organul de cercetare penală în mod nejustificat a înfățișat soluționarea dosarului, s-a introdus o sesizare la Miliția județeană Prahova pentru a fi luate măsuri împotriva celor care se fac vinovați de tergiversarea definitivării urmăririi penale în cauza respectivă.

Din răspunsul Inspectoratului general al Miliției, privind scrisoarea tov. Mihai Simionescu, din București, adresată redacției : După primirea scrisorii tov. Mihai Simionescu și în baza celor declarate de acesta, s-a dispus returnarea dosarului de la procuratură și se continuă cercetările în vederea identificării autorilor. Pentru lipsă de răspundere și modul superficial în care a soluționat acest caz, maiorul Cotoara Ilie a fost sancționat disciplinar.

Vă mulțumesc pentru concursul dat de dumneavoastră pentru a ajunge în posesia sumei de 503 lei, reprezentând costul unui bilet de tratament la Băile Herculane. În urma scrisorii trimise la revista „Flacăra“ în data de 12.VIII.1980, prin care ceream să mi se restituie biletul reținut abuziv de această stațiune, vă anunț că am primit atit biletul reținut, în două rate : 329 lei în data de 2.XII.1980 și 174 lei în data de 2.II.1981. (Emilia Bogdan, Alea Cartierul Nou nr. 6, bl. L 2, Oradea).

Locuim în Calea Vitan nr. 231, bl. 6, sectorul 3. La intersecția Vitan cu Dristor a început construcția unui nou bloc. Propunem ca la parterul acestuia să ființeze următoarele magazine, de care avem mare nevoie : farmacie deschisă în tot cursul săptămânii, deoarece punctul farmaceutic din str. Dristor nu este suficient ; librărie, că avem multe școli în jur ; centru de reparare a încălțăminte ; mercerie, unde să se găsească de la ată și ac până la tot ceea ce e necesar lucrului de mină ; frizerie și coafor ; articole gospodărești. Poate vă surprinde că

nu cerem restaurante... Avem o alimentară cu un responsabil gospodăr, un aprozor de care nu ne putem plinge. Această parte a orașului este însă lipsită de magazinele enumerate mai sus. Am mai avea o dilemă : telefoanele. Cum s-ar putea face să se instaleze mai repede noile posturi telefonice? (Maria Constantinescu, Calea Vitan nr. 231, bl. 6, sc. 2, et. 4, ap. 182)

Știrile compacte de cumpărători (exclusiv tineret nerăbdător și agitat) blochează cu desăvârșire, între orele 7-11, intrarea în blocul din str. Ion Ghica, unde se află o casă de bilete auxiliare a cinematografului „Luceafărul“, specializat în filme de largă audiență publică. Am sesizat, acum citiva ani, ziarul „Informația Bucureștilui“, care a publicat un articol intitulat „Iadul din strada Ion Ghica“. Am avut citva timp liniște. În 1977, redeschizându-se această casă (mai există încă trei) am sesizat Miliția Capitalei. Și iar am avut liniște. Nădăjdum că prin cele semnalate acum se vor asigura și locuitorilor din strada Ion Ghica nr. 3 drepturile legitime la liniștea de care se bucură toți ceilalți locatari ai Capitalei. (Nicolae Steinhardt, membru al Uniunii scriitorilor, în numele locatariilor blocului)

Vă aduc la cunoștință că, în articolul intitulat „Cu miinile pină la coate în avutul obșteș“, publicat în Flacăra din 4 decembrie 1980, sub semnătura colaboratorilor revistei Sergiu Buzolanu și Ioan Chilom, sint invinuită pe nedrept de luare de mită. Pentru confirmarea nevinovăției aduc în fața dvs. adresa nr. 2584/23. II. 1931, eliberată de Procuratura sectorului 5 al Capitalei, care, în urma cercetărilor întreprinse, a scos la iveală faptul că eu cit și ceilalți tovarăși ai mei de muncă (Iancu Mircea, Aurel Lungu, Lucian Tănăsescu și Constantin Ionescu), criticați pentru același motiv, n-avem nici o vină în producerea sau acoperirea delapidărilor și sustragerilor din avutul obșteș, pe drept incriminate în articolul menționat, și a dispus încetarea urmăririi penale și scoaterea noastră în afara cauzei menționate. Aceasta atestă încă o dată onestea și corectitudinea subsemnatel care dealtfel am contribuit substanțial la demascarea gravelor nereguli, sustrageri și abuzuri comise de cei citiva răufăcători la unitatea 309 a I.L.F. Militari.

Consider că falsa învinuire ce mi-a produs o gravă știrbire a prestigiului de care mă bucur în rindul tuturor celor ce mă cunosc, și în primul rind al colectivului de muncă din care fac parte, se datorește exclusiv nețemeiniciei și superficialității în documentare a semnatarilor articolului. Întrucit sint ferm convinsă că dvs. nu tolerați eroarea sau oricare astfel de practici dăunătoare, vă rog să binevoiti a restabili adevărul, publicind cele de față în cadrul dreptului meu la replică. (Elena Coman, revizor contabil la I.L.F., Militari București)

Grup șantier de construcții forestiere și industriale Rimnicu-Vilcea răspunde revistei Flacăra în legătură cu sesizarea tov. Ion I. Matei. Din cercetările făcute de tov. ing. Ion Zăvoianu, directorul GSCFI Rm. Vilcea, s-a constatat că cele arătate sint juste, drept pentru care s-au luat următoarele măsuri : Cu mandatul postal nr. 23.101/21.02. 1981 i s-a expediat tov. Ion I. Matei retribuția în valoare de 1025 lei. Vinovații de întârzierea plății se fac tovarășii Petre Alioanei care nu l-a trecut în poartă, Constantin Ionică care nu a adincit sesizarea și Andrei Gligorescu care nu a urmărit rezolvarea în termen a sesizării, fapt pentru care cei vinovați au fost sancționați cu muștrare, respectiv avertisment.

Primum o scrisoare de la Comitetul județean de cultură și educației socialistă Vaslui cu privire la unele deficiențe în activitatea căminului cultural

Luca Banului. Din ea reiese că pentru eliminarea neajunsurilor s-au luat unele măsuri cum ar fi : s-au confecționat 20 de bănci avind capacitatea de 150 locuri, s-a reparat coloana sonoră a aparatului de proiectie și s-a confecționat un nou ecran, s-a verificat inventarul căminului, s-a refăcut consiliul de conducere, s-a refăcut planul anual de muncă al căminului cultural și cel lunar. Se apreciază că în urma acestei măsuri activitatea lăcașului de cultură s-a îmbunătățit. Vorba aceea, numai să țină.

Pagina realizată de HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

ÎNVAȚĂMÎNT

Constantin P. Găvan — Constanta : Numirile și transferările cadrelor didactice se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 6/1969. Referitor la concursul pentru transferare sau numire pe posturi vacante la unități școlare din localitățile declarate orașe mari, persoanele care nu au domiciliul în aceste orașe pot fi înscrise de către Inspectoratul școlar numai cu aprobarea comitetului executiv al consiliului popular județean respectiv. Florea N. ș.a. — Bacău : La concursul de admitere din anul 1981 se mențin disciplinele aprobate pentru 1980, conținutul acestora adaptându-se însă la edițiile manualelor școlare valabile pentru absolvenții de liceu din promoția anului 1981. Cristinel Butoi — Anulrești : Întrucit nu cunoaștem, cel puțin pină la ora actuală, existența unei unități în care să se pregătească tineri pentru meseria de cascadeur, vă sfătuim să vă adresați Centrului de producție cinematografică „București“, eventual personal regizorului Sergiu Nicolaescu. Sorina Căpraru — Craiova : Analizind situația soțului dv., M.E.I. ne-a comunicat că acesta nu poate fi încadrat în funcția de profesor. În privința numelui D., s-a cerut Inspectoratului școlar să analizeze situația persoanei în cauză. Margareta Giosan — Filiași : Nu există un astfel de institut. Paul I. Semion — București : Lipsesc, din memoriul dv., datele esențiale ale problemei. Reveniti, specificind cel puțin numele profesorilor în cauză. Mirel Balint — Timișoara : Problema în care v-ați adresat revistei este de competența strictă a Inspectoratului școlar județean Galați.

HORIA PATRAȘCU

ADMINISTRATIV

Dragomir Marcu — com. Ostroveni (Dolj) : Comisia de expertiză medicală județeană a stabilit că aveți invaliditate de gradul II. Vasilica Stancu — București : Am fost informată de către U.G.S.R. că ați fost luată în evidentă spre a fi încadrată tehnician normator cind se va ivi un post vacant. Eleonora Oprea — Brașov : Întrucit dumneavoastră sinteți încadrată în gradul III de invaliditate, deci prezentați reducerea la jumătate a capacității de muncă, nu puteți beneficia de scutirea de la plata contribuției fixe lunare. Marin Greere — comuna Vasilați (Giurgiu) : Pensionarii de invaliditate gradul III primesc retribuția pentru munca depusă, precum și pensia fără a depăși 70 la sută din retribuția avută la data stabilirii gradului de invaliditate, actualizată potrivit majorărilor pentru acea funcție. Gheorghie Agafiu — Arad : Pensia suplimentară se acordă numai la încetarea activității. Rodica Georgescu — București : Obligația de întreținere există între soț și soție. Are drept la întreținere numai acela care se află în imposibilitate, neavind putința unui câștig din muncă, din cauza incapacității de muncă.

MARGA NEDELEA

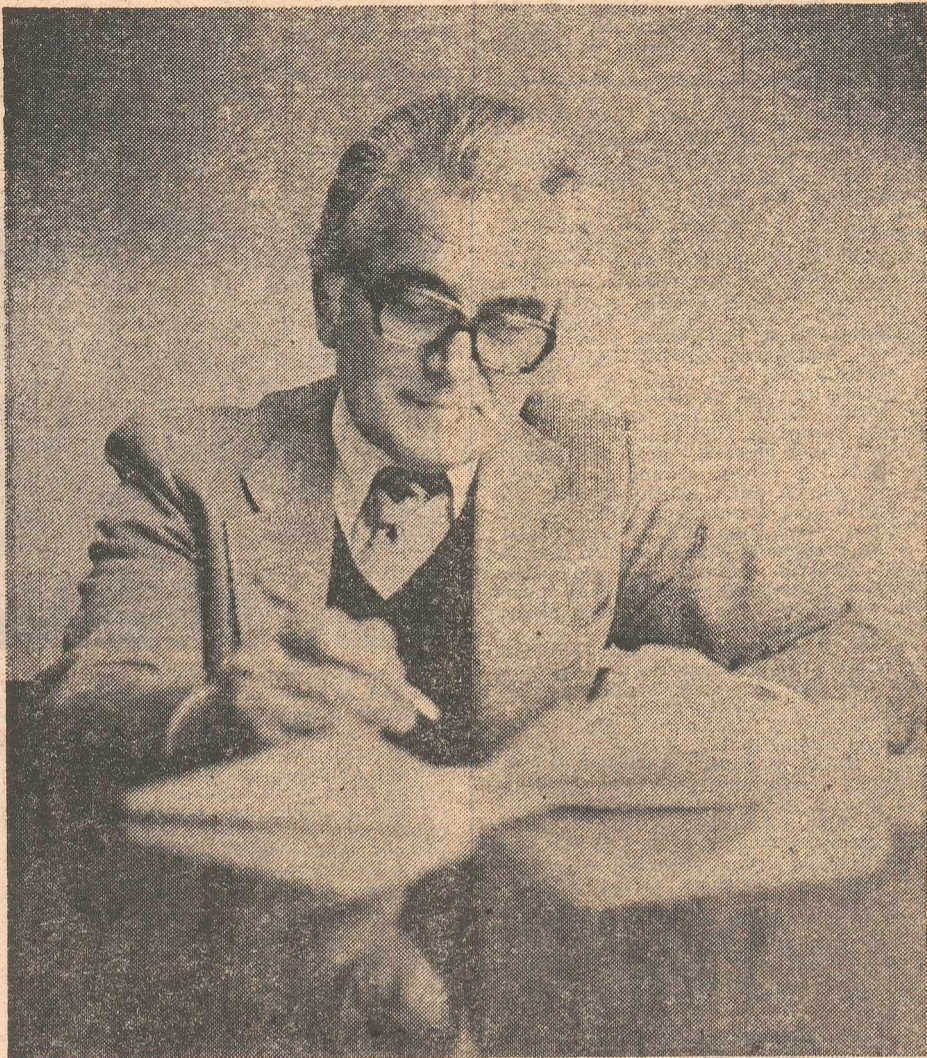
„FLACARA“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Ce poate fi mai important pentru om decît omul însuși“ ?

Născut în comuna Peștișul Mic, județul Hunedoara, la 18 mai 1930. În perioada 1940—1948 urmează cursurile Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie și ale Liceului „Gheorghe Barițiu” din Cluj, unde susține și bacalaureatul. Urmează, la Cluj și București, cursurile Facultății de filosofie pe care le absolvă în 1952. Lucrează la Facultatea de filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj și la Catedra de filosofie a I.A.T.C. București. Obține titlul de doctor în filosofie și profesor universitar. În prezent este prorector la Academia „Ștefan Gheorghiu”.

Desfășoară o susținută activitate publicistică și editorială: Existențialismul francez și problemele eticii; Fragmentarium iluminist (în colaborare cu P. Teodor); Contrapunct; Dimensiuni umane.

Fotografie de SORIN POSTOLACHE

multe intermediare. Oricum, mă interesează mai mult „virsta” operei decît cea a autorului...

— În prefața la Trilogia culturii a lui Lucian Blaga l-ați evocat duios pe Blaga-profesorul. Ce îniriure a exercitat prezența lui spirituală asupra dumneavoastră ?

— Am admirat și admir la Blaga capacitatea lui neasemuită de a da conținut palpabil gândului celui mai abstract. Citindu-i opera filosofică, nu numai cea

lumele următoare din Opere. Nu văd nici o pledică în calea apariției lor. O valorificare critică autentică a gândirii românești nu poate face abstracție de opera filosofică integrală a acestui gânditor român atît de fecund și de original. Desigur, astăzi, multe din ideile dezvoltate de Blaga într-o veritabilă construcție filosofică nu se mai susțin. Altele sînt amendabile din punctul de vedere al științei și al adevărului pe care îl pune în evidență praxis-ul dezvoltării istorice. Dar acest lucru e valabil nu numai pentru el. Așa s-a întâmplat cu opera lui Platon și Aristotel, a lui Descartes sau Spinoza, a lui Hegel sau Bergson. Pentru cel ce vrea să studieze filosofia, cercetarea dialogurilor lui Platon face parte din obligațiile lui elementare, chiar dacă numeroase din ideile pe care le cuprind nu se mai susțin nici ele. La fel și cu ceilalți mari gânditori, idealisti sau materialisti, metafizicieni sau dialecticieni. Istoria și adevărurile ei trebuie cunoscute așa cum au fost. Nu trebuie nici uitate, nici desfigurate. Dar pentru asta e nevoie de luciditate și de spirit critic, de discernămint. Într-un cuvînt, de spirit științific. Cred că Blaga e atît de valoros încît poate suporta orice critică izvorâtă din necesitatea unei cîntării corecte a operei sale filosofice.

— Acum, o întrebare pentru profesorul-Ghișe. Cum apreciați formarea studenților în filosofie și cum apreciați formarea noii generații de cercetători în filosofie ? Sau poate chiar creatori...

— Cred că învățămîntul filosofic superior de astăzi satisface în linii mari necesitatea pregătirii de cadre didactice care predau filosofia în învățămîntul mediu. Doctoratul și cursurile postuniversitare în domeniul filosofiei sînt formele menite să asigure o specializare ulterioară. Cred că aceste din urmă forme nu satisfac decît parțial cerințele unei înalte pregătiri profesionale. Spun aceasta gîndindu-mă de pildă la faptul că între tezele de doctorat susținute există uneori mari diferențe de valoare. Altele, deși susținute, nu își găsesc, mai exact nu își pot găsi, dat fiind calitatea lor, o formă acceptabilă de valorificare. Evident, nu cred că numai învățămîntul organizat trebuie să dea totul pentru formarea unei profesii. În filosofie, ca și în alte discipline, studiul și pregătirea individuală sînt elemente necesare ale perfecționării. Fără „chinul” celui care se aruncă în valuri nu e posibilă învățarea înotului. Fiind un adept convins al acestei idei, nu vreau să mini-

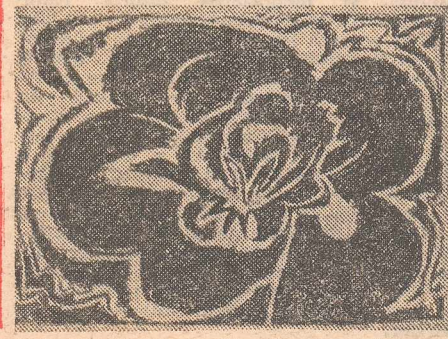
(Continuare în pagina 23)

LUCIA DUMITRESCU-CODREANU

Relativități

Într-unul din volumele sale de memorii, un mare scriitor mărturisea nedumerirea cu care a citit, în plin război, un roman francezesc pe tema dramei în amor. Era ridicol — părea să spună marile scriitor — în jur sate arse, oameni împușcați, femei siluite și, în roman, eroul făcînd o chestiune de viață și de moarte din eterna întrebare: mă iubește, nu mă iubește. Desigur, indignarea asta, chiar artistic exprimată, nu-l scutește pe marile scriitor de a judeca lucrurile la nivelul a ceea ce Hegel numea — făcînd și o judecată de valoare în același timp — bunul simț. Înțelept și gospodar totodată, el voia să spună că neînștile unui asemenea erou sînt ridicole față de dramele războiului dar, în această apreciere, care ar putea să pară de forța unei axiome (pentru că într-adevăr o suferință din amor raportată la drama planetară a unui război e ridicolă) se ascunde neglijarea unei nuanțe de apreciere. O nuanță pe care unul dintre cei mai mari analiști ai noștri și unul dintre cei mai mari analiști europeni în același timp, Camil Petrescu, o surprindea cu acuitate în Ultima noapte de dragoste, înția noapte de război: „Eram ca într-o zi imensă, și întâmplările acestea mici, amănunțite pînă în fracții de impresie, erau printre cele mai importante din viața mea. Astăzi, cînd le scriu pe hîrtie, îmi dau seama, iar și iar, că tot ce povestesc nu are importanță decît pentru mine, că nici nu are cum să fie povestite. Pentru mine însă, care nu trăiesc decît o singură dată în desfășurarea lumii, ele au însemnat mai mult decît războaiele pentru cucerirea Chinei, decît șirurile de dinastii egiptene, decît ciocnirile de aștri, în necuprîns, căci singura existență reală e ceea ce a conștiinței”. Sub această aparentă notă de individualism se relevă o profundă sesizare a unui fenomen psihologic: relativitatea suferinței, relativitatea trăirii individuale. Suferința umană e în ultimă instanță o chestiune de raportare. Depinde de ce importanță acordă individul respectiv problemei respective. Depinde deci de trăirea individuală și deci de personalitatea individului. În același timp, marile noastre scriitor sesizează și fundamentul pe care se clădește orice literatură. Tocmai pe această putere a trăirii individuale se întemeiază întreaga literatură a lumii. Judecată în abstract, în general, drama din Romeo și Julieta e ridicolă. Doi inși se sinucid din amor în timp ce pe planetă milioane de alte suferințe pot întrece această suferință din iubire. Dar pentru Romeo și Julieta, adevărata dramă, puternica dramă în stare să aducă moartea, e suferința iubirii neimplinite, și nu suferința abstractă, sociologică și deci asumată pe căi raționale. În acest sens, tot Camil Petrescu avea o intuiție genială arătînd că opacitatea multora dintre noi la suferințele celorlalți e determinată nu atît de lipsa înțelegerii, de absența viziunii sociologice și filozofice decît, ci de un deficient de fantezie. Ca să-i înțelegi pe ceilalți în dramele lor îți trebuie capacitatea de a te situa în locul lor, de a-ți asuma, la nivelul trăirii individuale, dramele lor. Iată de ce marile scriitor înseamnă capacitatea de a face din suferințele celorlalți, din bucuriile lor, suferințe și bucurii abstracte, pretext pentru puternice trăiri individuale. Iată de ce, în același timp, marea literatură înseamnă capacitatea scriitorului de a aduce suferința în fața noastră din unghiul de vedere al eroilor, de a ne face să credem că uneori cea mai mare dramă nu e un război planetar ci faptul de a nu te putea însura cu femeia iubită. Iată de ce multe romane din ultimul timp rătăcitoare prin generalități sociologice și filozofice eșuează la nivelul forței de impresionare a cititorului. Pentru a face dintr-o problemă abstractă, a celorlalți, o problemă care să impresioneze miile de cititori, îți trebuie forța de a-ți asuma la nivelul trăirii individuale dramele și bucuriile celor din jur. S-ar putea spune, deci, că un mare scriitor este în același timp un imens receptor pentru cei din jur.

ION CRISTOIU

ATELIER
DUMITRU
GHIȘE

poetică, ai senzația tulburătoare că asisti chiar la procesul în care se plămădesc „ideea” și „forma”, gîndul și expresia lui precisă și subtilă. Ești înăuntrul unui atelier în care lucrează un inegalabil meșter. Resimt mereu această fascinație chiar dacă anumite continuări (să zicem cele referitoare la cunoașterea luciferică) nu mă satisfac. Mai e apoi un lucru care mă atrage la Blaga. Filosoful a fost un mare erudit. Acest lucru este însă în așa fel absorbit în ceea ce el scrie încît niciodată nu poți surprinde nici cea mai mică notă de ostentație. În scrisul său profund e cuprinsă o delicatete și o discreție a meditației pline de farmec și noblețe. Mai este ceva care m-a impresionat și, totodată, mi-a plăcut profund la Blaga: atașamentul său sincer și organic la autentică și marea cultură a poporului din rîndurile căruia a apărut, la cultura pe care a încercat să o determine stilistic prin ceea ce el numea spațiu mioritic.

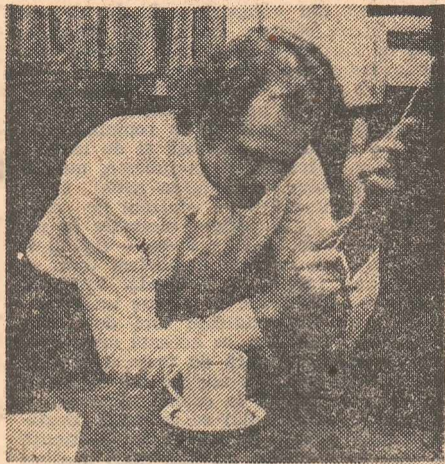
— Reapariția, în 1969, a Trilogiei culturii a fost un eveniment. De ce întrezie oare reeditarea celorlalte două trilogii, a cunoașterii și a valorilor ? Înțelegerea este firească, cu atît mai mult cu cît s-au editat și alte texte filosofice și chiar cursuri ale lui Blaga.

— Dacă sînt bine informat, cele două trilogii despre care mă întrebai urmează să apară nu peste multă vreme în vo-

DOI TINERI DIRIJORI AU CUVÎNTUL

Interpret și creator

La începutul lunii februarie la pupitrul Orchestrei Filarmonicii „George Enescu” s-a urcat un dirijor mai puțin cunoscut de publicul bucureștean. Prezența lui CRISTIAN MANDEAL, dirijor la Filarmonica din Cluj-Napoca, a suscitat un viu interes din partea muzicienilor, care, nu prea încrezători, puneau sub semnul întrebării succesul dirijorului în fața publicului... „Cum se va descurca cu muzica lui Brahms?”... „Cum va face față orchestrei?”...

— Se ajunge destul de greu la condiția de dirijor, având în vedere că ați început cu învățarea pianului, ați urmat clasa de specialitate, apoi munca de corepetitor... Ce înseamnă să fii dirijor, Cristian Măndea?

— Dirijorii se fac, nu se nasc. Asta presupune o școală, o metodică, o educație consecventă. Așa cum din 100, din 1000 de pianisti absolvenți ai conservatorului ajung cunoscuți doar 1-2, cel mult 3, tot așa se întâmplă și cu noi. Criteriul valorii în artă e selectiv, ca în sport, dacă vrei, dar trebuie să ai de unde selecta. Noi am fost doar 3 promiși de dirijori, totalizând 6 (sase) absolvenți, din care 5 ne facem meseria. Cei cîțiva dirijori tineri nu sîntem decît un rezultat al școlii dirijorale românești, datorată maestrului Constantin Bugeanu.

M-ați întrebat ce înseamnă să fii dirijor? A fi dirijor înseamnă a avea o profesiune care implică enorm de multe lucruri, pentru care trebuie să te pregătești. Nu regret că am „pierdut” cei 5 ani dedicați pianului. Aceasta m-a ajutat să fac orice fel de muzică cu înțelegere, dat fiind faptul că interpretarea însăși implică anumite cunoștințe tehnice interpretative. Să facem însă distincția între tehnica propriu-zisă, în sensul în care aceasta este privită ca un mijloc de realizare a textului, și tehnica interpretării, care este cu totul altceva. Aici este vorba de cunoștințele specifice asupra diverselor stiluri muzicale, iar modul de a fi realizat acest studiu pianistic depinde de fiecare. Deci studiul pianului mi-a prins foarte bine, fără a mai vorbi că un dirijor se înfățișează și cu partitura de cite 25-30 de rînduri pe verticală pentru a căror descifrare instrumentală ideal de lucru rămîne tot pianul, chiar atunci cînd dirijorul atinge nivelul de a citi partitura în mod abstract, în cap.

— Adică o partitură se poate „citi” ca o carte?

— Exact.
— Mărturisesc că este pentru prima dată cînd interviuez un dirijor, așa că, vă rog să mă ajutați. Adică, să-mi spuneți ce înseamnă repertoriul unui dirijor, care este piatra de încercare pentru el?

— Repertoriul unui dirijor trebuie să fie mare, cuprinzător, de la muzica preclasică pînă la muzica contemporană, înglobînd toate genurile muzicale, inclusiv opera. Cît privește piatra de încercare a dirijorului, orice fel de muzică este o astfel de probă, pornind de la marcea muzică germană și ajungînd pînă la Stravinsky, Bartok, Hindemith, Enescu a căror muzică presupune pentru un dirijor o tehnică avansată superioară.

— Ca să le puteți trece (aceste pietre de încercare) v-a trebuit o perioadă de perfecționare, de acumulare a unei experiențe, dar și de acordarea unui gir din partea profesorilor, criticilor muzicali, a tuturor specialiștilor și iubitorilor de muzică.

— Eu sînt la început de drum și trebuie să recunosc că am avut noroc. Norocul de a înțîlni cîțiva oameni de bine care au avut încredere în mine și care m-au ajutat efectiv. Cei cîțiva ani de dirijorat în țară, care au însemnat apariția mea în fața publicului, au fost însoțiți de atenția și încurajarea tuturor celor sus-amintiți de dumneavoastră. Nu pot uita elanul pe care l-am primit odată cu acordarea Premiului criticilor români pentru interpretare, obținut în 1979, dar nici de marele ajutor acordat de dirijorul de origine română, Erich Bergel, la a cărui recomandare mi s-a acordat de către senatul Berlinului occidental o bursă de 4 luni, în calitate de Gastdocent al Conservatorului din Berlin. Acest timp mi-a dat posibilitatea să intru în contact direct cu atmosfera muzicală de înaltă profesionalitate de la Berliner Philharmoniker, inclusiv să am contacte directe cu marele dirijor Herbert von Karajan, perioadă de o mare importanță în dezvoltarea mea ca dirijor.

— Aflîndu-ne în anul centenarului George Enescu, am dori să aflăm în ce măsură este restituită muzica enesciană? Cum este ea cuprinsă în repertoriile filarmonicilor din țară?

— Din păcate destul de slab. La noi orchestrele se rezumă la a aborda doar lucrările sale de început, scrise pînă-n 27 de ani, uitîndu-se că Enescu a parcurs o viață îndelungată de creație, în care limbajul său a evoluat continuu. Unde rămîn Simfonia a II-a, Vox Maris, Uvertura de concert, Simfonia de cameră? De ce Oedip se prezintă doar din 3 în 3 ani? De ce în Ungaria se cîntă cu consecvență muzica lui Bartok, iar la noi Enescu se cîntă atît de rar? Pentru ce Bartok este cunoscut în lume și pus la locul ce i se cuvine desigur pe deplin, iar Enescu rămîne un anonim? Facem atît de puțin pentru a duce mai departe muzica marelui compozitor român, pentru a o face cunoscută... E inexplicabil.

— Să revenim la punctul nostru de plecare: dirijorul. Sînteți unul din reprezentanții tinerei generații a școlii muzicale românești. Ne puteți vorbi despre tradiția acestei școli de dirijorat?

— Fac parte din cele cîteva rezultate ale școlii dirijorale românești, datorată, cum am mai spus, maestrului Bugeanu, școala care a funcționat doar timp de 6 ani (între '69 și '75), aparînd după un îndelungat număr de ani, în care nimeni nu a mai predat dirijatul, și dispărînd apoi, la fel de inexplicabil, după data amintită. Așa că nu poate fi vorba de o tradiție a unei școli românești de dirijorat! Și ne mai întrebăm, încă, unde sînt tinerii dirijori? Cine va prelua schimbul de mîine?

— Chiar așa. Cine va prelua schimbul de mîine?

— Ne aflăm în momentul de față într-o cumpănă de timp, în care, generația dirijorilor de ieri se va retrage din activitate (cîci trebuie să ne supunem legilor pensionării). În scurt timp, se va produce un gol...

— Dar generația dumneavoastră ce face?

— E cam pretențios spus „generație”, întrucît, repet, sîntem 6 absolvenți, dintre care 5 profesăm dirijatul! Ceea ce înseamnă foarte mult, țîndu-se cont că, în schimb, într-un singur an, din 30 absolvenți ai unei clase de vioară, bunăoară, ajunge să cînte pe scenă, ca solist, în cel mai fericit caz, doar unul, legile selecției valorice artistice fiind necrutătoare.

În ceea ce privește rolul generației mele, noi am și acoperit cîteva goluri ivite, dar vor apărea altele în următorii 5 ani. Și-atunci generația noastră nu va avea cum să mai facă față. Mi-e teamă de momentul în care „cineva” va găsi ca „soluție” simplă și pur și simpla desființare a unui întreg număr de orchestre simfonice. Oare asta să fie soluția salvării muzicii simfonice românești?

— Mai apar ca „dirijori” și tineri care au absolvit conservatorul și care își încearcă norocul cu bagheta magică a dirijorului. Dar, după cele spuse, viitorul dirijorului nu este prea optimist?

— Depinde de noi. Pentru că, să nu uităm, cultura reprezintă, pe un parcurs istoric lung, capacitatea și personalitatea unui popor. Oricare popor are nevoie de personalități — fie că se manifestă în știință, în artă, în literatură etc. — și, bineînțeles, trebuie ținut cont de faptul că domeniul cultural în care ele s-ar impune este primordial, cultura fiind cea care are o mare circulație pe glob, cea mai mare rezonanță în conștiința socială a oamenilor. Cred că un popor are nevoie, pentru a se afirma, de o cultură înaltă, făcută cu profesionalism de oameni care trăiesc pentru asta, de oameni de meserie.

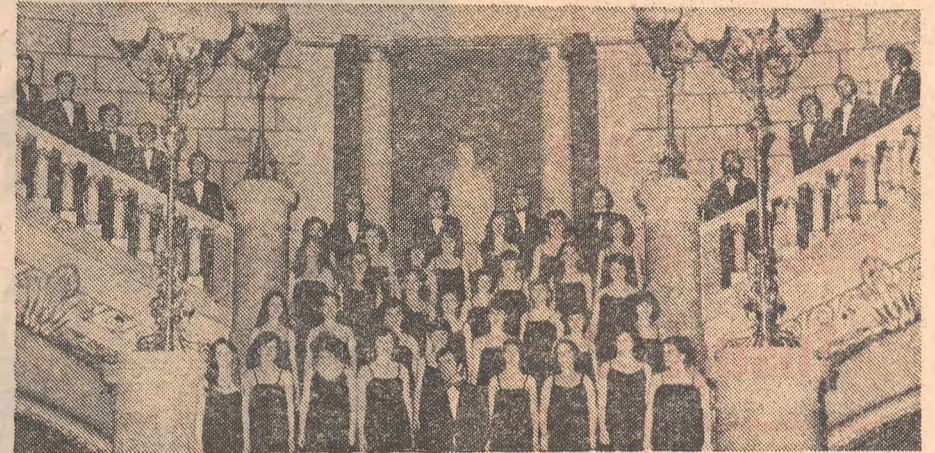
— Care este rolul dirijorului în fața orchestrei?

— De interpret și creator. El cîntă prin intermediul orchestrei, prin mijloacele sale specifice, ai domeniului instrumentistului. Aici intervin două mari dificultăți: pe de o parte, complexitatea „instrumentului” înfînit ca mijloc de expresie, și problematica lui, pe de altă parte, dar și faptul că acest instrument sună doar prin intermediarul uman. Instrumentiștii spun, așa: ce noroc pe dirijor că bagheta nu sună! Iar dirijorul, dimpotrivă: ce păcat că bagheta nu sună! și asta pentru că el dirijează într-un fel, își imaginează un model sonor, la care tinde, și nu obține întotdeauna rezultatele scontate, ele depinzînd de orchestră, de gradul de receptare, sensibilitate, pregătire, fantezie, inteligență chiar, a fiecărui membru al orchestrei. Tocmai acest moment în care sensibilitatea receptionează actul creator ca atare departajează veritabilul profesionist de posibilul impostor. Cît privește gestica, ea trebuie să fie neapărat eficientă și funcțională. Gesturile în plus nu au ce căuta în dirijat. Dirijorul nu dirijează publicul ci o orchestră! Fiecare miscare trebuie să fie condiționată de o necesitate artistică, să-și aibă sensul ei și încărcătura ei emoțională.

CORNELIA BARBU ■

Preludiu își continuă drumul

Avîndu-l ca interlocutor pe dirijorul Voicu Enăchescu, initiatorul și sufletul corului de cameră Preludiu, cor aparținînd Ansamblului artistic al U.T.C., nu puteam să nu-l provocăm dacă ne este permisă și o astfel de exprimare, la trecere în revistă a opiniilor sale privind acest gen de formații corale care, mai ales în ultima vreme, cuceresc tot mai mult

precizia acelor de muzică și poezie, mărturisind că provocarea noastră îi creează o anumită suspiciune pe care însă se va strădui să o depășească, ba chiar să o ignore, dirijorul Voicu Enăchescu ne-a declarat: „Într-adevăr, au apărut în ultima vreme numeroase formații corale care se întitulează coruri de cameră, dar, după opinia mea, nu numărul restrîns al unei formații poate conferi acest nume, ci maniera de interpretare. Pînă în clipa de față acest mic sau mare neajuns n-a fost analizat cu o limezime suficientă. De ce? Pentru că important a fost, într-o anumită perioadă, să se stimuleze crearea acestor coruri. Acum, cînd dispunem de cîteva zeci de formații camerale, se cuvine ca specialiștii, muzicienii și criticii muzicali să intervină și să corecteze anumite devieri de la ceea ce se vrea a fi un cor de cameră. Știu, îmi veți cere să dau exemple de coruri de cameră care se abat de la muzica și maniera de interpretare specifice unui astfel de cor.”

— O veți face?

— Nu, pentru că nu vreau să-mi aprind paie-n cap, dar țin neapărat să salut și să felicit corul de cameră numit Capella Transilvanica din Cluj-Napoca, al cărui dirijor, profesorul Dorin Pop, a reușit să imprime acestei formații o omogenitate de invidiat, o sonoritate ca de orgă a vociilor, precum și o foarte largă paletă a sonorităților care pot ataca atît forte, cît și pianissimo. Dar iată, luat cu vorba, am uitat să-ncep cu celebrul Madrigal al maestrului Marin Constantin, o excepție a muzicii corale românești, un adevărat ambasador al corurilor de cameră din România.

— Ce anume impresionează la acest celebru Madrigal?

— M-a impresionat și mă impresionează extraordinar de mult demersul acestui cor pentru impunerea muzicii românești. Prin acest cor muzica noastră a ajuns să fie cunoscută și recunoscută în aproape toată lumea. În al doilea rînd, prin acest cor, muzică românească veche și foarte veche, cea de factură bizantină, compusă și cîntată în perioada Renașterii, a fost scoasă din nou la lumină, dovedindu-se că în acea perioadă, a Renașterii, aici, la noi, se cînta o muzică de mare rafinament și de o inestimabilă valoare artistică.

— De acord, bineînțeles, cu aceste aprecieri dar atît Madrigalul, cît și Capella Transilvanica, amîndouă sînt coruri profesioniste. Care dintre corurile de cameră de amatori v-au impresionat?

— Am ascultat și mi-au plăcut corul din Arad, dirijor Gheorghe Fluieraș, cel din Suceava, dirijor Gheorghe Pintilie, și cel

din Reșița, dirijor Doru Morariu. Dar ce-ar fi să mă întrebați și despre corul Preludiu?

— Exact asta și facem. Ce-a cîntat în ultima vreme corul de cameră PRELUDIU? Ce cîntă la ora actuală? Care sînt noutățile acestui cor care, după cîte știm, a bătut la pas cîteva țări din Europa, unde a susținut numeroase concerte? Și-n fine, ce-și propune să facă dirijorul și muzicianul Voicu Enăchescu vizavi de acea îndepărtare a unor coruri de cameră de la specificul unor astfel de formații?

— Aș inversa cît de cît ordinea acestor întrebări și aș începe cu o veste care le va face plăcere celor ce ne iubesc. Mai

exact spus, este vorba de faptul că Electrecordul va lansa pe piață în curînd primul nostru disc LP.

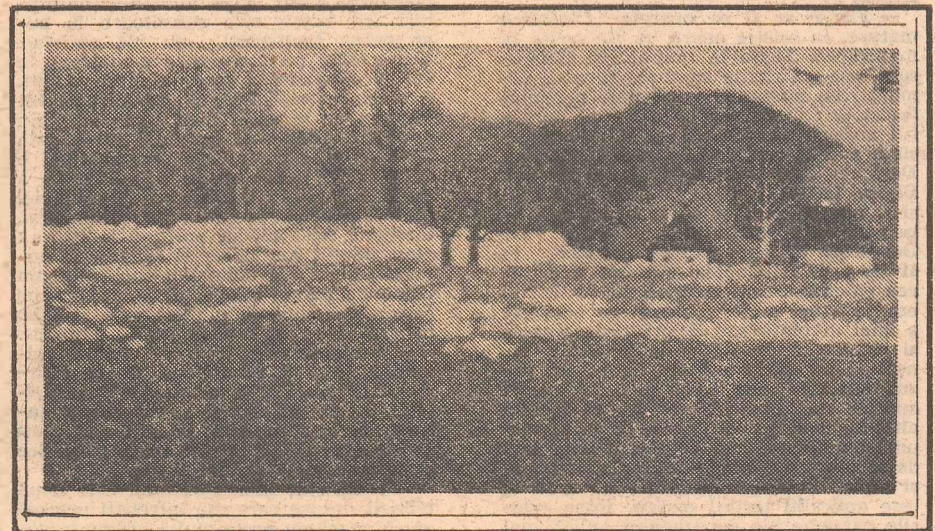
— Ce cuprinde acest disc?

— Avînd și înțînind muzica populară românească din aproape toate regiunile țării. Cu acest disc putem ilustra oricînd și oricui nu numai o anumită parte din ceea ce a cîntat corul nostru, ci și cum a cîntat. Corul nostru a cîntat, deci, muzică populară românească, adică multe prelucrări folclorice, numeroase cîntece din muzica populară a unor țări prin care am efectuat diverse turnee, cum ar fi folclorul maghiar, cehoslovac, polonez, american, rus, spaniol, german. Ne bucurăm faptul că această deschidere a repertoriului nostru a fost preluată și de alte coruri de cameră, dar, uneori, din nepricepere sau studiu dirijoral insuficient, unele piese ajung de nerecunoscut. În ceea ce privește viitorul nostru repertoriu el se va îmbogăți în continuare cu același gen de piese, muzica populară românească urmînd să ocupe în continuare un loc central. În legătură cu proiectele corului nostru, iată, ne pregătim cu toată ambiția și dăruirea de care sîntem în stare pentru a face față unei invitații de onoare și de mare responsabilitate, adică susținerea unor concerte lunare începînd cu luna martie, în Sala mică a Palatului, concerte de-o factură specială intrucît ele vor fi niste concerte-lectii despre istoria muzicii corale românești și universale. Precizînd că la aceste concerte-lectii vom avea și invitați, adică instrumentiști, actori, plus marelui public, se subînțelege că ne vom strădui, eu și corul Preludiu, să exemplificăm acele cîntece de referință din istoria muzicii corale românești și universale. Ne pregătim, în același timp, și pentru marelui și obișnuitul nostru concert de vară de la sala Ateneului Român, precum și pentru o participare de adevărați laureați la actuala ediție a Festivalului național „Cîntarea României”. Reiese, cred eu, că din tot ceea ce voi face, împreună cu corul Preludiu, îmi voi manifesta activ atitudinea față de unele abateri ce se manifestă în maniera de interpretare a unor coruri de cameră.

— O ultimă întrebare: cite spectacole a susținut corul PRELUDIU?

— Multe, bineînțeles, dar, în loc să dau o anumită cifră, prefer să spun că nu numărul contează, ci calitatea muzicii și a interpretării acelei muzici. Consider că tinerii entuziaști ai corului nostru și-au făcut, din acest punct de vedere, întotdeauna, datoria.

VICTOR NIȚA ■

A lua un interviu înseamnă a intra în sufletul unui om

Avem impresia că îl cunoaștem foarte bine pe TUDOR VORNICU. Prezent în emisiunile micului ecran, redactorul și realizatorul lor se adresează telespectatorilor direct, ca într-o discuție liberă. Natural, prompt, informat, Tudor Vornicu este mereu el, omul cu a cărui personalitate și fel de a fi ne-am obișnuit, motiv pentru care avem impresia că îl cunoaștem. Și totuși, cel care ia interviuri pentru telespectatori nu este același cu cel care dă interviuri pentru cititori.

— Acum, când dați interviul, nu aveți deloc liniștea aceea din fata camerelor de luat vederi. De ce?

— Acum eu sint cel care trebuie să răspundă și nu știu la ce întrebări v-ați gândit. Știi, eu când iau un interviu mă pregătesc, dar îl pregătesc și pe interlocutorul meu, pentru că, pe cit de interesant și pasionant, interviul este genul în care poți rata cel mai ușor. Pe urmă, știți dictonul latin... verba volant, scripta...

— ...manent. Ne-ați putea destăinui cum vă pregătiți când luați un interviu?

— În primul rând culeg cit mai multe informații despre viața, munca, personalitatea viitorilor intervievați. Am obiceiul să fac fișe pe probleme. În permanentă port cu mine un caiet cu scoarte groase în care notez, notez... Iată ce mi-am notat zilele trecute: „Meseria noastră este de a observa oamenii și realitatea, de a filtra prin sensibilitatea noastră, și apoi de a comunica unui mare număr de persoane, care la rândul lor s'au devin sensibile, să înțeleagă, să învețe“.

A lua un interviu înseamnă a pătrunde pur și simplu în viața, în sufletul unui om. Într-o lume. Aceasta presupune atenție, discreție și un mare respect față de persoana intervievată. Mai ales că un interviu este o modalitate profundă de a-i prezenta de oamenii epocii noastre. Să nu uităm însă că trebuie să spunem lucruri noi, să realizăm un portret cit mai complet, mai nuanțat, așa cum faceți în Atelierul din revista Flacăra. Nu?

O altă problemă importantă este ca acela ce pune întrebări să intervină cit mai puțin. (Din păcate, la noi se vorbește încă foarte mult.) Este, dacă vreți, situația toreadorului în luptă cu taurul. El trebuie doar să „întene“, să incite spectatori, nu să umple cu prezenta lui arena. Așa și reporterul, el trebuie să dirijeze conversația în așa fel încât să fie spectaculoasă, vie, alertă. Altfel devine apă de ploaie.

— Reușiți întotdeauna din primul tur de motor? Nu mai reveniți?

— Dacă nu am reușit de prima dată renunt. Când am încercat să refac ce nu mi-a ieșit din primul moment, lucrurile au mers din ce în ce mai prost. Spre deosebire de interviul scris, cel filmat îți oferă mai puține posibilități de a modifica, de a adăuga, de a reveni.

— Ce înseamnă pentru TV, (inițialele numelui dumneavoastră parcă v-au decis soarta) munca de reporter tv.? Cum a început ea?

— Mi-am început cariera ca ziarist sportiv, după care a urmat o perioadă de călătorii și reportaje, și apoi întâlnirea cu televiziunea. Pot spune deci că munca de reporter se confundă cu propria-mi viață. În televiziune am venit când ea abia demarase și am avut sansa de a lucra cu Octavian Paler, un ziarist desăvîrșit care m-a ajutat foarte mult. Am pornit de la

micul studio din strada Molière și am ajuns să lucrez în aceste condiții tehnice excelente. Sigur că nu sint suficiente numai condițiile de lucru... În acest timp am acumulat, odată cu trecerea anilor, mai multă experiență. Eu cred mai puțin în talent și foarte mult în munca încăpăținată, în orele petrecute în studio, la masa de montaj. Dealtfel, toți cei care au un nume în televiziune sint oameni care muncesc foarte mult.

— Cit?

— De dimineața pînă seara și uneori chiar pînă a doua zi. Apoi, din nou, la opt și cincisprezece sint prezenti.

— Nu întotdeauna calitatea programelor reflectă cantitatea de muncă depusă. De ce?

— Aveți dreptate. Mă refer la emisiunile realizate de mine, de care uneori nu sint prea mîndru. Ca și în alte domenii de viață, nu pot avea scuze. Trebuie să tindem mereu spre calitate și să ne batem pentru ea. Și, vă rog să mă credeți, că nu sint vorbe goale. Poate de aceea sint socotit în televiziune ca un personaj mereu nemulțumit de ceea ce face el și echipa cu care lucrează. Un incomod. Uneori mă gîndesc să mă schimb, dar nu se mai poate. Voi îmbătrîni cu păcatul acesta.

— Este nevoie de curaj pentru a fi autor de emisiuni și nu doar un comper inspirat?

— Sigur că este nevoie. Cum am putea trece prin viață fără curaj?!

— Vorbeați despre echipă...

— Televiziunea este mai mult decît orice o treabă de echipă, fără de care nu se poate face nimic. Lucrez de multă vreme împreună cu Cristian Topescu, Octavian Sava, Dan Mihăescu, Sanda Balaban, Ilcana Vlad, Grigore Pop, Aurora Andronache, cu operatori, montori, scenografi, mereu aceiași, oameni căliți, care fac treaba asta istovitoare cu pasiune. La unele emisiuni sint implicați 30—40 de oameni. Rolul echipei este hotărîtor. Noi, dealtfel, nici n-ar trebui să le semnăm.

— Și totuși, reținem emisiuni semnate de Andrei Bacalu, de Cristian Topescu, de Alexandru Stark, de Verman, de Vornicu, care poartă amprenta personalității realizatorului.

— Este adevărat, poate pentru că îi și vedeti pe ecran, dar trebuie să știți că fiecare metru de imagine, fiecare sunet reprezintă înmagazinarea efortului gîndirii și priceperii unui colectiv. De cite ori n-am regretat că i-am pătat obrazul celui care este întotdeauna în spatele camerelor și nu în lumina proiectoarelor. Este cea mai usturătoare lecție de viață, mai ales că este și publică.

— Ca realizator...

— Dar eu nu sint numai realizator. Lucrez la redacția de programe, mă ocup și de alte probleme legate de televiziune. E drept că televiziunea în ultimul timp a înțeles să mă folosească mai eficient, mai ales la realizarea emisiunilor.

— Cum poți ajunge realizator de emisiune?

— Un realizator de televiziune se formează greu, în 7, 8 ani de muncă într-o redacție, după ce s-a izbit de toate greutățile. Mulți dintre cei care dorau să lucreze aici au abandonat în fata acestei „mori de tocat nervii“. Poate nici noi, cei care îi sintem fideli, n-am fi reușit să descifrăm tainele acestei munci dacă nu am fi abordat-o fără nici o reținere sau comoditate. Eu am lucrat aici aproape în toate redacțiile, și de citiva ani mă ocup de emisiunile magazinului cultural, care mă pun în contact cu o lume diversă și foarte interesantă ce mă solicită mult.

— Care este rolul colaboratorilor?

— Deosebit. Televiziunea nu are actorii, scriitorii, scenariștii sau cîntăreții ei, deci trebuie să lucrezi foarte mult cu colaboratori veniți din diferite medii. Atragerea și formarea lor în acest sens face parte din munca redactorului, iar prezenta oamenilor de valoare în emisiunile noastre este o mare satisfacție, atît pentru noi, cit și pentru telespectatori.

— Dar tinerii?

— Televiziunea are în vedere promovarea tinerilor, dar din păcate nu întotdeauna criteriul valorii este cel care primează. Ne străduim să răspundem scriitorilor prin care ne sint anunțate tinere talente, dar, de multe ori, cei mai insistenți sint și cei mai puțin talentați.

— Țineți deci cont de dolcănțele telecorrespondenților, dar în ce măsură respectarea lor ar contribui la ridicarea calității programelor tv.?

— Avem un serviciu de sondare a opiniei publice, avem un computer care lucrează în această direcție și rezultatele ne sint comunicate.

— Rezultatele le vedem noi pe micul ecran, și nu sint întotdeauna din cele mai optimiste.

— Dorițele telespectatorilor pot să fie numai un punct de plecare privind conținutul și varietatea emisiunilor. Trebuie să știți că o mare parte a publicului consideră televiziunea doar un divertisment. Lucru foarte grav. Rolul televiziunii nu este numai cel de a prezenta muzica ușoară sau de taraf. În programul ei, emisiunile politice, culturale, educative, sportive, științifice trebuie armonios echilibrate, și nouă ne revine sarcina de a doza totul. Dar a satisface gusturile tuturor este practic imposibil. Nu știu vreo țară, și am călătorit mult, unde publicul să fie multumit de emisiunile televiziunii respective.

— Ce considerați că se poate face pentru a realiza emisiuni mai bune, pentru care aveți condiții tehnice extraordinare, pentru care munciiți 24 de ore din 24?

— Sigur că se pot face emisiuni mai bune. A dilata orele de program nu înseamnă nimic. Important este ceea ce faci în acest timp. Toată lumea care lucrează în televiziune, ca și toată lumea care lucrează în presă, ar trebui să fie mult mai implicată în realizarea emisiunilor, atît în concepția cit și în pregătirea lor. Numai după ce simți pulsul și respirația studioului, problemele complexe ale acestuia poți să înțelegi și să contribui efectiv la ridicarea calității emisiunilor.

— Care este soarta emisiunilor de televiziune?

— După multi ani mi-am dat seama că ele îmbătrînesc foarte repede. Cele în serie, dacă repetă ceva, încep să nu mai intereseze. Indiferent la ce se referă, o emisiune trebuie să fie spectacol. Cum la noi nu toate îndeplinesc acest deziderat, lucrul se simte.

— Ce-i de făcut?

— Am primit multe scrisori în care ne erau solicitate reluările unor emisiuni care la vremea respectivă au avut succes. Uitîndu-ne acum la ele ne-am întrebab dacă noi le-am făcut. Vă dau ca exemplu serialul pentru copii cu Val-Virtej. Astăzi este depășit și stingaci. Evoluăm rapid și televiziunea este cu un tempo în urma cererii spectatorilor. Aici este slăbiciunea televiziunii, ea trebuie să fie la zi și chiar să anticipeze. Mă întorc la o altă fișă: „televiziunea este instrumentul privilegiat de comunicare al epocii noastre“.

— Ce face Tudor Vornicu în acest sens?

— Alerg să nu-mi scade timpul. Mă înham la lucruri aproape irealizabile. Da, alerg să nu-mi scade timpul, dar numai asta nu este suficient.

— Ce vă mai lipsește?

— Înțeleg că vă referiți la televiziune. Ar fi multe de spus. Înainte aveam mulți și mari regizori de teatru, numărul lor a scăzut simțitor. Ducem o mare lipsă de texte umoristice de calitate, atît de necesare pigmentării unei emisiuni de divertisment. Nu găsim actorul de comedie, care să-l poată înlocui pe Toma Caragiu, de pildă. Ne lipsesc creatorii.

— Recurgeți des la refacerea unei emisiuni ce vi se pare nereușită?

— Orice refacere se simte, orice tăietură. Dresul unei emisiuni este cea mai grea suferință. Sintem puși uneori în această situație, dar ea nu folosește nimănui.

— Într-adevăr, nimănui. As dori să abordăm acum problema filmelor, a anchetelor tv., a serialelor de simbioză, a reportajelor, a...

— Atunci eu am să vă părăsesc. Constat că este mai ușor să iei un interviu decît să dai. Este primul pe care-l dau și cred că va fi și ultimul. Vă fac o reverență și în același timp o propunere. Nu vreți să treceți în fata camerelor de luat vederi? Așa s-ar putea să am eu ultimul cuvînt.

CORNELIA BARBU ■

De la Înăripate la Desprinderi

Ceea ce se vede foarte limpede în expoziția pe care Pavel Bucur a deschis-o în spațiul mult prea strîmt al galeriei Orizont (atît de strîmt spațiul, încît lucrările par că se sufocă una pe alta) este însăși evoluția semnului, ca să nu spunem a ideii, cu care acest tînăr sculptor s-a impus încă din anii studenției, ani la capătul cărora lucrarea sa de diplomă a fost să fie o variantă a Înăripatei sale de mai tîrziu.

Da, e clar pentru toată lumea, Înăripatele sale au, fără doar și poate, ca punct de plecare deschiderea largă spre spațiu a aripilor anticei Nike din Samothrace, simbol pe care Pavel Bucur trebuie să și l-a asumat în întregime, fiind poate fascinat nu doar de freamătul pe verticală al unui drapaj ce pare el însuși să cînte, ci și de extraordinara forță a acelor aripi averse să adune sub ele tot aerul, tot cerul, toată lumea. Da, această antică Victorie este Clipa Supremă pe care orice tînăr, nu doar un sculptor, tînde s-o atingă, să o rostească lumii, rostindu-se implicit pe sine.

Dar, cu timpul, ceea ce exprima, credem noi, însăși starea de spirit a tînărului de-atunci (între noi fie vorba, Pavel Bucur, născut în 1945, în orașul Bistrița, încă este, fără îndoială, tînăr) s-a îmbogățit. Adică, mai altfel spus, a evoluat în cel puțin două sensuri. Iată, de exemplu, proiectul unui amplu monument intitulat Pasărea Carpaților sau Monument pentru Mihai Viteazul în care semnul zborului se umple și de o simțire pe care Pavel Bucur o repetă și în alte lucrări cum sint Mioritica (Ana lui Manole) sau Sabia Bunicului, simțire în care sculptorul s-a înscris prin acel amplu Monument al Indep-

endenței de la Calafat, prima mare lucrare a sa, după cele două participări de la Măgura. Constatăm deci, pentru început, o fericită extindere tematică a zodiei sub care Pavel Bucur s-a așezat încă din anii studenției sale.

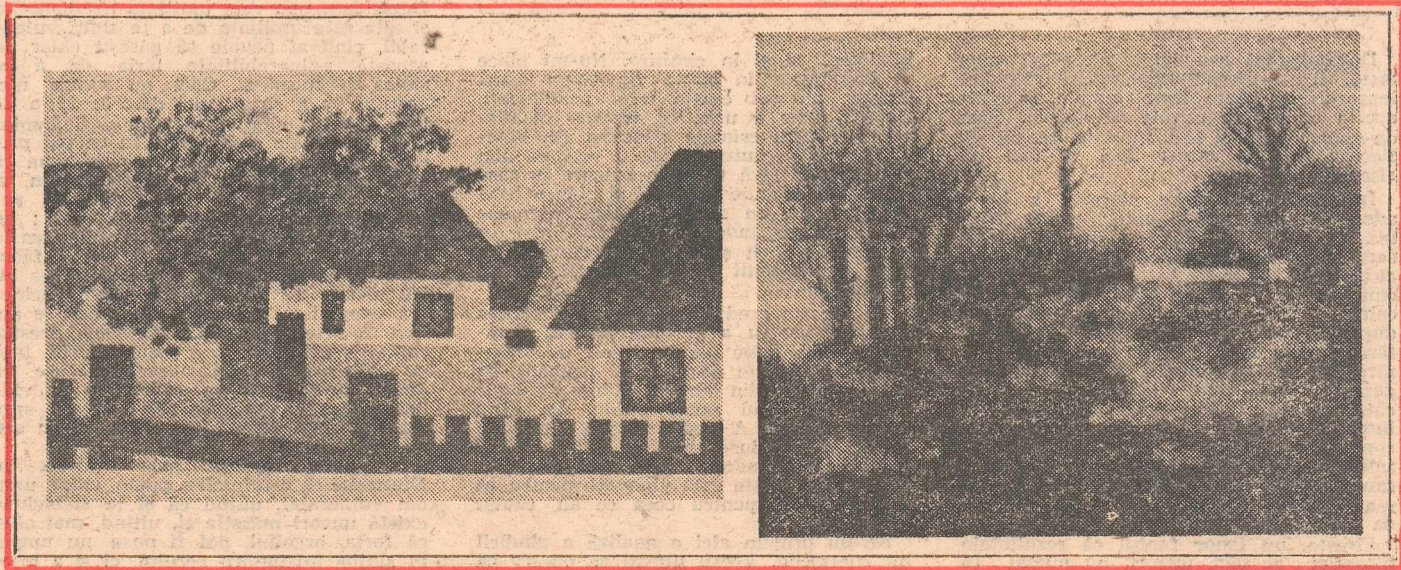
Al doilea sens al evoluției ce o consemnăm la Pavel Bucur este însăși dezbateră filozofică, exprimată plastic, pe care tînă-

rul sculptor ne-o propune prin intermediul unui limbaj a cărui cheie este chiar semnul sub care s-a așezat. Mai limpede spus, pînă să atingă acea clipă a Victoriei Supreme, pînă să ajungă la starea de Înăripată, ființa umană se confruntă cu sine, cu o sumedenie de forțe care în cele patru lucrări intitulate Desprindere se compun din zeci de suprafețe, unghiuri și volume ce conduc spre acea rîvnită stare de zbor. Și mai limpede spus, Pavel Bucur, pornind de la drapajul anticei Nike, a tradus în limbajul său cea freamătare pe verticală, freamătare pe care a transfor-

mat-o într-o teribilă înclăstare, într-o dramatică luptă a omului pe drumul devenirii și împlinirii sale.

Desigur, expoziția de la „Orizont“ nu se rezumă doar la acest dialog dintre apollonic și dionisiac, sau dintre Înăripate și Desprindere, dar, deocamdată, ne rezumăm să punctăm doar această perspectivă prin care sculptorul Pavel Bucur, cu tenacitatea și forța ce le-a dovedit pînă acum, ne-a cucerit pe deplin. Și ne promite o evoluție dintre cele mai interesante.

VICTOR NIȚA ■

„Arta este impozitul condiției umane”

— Se afirmă că trecem printr-o criză de regi ori mari, cu talent, cu personalitate, fapt care se face simțit și în calitatea spectacolelor. Dumneavoastră, DINU CERNESCU, ca regizor de teatru la Teatrul Giulești, ce credeți, este așa?

— Ca să încep cu teatrul românesc, pentru că el mă interesează foarte mult, cred că se găsește într-un moment de echilibru fragil și că de noi depinde dacă arta noastră teatrală va merge în continuare pe drumul ei care i-a adus bine-meritul succes internațional sau va ajunge o artă în care nu ideologia și spiritul creator să fie preponderente ci „dictatura contabililor”. Se știu foarte puține lucruri despre faptul că un creator — regizor, scenograf, actor — este un muncitor non-stop, așa spune. Munca noastră nu se desfășoară numai în cele 2-3 ore de spectacol sau în cele 4-6 ore de repetiții. Partea cea mai fascinantă a meseriei noastre este cea nevăzută și atât de puțin cunoscută. Pentru că îmi place să fiu mai concret vă voi da un exemplu. Maestrul Gh. Calboreanu, ca să vorbesc numai de el, deși începea spectacolul la ora 8 seara (eu eram figurant pe atunci), îl vedeam venind de la ora 5, așezându-se pe un scaun în culise, și după normele contabilicești nefăcând nimic. Ei bine, tocmai în aceste 3 ore Calboreanu se pregătea pentru rol. Se curăța, se purifica, intra încet-încet în lumea personalului ce-l juca în fiecare seară în aplauzele publicului.

— Aceasta ține de etica profesională, de respectul muncii actorului profesionist. Așadar, nu poți intra pe scenă direct de pe stradă, din mașina aglomerată. Îți lași haina în cuier, te îmbraci în costumul eroului și, gata, intri în scenă.

— Cei care fac așa nu sunt actori, sunt funcționari teatrali, pentru că mai există și din aceștia, din fericire din ce în ce mai puțini. Am tot disprețul pentru această categorie pe cale de dispariție și aici acțiunea stimulare a concurenței profesionale joacă un rol foarte mare. Sigur, există și excepții, dar cred că una dintre cele mai mari greșeli pe care se fac este să se generalizeze excepțiile negative. Și, din păcate, acei care sunt trimiși să judece prin parametrii aritmetici munca noastră se opresc întotdeauna asupra excepțiilor negative.

— Oare nu mai există cultul față de memoria de actor?

— Din acest punct de vedere trebuie făcute câteva precizări. Cultura este mîndria oricărui stat socialist. O epocă este mare prin cultura pe care o produce, nu numai prin tonele de beton sau numărul de apartamente care s-au produs. Acestea reprezintă o necesitate de moment, dar peste 100 de ani epoca pe care o trăim va fi judecată după cărțile pe care le-a produs, după poezia pe care a produs-o, după picturile, muzica care s-au inspirat din ea, după creațiile marilor

actori și după marile spectacole ale acelei vremi, după noile și marile descoperiri științifice care au revoluționat epoca respectivă.

— Trăim o perioadă de mari transformări economice, politice, culturale, proces în care trebuie să fie angajat întreg poporul, toți oamenii muncii atât din domeniul culturii, al științei etc. Care credeți că este sarcina cea mai importantă care stă, în aceste condiții, în fața oamenilor de teatru?

— Cel mai important lucru care trebuie să ne ghideze la ora actuală este devotamentul nostru față de cultură. Atitudinea cea mai periculoasă care poate să existe este de a ne ascunde în spatele legilor. Nu vreau să se înțeleagă că pledez pentru nerespectarea lor, dar atunci când sint convins că doresc binele și vreau să-l realizez, îmi realizez binele și după aceea văd dacă se încadrează în acte, normative, decizii, indicații telefonice, circulare și toate celelalte care totuși nu reușesc să sufocă mișcarea noastră teatrală. Cel mai sigur lucru este că întotdeauna cînd un spectacol de-al meu era considerat ca un spectacol „cu probleme”, dialogul cel mai deschis, cel mai clar și cel mai precis l-am avut cu tovarășii cu muncă superioară de partid.

— Concret, ne-ați putea face dovada acestor afirmații?

— La noi s-a desființat cenzura. Este un fapt istoric și pozitiv. Dar imediat a apărut un fel de cenzură de casă, artizanală, asemănătoare acelor femei care fac gogoși acasă și le vind în piață fără să aibă vreo aprobare. Uneori, cite un tovarăș, mai mult sau mai puțin pregătit pentru a discuta un spectacol, atunci cînd participă la o discuție, cu cit este mai mic în grad cu atît este mai virulent purtînd pe bieții lui umeri și pe Marx, și pe Engels, și pe Lenin, și pe mulți alții la un loc. Merită să vă povestesc o întâmplare petrecută cu cîțiva ani în urmă, care mie mi se pare definitorie pentru ceea ce lupt eu.

— Despre ce e vorba?

— Montasem Meșterul Manole de Lucian Blaga la Teatrul Giulești, spectacol distinct cu nenumărate premii și cronici deosebite de elogioase în turneele făcute. La premieră, un important factor de răspundere care se ocupa pe atunci de cultură mă întreabă dacă nu cred că sint prea multe luminări aduse în final. Nu era deloc o problemă mistică. Tovarășul a fost foarte mulțumit de explicația pe care i-am dat-o și s-a îndreptat spre ieșire, dar întrebarea care-mi fusese pusă de dînsul a fost auzită de un alt factor de răspundere, cu o funcție mai mică. Acesta mi-a spus grăbit, în timp ce-și îmbrăca paltonul: „De mine scoți jumătate din luminări”. Am încercat să explic, dar deja cobora scările. În clipa aceea a trecut pe lângă mine directorul general al teatrului de pe atunci care mi-a spus puțin su-

părat: „Vor rămîne maximum 2-3 luminări”. Iar activistul care răspundea de cultură la municipiu s-a întors din ușă și mi-a spus: „Sper că ți-e foarte clar că de mine nu mai există nici o luminare!”

— Ce ați făcut dumneavoastră ca regizor în fața acestor indicații în lanț?

— Am fugit după primul tovarăș și i-am spus „Ce trebuie să fac? Mi se cere să scot toate luminările”. Și-atunci dînsul s-a întors către cei de față și le-a spus clar și răspicat „Măi fraților, eu l-am întrebat pe Cernescu dacă nu sint prea multe luminări și-am fost mulțumit de răspunsul lui. Nu m-am gîndit nici o clipă să-i cer să scoată ceva. Vedeți-vă de treabă și lăsați băiatul în pace”. Ce-am vrut să explic cu această poveste adevărată? Că indicațiile superioare de partid sint citeodată, dintr-o greșită înțelegere, abuziv interpretate.

— În fața teatrului contemporan stau multe lucruri care să rezolve marea problemă a rentabilității, a calității. Ca regizor, cum rezolvați aceste cerințe majore?

— Ni se cere că 70% din repertoriul nostru să conțină piese românești. Excelentă idee. Dar ce ne facem atunci cînd nu le avem? Mi se pare admirabilă fraza lui Dinu Săraru dintr-un interviu de la televiziune, în care spune „vreau să las în urma mea piese românești de valoare și nu procent”. În întreaga țară se pune acum problema economiilor, nu numai la noi, ci în întreaga lume. Fiecare om de teatru trebuie să fie conștient că este necesar să fim mult mai atenți, mai gospodari, mai economici, dar a cere unui teatru să facă 700-800, se propusese chiar și cifra de 1000 de spectacole pe an pentru a putea supraviețui unor sarcini bugetare distribuite arbitrar, mi se pare periculos, pentru că în caz că s-ar putea realiza acest imposibil, aceasta s-ar face în dauna calității artistice, a valorii, a creațiilor importante care trebuie să fie specificul artei noastre socialiste. Ca să-l citez pe Adrian Păunescu: „Arta este impozitul condiției umane”.

— Atașamentul față de cultura țării, ca om de cultură, ți-l poți dovedi și luptîndu-te pentru o idee. Pentru ce idee se luptă regizorul Dinu Cernescu?

— Eu sint și mă doresc un regizor profund implicat în viața contemporanilor mei. Încerc întotdeauna să spun lucrurile importante ale momentului social-politic pe care-l trăim. Să am curaj, să nu mă tem. Ca să fiu sincer, nu reușesc întotdeauna, dar condiția umană, raportul dintre individ și societate, dintre individ și reprezentanții puterii au fost și vor fi în continuare crezul meu artistic. Un spectacol trebuie să tulbure pe spectator. Un spectacol de la care spectatorii pleacă tot așa cum au venit, fără nici o încălțură morală este un spectacol inutil. Cred că spectacolele mele n-au fost inutile.

— Dacă muncești bine, ți te angajezi total în fața echipei cu care lucrezi, acest fapt se reflectă în succesul teatrului respectiv. Considerați colecțiivul Teatrului Giulești, unde sinteți regizor principal, într-un asemenea spațiu moral favorabil afirmării lui?

— Da. Cred că Teatrul Giulești se găsește într-un moment foarte bun. Este un moment în care se împlineste acest deziderat al spiritului de echipă în care repertoriul nostru, în care figurează foarte multe piese românești de actualitate, este un repertoriu puternic, axat pe problematica actuală, abordînd-o curajos, fiind, așa cum spune Shakespeare, un martor al vremilor ce le trăim.

— Cum poate rezolva un regizor problemele de economie ce se află în atenția întregii lumi? Cum își aduce el contribuția?

— În condițiile financiare care ne sint cerute nouă astăzi, spectacole memorabile ca Moartea lui Danton, Furtuna, Meșterul Manole, Maestrul și Margareta, Hamlet, O scrisoare pierdută și altele ar fi imposibil de produs astăzi. Deci, iață cum niște economii sau sacrificii economice greșit înțelese, ca să le spunem lucrurilor pe nume, care nu țin seama de un anumit ritm, pot duce la un lucru care este cel mai grav pentru mine, ca regizor de teatru — la degradarea artei teatrale socialiste românești.

— Vorbiți-mi puțin de condiția actorului.

— Condiția actorului este specială. Nu există actor care să nu vrea să joace roluri cit mai mari, cit mai multe și cit mai grele. Actorii vor să moară pe scenă, de aceea pensionarea prematură a unora nu este întotdeauna un câștig pentru teatru. De cele mai multe ori este o pierdere. Repet, sint contra risipei, sint pentru o inteligentă gospodărire a unui teatru, dar ceea ce fac rău sint întotdeauna excesele. De pildă, în vechea lege a pensilor actorii erau asimilați categoriei de muncitori de categoria a II-a. Nu trebuie uitat că un actor stă 10 și de multe ori 18 ore în picioare, în lumina proiectoarelor, ca și un oțelar de pildă. După noua lege a pensilor actorii sint asimilați cu funcționarii. Personal cred că este o gravă eroare care se cere remediată.

— Aminteați de pensionarea marilor actori, eveniment care intervine la vîrsta cînd aceștia își pot dovedi mai mult experiența de scenă, pot crea roluri complexe. Utlarea acestor vedete ale scenei românești, care atrag spectatorii, care ajută la înălțarea calității unui spectacol, nu este o pierdere pentru un colectiv de teatru?

— Teatrul fără vedete nu există, nu poate exista. Vedete în sensul pozitiv al cuvîntului, acei actori care polarizează în jurul lor nu numai aprecierile publicului, ci mă refer la acei actori care aduc cu ei o lume, o personalitate creatoare.

— S-a creat ideea falsă că oricine se poate sui pe scenă și poate fi actor. Este o gravă eroare. Actorul este o ființă unică pe care trebuie s-o înconjurăm cu multă dragoste și atenție. Festivalul „Cîntarea României” este o idee extraordinară, dar acest festival continuu al muncii și artei, deși deschis tuturor, nu exclude ideea de ierarhie, de cernere a valorilor.

CORNELIA BARBU ■

Nietzsche sau semnul securii duble

Inițial am vrut să-mi spun părerea despre unele afirmații din articolele Luciei Dumitrescu-Codreanu despre „Cazul Nietzsche”, publicate în numerele 8, 9 și 10 a.c. ale revistei „Flacăra”. Ulterior, am renunțat datorită unor neîndepliniri:

1. Menționînd apariția în românește, în 1980, a versurilor lui Nietzsche, autoarea declară că volumul a fost „inteligent prefăcut” de Marian Popa. Or, prefata respectivă combate chiar modul de înțelegere (și de deformare) a semnificației operei lui Nietzsche practicat acum de Lucia Dumitrescu-Codreanu, ceea ce m-a aruncat în cea mai adîncă perplexitate. Nu mai știu ce să cred. „Inteligent” înseamnă „pro” sau „contra”?

2. Nu-mi dau seama cum s-ar pu-

tea răspunde ideii că ateismul „ucigașului lui Dumnezeu” este în realitate un puci.

3. Vreau să cred că autoarea știe, totuși, ca toată lumea, cit de circumspecți trebuie să fim cînd e vorba de părerile autorilor despre propriile lor opere, inclusiv atunci cînd se de-zic de ele. Și că, prin urmare, nu se poate spulbera cu un bobîrnac o operă cum e „Nașterea tragediei” numai pentru că, ulterior, autorul ei s-a îndoit de ea. Altfel, ar trebui să luăm în serios ceea ce ni se povestește, de pildă, în legătură cu faptul că Vergiliu a vrut la un moment dat să arunce în foc manuscrisul „Eneidei” sau că Gogol a regretat „rătăcirea” de a fi scris „Susflete moarte”.

Textul de mai jos nu este, așadar, un răspuns. El reprezintă o opinie ca oricare alta, dincolo de circumstanțe și pasiuni de moment.

bibliotecă, ci și în cimitire. Nu-mi place să văd ideile în boxă, dar, cum zicea Camus, nu pot exista călăi privilegiați. Dacă o idee a ucis, ea trebuie să răspundă pentru crimele săvîrșite. Și, bineînțeles, n-am putea trece cu vederea nici participările fără voie. În măsura în care o filosofie trebuie judecată și pentru consecințele ei, nu numai pentru intențiile ei, ea trebuie judecată și pentru ceea ce a greșit explicit și pentru ambiguitățile care au îngăduit să fie utilizată ca să facă victime.

Cu aceasta cred că am spus ce trebuia să spun pentru a fi bine înțeles. Principala vină, după părerea mea, a viziunii lui Nietzsche este că ea seamănă cu secura dublă din labirint. Adică are două tășuri. Cu unul poate ucide. Cu altul poate vindeca. A vedea numai unul din aceste tășuri înseamnă un abuz. A le ignora pe amîndouă ar fi o eroare. Dar orice ambiguitate este vinovată pentru ea însăși. Nu și pentru ceea ce au căutat alții în ea.

Nu-mi propun aici o analiză a gîndirii lui Nietzsche. Vreau numai să observ că

ea are o surprinzătoare asemănare cu labirintul. Rătăcind prin ea, unii au ajuns la Minotaur. Alții la fața radioasă a Ariadnei. Și la fel ca în labirint, unde același drum duce spre moarte și spre dragoste, totul pare posibil aici și totul este dublu, fascinant și înfricoșător în același timp, ca într-un joc de ogînzii derutant și iremediabil. Înseamnă oare că nu e cu puțință, într-un asemenea labirint, alt adevăr decît cel pe care-l caută fiecare? Ba da, așa spune. Cu condiția să-i reproșăm lui Nietzsche labirintul, nu și ceea ce au făcut alții din el. Intrucît filosofia acestui mare solitar nu e inocentă în sensul în care labirintul nu e inocent. „Nimic prea mult”, au scris grecii pe templul lui Apollo. „Nimic prea puțin” ar fi putut răspunde cel care-l invocă în schimb pe Dionysos. Numai că „nimic prea puțin” are două tășuri. Puternic? A fi puternic împotriva altuia nu e totuna cu a fi puternic împotriva ta. După cum, în mina lui Nero, focul a însemnat altceva decît pentru cel care, în mijlocul zăpezilor, se luptă să nu înghețe. Orgoliul? Aroganța celui puternic față de cel slab nu e totuna cu orgoliul celui care, singur în fața tainei noastre, își exaltă țărîna, înțelegînd că împotriva abisului nu se poate ridica un om smerit. După cum una este umilînța obedientului și alta este umilînța de a te simți vulnerabil, cînd ai nevoie să găsești chiar în această vulnerabilitate țărîna de a te ridica deasupra ei. Căci nu există nici dreptul de a strîbi, nici datoria de a te lăsa strîbit; nici dreptul de a fi stăpîn, nici datoria de a fi sclav. În ce mă privește, sint de părere că celor care spun că omul lui Nietzsche, devenit supraom și propria sa divinitate „nu-și exercită superioritatea asupra altor oameni”; și numai trădarea acestei idei, împingerea la paroximism a părții ei de umbră, a făcut ca o crimă eroică, așa cum e uciderea lui Dumnezeu, să fie folosită pentru uciderea oamenilor. A dașua asta ceea ce am spus de-acum: vina visului ceșos al acestui solitar e că, fiind ca o secura dublă, lasă pe cel care învîrte această secura să decidă dacă va ucide cu ea sau va vindeca; dacă va întoarce tășul securii spre cer sau spre pămînt, spre Dumnezeu sau spre oameni.

Îi putem reproșa, prin urmare, lui Nietzsche că n-a înțeles, poate, gloria unui om vulnerabil, uitînd că și în slăbiciune există uneori măreție și, uitînd, mai ales, că forța, orgoliul, pot fi puse nu numai în slujba înfruntării cerului, ci și a înjo-

sirii umane. Dar tocmai pentru a găsi un fir al Ariadnei în acest labirint, pentru a sublinia că echivocul labirintului nu poate fi un temel al domniei Minotaurului, e necesar, cred, să ne amintim în aceeași clipă că filosoful a făcut elogiul forței Intrucît visa un om care să nu se teamă într-o lume în care Dumnezeu a murit; și a făcut elogiul orgoliului visînd o umanitate curajoasă care să nu se prosterne în fața destinului ca o sclavă. Numai prin mistificarea acestor idei, întreprinsă de cei care au profitat de ambiguitatea securii duble, s-a putut ajunge ca supraomul să devină un anti-om. Pentru că Nietzsche însuși s-ar fi cutremurat de oroare asistînd la delirul celui care se considera încarnarea supraomului nietzschean. Și nu e un secret pentru nimeni că Nietzsche a urit inchiștarea prusacă. Se știe, un bisturiu, nu numai o secura dublă, încapînd pe mina unui nebulă poate deveni arma unui ucigaș. De aceea mi se pare obligatoriu să distingem între „ocazie” și „cauză”. Pădurile pot fi „ocazia” de a se face bite, nu „cauza” lor. Și nu cred că, atunci cînd au fost disprețuiți, poezii au fost disprețuite din cauza lui Platon care vroia să-i izgonească din cetatea sa ideală sau că același Platon e de vină pentru tiraniile care l-au succedat.

Pe scurt, problema pe care mi-o pun e următoarea. Este oare nevoie pentru a urî șirma ghimpată să aruncăm în ea și „Nașterea tragediei” sau să-i suspectăm pe cei atrași de dansul lui Dionysos? Cui ar folosi combaterea apologiei prin anatomie? Culturii în nici un caz. N-am risca ostfel a balanța să nu-și găsească niciodată echilibrul corect? Sfișind o mască, lipită între timp de obraz, n-ar fi normal să sfișiem carnea aceluia obraz făcînd din chiar această jupuire o mască.

A folosi anatomia, în locul cîntarului, e un obicei cel puțin anacronic. Iar rolul culturii nu e să alegă între ritualul unui templu și dezolarea unei leprozerii. Între leprozerie și templu, ea are nevoie să-și așeze cîntarul refuzînd prejudecata că orice orgoliu e suspect și că orice vulnerabilitate trebuie să se resemneze. Pe un asemenea cîntar, de pildă, „Nașterea tragediei” mi se pare, cu limitele ei, una dintre operele esențiale ale culturii și nu văd de ce am amesteca apolnicul și dionisiacul în lucruri care n-au legătură cu cultura, ci cu patologia.

OCTAVIAN PALER ■

Iubirea de frumos

Jurnal

Andrei Pleșu scrie, cu mîna lui, la Galeria Simeza, un comentariu apărut ca prefață la o expoziție colectivă de pictori și sculptori, nouă la număr, dintre cei mai buni din țară avem astăzi. Neputînd să mă opresc asupra fiecăruia în parte, voi spune, totuși, câteva cuvinte, plecînd de la comentariul lui Andrei Pleșu, scris cu inteligența și simplitatea omului fa-

miliar în ale adevărului și frumuseții. În care gîndul central pare a fi cel al recunoașterii unui alt mod de-a se simți artiștii solidari decît pe grupuri și afinități ce ar implica exclusivismul, anume cel legat de respectarea personalității lucrătoare în duhul și măsura ei. Sînt pictori și sculptori care nu sînt neapărat prieteni unii cu alții. Horea Bernea spunea că pe unii din colegii săi cu care expune, abia de i-a văzut de citeva ori întîmplător.

Cum era solidaritatea breslărilor medievali care-și împlinesc lucrarea în tăcere, dacă nu în total anonim, care preferă să vorbească în locul lor lucrul bine făcut, opera desăvîrșită. În aceste două săli se poate rămîne îndelung ca în fața celor de durată: sînt lucrări aici

atinse de suflul transfigurator al evlaviei cu adevărat creatoare. Andrei Pleșu, a cărui carte asupra artei, apărută de curînd, de-o deplină maturitate, adevărate și în acest text virtuțile spiritului generos în care personalitatea își poate scînteia dăruirea nestingherită de orgoliul nefecund la orice intensitate s-ar dezvălui.

Sînt în această expoziție semne suficiente în iurul cărora ar putea urzi cu timpul noi expoziții personale cu fiecare dintre cei nouă. Notez în încheiere un gînd din jurnalul pictorului Mihai Horea legat de această expoziție: „oala culcată sub stele face mai multă lină decît oala de sub un acoperis“.

IOAN ALEXANDRU ■

Vorbiți și scrieți românește

AL., A. (după Pușcariu): În limba poporului din Muntenia și Transilvania cuvintele „acel“ și „cel“ sînt astăzi înlocuite aproape cu desăvîrșire prin „hăl, ahăl, al“. Formele acestea, deși au pătruns în mare parte și în limba comună a păturii culte, au trecut totdeauna — mai ales cele aspirate — de vulgare și nu se găsesc decît în scrieri cu colorit dialectal, cu toate că ele au primit unele sensuri noi, care nu pot fi redat întotdeauna prin „acel“ sau prin „cel“.

Folosit ca pronume: „Val de al care iubește. Se plînge și al de are și al de n-are. Al de știe carte are patru ochi. Bate-l, Doamne și-l trăneste P-âl d'se-nsoară pentru zestre. Toate alea — tot ce trebuie. Puse toate alea la cale pentru drum. La noi se cumpără toate alea de la streini. Cite alea toate — tot ce nu trebuie. Ii toacă la ureche cite alea toate. Altă aia — nu ceea ce e vrednic de luare aminte sau ceea ce așteptăm, nu ceea ce e normal, nu ceea ce e omeneș; prin urmare corespunde, după împrejurări, noțiunilor „lepădătură, lucru de nimic, po-citură, monstru, năbădăi, lucru neobișnuit“. Al zvirli drept în mare, ca pe altă aia. Era treferos și slab și pipernicit, de credeai că e altă aia, nu ființă de om. Apucată ea de alte alea, fără să deschiză gura, o rupse la picior. Fugea de dînsul, ca de altă aia. Se minună ca de altă aia, cînd văzu... Culcă-te pe urechea aia! — poți să aștepți mult și bine.

O particularitate a limbii române — continuă Pușcariu — de care e păcat că nu se face mai mult uz în limba literară, e următoarea: cînd, bunăoară, la o casă sînt mai multe porți și mi-e indiferent care se va deschide, voi zice: **Deschide-mi o poartă!** Cînd vreau însă să mi se deschidă una anumită, va trebui s-o arăt (printr-un gest sau prin pronumele care-i corespunde): **Deschide-mi poarta aceea.** Cînd la casă e numai o singură poartă, cînd nu mai încapе deoiaia deci, la care poartă mă gîndesc, aduce la gînd: **Deschide-mi poarta.** În limba română se poate întrebuița însă și în cazul din urmă pronumele demonstrativ: **Deschide-mi, soro, a poartă!** Prin acest abuz în întrebuițarea pronumelui demonstrativ mă pot dispensa de o propoziție întreagă explicativă, căci a = „aceea despre care tu știi bine că e înscuită, pe cînd eu nu mai pot de nerăbdare să mi-o descui“. În funcțiunea aceasta al poartă accentul frazei. Sensul lui variază. Mai adeseori se exprimă un sentiment de admirație: „Unde mi se repezără, neiculene, ai arapi, ca niște lei-paralei...“ Alteori al = meu: „Foicică trei bujori, Azi e cerul plin de nori... Ai tovarăși nu mai vin Să bem să ne veselim. La nimic să nu gîndim“. Sau exprimă lipsa de considerație: Stăpînește-ți a gurită; sau ironia: Aduceți un pahar de băutură. Să ne udăm a gură. Deseori al = „renumit, cine știe ce“: Că doar nu ești al voinic. Ci, bade, ești de nimic. Nițel var stins, nițel nisip cernut, nu e a treabă. Al = „cel pe care îl cunoașteți cu toții și de aceea nu-l mai numesc“, folosit pentru a evita numele propriu al unor boli cumulate: a boală, a nevoale pentru epilepsie, a bubă — cancer. Un ala — un om de nimic. La Caragiale: Un ala.. un prăpădit de amoliat. Sau cu sensul de „cunoscut tuturor“: vorba aluia = proverb, zicătoare.

Ca articol folosit: Ale trei fete coseau de nouă ani. Domnul al bun și mare vede numai cu ochiul lui. Bărbat are bun peste măsură, ca pinea a albă. Așa cum mă vezi pe mine, nici la degetul al mic nu te pun pe tine. În casă se așază numai o babă cu fata ei ha frumoasă. Cînd veni drăcoala a bătrînă, îndată pricopu. Se făcuse fata ca zîna a mai frumoasă s-a mai fără cusur. Al mai rău = zmeu.

Substantivează adjective: A trimis doamna de sus la a de jos să-i dea cusutură fără-mpunsătură (ghicitoare = „scrisoare“). Nici al de sus nu intră în plăcut tutulora. Al sălul gîndeste că nu mai flămînzește (proverbe). Căci de ori ce s-ar zice, fiu îi era și al mic. Noi junii cu ai bătrîni leșirăm la cîmpul mare. Ale sfînte sau ale frumoase = iecele.

Cele de mai sus sînt scrise de S. Pușcariu în 1913, cînd face, cu regret, și observația că acest articol încă nu a pătruns în limba literară. După șapte decenii situația nu este alta și acest articol (pronume), care răzbate pînă la noi prin citeva milenii, e mai departe folosit numai în limba vorbită, populară. Și continuă să fie ignorat de scriitori. Cum mulți dintre cei ce au scris în românește, îndeosebi ziaristi, știau mai bine franțuzește, nu e de mirare să afli în limba literară asemenea omisiuni. Nu-i singura. Rar folosit, numai pentru a da „colorit dialectal“, acest cuvînt, precum s-a văzut, exprimă și nuanța de sens imposibil de prins altminteri, prin alte cuvinte. Păgubim deci limba română astfel de un instrument subtil și original. Să mai observăm că prin acest element sistemul articolului românesc capătă o coerență și mai mare.

Din fericire limba vorbită păstrează încă bine acest cuvînt și cu siguranță i se va face loc în limba scrisă, mai întii ca element de limbă vorbită, capabil să coloreze stilistic un text. Dar să ne atragă luarea aminte mai ales întrebuițarea sa cu valori pentru a căror exprimare nu avem alte mijloace.

ION COJA ■

Un om în vîrstă de 86 de ani ne scrie

O FRUMOASĂ AMINTIRE

Era în toamna anului 1914.

Într-o seară, după ce noi elevii liceului din Bitolia am terminat cu meditațiile, am ieșit, ca de obicei, în curtea liceului să ne plîmbăm, discutînd diverse chestiuni mai ales cele școlare. Pe poarta liceului intră poetul Constantin Belimace.

Un grup de elevi, printre care era și subsemnatul, nu-l lăsăm să treacă, îl înconjurăm și începem să cîntăm **Părinteasca Dimindare**. Deodată se strînge o mulțime de elevi, peste o sută și cercul s-a lărgit. Poetul fără nici un fir de păr în cap, numai citeva șuvițe la ceafă, cu mustățile mari și stufoase, albe ca zăpada, stătea neclintit în mijlocul cercului și pe obrazul lui curgeau lacrimi care le ștergea

cu batista. După ce am terminat cîntecul, el ne-a spus următoarele:

— „Vă mulțumesc din inimă, dragilor mei și vă doresc spor la învățătură și să nu uitați limba noastră strămoșească!“.

Cuvintele lui au fost subliniate cu un ropot de aplauze și cu: Mulți ani trăiască! Mulți ani trăiască!

I-am făcut loc și s-a strecurat printre noi și s-a dus la datorie, la cantină să facă necesarul de alimente, el fiind intendentul liceului. A fost o manifestare spontană, de o înălțare sufletească impresionantă pentru toți cei care au luat parte.

Iată că au trecut 67 de ani de atunci și cu drag îmi amintesc de această manifestare făcută de elevii liceului poetului Constantin Belimace. El s-a născut în 1844 și a decedat în 1934 în vîrstă de

90 de ani. Nu a avut copii. A înfiat un nepot TAȘCU, mort între anii 1920—1921 și o nepoată Florica ANGHELA, căsătorită NEGREA, care locuiește la Cluj-Napoca, str. Koch nr. 3 și care păstrează în manuscris toate poeziile poetului. El este înmormîntat în cimitirul orașului Bitolia.

Turiștii români-macedoneni nu pleacă din Bitolia fără să nu depună o floare pe mormîntul lui și pe acel al lui APOSTOL MARGARIT, doi fruntași de seamă ai poporului român-macedonean.

Publicarea în revista **Flacăra** Nr. 1340 din 12 februarie 1981 a imnului **Părinteasca Dimindare**, este un omagiu și o ploașă amintire adusă regretatului poet Constantin Belimace, care este părintele sufletesc al românilor macedoneni.

București februarie 1981

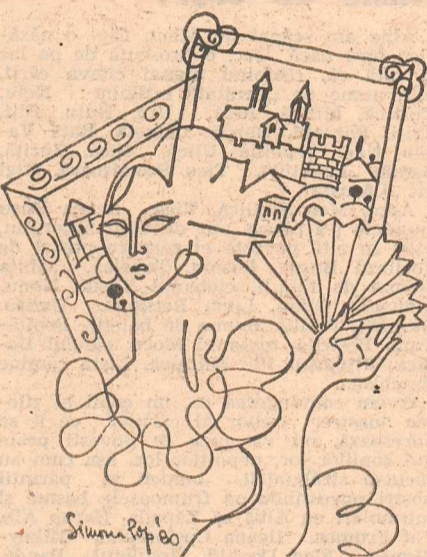
Theodor Bileca
fost elev al liceului din Bitolia

Monotip

Dacă ar fi să caracterizăm lunarul craiovean **Ramuri** (seria soresciană) o primă trăsătură am găsi-o în nota supunerii la obiect. Nedivagantă, a comentariilor fenomenului literar și — în genere — cultural actual sau din trecut. În sensul acesta facem citeva mențiuni din sumarul ultimului număr (2) al **Ramuri-lor**. În **Imaginație și plutare**, Costin Tuchilă demonstrează că „În poezia lui Leonid Dimov, visul îmbracă o accentie specială captivă programului poetic personal și nu tipologiei literare“. Constantin Dumitrache, în **Teama și dorul nemuririi** face o succintă și sistematică incursiune în universul poeziei pillatiene. În **Starea de tensiune spirituală**, Romulus Diaconescu glosează calm și nu lipsit de inedit pe marginea publicisticii (desigur și teatrale) a lui I. L. Caragiale. („Uimitoare la Caragiale este puterea de a se desprinde fără ezitare cu conjuncturile obturante“). „Punctînd efectiv elemente de durată, deci de existență mileniară, Goga aminteste condiția rapsodului obsedat în

primul rînd de cuvînt... Farmecul poeziei lui nu rezultă din pitorescul peisajului ci din lexicul său echilibrat și plin de vechi arome“, afirmă, printre altele, George Sorescu în **Goga, poetul**. Pertinente observațiile lui Marius Ghiță la **Opere** volumul 7 de Lucian Blaga, **Povestiri despre om — după o carte a lui Hegel** de Constantin Noica, **Existența romantică** de Edgar Papu. Mai semnează recenzii: Marin Beștelu, Mihai Dutescu, Dan-Ion Vlad. La rubrica **Semnalizări** în, ca să spunem așa, monologul său dialogat Șerban Cioculescu îl evocă pe doctorul **Marin Enăchescu**, ilustru „fiu de tărani din Șimnicul de Sus al Doljului“. ● Și pentru că am poposit de astă dată lingă publicația din Craiova, vom menționa că în numărul ei anterior (1) Radu Ionescu face cuvenitul gest, printr-o pregnantă evocare, de a ne aminti împlinirea a 10 ani de la stingerea luminatului cărturar: **Petru Comarnescu** „a cărui încadescență vitalitate îl făcea să comită ample incursiuni în atît de spinoasele domenii ale literaturii, filozofiei și sociologiei, muzicii și poeziei, artelor plastice sau ale dansului“.

TRAIAN STOICA ■

„Ce poate fi mai important pentru om decît omul însuși“?

(Urmare din pagina 19)

malizez cu nimic rolul imens și responsabilitatea ce revin școlii și profesorului de filozofie. Sînt necesare cred, și pe această linie, numeroase și substanțiale îmbunătățiri. Pașii făcuți în direcția integrării învățămîntului cu cercetarea și practica socială sînt încă abia la început.

— **Și acum, o întrebare pentru Dumitru Ghișe, președintele Secției de filozofie a Academiei de Științe Sociale și Politice.** Ați coordonat, împreună cu Nicolae Gogoneață, volumul al doilea din **Istoria filozofiei românești**. Pe cînd e prevăzută apariția celui de-al treilea volum?

— Volumul al III-lea se găsește într-un stadiu avansat de elaborare. Sperăm că în cursul acestui an să poată fi înaintat, spre tipar, Editurii Academiei. În mod normal, în anul viitor, cititorii vor putea avea pe masă atît volumul III cit și o nouă ediție, revăzută și adăugită, a volumului I.

— **Ce se întreprinde pentru o valorificare cit mai bună a moștenirii filozofice românești, pentru reconsiderarea unor gînditori români?**

— În primul rînd trebuie dus pînă la capăt **Tratatul de Istorie a filozofiei românești** care va cuprinde patru volume. Realizarea acestei lucrări sub auspiciile **Academiei de Științe Sociale și Politice** angrenează în activitatea de valorificare a gîndirii românești un număr foarte mare de cercetători și cadre didactice din toate centrele importante ale țării (București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara ș.a.). Insuși acest fapt face ca o bună parte a preocupărilor existente astăzi în domeniul cercetării noastre filozofice să se orienteze spre valorificarea în condiții tot mai bune a patrimoniului pe care l-am moștenit. Existînd o astfel de preocupare fundamentală, e firesc ca să așteptăm și alte inevitabile roade. Apariția, în afara **Tratatului**, a numeroase studii, monografii sau alte cărți. Vor

apărea și unele texte cvasiinedite pentru marea majoritate a cititorilor. Mă refer la o extrem de interesantă lucrare a lui Ionel Gherea (unul din fiii lui Dobrogeanu-Gherea) intitulată **Eul și lumea**, care va apărea în curînd, pentru prima oară în limba română, la Editura științifică și enciclopedică.

— **Nu credeți că e cazul să avem un muzeu al filozofiei românești?**

— Îmi puneți o întrebare la care sînteți sigură că nu pot da decît un răspuns afirmativ. Cum să nu cred că e cazul să avem un astfel de muzeu? Eu îl și am, sub forma unui muzeu imaginar, desigur. Fiînd însă realist, trebuie să spun că, date fiind necesitățile și prioritățile noastre culturale actuale, nu văd realizarea acestui muzeu într-o perspectivă imediată. Ar trebui făcut însă un început. Aș și face o propunere pe care o cred întru totul realizabilă. Există un bun și frumos Muzeu al literaturii române. Credeți că ar fi un sacrilegiu ca acest muzeu să devină un Muzeu al literelor și filozofiei românești?

— **V-a pasionat problematica umanismului. Ultima dumneavoastră carte o atestă, și nu numai ea. Cum ați defini, ca filosof, umanismul?**

— Nimic nu poate fi mai pasionant decît omul, această existență pe care cu toții avem impresia că o cunoaștem, dar în spatele căreia se ascunde, adeseori, o ființă enigmatică și necunoscută. N-aș vrea să fiu înțeles greșit. Admir fără limite munca omenească, în orice domeniu s-ar desfășura ea. Știu că valoarea ei numai cu greu poate fi cuprinsă, indiferent de obiectul asupra căruia se îndreaptă. Dar se poate asemăna interesul pe care-l acorzi studierii structurii unei roci sau sistemului respirator la nu știu care pește sau batracian cu cel pe care îl acorzi cercetării omului, ființării sale? Nu e tulburător să te întreb: care este sensul vieții? Care este locul și rostul omului în univers? Dar locul și rolul lui în natură? În societate? Există cauze finale sau există numai cauze eficiente?

Ce sînt trebuințele omenești? Care sînt limitele cunoașterii umane? Ce este adevărul? Iată un mănunchi de probleme (cite n-ar putea fi înșiruite însă) care îl privesc pe om. Poate fi ceva mai important decît încercarea de a răspunde la ele?

Un biolog care făcea și filozofie, Johannes von Uexküll, adept al vitalismului și apărător hotărît al autonomiei vieții, considera că fiecare organism este ca o monadă. El are un univers propriu pentru că are o experiență proprie. Universul unei muște — spune Uexküll — nu cuprinde decît „lucruri-pentru-muscă“; acela al unui arici de mare — „lucruri-pentru-ariciul de mare“. Nu discut acum cit adevăr și cit fals există în acest mod de a pune problema. Vreau însă să mă folosesc de limbajul sugestiv al biologului amintit pentru a mă întreba și eu: dar universul unui om ce cuprinde? „Universul-pentru-om“. Pentru mine încercarea de a pătrunde în acest univers reprezintă „aventura“ spirituală cea mai pasionantă dintre toate aventurile posibile. Desigur, explicația aceasta, ca orice explicație sumară, poate că nu e în măsură să redea cu fidelitate conturul real și semnificațiile adînci ale problematicii umane. Spațiul nu-mi îngăduie să stărui. Nici nu aș dori să insist intrucît, pe de altă parte, am senzația că forțez ușii deschise. În fond, ce poate fi mai important pentru om decît omul însuși? Aceasta și justifică, cred eu, necesitatea întemeierii unei antropologii filozofice materialist-dialectice și istorice. Din perspectiva acestei antropologii se poate contura mai exact tot ceea ce e omeneș în „natura“ ființei pe care o numim om și tot ceea ce e natural în om. Din aceeași perspectivă se poate defini și umanismul ca o concepție care ne înfățișează ceea ce este și ceea ce trebuie să fie omul, modalități teoretice și practice prin care, în condiții istorice, naturale și sociale, existența umană se împlineste conform cu cerințele unei ființări autentice.

Dezbateri

Literatura pentru copii, o Cenușăreasă a literaturii?

Dezbateri noastre, la care au scris, prin interviuri și articole, mult mai mulți oameni decât cei cuprinși în această pagină de revistă nu se vrea decât un semn de alarmă — al cîtelea oare? — în legătură cu situația cu totul și cu totul deplorabilă a literaturii pentru copii, literatură care, din diverse motive, cele mai multe de natură subiectivă, a ajuns în trista situație de a fi cotată ca o Cenușăreasă a literaturii.

Acestea fiind zise, am putea fi acuzați că sintem prea exigenți, că prea vrem să oferim copiilor noștri numai și numai capodopere ale literaturii române și universale, că prea spunem un categoric nu subproducțiilor cu versuri balmăjite ce nu au nimic a spune și cu desene șterse, fără linie și fără culoare. Cine o va face? Poate doar acel detașament de autori — nu îndrăznim și nu vrem să-i numim scriitori — care, într-un tiraj și un ritm alarmant, soate, cu larma și intolerațibila îngăduință a editurilor, sute și sute de cărți, una mai de nerăsuflată decât alta, cărți care, totuși, din lipsă de altceva, se vind. Se vind și tocmai acesta este punctul fierbinte, ca să nu zicem periculos, al subproducțiilor pe care le, incriminăm, pentru că, să nu uităm, micul cititor de astăzi este marele cititor de mâine și, nu există nici o îndoială, așa cum îl pregătim astăzi așa îl vom avea mâine, apt sau inapt să se infurte cu marea literatură a lumii.

Propunem deci o masivă reeditare în tiraje suficiente a marilor cărți care au hrănit generații de-a rindul sufletul copiilor dintotdeauna și de pretutindeni. Și mai propunem lansarea cu mai mult curaj, dar și cu discernămint total, a unor cărți la modă, aceea de cărțile de benzi ilustrate, cărți care ar putea impune marile personaje de pină acum ale literaturii noastre de copii. Și, în fine, mai propunem, ba chiar ne și angajăm, să ne manifestăm atitudinea nu doar față de cărțile bune, ci și față de cele ce s-ar mai inscrie, de-acum încolo, în rindul cărților publicate dintr-o îngăduință rău înțeleasă. Insistăm cu deosebire asupra acestui punct și asupra acestui angajament la care sperăm să subscrie toată critica literară, intrucît, altfel, fără intervenția permanentă, consecventă și strict obiectivă a acestui agent de circulație care este critica literară, submediocritatea literaturii pentru copii va continua să existe și să inunde, cu toate neajunsurile ei, lumea atît de gingașă a copiilor noștri, cei în numele cărora am întreprins dezbateri de mai jos.

Intr-o librărie la amiază

O librărie mereu aglomerată, „Mihail Sadoveanu”, și un stand despre care s-a scris și se va scrie întotdeauna cu sufletul curat: standul cărților pentru copii.

Michael Grecu, de 13 ani, căuta ceva.

— Ce cărți cauți?

— Niște cărți cu scheme de aere și și navo-modele, de carturi. Apoi alte cărți de aventuri, „Cei trei mușchetari” și cărți științifice-fantastice. Numai că nici una din acestea nu se găsește.

— Dar ai putea cumpăra „Construcții de micromotoare”, astea se găsesc din plin.

— Păi astea credeți că sînt pentru noi? Sînt pentru oameni serioși, cu facultate.

— Am vrea mai multe cărți pentru vîrsta noastră, spune Constantin Cristi, tot de 13 ani, elev la Școala 118 din București. Cărți cu benzi desenate, cu surprize. Mie îmi plac foarte mult cărțile de aventuri, cărțile de colorat mă plătesc acum.

Vocile acestor preadolescenți, dealfel serios cumpărători, deseori mai avizați decît părinții lor care nu afișează acest radicalism cînd e vorba să aleagă o carte, sînt, trebuie să o recunoaștem, îndreptățite. E adevărat, titluri există, dar cărți pentru această vîrstă, mai puține.

Monolog în fața standului de carte

Răsfoim cărțile scrise pentru copii. Au coperte colorate, atrăgătoare. Dar dincolo de ele aflăm texte în fața cărora rămînem pur și simplu uimiți. Ce a vrut să spună autorul? Ce pot înțelege și învăța micul cititor din ele? Cui ajută întreaga însăși-lare de vorbe, decît, poate, autorului? Și, ne mai întrebăm, cu ce sînt vinovați copiii ca să-i pedepsim cu astfel de texte? Cu astfel de desene? Cu astfel de „cărți”? Iată serialul inițiat de N. Noblescu cu acele cîteva cărțile ce se adresează preșcolariilor, care, în versuri șchioape semnate de G. Zărafu, istorisesc tot felul de pănăii ale lui Hau, Hau, Hau, Mînu, Mînu, Oac, o broscuță de pe lac, Cip, o pasărică fără frică: „...Cîț, fac unu și cu unu? / Cip n-avea deloc habar! / Rezultatul-a fost un „doi” / Și-o tichie de mîgar”... „Floricia se oflea, / Însă norul n-o uda! / Și-atunci Cip, într-un minut, / Stropitoare l-a făcut”... „Cip pe drumul către școală / Dă de o popicarie / Și-a făcut la repezeală / Încă o năzdrăvanie!”... „Avionul-jucărie / A căzut pe cărăruie, / Dar — vedeți — elicea sa / Tot e bună la ceva!” Elicea da, dar cartea?... Surprizele jocului de Franciska Ricinski (Editura „Junimea”, 1980) ne oferă alte surprize: „Fulgii nu mai zgribuleau, / Nu mai zburau / De colo-colo, bezmetici, / Doar cînd se loveau de cîte un nas / de fetiță, / făceau pică-pică / și întrebau: — Vrei să fii tu / Alba noastră ca zăpada / și noi-cei mai pitici pitici? // Mirat, am înțeles un fulg / (al cărui nume nu-l divulg), / ce sărbătoare-i astăzi pentru ei. / Azi am scăpat cu toții de „băt”, / răspund de fulgul, șugubăt”... Fulgul a scăpat de băt, dar cum de a scăpat și cartea? ...Fapte frumoase, inimi voioase de Elena Dragoș (Ed. „Ion Creangă”, 1980): „Asta-i omul de zăpadă / Are-un nas nișel cam mare. / Cioara morcovul privește, / Și-are-o poftă de mîncare!... // Dar copilul deocamdată / N-au de gînd să plece acasă; / Stau cu omul de zăpadă, / De-asta-i cioara mînoasă”... În ceea ce ne privește, minia

noastră are alt motiv: versurile nu au nimic a spune!

Nume de eroi?

Abia am scăpat de Mînu, Cip, o pasărică fără frică, Oac, o broscuță de pe lac și iată că, răsfoind numai cîteva cărți, alte nume de „neuitat” întîlnim: Nelu, Costică, Mitică, Rică, Ușu, Nuțu, Diță, Triță, Mironel, Burilă, Crinelă, Rață Vasile, Nae Prepelită, Ulică, Bică, Guriță, Sandu „Pripitul”, Ticu Scorțioară, Gigi zis „Lăcustă”.

Apoi, Moș Dinuică, Vica, nenea Bușu (numele i-a plăcut atît de mult autorului, încît în altă poveste el reapeare purtat de doctorul Busu), Rosoiu, Tabelea, Ghița (nume de fată!), ciobanul Vășul, Nonu, Mănașe Gitan, Luna Betiluna, Urzică, Surubel, Puiliță (nume de băieți), Pepliță-Pană Pestriță, motanul Mocu, cățelul Bobică, Pițigușul Pic Mărgică. Lista rămîne deschisă...

Avem convingerea că, un copil al zilelor noastre, cititor al cărților ce li se adresează, nu va avea ce povesti peste ani copiilor lor, nepoților lor, așa cum au făcut-o străbunicii, bunicii și părinții noștri povestindu-ne frumosele basme și întîmplări cu Albă ca Zăpada, Harap Alb, Făt Frumos, Ileana Cosînzeana, Mikey-Mouse, Mac Donald, Ursulețul Panda, Woody, Lizuca, Patrocle, Pluto, Fram, ursul polar, Buratino, Henzel și Gretl, Baba Cloanța, Nică a lui Ștefan a Petrii, Păcală, Tindală și Alții. Mare păcat că am pierdut lumea aceea a eroilor care ne-au făcut să-i iubim și să nu-i uităm.

Literatură, nu maculatură

Literatura pentru copii e foarte rar discutată de critică, și mărturisesc că eu însumi am scris doar incidental despre cărți din această categorie. Dezinteresul criticii explică poate proliferarea acestei literaturi, altminteri căutată și cerută de public, mai ales cînd e și ilustrată.

Am citit, recunosc, puține cărți, zise pentru copii, obligat cum sînt, ca specialist, la alte lecturi în cadrul specialității mele didactice și publice (specialitatea literatură pentru copii la Universitate, incredințată cîndva unor nechemati, s-a desființat pe drept cuvînt de peste două decenii). Dar cam tot ce am citit este sub raport literar inferior, de cele mai multe ori fără nici o legătură cu literatura, de o totală lipsă de fantezie, observație sau haz. Mulți copii sînt puși fie în situația de perplexitate, fie în aceea de plictiseală sau chiar indispoziție. În loc de a gusta sau învăța ceva în chip plăcut, copiii se uită poate la poze și mîzgălesc textul aodin sau insipid. Părinții la rîndul lor își plîng banii.

Întrebarea e: există oare o literatură pentru copii? Desigur, din moment ce toți am citit fie în copilărie, fie la maturitate (căci literatura adevărată e pentru toate vîrștile), poveștile Fraților Grimm și ale lui Andersen, Alice în Țara minunilor de Lewis Carroll, Cuore de Edmondo de Amicis, Aventurile lui Pinocchio de Carlo Collodi, poveștile și Amintirile din copilărie ale lui Ion Creangă, Cartea cu jucării de Tudor Arghezi, sau Fram, ursul polar de Cezar Petrescu. Aș putea să menționez, deci, unele cărți pentru copii de Tiberiu Uțan, creatorul lui Ciopriță, Inchide ochii și vei vedea Orașul de Iordan Chimet, cărțile semnate de Fănuș Neagu, Tudor George, Constanța Buzea, Ana Blandiana.

De regulă scriu pentru copii bine marii scriitori, capabili de orice, deci și de o literatură destinată copiilor (Coșbuc, Topirceanu, între alții, au fost și ei buni scriitori pentru copii). Puțini scriitori

adevărați se dedică exclusiv copiilor, rămîind memorabili prin, măcar, una sau două cărți. Restul, din nefericire categoria cea mai numeroasă, sînt autori de confecție, mercantili, ori, cazuri tot atît de răspîndite, simpli veleitari. În copilărie mi-au fost odioase cărțile lui I. M. Rîureanu, Ionescu-Morel, Al. Lascarov-Moldovanu, precum niciodată nu m-au atras scrierile pentru copii ale lui A. Toma, Demostene Botez, Marcel Bresașu, Alexandru Mitru, cărți de literatură ratați scrise în scopuri lucrative. Mă întoiesc de ecol cărților pentru copii tip Ion Crînguleanu.

Mulți așa-zisi scriitori pentru copii încearcă să-și facă drum sub pretextul pedagogiei, chinînd mințile trage, dar uneori istețe, cu dădăceala morală, asonantă cît timp se menține în acest stadiu, fiindcă literatura înseamnă totdeauna transgresare a rigidei învățături și, să fim serioși, ce morală sau instrucție se poate face cu un text ridicul sau de-a dreptul stupid? Cum să dăm pe capul cu o schiță de Șerban Nedelcu și cînd vom scăpa din manualele de școală de texte din autori fără credi critic? De ce să scoatem dintr-un autor clasic ca Mihail Sadoveanu un text crezut bun pentru copii, dar în realitate, sub nivelul creatorului, cînd avem posibilitatea și datorită de a-l ilustra printr-un text superior? Educația literară se face cu literatură și în nici un caz cu maculatură.

AL. PIRU

Să-ți miroasă minile a crini

— Mircea Micu, sinteți redactorul responsabil al ALMANAHULUI COPILOR care apare de mai mulți ani impunându-se ca o adevărată carte pentru cei mici. Un fel de „carte a cărților”, să zicem. Nu intenționăm să vorbim azi despre acest ALMANAH ci, mai degrabă, să ne oprim la conceptul de literatură pentru copii.

— Să ne oprim, dacă ziceți. De cînd doream să înfișez cîteva o asemenea... oprire. De fapt, o pornive mai bine-zis. Nu?

— Exact! Ce înseamnă să fii scriitor al unei astfel de literatură? Există scriitorii de literatură pentru copii?

— Ce înseamnă să fii un astfel de scriitor? Ah! Înseamnă să poți să fii Creangă, Karl May, Mark Twain, Ispirescu, ANDERSEN... adică să fii (!), să ai talentul și șansa de-a rămîne! În ce privește a doua chestiune, vrei să spunei, poate, dacă există scriitorii care scriu în „exclusivitate” pentru copii? Bineînțeles că da, și la noi și aiurea. Pe acestia îi stimez în mod deosebit. Îi stimez și-i învidiez... la modul pozitiv.

— Ați testat vreodată dorințele cititorilor acestei literaturii?

— În mod expres nu! În mod indirect însă le cunosc „dorințele”. Am primit pînă acum mii (da, ați auzit bine!) de scrisori pe această temă. Ele vorbesc, în general, despre lucrările publicate în Almanah. Ce vor ei să citească? În afară de faptul că sînt fascinați de personajele lui DISNEY, vor să citească povești, literatură așa-zisă de aventuri și în mod special sînt ațiați după benzele desenate... și după CIREȘARIU...

— E o modă banda desenată, nu?

— Dimpotrivă. Cred că este o modalitate mai laconică și mai atractivă de a gusta un subiect „ajutați” de ilustrații. Știți probabil că o astfel de carte cu „benzi ilustrate”, Harap Alb, tipărită în condiții grafice excelente de Editura Sport Turism a adus ilustratorului ei (Sandu Florea) medalia de aur într-o competiție internațională desfășurată în Italia.

— Să revenim la literatură pentru copii. Ce probleme, sau dacă vrei, subiecte, trebuie ea să cuprindă?

— Subiecte? Subiectele sînt... eterne. Nu e nimic nou pe lume cînd e vorba de subiecte. Cred însă, în primul rînd, în forța educativă a unei astfel de literaturii. Cred în puterea ei de sensibilizare. Cred cu disperare în utilitatea ei!

— Ați putea numi cîteva scriitori contemporani cu mare audiență la micii cititori?

— Nu-mi plac clasamentele decît în fotbal și nici acolo întotdeauna. (Eu în cu echipa U.T.A.!) Nu vreau să risc enunțînd. Totuși, așa, pe cît mă ajută memoria: Constantin Chiriță, Constanța Buzea, Gică Iuteș, Ovidiu Zotta, Tiberiu Uțan, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Gheorghe Tomozei, Mircea Săntimbreanu, Al. Mitru, Radu Theodoru, Gellu Naum, Vasile Mănușanu, Nicolae Neagu, Lucia Olteanu, Iuliu Rațiu, Elena Dragoș, Mihail Negulescu... Scuzați, dar mai bine vă dau lista membrilor secției pentru tineret și copii a Asociației scriitorilor din București.

— Dumneavoastră, în „ipostaza” de scriitor de literatură pentru copii, cum o gîndiți, cum o scrieți?

— O gîndesc ziua și o scriu... noaptea. Noaptea mă pot „copilări” fără să mă

vădă nimeni... Și vă rog să mă credeți că merită.

— După „unii” literatura pentru copii ar însemna o... minimalizare.

— Minimalizare!? Ce spuneți? E cea mai pură și neîntinată și trainică glorie. E ca și cum ți-ar mirosi veșnic minile a crini...

— Mai aveți ceva de adăugat?

— Rog din suflet pe confrății noștri, criticii, să se apropie cu mai multă căldură de acest gen... Și aș vrea să semnalez aici una dintre cele mai frumoase și originale cărți pentru copii semnate de Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei CARTE DE CITIRE, CARTE DE IUBIRE, excelent ilustrată de JANOS BENCSIK și apărută anul acesta la Editura „Facia” din Timișoara.

Ne lipsesc scriitorii pentru copii?

În urmă cu cîteva ani, la absolvirea Facultății de limbă și literatură română din București, Vladimir Simon a susținut o lucrare de diplomă intitulată Literatura universală infantilă. Astăzi el este secretar literar al Teatrului Tăndărică, deci un om care ne poate vorbi chiar din interiorul problemelor legate de acest gen de literatură.

— Care este părerea dv. despre literatura contemporană pentru copii?

— Culmea este că la ora actuală se scrie foarte mult pentru copii. S-ar putea spune că secolul XX nu este doar secolul uriașelor descoperiri științifice, ci și secolul copilului. Se scrie, deci, mult, foarte mult, dar iubind adevărul, trebuie să spunem că se scrie și fără valoare. Apar cărți care nu spun nimic, nu se adresează nimănui, au desene făcute în pripă, fie că mă refer la linie, fie că mă refer la culoare. Și această tristă situație nu este proprie doar literaturii noastre contemporane, ci și literaturii din alte țări.

— Care sînt cauzele?

— Dincolo de oricare alte argumente aș face cîteva categorisiri. Apar cărți de divertisment în care autorii, dotați cu multă fantezie, cu un acut simț al umorului și al absurdului, se amuză scriindu-le, dar fără a-l putea atrage în acest joc sau amuzament și pe copil, care are un alt fel de gîndire, în nici un caz precum cea a adultului. O altă categorie este cea a cărților cu caracter didactic, cărți din care copilul află cum să se spele pe dinți, cum să facă gimnastică, cum să procedeze pentru a nu-i supăra pe cei mari etc. Și toate aceste penibile cărți sînt scrise în versuri ce nu pot fi reținute nici de un calculator electronic. O a treia categorie, foarte la modă, este cea a benzilor ilustrate, dar aceste cărți sînt opere ale unor oameni de dinafara literaturii, de obicei graficienii. În ceea ce ne privește, la acest capitol stăm slab de tot, deși aici, un adevărat scriitor în colaborare cu un grafician care să aibă chemare pentru această lume aparte, ar putea să facă multe lucruri, de exemplu impunerea unui personaj, fie că el se numește Păcală, ori că este un haiduc, sau un dorobanț din Războiul de Independență, sau celebrul Făt-Frumos din basmele noastre populare. Și lista rămîne, bineînțeles, deschisă. Deci, această a treia categorie, la noi, este ca și inexistentă.

Din păcate, primele două sînt mult prea masiv reprezentate. Și ca să dau un exemplu, iată, mă refer la o carte intitulată Moș Bărbuță în Africa în care un tip cu barbă umblă prin Africa și vindecă animalele de pe acolo, treabă pe care o face în versuri, neapărat în versuri, și-l putem zări prin acele locuri grație unor desene făcute la repezeală, ca și versurile. Culmea este că respectiva carte a apărut, ca și alte subproducții, într-un tiraj de 100 000 exemplare la Editura Medicală.

— Constat că nu prea sinteți mulțumit de producția de ultimă oră a cărților pentru copii.

— Categorie nu. Se tipărește mult, dar prea puțin valoros. Îmi explic acest paradox prin faptul că presa, nu doar cea literară, nu dispune de un spațiu în care să se la atitudine. Poate să se scrie orice și oricum pentru că nimeni nu va critica și nici nu va lăuda ceea ce este de laudat. Lipsind critica literară, lipsesc și scriitorii, iar cei care sînt cu adevărat scriitori pentru copii sînt amestecați laolaltă cu non-valorile. Îmi mai explic această situație nedorită și printr-o ambiție exagerată a editurilor de a scoate foarte multe titluri noi. Marele efort al editurilor trebuie să se îndrepte înspre reeditarea marilor capodopere din literatura română și universală, pentru că vîrsta copilăriei este o vîrstă mersu prezentă și copiii de azi, sau cei de mâine, au dreptul la acele cărți ce ne-au încîntat pe noi, copiii de ieri.

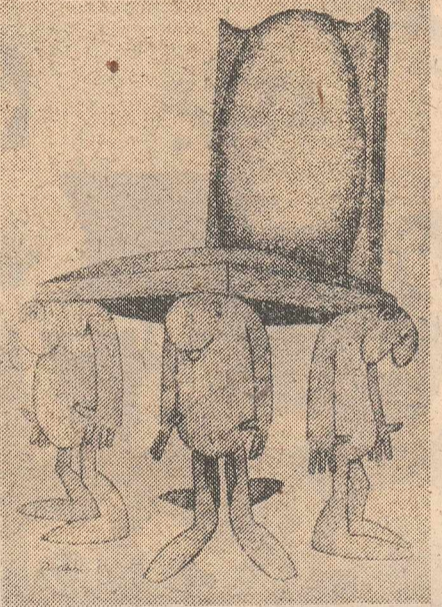
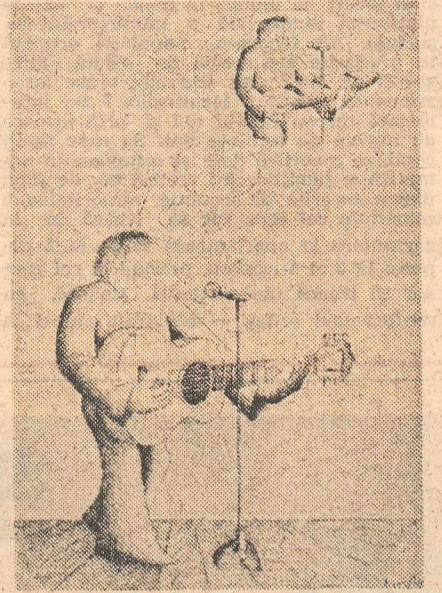
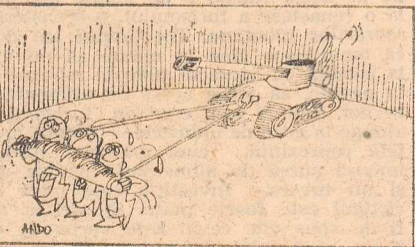
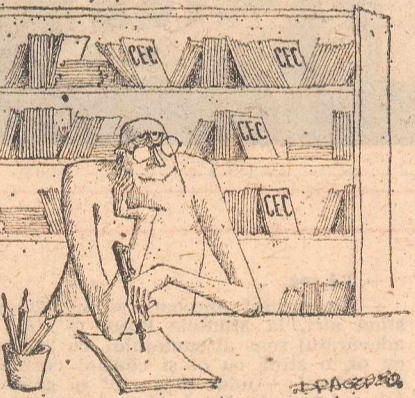
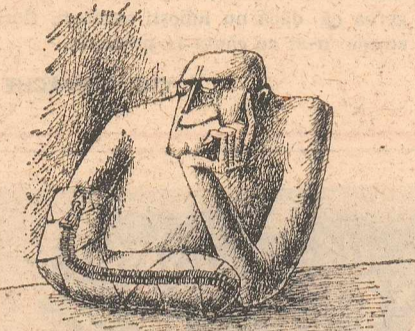
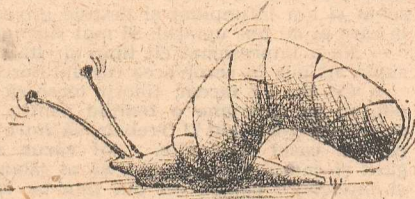
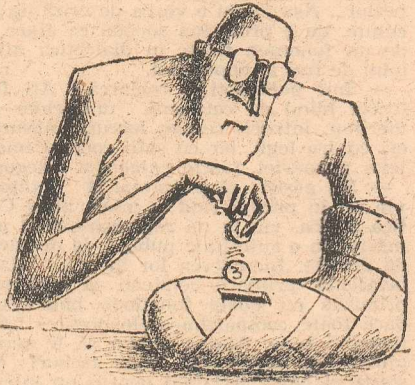
— Dar parec vorbeați de patru categorii privind literatura de copii.

— Da, cea de-a patra categorie este cea a adevăraților cărți, categorii în care includ cîteva reușite semnate de Nina Cassian, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Monica Piliță, Alecu Popovici, Florin Costinescu și, mai recent, Fănuș Neagu, sau, și mai recent, de ultimă oră aș spune, cartea semnată de Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei, Carte de citire, carte de iubire.

— Și spuneți că nu avem scriitori pentru copii?

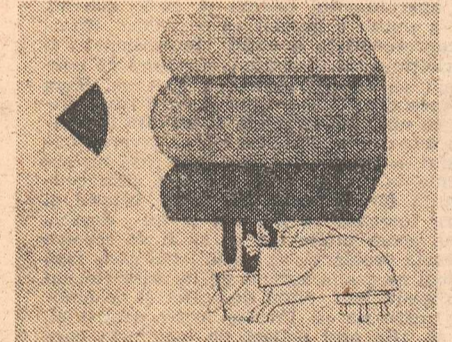
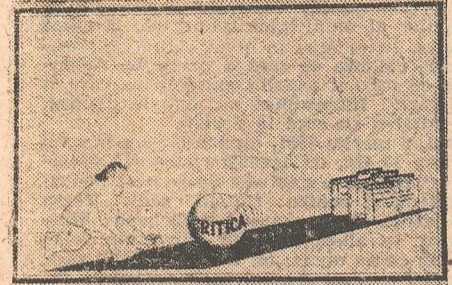
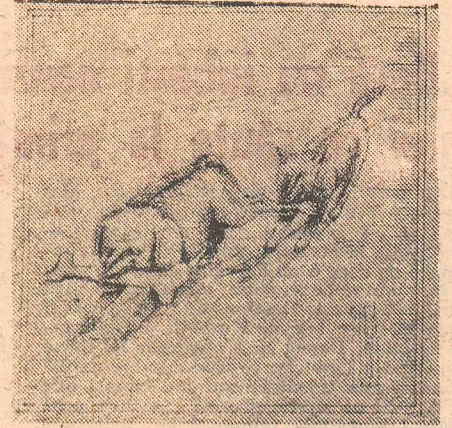
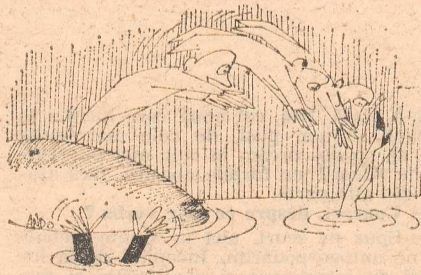
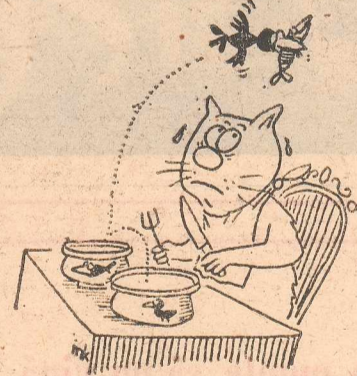
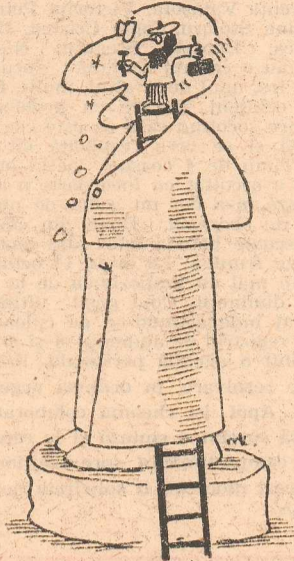
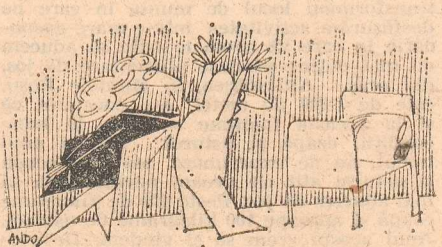
— Da, spuneam astfel și nu-mi retrag afirmația deoarece marea majoritate a titlurilor, nu cele de mai sus, sînt semnate de scriitori care n-au chemare pentru această literatură extrem de dificilă și de importantă în același timp.

Pagină realizată de CORNELIA BARBU, GEORGE CUȘNARENCO și VICTOR NIȚA

Rocul

Caricaturi de: ANTON DRAGOȘ, OCTAVIAN ANDRONIC-ANDO, AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU, OCTAVIAN BOUR, MATEI MIHAI, RELU IONIȚA NICOLAE, MIHAI PINZARU-PIM, RUDI SCHMUCLE

Scrisoare de dragoste compusă de un textier de muzică ușoară

Iubirea mea, sub cer de peruzea aş vrea să-ţi spun ceva. Tu ştii că orice om pe lume are o pasiune: unii cu pescuitul sau cu grădina de flori, unii adună timbre, alţii merg să se plimbe. Deci, nu-i nici o minune că am şi eu o pasiune. Eu în secret vreau să-ţi mărturisesc că de multă vreme — te iubesc. Uneori chiar sub cerul fără nor mă apucă aşa un dor să te duc într-o lume aparte scoasă ca dintr-o carte pe care am citit-o odinioară. Ea se numea „Cîntecul preferat — texte de muzică ușoară”. Cartea e publicată într-un lung serial, care din cite am observat, nu are final. Și lumea asta pe care mi-o doresc

și aş vrea să ți-o dăruiesc, e o lume, ciudată, dar minunată. Ascultă, iubita mea și îmbogățește-ți imaginația: rochițe inflorate, buline pătrate, petale parfumate și zmee colorate. Aici, cîreasa-i cît gutuia, aluna-i cît lămîia. Răspunde-mi dar draga mea ai visat vreodată așa ceva? Încearcă și judecă dialectic sint eu în metaforă eclectică?

Și, dacă-ai să vii cu mine frumoasă fată, n-ai să fii singură niciodată. Am să te fac cîntul meu mingiilor, și-am să te prefac în cuvîntul meu de dor. Ai să poți împleți visele ce răsar, iar primăverii să-i dai cîntecul solitar. Trebuie să o știi, tu ești vîpaia inimii. Cu un singur zîmbet din privire ta poți să-mi aprinzi inima. O clipă doar de lingă mine tu dacă ai lipsi ce trist ar fi.

Iubito, sint un om cu origine sănătoasă, provîn și eu dintr-o casă. Cînd eram mic,

din trei cozi de ardei găteam o cină întregă la păpuși, iar din doi păpușoi făceam barbă de mătase pentru spiridusi. Pricepi draga mea, aceasta-mi e originea. Mă poți, oare, accepta așa? Deși, aş vrea și azi să mă mai pot juca — ala — bala — portocala, sau dacă vrei baba-oarba, leapșa, puia-gaia. Dar acum, vorba aia, copilăria a trecut, oameni de bază în societate ne-am făcut. Privim veseli spre albastre zări și avem diverse preocupări. Unii scriem poezie, alții trăim în armonie, unii sintem sentimentali, poate banali, dar orice am face, sintem cum ne place. Mai ales în poezii rămăm fără teamă și seri și nopți argintii, și soare, și mare și valuri și maluri, plai cu nai și stele cu rîndunele și, mai ales iubirea mea, primăveri cu adieri sintem îndemnați lăuntric a rima.

De aceea doresc ca iubirea noastră să

crească sub un cer senin și să întemeiem un cămin. Și fericită pe acest pămînt, aici, să ajungem alături, niște bunici, ca scoși din cărți de povești de-ți va fi greu să ghicești că au fost cîndva tine și bunicii pe care-i privești. Îi vezi pe străzi cu pașii măsurați puțin legănati avînd lîngă ei vreo doi-trei nepoței. Și pentru acești copii deși bătrîni, ei se pretează la ghidaj. Bunicii însă, la rîndul lor, pe aripi de dor au iubit și-au suferit dar pînă la urmă iubirea a văzut cu ochii deschisi femeie.

Ți-am asternut pe hîrtie doar câteva din gînduri o mie cît m-au apăsă. Dar dacă te-am supărat e timpul să uita de furtuna de ieri. De mîine, noi primăveri!

Cu tăinic fior, numele meu e Dor

pentru conformitate
GEORGE STANCA

Audiențele

„Dacă nu iubești oamenii, florile, strada n-ai ce căuta la primărie”

Din colțul retras pe care ni l-am ales pentru a urmări acest dialog om-om, om-locuitor al orașului și om-prim-vicepreședinte la consiliul popular, prima constatare pe care o notăm, și care, apoi, avea să ne domine concluziile este felul în care intră cetățeanul. Destin, fără crispările și gesturile care trădează emoții, nesiguranță, neliniști. Dar și cu o atitudine de mare respect. Ne lămurim repede cum se explică asemenea trăsături comune la inși atât de diferiți ca vîrstă, profesii, grad de pregătire intelectuală, temperament și interese cu care au venit la prim-vicepreședintele Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Focșani, Costică Stoica. Încrederea în omul cărui se adresează, căldura cu care îl primește, răbdarea cu care îl ascultă, puterea cu care îl înțelege, limpezimea cu care le explică, fermitatea cu care ia decizii.

Joi, 5 martie 1981, audiențele au început la ora 10 fix, cu aceeași cunoscută precizie (iarăși ca o expresie de respect pentru cetățean și pentru timpul său). Toma Răileanu, din comuna suburbană Mîndrești, își alege cu grijă cuvintele ca să spună că nu numai un interes absolut personal l-a adus, ci unul mai general al sătenilor. Cum că s-ar petrece nereguli în repartizarea loturilor de pămînt în folosință personală. (Cel ce-l ascultă decide pe loc constituirea unei comisii de cercetare la fața locului. Tăranul pleacă mulțumit și încrezător.) Călin Gheorghe, muncitor la Intreprinderea județeană de construcții-montaj, cere sprijin pentru obținerea transferului la Filatura de lină pieptănată, care i s-a refuzat de la locul lui de muncă. Căzul nu e simplu cum ar părea și nu e lipsă de bunăvoință a cuiva — i se explică —, dar ambele unități au acută nevoie de muncitori cu o bună pregătire. Ce-i de făcut? Se poate da prioritate doar interesului personal? „Rămîne să analizăm cazul și vom găsi posibilitatea să vă rezolvăm cererea”. Maria Ciubotaru din str. Cotești cere extindere de spațiu în imobilul în care locuiește și unde a rămas o cameră liberă. I se aprobă, fiindcă legal are dreptul. Emilia Dobre, o bătrînă care își stăpînește cu greu lacrimile ce-i joacă în ochi — cum să spună ea pentru ce a venit, îi e atât de greu? — solicită o garsonieră, deoarece fiica ei nu o mai suportă în apartamentul comun și unde bătrîna, cit a putut, a muncit ca o roabă. Prim-vicepreședintele e vădit impresionat: îi vorbește mult, liniștitor, o asigură că personal va sta de vorbă cu fiica sa. Sava Borcea din Roman a venit cu o rugăminte, ca nora lui să poată fi primită în spațiu într-o casă din Focșani, pe care el, bătrînul, a moștenit-o, dar care casă nu are formă în regulă de la defunct, este construită fără autorizație. Deși băiatul și nora lucrează în Focșani și au deschis pînă acum multe uși ca să li se rezolve această problemă, să poată locui casa fără a mai cere apartament de la primărie, nu s-a găsit, încă, omul de suflet și de omenie care nu să înalce legea pentru ei, ci să afle acel articol de lege prin care să li se rezolve doleanța. (Prim-vicepreședintele studiază cîteva Culegeri de legi aflate la îndemîna sa, cheamă telefonic și pe notarul șef, discută, gîndește, iarăși răsfoiește lei, și iată, îi promite celui ce a bătut drumul de la Roman la Focșani,

se va rezolva, că se poate, să plece sănătos, și nici vorbă să se despartă „copiii”.) Un chip se umple de fîcîre. Georgeta Jitaru, Florența Vătășoiu, Victorița Petroianu, Niculina Stoleru, Ionel Cristea, Domnica Balica, Daniela Stegaru, Nicolae Ivanciu... au o cerință comună: locuință. Intră și ies, unul după altul, mulți, foarte mulți cetățeni, fiecare cu problemele sale, fiecare socotind că a sa este cea mai importantă și se cere rezolvată cit mai urgent... Timp de 4 ceasuri acest om al primăriei a ascultat cu încordare, n-a făcut o pauză, n-a dat un semn de nerăbdare ori de oboseală. Doar din cînd în cînd își scoate batista mare din buzunar și-și șterge fruntea. La orele 14 ochii săi albaștri nu mai au limpezimea de la ceasul 10 al dimineții. Cînd pașii ultimului om se aud îndepărtîndu-se pe culoar, în tăcere, ia registrul de audiențe și-și notează ceva într-o agendă personală. Problemele spre rezolvare, în ordinea urgenței, ne spune. Apoi își cheamă colaboratorii, le prezintă succint o sinteză și le repartizează, pe compartimente, spre soluționare.

După acest moment, îi solicităm noi o... „audiență”.

— Tovarășe prim-vicepreședinte Stoica, e o intimplare a zilei de azi sau e încă o realitate curentă faptul că majoritatea celor ce vin la dumneavoastră solicită repartizarea de locuințe? Poate părea curios pentru Focșani, un oraș reconstruit din temelii, un oraș încă șantier, unde se înalță atîtea blocuri!

— Nu e o intimplare și nici un paradox. Făcînd o ierarhie, în funcție de frecvență, a cererilor cu care cetățenii se adresează cadrelor de conducere ale primăriei, pe locul întii rămîn tot locuințele. Și e firesc. Chiar dacă din 1961 pînă în 1980 în Focșani s-au construit peste 17.500 apartamente, iar în acest cincinal vom mai da în folosință alte 8.000, tot vor mai fi solicitați. Mișcarea demografică este principalul factor. Gîndiți-vă că în 1968, cînd s-a constituit județul, orașul avea 25.000 locuitori, iar la ultimul recensămint a înregistrat peste 80.000, acum apropiindu-se de 90.000, cu navetisti. O veritabilă explozie demografică. Vrîncenii s-au întors acasă, găsînd locuri de muncă în noua și marea platformă industrială a municipiului-reședință. Alt fenomen: populația ocupată în producție are media de vîrstă între 25—28 de ani; nu știu cîte orașe au o asemenea vîrstă a locuitorilor? Se întemeiază mereu familii noi și prin urmare au nevoie de locuințe noi. Se nasc mulți copii, se modifică deci și componența numerică a familiei. Ați sesizat că, de fapt, dintre cererile de locuințe majoritatea o constituie cei care vor să treacă de la garsoniere la apartamente și de la 2 camere la 3 și 4 camere, precum și cei care vor să treacă din cartierul Bahnei, cu confort mai redus — construit atunci la

început, cînd trebuia să rezolvăm rapid cazarea forței de muncă, — la confort superior... Așa că nu e vorba de criză de locuințe, de o problemă socială ca atare, ci de un fenomen firesc în dialectica nivelului de trai al populației.

— Imi permiteți o remarcă? Ați fost foarte blînd cu cetățenii, unii chiar nu meritau, intrucît cereau lucruri absurde ori contra legii, iar cu șefii compartimentelor primăriei, foarte exigent și categoric.

— Nu găsiți că e normal?! Cetățenii vin nu în primul rînd la mine, insul Costică Stoica, vin la un reprezentant al primăriei, la o autoritate publică, la un factor de decizie. Încrederea lor în noi, relația bivalentă primărie-cetățean și cetățean-primărie nu poate funcționa bine decît dacă toate compartimentele noastre funcționează bine. Atunci putem să le cerem ajutorul în rezolvarea unor treburi obștești și chiar sacrificii pentru un interes general. Și chiar au făcut-o locuitorii municipiului nostru, orașul nu s-a ridicat din senin și am intîmpinat și destule greutăți la care ei au pus umărul. Și mai sînt încă.

— Ne-a impresionat cit timp și cită pasiune ați pus în rezolvarea cazului Borcea.

— Ce era să facem, tinerii lucrează la noi, să se destrame o familie pentru că aplicăm legea rigid?! Trebuia să intre în posesia casei moștenite. Ați văzut, s-a găsit și cădrul legal, totul e să ai răbdare și înțelegere pentru cel din fața ta, care crede în tine. Nu pentru că sînt eu un moldovean sentimental, însă am convîngerea că dacă nu iubești oamenii, florile, strada n-ai ce căuta la primărie.

CICI IORDACHE ■

Carpați 2000

„Dorec ca turistul care vine la munte să nu vină cu rucsacul plin”

— Vasile Bucurescu, acum cîțiva ani v-am intîlnit, dacă-mi aduc bine aminte, la cabana Babele. Acum, după o bună bucată de timp, vă reintîlnesc gospodărinț cabana Muntele Roșu. Se pare că sînteți un om al muntelui...

— Dacă fac bine socoteala, cam jumătate din viață mi-am petrecut-o pe munte. Cîți ani am? 40 impliniți. Dar n-o să mă credeți: muncesc de 28 de ani. Fiind mulți copii acasă, la 12 ani a trebuit să mă apuc de treabă. Am fost la început picolo la „Hanul Galben” din Trgovîște unde, practic, am învățat să lucrez cu oamenii și, de ce să n-o spun, pentru oameni. Cînd am implinit 17 ani am pîrîs drag de munte. Am lucrat o perioadă de timp la cabana Babele, la Cuibul Dorului, la Vadul Cerbului iar de doi ani și ceva lucrez, împreună cu soția mea, la Muntele Roșu.

— De loc de unde sînteți?
— Din Trgovîște. Acolo am casă. În ea stau părinții mei. Mă duc din cînd în cînd, o dată la două-trei luni, pe acasă. Stau cîteva zile dar gîndul îmi zboară la cabană. Am un bălat de 19 ani, elev la liceul economic din București. Cînd are timp mai fuge pe la noi. Altfel spus, muntele și cabana reprezintă tot ceea ce am mai scump pe lume. Revenînd la Muntele Roșu — cabana de la răscruce de vînturi, cum îl spun eu — reprezintă locul unde pot să aplic tot ceea ce am învățat

într-o viață. Noi, cei nouă care lucrăm la cabană, sîntem puși, de cele mai multe ori, să ne descurcăm în cele mai imprevizibile situații cu forțele noastre, fără ajutor din altă parte.

— Concret, despre ce este vorba?

— Spus pe scurt, aici la munte trebuie să ne autogospodărim. Începînd de la lucrări de întreținere și construcție și terminînd cu lucrările de agricultură montană, zootehnie și piscicultură. Și acum să vă spun pe îndelete. Toți cei care lucrăm la cabană avem mai multe meserii. Sîntem oameni calificați, nu cum s-ar crede la prima vedere, adică niște simpli cabanieri transformați în cărăuși de mărfa și vînzători. Eu, spre exemplu, am cîteva meserii, cu diplomă, pe care, pe rînd, le aplic. În primul rînd sînt șef de unitate publică și cabanier. De asemenea, sînt calificat și în meseriile de barman și fochist autorizat. De asemenea, sînt și constructor. Soția mea, Maria, și ea are o calificare: șef de unitate de alimentație publică și bucătar. La bar, Stelian Bucurescu, nepot de frate, este calificat în recepționer, bucătar și cel care știe să dozeze băuturile. Totodată, el e și un bun constructor. Ion Duca, de asemenea îndrăgostit de munte, se ocupă de întreținere, de aprovizionare și răspunde de curățența cabanei. Cei mai tineri, Gabriel Tănase, Maria Dovingă și Monica Arsene, se ocupă cu servitul meselor la turiști și de cu-

rațtena restaurantului. Ca o mare familie, ne ocupăm de tot ceea ce se află în afara cabanei. Este vorba, cum v-am spus, de agricultură, zootehnie și piscicultură.

— Dacă ar fi să dezvoltăm aceste idei, ce ne-ați putea spune?

— Am căutat, conform indicațiilor, să transformăm locul de munte în care ne desfășurăm activitatea într-o mare gospodărie în care să avem de toate, să aducem cit mai puține produse alimentare de jos, din oraș. Altfel spus, la Muntele Roșu, este de 1.260 de metri. Am constatat că și la această înălțime se face, în bune condiții, ceapă și usturoi. Numai anul trecut, an de experiment, am scos ceapă și usturoi atît cit aveam nevoie, fără să mai aducem de jos. Peste 400 de kilograme ceapă și aproape 100 kilograme de usturoi. Anul acesta vrem să și vindem. De asemenea, valorificînd fructele de pădure am făcut, cu forțele noastre, afinată, gem și dulceață de afin și zmeură, zacuscă din ciuperci. Tot anul trecut am contractat cu statul și am livrat 40 de capete de taurine pe care le-am crescut aici. Sporul de carne cîștigat a fost de peste 6.000 de kilograme. Zilele acestea mai livrăm către fondul de stat încă 10 taurine care au cîștigat în greutate cam 3.000 de kilograme. Taurinele pe care le-am crescut au fost hrănite cu fin din pajistile din jurul cabanei. Pentru consumul imediat al nostru am crescut și cîteva porci. În momentul de față avem peste 100 de păsări. Vara, numărul lor ajunge la peste 500. În fiecare clipă avem carne de pasăre proaspătă și ouă. Am construit, lîngă cabană, un bazin de mari dimensiuni pentru creșterea păstrăvilor. Putem avea, după calculele noastre, în bazin o cantitate de 100 de kilograme de pește. Ei, și ar mai fi ceva după care oțtez de ani de zile și care se pare că vom realiza în anul acesta. Pot să vă spun?

— Vă rog.

— Am primit aprobare să înființăm o stîină aici, la Muntele Roșu. O stîină în adevăratul sens al cuvîntului, cu trei sute de oi, o stîină cu oi și ciobani cu statul de ciobani — unde drumeții să găsească tot ce-i trebuie. După părerea mea stîinele de pe lîngă cabanele de munte pot duce la o renaștere a turismului, o renaștere a așezărilor montane. Tot timpul am dorit ca omul care vine la munte să nu vină la cabană cu rucsacul plin de mîncare ci, la nevoie, să plece acasă cu alimente de la noi. Numai așa, cred eu, turismul va ajunge la grad de industrie — fiindcă muntele reprezintă, cum s-a mai spus, o imensă sursă de alimentație pentru oraș și nu invers. Investiția este mică dar cîștigul este foarte mare. Și aici ar mai fi de spus cîte ceva. Este vorba de dozaarea numărului de turiști. Să vă spun ce am pătîit zilele acestea. Am avut o comandă. Un grup de studenți trebuiau să vină în tabără la noi. Cei care se ocupau de tabără, cei din birouri, ne-au întrebabil în ajun dacă la Muntele Roșu există teleschi. Toată lumca știe din broșurile și pliantele editate de Ministerul Turismului că la noi nu există teleschi. Comanda s-a anulat, iar tinerii au preferat să se ducă la Predeal sau la Sinaia. Desigur, și aici trebuie construit un teleschi dar trebuie să ne gîndim că mai sînt multe lucruri importante de rezolvat. Am văzut în străinătate și în diferite reviste cabane montane înconjurate de grădini cu flori. La vară ne-am gîndit ca această cabană, Muntele Roșu, s-o punem într-un imens coș cu flori montane. Ei, și atunci, după ce vom rezolva tot ceea ce v-am spus, aș dori să văd cine mai refuză o excursie la cabana Muntele Roșu.

SORIN POSTOLACHE ■

Spre o federație de bridge?

— Sinteți, tovarășe inginer Gheorghe Coștraș, jucător de bridge și, în același timp, președinte al clubului de bridge competițional A.C.R., unul din cele mai serioase din țară. Susțineți necesitatea înființării unei federații de specialitate, aduceți argumente în acest sens și pare-se că aveți dreptate, vom ajunge și acolo. Până atunci, să lămurim o chestiune, ce-i bridgeul, tovarășe inginer?

— E un joc. Se practică, de regulă, cu cărțile, dar la fel de bine s-ar putea folosi și bile, de culori diferite, 4 grupe de câte 13 bile. Bridgeul nu poate fi comparat cu nici unul din celelalte jocuri de cărți, el e mai mult decât atât, e un sport în care rolul hazardului e ca și neglijabil. Totodată, el oferă practicantilor un număr imens de variante, exact 53 644 737 765 488 792 839 237 440 000.

— Ce spuneți?! Eram siguri că sint 53 644 737 765 488 792 839 237 440 003?! Da, pare interesant, dar spuneți-ne și cum se joacă!

— Intre 4 sau multiplu de 4 jucători, 8, 12, 16 și așa mai departe, fiecare 2 jucători alinându-se împotriva a alți 2. În prima parte a jocului, are loc o licitație, perechile luptând pentru adjudecarea contractului. Urmează realizarea unui joc de levată, în care cei care au câștigat licitația se străduiesc să-și respecte contractul, în vreme ce adversarii...

— Încearcă să-i împiedice, da? Ce-i aia o levată?

— 4 cărți luate înseamnă o levată. Fiind câte 13 cărți, sint, firește, 13 levate, cine adună mai multe câștigă. Unii se apără, ceilalți atacă, după care pozițiile se inversează, de unde farmecul deosebit al jocului. Aș adăuga că bridgeul e accesibil tuturor categoriilor, tineri și bătrâni, femei și bărbați, oricine îl poate practica. Ca sport competițional, el îmbracă forme diverse, concursuri pe perechi, pe echipe, turnee de casă, meciuri bilaterale etc. Se organizează, regulat, campionate europene, mondiale și jocuri olimpice.

— De cind asta?

— Europenele s-au ținut, pentru prima dată, în 1932. Mondialele, în 1937. Teoria jocului s-a dezvoltat după 1920, dată după care au început să apară în lume primele cluburi. Elly Culbertson, născut în România în 1891, a fost unul din primii teoreticieni ai jocului, fiind și azi recunoscut ca atare. În 1947, a luat ființă Liga europeană de bridge, iar mai târziu, în 1956, a fost creată Federația mondială de bridge, din care fac parte 72 de țări și, din surse sigure, 512 000 de jucători legitimați.

— E limpede, ajunge, ne-am edificat. Care e, tovarășe Coștraș, situația la noi?

— Primele manifestări datează din 1936, în anii următori editându-se „Revista română de bridge”, dispărută însă repede. Într-o formă organizată, jocul s-a impus după 1969, o serie de entuziaști antrenând la înființarea de secții competitive în întreprinderi, în case de cultură etc. Cel dintâi club de bridge a fost cel de la A.C.R. În prezent, există 40 de secții și peste 3 mii de jucători.

— Așa puțin?!

— Asta în cadrul secțiilor, numărul lor e însă mult mai mare. Judecând după tirajul cărților de bridge, epuizat ca pîinea caldă, trebuie să fie de 10 ori mai

mulți amatori. Activitatea nu se desfășoară doar în Capitală, ci și în provincie, la Timișoara, Arad, Baia Mare, Ploiești, Constanța, Deva, Brașov și așa mai departe. Titlul național e deținut, la ora de față, de jucătorii din Piatra Neamț, dar bucureștenii speră să-l recucerească la Sinaia.

— De ce la Sinaia?

— Acolo urmează să se dispute, între 17 și 19 aprilie, cel de-al zecelea campionat național. Vreau să precizez că, în 1975, în cadrul relațiilor pe care le întreține cu federațiile de bridge din Polonia, Bulgaria, Cehoslovacia și Ungaria, României i-a revenit sarcina de a organiza campionatul țărilor socialiste. L-a organizat și, dată fiind valoarea jucătorilor tricolori, l-a și câștigat!

— Numiți, vă rugăm, câțiva jucători de elită, să-i afle lumea.

— Citiți doriți, Iordăchescu, Vasiliu, Stăncescu, Vitez, Giosanu, Mărgineanu, oricare din ei ar putea evolua în turnee sau meciuri de anvergură. Așa stînd lucrurile, de ce nu s-ar crea și la noi o astfel de federație? Ea n-ar însemna, după opinia mea, aceeași cu a zeceilor de mii de bridgești din țară, decît o recunoaștere oficială a unei realități concrete.

— Am mai spus-o, aveți dreptate, vă mai trebuie doar câteva argumente?!

— Federația de bridge ar urma să aibă, în concepția noastră, structura organizatorică în conformitate cu actele normative emise de C.N.E.F.S. Spre deosebire de alte federații, cea de bridge s-ar autofinanța, n-ar cere nimănui nici un ban.

— Chiar așa?!

— Da, s-ar întreține din cotizații și taxe de participare. Am să dau un exemplu concret. Nu demult, am anunțat în ziarul „Informația” că deschidem un curs de inițiere în bridge, la A.C.R., cu lecții de 3 ori pe săptămînă. Știți cîți amatori am avut în prima zi?

— Bunăoară, o mie.

— N-o luați chiar așa! S-au prezentat 80 de persoane, punîndu-ne mari probleme de spațiu. Taxa de inițiere se ridică, anual, la o sută de lei.

— Ce-ar mai fi, tovarășe Coștraș?

— Noi concepem jocul de bridge competițional ca un mijloc de dezvoltare a turismului intern și internațional, de cunoaștere și apropiere a popoarelor, a tineretului lumii. În această idee, bucurîndu-se de prețiosul sprijin al primvicepreședintelui A.C.R., Neagu Cosma, ca și de concursul directorului Ion Dinicoidu, clubul de bridge pe care-l conduc și-a propus organizarea anuală a unui festival internațional. O primă ediție a avut loc în 1980, la Mamaia, înscrind-se ca o reușită. Pentru ediția a doua, programată între 30 august și 6 septembrie la hotel „Europa” din Eforie Nord, contăm pe circa 160 de jucători străini, estimînd un aport valutar de ordinul zeceilor de mii de dolari. Președinte de onoare al festivalului va fi, am primit recent confirmarea, doamna Rixi Markus, fostă campioană mondială și organizatoarea oficială a meciului care opune, an de an, echipa Camerei lorzilor celeia a Camerei comnelor.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

sele, Flacăra fiind de-acum amenințată cu retrogradarea?!

— N-am știut. Dacă am fi știut, am fi dat.

— Pe noi, la redacție, ne-au sunat mai mulți cetățeni din Moreni, profesorul de biologie Mihai Stănescu, de pildă, vorbind despre un aranjament la nivel județean, ca Tîrgoviște să primească două puncte prețioase în lupta pentru promovare, ce ziceți?

— N-a fost vorba de așa ceva, zău. Pur și simplu, antrenorii au uitat și au fost sancționați pentru asta.

Comentariile devin, credem, de prisos.

Condițiile în care s-a produs forfait-ul echipei din Moreni sint neobișnuite și pot da naștere, cum s-a și întimplat, la interpretări. Vorba confratelui Ion Bocioacă, vezi „România liberă” de luni, prea multe coincidențe?! (Ovidiu Ioanițoia).

RUGBY

Expansionismul rugbystic

Expansionismul — iată o noțiune tot mai des întâlnită între expresiile uzuale asupra celor mai diverse fenomene și sfere de influență; dacă ar fi să ne referim de la expansionismul universului, ca teorie cosmologică, pînă la aspectele acaparationiste din relațiile comercial-economice de pe plețele de desfacere universale, unde apare ilustrativă persuasiunea spiritului practic nipon. Pe tărîmul sportiv, expansionismul atletismului a cunoscut desfășurări spectaculare, datorită spiritului olimpic reanimat de Pierre de Coubertin. În ultima vreme, fotbalul dezvoltă un interes unanim pentru Cupa lui mondială, iar tenisul câștigă tot mai mulți adepți prin popularitatea Cupei Davis.

De asemenea, nu ne poate fi cu nimic indiferent suflul innoitor și festiv pe care-l aduce în arena sportivă internațională rugbyul.

Dimpotrivă, asistăm cu o mare bucurie la toate competițiile cu balonul oval și salutăm expansionismul bărbătescului sport în toate continentele, sub semnul lui Hercule!

Se pare că primăvara mai mult decât centenară a acestui sport nou a și rodit, pregătindu-se pentru o vară universală fierbinte. Este tot mai evidentă nevoia de contacte internaționale și confruntări prietenești sub o heraldică pacifistă, rugbyul fiind predestinat acestor dispute pe cit de îndrăgite, pe atît de simbolice, întru propășirea spiritului colectiv și consacarea justei valori.

Rolul Europei, ca „patrie” de baștină a acestui sport, devine tot mai important și polaritatea ei se impune fluxurilor magnetice universale stîrnite inițial.

Anul acesta poate fi, de pe acum, considerat un „moment de vîrf” al marilor competiții și grandioaselor turnee.

Pînă și conservatorismul britanic, bizuit îndeosebi pe respectarea unui tradițional program intern, măturîsește o desprindere de trecut, echipa de rugby a Angliei perfectîndu-și pentru lunile mai și iunie un amplu turneu, cuprinzînd patru sau cinci întîlniri în Argentina, rezervîndu-și oficiile de gazdă pentru o altă „vizită de lucru” a selecționatei rugbyste a Canadei.

Așteptat cu un viu interes, nu numai de forurile rugbyste internaționale dar și de tot mai largă masă a suporterilor și spectatorilor proaspăt inițiați, turneul echipei reprezentative de rugby a Noii Zeelande — „All Blacks” — în Europa va da strălucire sezonului autunnal.

Onoarea primelor două întîlniri cu mult așteptatăi oaspeți le este rezervată rugbystilor din România, printr-o dublă întîlnire, la București și la Constanța. Franța și echipele franceze le vor da apoi replica într-o suită de 7-8 întîlniri, care vor constitui, firește, tot atîtea recitaluri rugbyste.

Între timp, odată cu ultima etapă, de la 21 martie, a „Turneului celor 5 națiuni”, vom cunoaște cîștigătoarea competiției din acest an, printr-un meci decisiv de zile mari: Anglia — Franța, la Londra. Teoretic, Anglia, cîștigătoare de anul trecut, cu o echipă tînără și în plină ascensiune, nu poate scăpa nici această ocazie, dar simpatia și respectul pe care îl purtăm spiritului totdeauna inventiv și surprinzător al rugbyului francez ne îndrituiește să acordăm șansa Franței.

O eventuală victorie a ei s-ar răsfrînge și asupra prestigiului nostru și aceasta cu atât mai mult cu cît s-ar cuveni ca România să cîștige anul acesta cel de-al doilea mare trofeu european „Cupa F.I.R.A.”

Să ne bucurăm, cu onestitate dar și printr-o reală strădanie, că rugbyul românesc este prezent într-un loc de prim plan în cadrul acestui generos și tumultuos fenomen — expansionismul rugbyului mondial.

TUDOR GEORGE ■

OMUL CARE JOACĂ

Dacă am da și noi cartonașe...

În ultimele săptămîni, oameni care îmi sint foarte apropiați și la care țin mi-au spus cu bună-credință că rîndurile mele deranjează chiar prin adevărul lor și, pentru că viața pare destul de lungă, nu va fi exclus să plătesc pentru cîteva zădărnici de a vrea binele și dreptatea fotbalului nostru. Le mulțumesc și îi rog să mă creadă că știu la ce mă pot aștepta dacă am să urmez drumul și am să intru în rîndurile lumii-fotbalului după firescul sfîrșit de jucător. Știu că s-ar putea să fiu așteptat la „colțurile” fotbalului, tocmai pentru că nimic nu poate supăra mai mult decît țaria onora de a sfida cortina și de a aduce adevărul direct în scenă.

Poate că fotbalul nostru va deveni curînd un cerc al său, așa cum este și firese, și atunci obișnuții colțurilor vor dispărea de la sine, nemaîavînd unde să-și rostuiască capcanele. Merită să credem în această clipă acei atît de puțin care plîngem la huiiduieli numai de noi văzuți și ne ascundem în minte, zîmbind, risul aplauzelor... Sint oameni care nu pot fi înfrînți decît de ei înșiși și omenirea a mers cu ei mai departe așa cum trebuie să meargă și fotbalul...

Greșelile de interpretare și de conducere a fotbalului nasc reacții în lanț ce nu pot fi stînte decît anulînd sau modificînd, conform cu realitatea momentului, măsurile prost asezate. Și aceste greșeli trebuie prezentate.

Iată, de pildă, delicata problemă a cartonașelor. Apărute în furia caldă a C.M. mexican, galbenul lor atît de înșelător a fost desființat după zece ani în țara care a inventat fotbalul. Și în fotbalul nostru existența lor naște mari și pilduitoare comentarii. S-a discutat mult despre ele în iarnă, am vrut să atac și eu prin depozitare această temă dar, simțînd că nu se va întimpla nimic înaintea fluierului returului, nu am mai aruncat mînușa. Era puțin normal! Fiind fluturate prin aer atît de relativ și fără nici o diferențiere, s-au strîns atît de multe încît nu mai puteau fi arse... Acum două săptămîni, „Flacăra” a făcut o anchetă interesantă în care una dintre întrebările puse arbitrilor a fost și aceea a

felului în care consideră utile cartonașele. Din numărul mare de întrebări, doar doi (Rus și Topan) s-au declarat împotriva ghilotinei galbene din teren, iar N. Rainca, cu multă judecată, a spus că „trebuie luate în considerație diferențiat”. Sintem mulți care îi împărtășim ideea dar, din păcate, nici noi și nici ei nu avem putere de decizie. Legile fotbalului nostru sint făcute de oameni poate bine intenționați, dar care duc în spate murmurul și microbul tribunei și nu transparația adevărată a jocului oficial din gazon.

Este normal ca jucătorului să i se fluture galben prin fața ochilor pentru proteste, lovire intenționată și să suporte consecințele necesare, dar nu trebuie întîmîdat cu aceeași culoare dacă din ciocnirea sa la depozitare, lipsind intenția agresivă, adversarul se rostogolește fără urmări prin iarbă. Dar iată o interpretare reală a buclucășului petic de plastic sau carton petrecută numai cu două săptămîni în urmă. Am lăsat special ca timpul să se așeze peste ea, dar n-a fost observată. Înaintea jocului de la Slatina, mijlocasul Progresului Marin Ionescu avea 5 cartonașe galbene. Imediat cum a început jocul a făcut rost și de al șaselea care, automat, îl suspenda, conform regulamentului, 3 etape. Nimic rău pînă aici, legea-i lege, sintem tentați să rostîm. Numai că, mai repede decît se așteptau mulți — pînă la pauză — l-a luat și pe cel roșu care l-a trimis, automat, în fața comisiei de disciplină. Care comisie, la judecata de apol, l-a pedepsit cu... avertisment?! Cum a judecat, să nu mai judecăm.

Interesant este că acest avertisment care a „pedepsit” cartonașul roșu l-a anulat și pe cel galben, care îl oprea trei etape, și fericitul mijlocas și-a apărut culorile la jocul următor?!... Să ne oprim aici, nu înainte de a încerca să-mi imaginez ce-ar fi dacă și jucătorii ar da cartonașe celor care greșesc față de ei, măcar de la epoca Irimie Incoace... Nu se poate, dar ce frumos ar fi să visăm și noi la inactivitatea firească a unor comisii F.R.F. ce ne hotărăsc soarta.

CORNEL DINU ■

Explicațiile și implicațiile

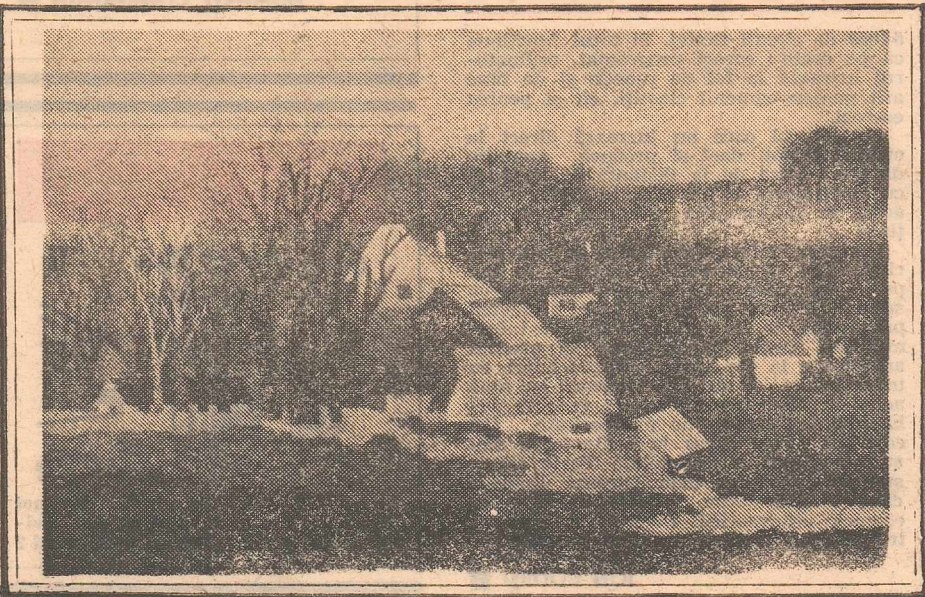
(Urmare din pagina 32)

— N-a trimis, de ce să trimită?! Federația avea datoria să ne informeze. În plus, băieții au avut săptămîna trecută ședința la C.J.E.F.S., nu li s-a spus nimic?!

— Dumneavoastră știți ce prevede regulamentul în cazuri de acest gen?

— Nu știu. Eu, tovarășe, sint activist obștesc, nu-s plătit pentru fotbal. Și așa am avut necazuri cu oamenii! Cînd au auzit că nu se mai joacă meciul, nu s-a jucat nici măcar amical, au tăbărit pe noi și ne-au făcut în toate felurile?!

— Bine, dar măcar un telefon puteați da la federație, să vă explicați, să invoați, cum procedează toți, au, n-au dreptate, clauza forței majore, să vă apărați intere-

Lumea în care trăim

Războiul din umbră

Paris, Hotel „Meridien”. Când femeia de serviciu a deschis ușa s-a retras îngrozită. În mijlocul camerei, într-un lac de sânge se afla un om. Cel asasinat era unul dintre specialiștii arabi în fizica nucleară.

Crimă obișnuită? Sau un asasinat cu alte mobiluri? Desigur s-au emis diferite ipoteze. Putea fi o răfuială profesională. Totuși, în hotelul parizian operase o mină de profesionist. Atunci? Misterul morții a început, treptat, să se clarifice. Primele suspiciuni se refereau la faptul că acest asasinat putea reprezenta o acțiune a unui cunoscut serviciu secret. Această ipoteză s-a consolidat când un post de radio din Orientul Apropiat a anunțat prompt și cu oarecare satisfacție nedismulată, știrea privind dispariția omului de știință arab. Contraspionajul francez făcea o legătură între lichidarea savantului și o altă acțiune cu aceeași semnătură. Cu un an în urmă, tot în Franța, agenții aceluiași serviciu de spionaj au deteriorat conținutul metalice a doi reactori nucleari pe care o firmă franceză îi pregătise pentru a fi expediți în Irak. Faptele acestea au fost relatate de revista italiană „Panorama”. Dar cite alte fapte asemănătoare din acest „război din umbră” al serviciilor secrete nu s-ar putea povesti...

„Războiul din umbră”. Nu! Nu este vorba de nici o exagerare și nici de o simplă figură de stil. „Războiul din umbră” este o realitate, o realitate dură și tragică a zilelor noastre. Și chiar dacă acest război nu este însoțit întotdeauna de exploziile bombardamentelor sau de zgomotul canonadelor, este la fel de periculos pentru cauza destinderii și colaborării, a securității și păcii. Nu este un război oarecare, limitat, să zicem, la confruntarea citorva duzini de specialiști. Dimpotrivă, se estimează că Occidentul folosește peste patru milioane și jumătate de oameni — agenți, specialiști în diferite domenii, oameni de știință la care se adaugă profesioniști ai pistolului. Ei duc o luptă feroce, care pentru atingerea scopurilor lor militare și politice, îmbină adesea, cele mai diferite forme — de la asasinat până la acte teroriste și chiar loviturile de stat.

În ultimii ani această dură confruntare, pe care un fost prim-ministru britanic o numea „bătălia conspiratorilor”, se caracterizează prin dezvoltarea uriașă a tehnicii folosite, tehnică de vîrf în absolut toate domeniile — de la „avionul fantomă”, avion supersonic ce nu poate fi detectat de radarele adverse și înzestrat cu o aparatură ce poate depista, fotografia chiar autoturismele pe drumurile de țară, și până la miniaturizarea tehnicilor de înregistrare și transmitere de documente fantastice. Pentru a-și sporii arsenalele mijloacelor de cucerire a informațiilor, specialiștii în domeniul spionajului tehnologic de la C.I.A. lucrează pentru a pune la punct spre exemplu ceea ce ar trebui să fie, în optica lor, un mijloc de „citire” a gândurilor.

Evident, proliferarea activității serviciilor secrete și de informații implică sume colosale. Recent, agenția americană „United Press International” dezvăluia că bugetele serviciilor de informații ale Statelor Unite se ridică anual la 17 miliarde dolari. Numai cheltuielile Agenției Naționale de Securitate sînt evaluate la circa 3-5 miliarde dolari anual. Această agenție interceptează comunicațiile cu strănătatea, descifrează codurile străine și protejează integritatea codurilor secrete americane. Pentru aceasta utilizează tot felul de mijloace, de la submarine la sateliți și avioane. Se pare, după aprecierile agenției „United Press International”, că pentru agenție lucrează până la 30 000 militari și civili, dintre care 2 000 în afara țării, la diferite „posturi de observație” cheie. Așa cum declara recent noul șef al C.I.A., William Casey, o mare parte din banii rezervați serviciilor secrete vor fi folosiți pentru achiziționarea de noi mijloace și dispozitive — sateliți, „avioane-spion”, aparate de fotografiat și receptoare ultrasensibile și ultraminiatizate, noi arme și droguri. În plus, procedeașă la recrutarea de noi agenți, prin sporierea posibilităților de pătrundere a acestora în cele mai diverse locuri unde se concentrează secrete. „Agenții noștri nu trebuie să-și petreacă timpul spionînd în baruri sau fotografiînd documente secrete, afirma recent un factor de conducere din C.I.A. Sarcina lor principală va trebui să fie aceea de a menține contactul cu persoane ce ocupă posturi-cheie în diferite guverne, în diferite partide, cu altele ce le pot ajuta să cunoască tot ce se întîmplă într-o anumită țară.”

Nici celelalte țări occidentale nu rămîn în afara acestui „război” care solicită tot mai mulți bani și oameni. Celebrul serviciu secret englez, „M.I.-6”, slujește la fel de fidel, ca întotdeauna, obiectivele politice externe a Londrei. Dar fie că sînt membri ai B.N.D. — serviciului de informații al R.F.G., S.D.E.C.E.-ului francez — serviciul de documentare externă și contraspionaj, sau ai S.I.S.M.I.-ului — serviciul italian de spionaj, agenții acestora acționează pe diferite fronturi și în cele mai diferite zone ale lumii. Categorie, bătălia pentru secrete militare și politice este preponderentă. Dar să nu uităm nici spionajul economic, furia cu care marile concerne caută să depisteze secretele concurenților lor, progresele lor industriale, tașele bine păzite ale tranzacțiilor. Pe acest teren se consumă destule gloante și se vărsă mult sânge...

„Războiul din umbră” nu poate decât provoca suspiciuni și învenina relațiile dintre state. Este unul din războaiele de care omenirea ar fi dornică să se dispenseze definitiv și irevocabil. Planeta dorește o existență linistită, demnă, fără urzile din umbră, și nu numai din umbră, ale celor ce mizează pe tensiune...

AL. PINTEA ■

Aventurile colesterolului

Atît gurmeli, adică rafinații artei culinare, iubitorii de bucate alese, cit și gurmașii, adică mincării, s-au bucurat mult de tot cînd, anul trecut, Academia de științe din Statele Unite a publicat un raport cu privire la colesterol. Suspectat pînă atunci că ar contribui la activarea atacurilor de cord, mortale de cele mai multe ori, colesterolul era prezentat în raportul amintit ca fiind o substanță necesară organismului, care nu este vinovată de cele ce i se impută.

Nici un an n-a durat bucuria, căci iată — după cum ne informează „L'Express” — date recent publicate pun iar la stîlpul infamiei mult bîlbul colesterol. Este vorba de rezultatele unei anchete de masă, realizată în S.U.A. de un cunoscut specialist, dr. William Shekelle. Timp de 19 ani, 1 900 funcționari de la Western Electric din Chicago, împărțiți în trei grupe conform obiceiurilor lor alimentare, au jucat rolul de cobai. Rezultatele acestui experiment au confirmat marea majoritate a lucrărilor anterioare: cei la care s-a înregistrat un conținut scăzut de colesterol în sânge (sub 2,2 g la litru) au avut o mortalitate cardiacă inferioară cu 30 la sută mortalității colegilor lor cu un procent de colesterol ridicat. Inșă aceste rezultate, oricît de importante și de edificatoare ar fi ele, n-au pus capăt polemicii cu privire la cele două feluri de colesterol: cel „bun” și cel „rău”. Pentru că există într-acevăr un colesterol zis bun și altul zis rău, în privința aceasta nu este nici un fel de îndoielă. Polemica despre care aminteam are în vedere rolul exact al fiecăreia dintre cele două substanțe, cit de rău este colesterolul cel „rău” și cit de bun este cel „bun”.

Colesterolul este o materie indispensabilă celulelor, care au nevoie de ea pentru diversele lor membrane. Fără colesterol omul n-ar putea trăi. Dar dacă sângele omului conține prea mult colesterol, încep dificultățile: el favorizează constituirea de plăci de aterom, care sfîrșesc prin a obtura arterele. Acest act detestabil este însă opera doar a colesterolului conținut în lipoproteinele de joasă densitate, prescurtat LDL (Low Density Lipoprotein). Este vorba, ați ghicit, de colesterolul cel „rău”.

Dar singele conține, deopotrivă, și lipoproteine de înaltă densitate (HDL — High Density Lipoprotein), purtătoare, și ele, de colesterol. În 1975, o echipă de medici din Massachusetts au stabilit că bolnavii atinși de tulburări coronariene prezintă un colesterol HDL mai scăzut decît persoanele sănătoase, și aceasta independent de cantitatea totală de colesterol. De aici s-a tras concluzia că acest colesterol HDL, ar acționa în organism ca un antagonist al colesterolului LDL, că el s-ar comporta deci ca un agent anti-ateroscleroză, ca un factor de drenaj al arterelor. De aceea, acestul colesterol i s-a zis „bun”.

Descoperirea menționată a dat mari speranțe atît bolnavilor, cit și cardiologilor. Prin măsurarea cantității de colesterol „bun” la persoanele cu risc coronarian, se putea anticipa apariția atacurilor, a infarcturilor. De asemenea, devenea posibilă corectarea, prin medicație, a conținutului de colesterol HDL, în scopul de a întări acțiunea lui de curățător al vaselor sanguine.

Inșă meciul experimentelor a continuat. La puțin timp după ce au fost a-

nunțate concluziile echipei din Massachusetts, au fost date publicității rezultatele cercetărilor unui alt grup de savanți, de astă dată din Minnesota. Aceștia au urmărit mai bine de două decenii comportamentul a 284 de oameni între 45 și 55 de ani (în momentul începerii cercetărilor). Din cei 133 care au murit în perioada experimentului, 55 au avut drept cauză a decesului maladiile coronariene. La toți aceștia colesterolul HDL (cel bun) era cu mult sub normal. Deci o confirmare deplină a celor constatate de colegii din Massachusetts. Dar, concomitent, echipa din Minnesota a mai făcut o descoperire uluitoare. Din cei 133 de decedați, 32 muriseră de cancer. Or, la aceștia, colesterolul cel „bun” era cu mult peste normal.

Așadar, după cum sublinia chiar conducătorul celei de-a doua echipe, dr. Ancel Keys, se pare că un colesterol HDL prea ridicat poate fi considerat ca un factor care predispune organismul la apariția ulterioară a cancerelor. Altfel spus, conchide tot „L'Express”, tentația de a mări în mod artificial cantitatea de colesterol „bun” din organismul uman, în scopul diminuării riscului de ateroscleroză, nu mai este deloc dezirabilă.

Fără îndoială că valoroasele cercetări la care ne-am referit au importanța lor, s-a făcut lumină în multe probleme. Dar în legătură cu colesterolul s-a cam ajuns de unde s-a plecat. Un fel de concluzie a tras profesorul William Shekelle, pe care l-am mai amintit: „Excesul de zahăr și cel de grăsimi saturate nu sînt niciodată bune”. Ceea ce știam și noi, din moși strămoși. Dar dacă o mai spune o dată un savant cu renume, aceasta, firește, nu strică.

ION D. GOIA ■

Hold-up-urile informatice

Intr-o carte de anticipație, apărută în Statele Unite, este vorba de un furt colosal, de 160 miliarde de dolari, care destabilizează brusc economia americană. Această nemaînomenită deturnare de fonduri este — în roman — opera unui superescroc care a izbutit să se însinuzeze în mod fructuos în sistemul electronic utilizat astăzi pentru transferul de fonduri între bănci.

Nu că astăzi băncile n-ar mai fi „abordate” cu mijloace „clasice”: mitraliere, dinamită, plasmă, grenade lacrimogene și fumigene, măști, pistoale, lîmuzine blindate s.a.m.d. Nu, la astfel de procedee se recurge încă. Dar în ochii profesioniștilor ele apar din ce în ce mai desuete; își fac loc tot mai mult escrocheriile informatice. Acestea sînt, mai înții de toate, mult mai rentabile, aducînd autorilor, pentru o „lovitură”, de zece ori mai mult decît hold-up-urile clasice. În al doilea rînd, riscul este minim, descoperirea este greu de făcut. În sfîrșit, chiar dacă fraudă este depistată, multe instituții bancare

preferă să se lase păgubite și nu dau în vileag afacerea, de teamă de a nu zdruncina, prin aceasta, încrederea depunătorilor.

Furturile prin ingerința în funcționarea computerelor pot fi comise, după cum este lesne de înțeles, numai de specialiști și numai dacă ei au acces la ordinațoare. Un caz, din multe altele, este acela al lui Stanley Rifkin, funcționar la Security Pacific Bank din Los Angeles. Procurîndu-și cele trei coduri pe baza cărora se putea face ascultat de ordinator, Rifkin a izbutit să-și însușească suma de 10 milioane de dolari (prins, a fost condamnat la opt ani de închisoare). Dar cea mai mare dintre aceste escrocherii s-a produs — tot la Los Angeles — la o societate de asigurări. În șase ani, măsura computerelor a costat-o pe Equity Funding Insurance colosala sumă de 2 miliarde de dolari. „Lucrătura” era opera unui grup de ingineri și cadre superioare, care, în modul cel mai simplu, au introdus în ordinatorul firmei

64 000 de clienți fictivi. Și totul funcționa ca pe roate: corect programat, ordinatorul lucrează la fel de repede și de bine atît pentru oamenii cinstiți, cit și pentru escroci.

Dar și cei care nu lucrează direct la ordinator pot, dacă-și procură anumite date, să intre în distanță în legătură cu computerul și să aibă în permanență acces la informațiile cele mai confidentiale.

Desigur, în fața unui astfel de gangsterism, să-l zicem informațional, se iau peste tot măsuri de apărare. Asigurarea securității este pe punctul de a deveni prioritatea nr. 1 a întreprinderilor informatizate. Ordinațoarele sînt în prezent amplasate la loc sigur, în încăperi cu uși blindate, și nu mai tronează ca pînă acum în holurile firmelor, la vederea publicului, ca semn de prosperitate. Cel care au direct acces la ordinațoare sînt supravegheați cu strictețe. Toate aceste subtilități tehnice demonstrează lîmpede că pentru a obține victoria în lupta cu escroci informaticii, savanții și inginerii trebuie să-și întrecă în inventivitate.

ION CODRU ■

Mondo umano?

Fluierăturile și aplauzele

Acel fin (și trist) scriitor umorist, care a fost Neagu Rădulescu are și o carte care se cheamă „Nimic despre Japonia”. Parafrazîndu-i titlul așl, aici, am putea spune: „Nimic despre... restul”. Pentru că, iată, recent o știre mai amplă din Milano ne anunță că „dreptul de a fluiera la Operă a fost recunoscut în aceste zile de asociația „prieteni galeriei” de la Scala din Milano, clubul cel mai prestigios al melomanilor italieni care, în schimb, a condamnat energie (subl. ns.) aplauzele profesionale”. Și, ca să fim complet edificați, ni se spune că nu mai puțin de opt sute de judecători și prieteni ai lojei au fost convocați într-o reuniune extraordinară pentru a-și spune o părere autorizată asupra fluierăturilor și aplauzelor la... Operă. Apoi reortajul citat continuă tranșant: „Intregul Milano (subl. ns.) nu vorbește decît despre fluierături, conservatoare sau progresiste (!? n.n.), inteligente sau vulgare (?! n.n.), organizate sau spontane, de cînd fluierăturile «istorice» cele mai lungi sau cele mai intense, au zite vreo dată la Scala (care și-a sărbătorit 200 de ani) au privit, acum 15 zile, o nouă premieră”. În acest sens, autorități în materie, veterani ai galeriei sau lojei de la Scala si-au comunicat părerile. Criticul Rodolfo Celletti nu-și „aminteste să fi văzut o operă fluierată atît de voluptuos”. Opinia nu e împărtășită de un compozitor (Gino Negri) pentru care „fluierăturile cele mai deșantate s-au consemnat, la 17 martie 1932, împotriva tenorului care, în opera «Favoritul regelui» de Verratti a început printr-o notă falsă aria «Arta merge rău»”. Ni se precizează că a fost nevoie de poliție pentru restabilirea ordinii!! Dar nici acest exemplu n-a fost edificator pentru că directorul muzicului din Scala a povestit că „cea mai radicală contestare a fost rezervată unui balet, la 1 Ianuarie 1893, cînd „după ce au fluierat din abundență, spectatorii l-au aruncat pe dirijor de pe podium”. Alt critic aminteste de un eveniment mai recent (17 octombrie 1964) cînd primul act al „Traviatei” (dirijată de vestitul Herbert von Karajan!) a fost „foarte fluierat”.

Vicepresedintele „Prieteni galeriei” are — și el — amintirile lui despre recordurile fluierăturilor: tenorul Giacomo Lauri Volpi, dirijorul Zubin Mehta... Duoa care el spune că „fluieratul înseamnă sănătatea operej cu condiția ca cei ce fluiera să fie bine cultivați ce-și exprimă dezacordul la momentul oportun și nu profesioniști care intrerup spectacolul”. În fine, personalitatea respectivă își exprimă speranța că artiștii din toate operele lumii vor accepta amintitul verdict al asociației sale care, în curînd, va trimite delegații la Londra, Paris și Salisbury care să pledeze concret în acest sens. Dilema celor din Milano — fluierături cinstite sau aplauze politicoase? — e, se vede, serioasă.

„Luai înșă cu povestea n-am spus, vorba scriitorului nostru adaptată înșă „nimic despre altceva”. Adică: normale cote la terorism; regizorii Rossi și Antonioni lucrează intens la două filme ce par de excepție iar, în 1980, Italia a înregistrat un deficit comercial record — 19 miliarde dolari.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

— Nici pînă la vîrsta deplină maturității n-ai învățat să stai civilizat la coadă? De ce te-nghesu?

Ochii și urechile lumii

În lumea trăpașă

Duminică trecută s-a deschis stațiunea la hipodromul din Ploiești, poimine — scrie în programul de televiziune — veți vedea al 6-lea episod din „Calul, prietenul meu”, consacrat tot trăpașilor, ar fi deci bine să știți — chiar dacă nu vă pricepeți la curse dar mă bizui că vă pricepeți la oameni și la ale lor, calul fiind nu numai prietenul meu ci totodată o istorie intimă a omului — că în iarna asta au avut loc câteva evenimente memorabile în lumea trăpașilor. A venit, de pildă, pe continentul nostru, campioana mondială, iapa americană Classical Way și a aterizat în Franța, unde urma să se dispute cea mai importantă cursă a acestei specialități de zbor cavalin, faimosul Premiu al Americii la care tot patrușii sunt dotate visează între stănoagele sale. Classical Way, după ochiul și binocul unui cronicar de prestigiu domnului Louis Deniel, un adevărat enciclopedist și filozof al turfului, ar fi o personalitate de tip european: ea nu aleargă americaneste, „din umăr”, ci „din genunchi”, ridicându-i extrem de înalt, pentru ca după aceea să-i întindă și să-și arunce picioarele cu atita forță că obține dintr-un singur pas cu vreo 20 cm mai mult decât trăpașii de rind. Înălțimea iei — înaltă, ușoară, parcă avind „aer sub burtă”, cu un cap mare și comun, cu urechi lungi și inexpressive — nu e nemaipomenită. Arta de a privi un cal poate defini un om și nu neg că acest domn Deniel mi-a dat deseori, în cronicile sale, voluptăți de „Holstomer” — cea mai importantă năvelă pe care Dumnezeu a scris-o vreodată, sub numele de Tolstoi, despre un cal. Ei bine, Classical Way pierde cursa premegătoare Premiului Americii fiindcă, neobisnuită cu noul ei sulky, s-a speriat chiar din start, a plecat prost și s-a enervat pe parcurs, odată cu driver-ul ei, și mai rău, sosind a șaptea. La capătul analizei sale, Deniel profetizează: nu cred că Simpson — driver-ul — va câștiga Premiul Americii, dar Classical Way nu va pleca din Franța fără să săvârșească o mare performanță. Și ce se întâmplă: în Premiul Americii, Classical Way iar pierde 20 de metri din start, și oricât o întinde — cu „burtă la pământ”, cu „nările în vânt”, — să recupereze „metrii”, nu poate decât să realizeze o cursă fantastică, pentru glorie, sosind a treia. Câștigă un căluș negru, francez, de mare clasă, Ideal de Gazeau, în uralele unei mulțimi, clamind „ca la un eseu, la rugby”. Îi rămâne campioanei încă o cursă, premiul Belgiei, în care aleargă magnific, învingându-l pe Ideal de Gazeau, stabilind un nou record al pistei de la Vincennes, 1.142, pe kilometru. Ceea ce înseamnă 48,517 km pe oră. Lupta lor va intra în legendă. Ideal de Gazeau e primit acasă, în satul unde se antrenează, cu coruri de copii pe străzi, cu discurs al primarului și paradă.

Dar eu, om ca toți oamenii, mă gîndesc totodată la gura aurită a cronicarului, la puterea lui de „a vedea”, la „viziunea” lui — cum spune atât de frumos Bubu Ornar, pe hipodrom, la Ploiești, discutînd șansele cailor, „dom'le, asta-i viziunea mea”, fugind la casă să-și joace viziunea.

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

— De ce clasă este pluta dv. ? Pentru că noi doi avem bilete de clasă I.

(După „PUNCH” — Anglia)

Eu comunic,

tu comunic, el comunică

Satul global

Dacă îi vom merta modul decorativ de a-și exprima gândurile, condimentarea excesivă a teoriilor puse în circulație cu elemente vădind gustul spectaculosului, dacă vom trece cu vederea dificultățile ce decurg pentru noi din condiții în care simțim puși, cu o mină la gheață, cu cealaltă pe calorifer — media caldă, media reci, deh ! — dacă vom uita pentru moment că nu am prea înțeles cum poate instrumentul trece în fața mesajului, — the medium is the message — mai pe limba noastră căruța înaintea bidiviilor, ne putem lăsa seduși fie și doar pentru frumusețea imaginii de ideea unei călătorii în Satul global. Globul terestru, ne-a atras atenția Marshall McLuhan, a fost luat în primire de tot felul de fire întinse și răsucite te miri cum, a permis să se facă în juru-i o impletitură cu noduri marinărești inatacabile, odgoane cu nemiluita l-au înfășurat cum s-au priceput mai bine și lată-l acum în postura de sat mai mare, dominat de statura instrumentelor de comunicație ce anulează distanțe și subjugă, aducînd totul la un numitor comun.

Satele copilăriei noastre aveau la intersecția ulițelor pe omul cu toba sau goarna, după caz. Aducătorul de noutăți. Satul global s-a trezit dominat de alura autostrăzilor pe care vine din părți di-

ferite, dar ducînd în același sens, lava informațională. Autostrada tiparului. Autostrada auditivului. Autostrada vizualului. Peste tot și peste toate, malaxorul invizibil al agenților de presă, neostenite, zi și noapte preocupate să presare pe centimetru pătrat (de asfalt) și secundă biții purtători de noutate, de informație.

Sînt teorii argumentate, subîniate cu rigoare, referitoare la creșterea exponențială a volumului de informații. Ele ne demonstrează că rata de creștere a numărului de documente tipărite în domeniile științifice, tehnic și economic este aproximativ de două ori mai mare decît rata oricărui alt fenomen social sub formă de activitate umană. Și dacă ar fi doar aceste fîntini născătoare de informație...

Autostrăzile Satului global șerpuesc pe deasupra capetelor noastre, peste colibe, peste zgîrie-nori, peste deșerturi și piscuri solitare, studiindu-se reciproc, pîndindu-se, încercînd să cunoască cu o fracțiune de secundă mai devreme intențiile adversarului pentru ca, înarmat cu datele de poziție trebuincioase, să poată plonja victorios spre linia de sosire, atîngînd, fie și umăr la umăr dar primul, magica ață albă ce traversează pista în locul unde orice cursă de alergări ia sfîrșit, pentru a putea lăsa loc aplauzelor adresate învingătorului. Din cușeta beneficiarului, ce se vrea norocos, Satul global asistă cu pasiune la mersul strunit de la distanță al bolizilor lăsași să curgă pe pista de beton, observînd cum setea de competiție — și de victorie — sporește numărul și gabaritul competițiilor.

„Tirajul zilnic al ziarelor tivărite astăzi pe planeta noastră depășește cifra de 400 milioane exemplare. Ceea ce ar însemna 130 de ziare la mie de locuitori.

Doriți o fetiță sau un băiețel ?

Într-o recentă comunicare, dr. Jean Choukroun, care conduce maternitatea spitalului din localitatea franceză Puteaux, se arată întru totul de acord cu Joseph Stolkowsky, profesor de fiziologie chimică la Universitatea Paris VI. După părerea acestuia determinarea sexuală ar fi legată de repartiția elementelor minerale în alimentația femeii. În măsura în care este probantă, o astfel de afirmație dă, trebuie s-o recunoaștem, de gîndit. Tristă este însă reclama aproape comercială ce se face în jurul ei. „Doriți să aveți o fiică ? Beți lapte, mîncăți ouă, miel, dulceață, dar abțineți-vă de la brînză și carne. Vreți un băiat ? Beți ceai și cafea, mîncăți șuncă, pește, ouă, fructe naturale, dar păziți-vă de creme și lăptuci și sărați-vă bine mîncarea”. Personal, nu mă pot atasa cu toată ființa acestei descoperiri — care se pare că este totuși serioasă, luată în sine — nu numai din cauza reclamei. O ființă umană este ceva mirific, unic și irepetabil, motiv pentru care gestul programării ei — chiar și numai din punct de vedere al sexului — are în el ceva dureros, de neacceptat. Dar sînt și argumente în fața cărora trebuie să cedezi. Iată ce spune medicul francez: „Femeile sînt cîteodată agenți de transmitere a maladiilor genetice care nu afectează decît băieții (hemofilia, sau miopatia, de exemplu). Metoda a permis deja unor femei să nu nască decît fete, care nu suferă de nici o boală”. În acest punct, cercetarea amintită învinge simțămîntele noastre. Pentru că un nou născut nu e o marcă de masină. Și mai este ceva: după cum reiese din însăși investigația făcută și în acest caz selecția naturală operează foarte bine (în condiții neartificializate se nasc cam tot atitea fete cit și băieți).

Totul a început în 1958 cu un cuplu de broaște. Într-un mediu natural de creștere, el a dat viață la aproape tot atîta masculi și femele. Cînd acest mediu a fost suprîncărcat cu potasiu, procentajul de masculi a ajuns la aproape 70 la sută și, invers, în prezența calciului a rezultat o majoritate de femele. Cam în aceeași perioadă în care profesorul Stolkowsky se ocupa de mormolocii săi și verifica în laborator ceea ce, la plecare, nu fusese decît o simplă intuiție, un tîran breton din regiunea Redon făcea, cu un empirism genial, aceeași observație asupra bovinelor din satul său. A fost izbit de faptul că într-o fermă fertilizată cu potasiu au rezultat 22 de masculi la 24 de năstări și a presupus că numai diferențele de alimentație puteau să explice fenomenul. A urmat apoi perioada cea mai frumoasă, emoționantă chiar, a acestei cercetări, a contactului și colaborării între omul de știință și omul simplu. O anchetă retrospectivă în 134 de ferme a luat în considerare 25.653 năstări. A fost analizat totul: natura solului, îngrășămintele, alimentația, epoca fecundării. Iar rezultatele au confirmat pe deplin teoria savantului. A urmat o anchetă prospectivă în 82 de ferme din regiunea normandă. În cele 30 de ferme în care se dădea animalelor o alimentație echilibrată s-au născut 148 masculi și 149 femele. În schimb, acolo unde în alimentație au fost aplicate substanțe alcalino-pămîntene, procentajul nașterilor a fost net în favoarea femelelor. S-a căutat apoi alimentația ideală, care a fost dirijată în funcție de dorința crescătorilor.

Dar să revenim la... oameni. Din 1970, profesorul Stolkowsky și-a îndreptat cer-

...În lume apar peste 400.000 de publicații periodice.

...Piața cărții primește anual 590.000 titluri și opt miliarde exemplare anual.

Autostrada tiparului revendică, în virtutea brevetului de producător lăsat de taica Gutenberg, dreptul sub soare.

...Locuitorii planetei Pămînt dețin un miliard de aparate de radio. La patru locuitori, un receptor. În multe locuri ajunge sau nu ziarul, radioul ajunge oricum...

...Numărul televizoarelor a depășit 366 milioane. Media — 117 aparate de recepție la o mie de locuitori.

...Producția mondială anuală a filmelor de lung metraj a atins la un moment dat cifra de 3.800.

Și peste toate, cum spuneam, malaxorul agențiilor de presă, pompe de noutăți cu foc continuu, emițînd, receptînd, sintetizînd. Sînt circa 120 de țări și teritorii independente care dispun de agenții naționale de știri, legate prin contracte de schimb cu unul sau altul din marile oficii distribuitoare de informații. Orice constelație își are Steaua sa polară și Satul global se poate fîli cu mai multe în același timp. Cinci agenții de presă — France Presse, Associated Press, Reuter, Tass și United Press International — au reușit a-și construi soduri cu vedere privilegiată din toate unghiurile peste Planeta Informației. Marmura acestui postament se numește, cum ușor putem bănui, zestrea tehnică și capacitatea de a culege și difuza știri în întreaga lume.

La ce ne-am putea aștepta, pașnici cetățeni ai Satului global, invitați brusc să călcăm în larma Autostrăzilor informației ?

NEAGU UDROIU ■

cerțările, aproape clandestine, în acest sens. În același timp, doi ginecologi din Montreal, doctorii Lorrain și Gagnon, au observat, în urma unei anchete retrospective, că la o sută de cupluri avînd copii de același sex, 80 au avut o alimentație bogată în potasiu și au avut băieți, iar cei cu fetițe una bogată în substanțe alcalino-pămîntene. Interesată de aceste cercetări, doctorița Michele, Duc „orezice”, tinînd seama de propria sa alimentație, că al doilea copil al său va fi fată. Simpla curiozitate feminină avea să ducă la un temeinic studiu științific.

În 1977, maternitatea din Port-Royal deschide o consultație specializată în acest sens. Medici și dieteticieni primesc regulat 50 de paciente, cărora le indică regimul de urmat. Acesta se programa cu două luni și jumătate înaintea concepției copilului. Pînă la începutul sarcinii, femeile completează zilnic un „caiet de bord”, pe care-l trimite la spital.

Cam asta e, și nu e, totul. Pentru că nu trebuie să ne facem iluzii. Se vor găsi destul care vor merge să-și „orogrameze” un băiat sau o fată. Chiar cei ce au aplicat pentru prima oară metoda recunoscută ca regimul pe care-l cere acest tip de departe de a deveni unul de masă, că simpla distribuție a „caietelor de bord” de care vorbeam mai înainte, fără o suveranitate medicală minutoasă, duce la esec. Chestiune de capriciu și de bani. O lasă să se înțeleagă însuși Stolkowsky. „Destule cupluri care au deja doi băieți, nu vor ezita să aibă alt copil dacă ar avea siguranța că acesta va fi fată. Și invers”.

Deși mecanismul de selecție a sexului păstrează încă mistere, metoda descoperită se dovedește eficientă. Dacă specia umană o fi visat cumva la ea de milenii, cu siguranță că o privește acum cu oarecare neliniște.

DUMITRU AVRAM ■

Itinerar între două oceane (XIV)

Duminici perpendiculare la New Orleans

Strada e lungă și scundă, zăvoăcită de soare și moleșită de tăcere. Sînt un personaj fără nume din Faulkner, îmi tîrîi cu greu picioarele pe trotuarul vestit de ambalaje și toată tăcerea asta încinsă, sărăcăcioasă și fără vîrstă îmi strică încrederea în fetele morgane, fie ele nord-americane. Am sperat, de mult, la începutul drumului pe strada lungă că ceva se va întîmpla, că măcar una din clădirile pitite și otova va izbucni dintre celelalte, că o curbă șmecheră îmi va face cu ochiul, că un copac va erupe, de unul singur, prin porii caldarîmului. Nimic. Casele sînt rigurose aceleași, strada se duce năprasnic de rectilinie dincolo de orizont și de orice închipuire, iar vegetația s-a astupat, din indolență sau nu, într-o altă eră geologică.

Fiecare casă are un etaj, fiecare etaj trei ferestre cu transparente lăstate, fiecare parter un pridvor, fiecare pridvor două trepte. În pridvoare balansează. În balansează — aici o stranie diferență se cascadează — oameni, care, asta e, se balansează și oameni care nu se balansează pentru că nu s-au năruit, încă, în balansează. Probabil că cei care nu se balansează afară se balansează înăuntru, toți la fel: lent, în tăcere, păstrînd ritmul, cu pleoapele căzute, concentrîndu-se asupra unui punct fix, eventual același.

E duminică la New Orleans, briza golfului a eșuat pe mal, orasul crapă de căldură și de lene și de o plictiseală titanică, definitivă, mortală. Străzile fîngi se intersectează întotdeauna perpendicular

cu străzile lungi și întreg „Cartierul vechi” își digerează, ordonat și sistematic, agonia. Clădirile vechi și oamenii vechi se macină împreună cu ura scribită a inutilității, a traiului trăit, nimeni nu are amintiri pentru că nu merită iar viitorul și mai puțin și este limpede că din cauza asta tot ce e dincolo de mîine se mototolește și se aruncă la coș. Magazinele sînt închise și dacă ar fi deschise nu ar exista nici o diferență. În vitrine mărfurile au murit de mult; pălării demodate, haine sifonate, televizoare rătăcite, mobilă decolorată de soare, pantofi desueți și chiar jucării, da jucării piper-nicite și jigărite de atîta așteptare într-un cartier fără copii de cine știe cînd, aici pe străzile lungi care se intersectează tot cu ele, cu o manie a perpendicularității în deșert, dar nu în unul mișcător și scuturat de vînturi, ci crispat, mereu același în neistovita lui imensitate și în ultimul fir de nisip.

Am lăsat în urmă kilometri de nimic, de viață zdrobită de naftalină, un oraș năpădit de păpuși ridate care se balansează, un coșmar banal și incrementat lăsat liber sub soare să se facă scrum. După un colț ca toate colțurile în atmosferă se însinuează altceva, tăcerea e împinsă de degete nevăzute, un nu știu ce e aproape, mă podidește o grabă ca în copilărie cînd mă îndreptam, cu sufletul tăiat de emoție, spre artelezenele înalte și melodioase care își răsfrău apele în serpentine și bolți într-un vis imposibil devenit, brusc, la îndemînă.

RADU BUDEANU ■

Fostul internațional Vasile Anghel:

„Nu de vorbe fără acoperire duce lipsă fotbalul românesc”

— Nu s-ar zice, tovarășe Vasile Anghel, că n-aveți mină bună! Nici n-ați venit bine la Dinamo, ca vicepreședinte al clubului cu probleme de fotbal, că echipa a și câștigat, ba încă un meci cheie, la Hunedoara!

— Dacă n-ai mină, adică dacă n-ai și-un pic de șansă, degeaba ai în cap. N-a fost însă, cred, cazul la Hunedoara, unde echipa a jucat bine și a câștigat pe merit.

— Arbitrii au anulat două goluri gazdelor?!

— Ofsaid în ambele cazuri, nu incape nici o discuție.

— Alții au fost și sint de altă părere, dar asta-i altă problemă, s-o lăsăm. Ați jucat fotbal, se știe, unde, când, ați vrea să ne reamintiți?

— Mi-am început cariera la Buzău, orașul natal, într-o echipă de județ, Locomotiva. În '54, am luat parte la tabăra națională de juniori de la Bistrița, unde m-a trimis Teacă. După tabără, am fost selecționat pentru Voința București care era, la vremea aceea, nucleul naționalei de juniori. Când s-a dizolvat, am ajuns la Progresul C.F.C.S., în divizia B, alături de Bodo, Maior, Stancu, Copil, Gică Ene, Gîbea, Georgescu și așa mai departe.

— N-ați stat nici acolo prea mult intrucît echipa s-a desființat, da?

— Exact. Cei mai mulți dintre coechipierii mei au plecat la Rapid. Eu însă am fost legitimat la Dinamo, sub colorile căruia am jucat până în '63, cunoscând mari satisfacții, între care...

— Și câteva tricouri ale reprezentativei țării. Cîte, tovarășe Anghel?

— Păcă 7, n-am prea stat să le număr. Sigur e că am debutat, în națională la Moscova, 1-1 dacă vă mai aduceți aminte. Înaintare Anghel, Constantin, Ene II, Ozon, Tîțaru.

— Ați avut, iată, numai începuturi ferice, așa-i?

— În '61 însă, în timpul turneului de la New York, m-am accidentat grav, fapt care a scurtat cariera mea. În '63, am activat, un retur de campionat, la Petrolul, după care, până în '65, când m-am retras definitiv, am jucat și am antrenat pe Metalul Buzău, cu care am promovat în C.

— Așadar, sinteti și antrenor?

— Da. Am terminat, la L.E.F.S., un curs de specializare.

— Ați mai jucat, să încheiem această schiță de portret, în națională de tineret, ați participat la câteva turnee de prestigiu, U.E.F.A. '55 și '56, Anglia '58, Brazilia '60, New York '61, sinteti, nu încape nici o îndoială, un nume și o competență

Deși mai slab în partida cu R.D.G., Cornel Tălnar are un început de sezon promițător, în folosul lui Dinamo și al echipei naționale. El joacă, azi, pe postul care l-a consacrat, cu ani în urmă, pe Vasile Anghel. Ștafeta pare să fie intrată pe mîini bune.

în fotbal. Cu toate astea, iată că 15 ani ați stat departe de gazon. Am fi tentați să vă întrebăm de ce?

— Am lucrat în specialitate.

— Anume?

— Sint absolvent al Facultății de drept și al cursurilor post-universitare de relații internaționale, ambele făcute la Zi. — Am notat. E o plăcere, veți fi sperăm de acord cu noi, să constăți că un fost fotbalist, ba încă unul din elita sportului în discuție, a făcut atîtea facultăți și atîtea cursuri! Să lăsăm însă și această chestiune și să revenim la prezent. Cum ați găsit clubul Dinamo după 18 ani?

— Condițiile de azi sint incomparabil mai bune decît cele de pe vremea tineretului mele. Din toate punctele de vedere, bază materială, instruire etc. Atmosfera e și ea, în general, bună. Dat fiind faptul că plinara clubului m-a desemnat ca vicepreședinte în 5 martie, mă găsesc, evident, încă în perioada de acomodare. Mă acomodez dar, în paralel, lucrez din

răspuțeri, căci Dinamo, insist asupra acestei idei, n-a renunțat la intenția de a dobîndi titlul. Cîștigarea campionatului reprezintă obiectivul imediat, dar mă îngrijesc, în egală măsură, și de perspectivă. Procedez, firește în cadrul unui colectiv mai larg de tehnicieni, la o evaluare a lotului în așa fel încît, la încheierea sezonului, să putem discuta cu jucătorii deschiși și să vedem dacă ei pot răspunde pretențiilor clubului. Altfel vorbind, azi se dă, sau începe să se dea, bătălia pentru o nouă calitate. Dinamo e, se știe, un club cu renume și tradiție în fotbalul românesc. El trebuie, gîndesc, să-și depășească actuala condiție, pe acest drum cîștigarea campionatului, în care cred, nefiind decît un pas, un jalon. N-avem, de pildă, decît 2 jucători la națională, pe Speriatu și pe Tălnar, nu-i în regulă. Dinamo trebuie să contribuie mai substanțial la familia tricolorilor.

— Așa e. Poftiți, vă ascultăm.

— Naționala e, după mine, oglinda cluburilor. Cluburile puternice fac o națională puternică, pot da cite exemple vreți.

— Nu vrem, le cunoaștem. Tovarășe vicepreședinte, credeți că există acum la Dinamo fotbaliști care n-ar merita să facă parte dintr-o echipă de această talie?

— E timpurlu să vă răspund. Cert e un lucru, jucătorii de azi sint în măsură să hotărască îndeplinirea obiectivului imediat.

— Adică să cîștige campionatul, da?

— Da.

— Are Dinamo intenția să aducă jucători noi?

— Cei care vor rămîne și cei care vor veni, dacă vor veni, vor trebui să corespundă nu numai din punct de vedere al valorii, ci și din acela al angajamentului în procesul de instruire, al fidelității față de clubul clubului. Nu vă ascund că, în această privință, au fost și experiențe mai puțin reușite.

— Întrebarea suna, dacă ne e permis să vă reamintim, nițel altfel.

— Dacă vom mai aduce jucători noi? Dacă vă fi cazul, vom aduce. Iată, de pildă, de la Hunedoara echipa s-a întors acasă, iar eu am plecat într-un județ, la un meci de B, unde am urmărit un jucător aflat mai demult în vederile clubului. Punctul meu de vedere va fi, desigur, unul, pină la urmă vor decide tehnicienii. Dinamo are destui si, în frunte cu Valentin Stănescu, competenți.

— Care vi se pare a fi rolul unui conducător în fotbal?

— Vom răi vorbi despre asta. Pină mă voi lămuri mai bine, aș zice că un conducător n-are voie, în fotbal, să facă

o afirmație fără să se fi documentat serios. Nu de vorbe fără acoperire duce lipsă fotbalul românesc.

— Normal ar fi să vă întrebăm de ce duce lipsă dar nu vom proceda așa, intrînd și noi în joc, respectînd rezerva pe care v-o împuneți deocamdată. Ziceați că Dinamo are șanse la titlu, așa e, dar Craiova, Craiova ce să mai spună?!.

— Craiova și-a pus, în modul cel mai îndreptățit, candidatura la titlu și, judecînd după valoare, e superioară lui Dinamo. Dar nu doar valoarea hotărâște într-un campionat, așa-i? După etapa de simbută, favorabilă nouă, Dinamo vine puternic din urmă. Are un culoar și un program mai bun, cred că victoria finală îi va aparține. Cu condiția ca jucătorii să nu preocupetească nici un efort.

— Am aflat, tovarășe Anghel, echipa campioană și una din retrogradate. Vor mai lua drumul diviziei B alte 2 echipe, care?

— A.S.A. mi se pare o candidată serioasă. În rest, va fi bătăie mare, poate Iași, poate Slatina, poate Bala Mare, cine să ghicească?!

— Ați lipsit din fotbal, cum socoteam, 15 ani. Cum vi se pare el azi?

— În creștere, numai că nici alții n-au stat pe loc. Eu aș îndrăzni să afirm că distanța s-a micșorat, dar rămîne. Ea nu va dispărea pină ce mentalitatea jucătorilor, a celor ce răspund de ei, a tuturor factorilor implicați, nu va suferi modificări importante. E necesar, și aici, un salt calitativ. La bază, în primul rînd.

— Ce înțelegeți prin bază?

— La copii și juniori. De copii ar fi normal să se ocupe cei mai capabili tehnicieni, firește stimulați corespunzător. Nu sint chiar rare cazurile cînd un fotbalist ajunge la divizia A ca să învețe, la acest nivel, să facă un stop sau o preluare?!

— Tovarășe Anghel, sint fotbaliștii noștri atît de răi cum se spune? Ce părere aveți?

— Nu toți, nici măcar majoritatea. Cîțiva, pe timpul meu erau, nu mă sfîșie să recunosc, mai mulți care trăgeau cu saharul. Din punct de vedere al pregătirii pentru viață, jucătorii de azi sint net peste cei de acum, să zicem, 15-20 de ani. Nu că le lau apărarea, dar așa stau lucrurile și-mi face plăcere să spun asta.

— Cu întrebarea de mai devreme, am încheiat, vă mulțumim și vă dorim spor la treabă.

— O clipă, aș mai avea ceva de adăuga.

— Desigur. Oaspeții noștri, stăpînii noștri, poftiți.

— Vreau să zic ceva despre Dinu, văzut nu cu ochiul conducătorului, ci cu acela al fotbalistului care am fost. E păcat că Dinu nu joacă în națională, e mai complet și mai exact decît fundații de azi ai echipei reprezentative.

— Așa o fi, poate-i spuneți și lui Valentin Stănescu, nu prea l-o fi văzut jucînd?!

OVIDIU IOANŢOIAIA

Explicațiile și implicațiile unei victorii la masa verde

Primim în redacție:
Sîminte tovarășe redactor șef

Sintem un grup de oameni ai muncii de la întreprinderea constructoare de utilaj chimic din Ploiești, suporteri și simpatizanti ai echipei F.C. Petrolul Ploiești.

Sintem profund indignați și totodată adinc mîhniti de modul în care clubul C.S. Tirgoviste înțelege să ducă lupta pentru promovarea echipei sale de fotbal în prima divizie a țării. Concret, ne referim la ultima etapă, ie care, prin hotărîrea comisiei de competiții și disciplină a Federației de Fotbal echipa C.S. Tirgoviste a cîștigat fără joc, cu 3-0, meciul cu Flacăra Moreni datorită faptului că echipa de juniori a asociației sportive Flacăra Moreni nu s-a prezentat, cum scrie ziarul „Sportul”, la un meci din campionatul de juniori. Dincolo de relatarea ambiguă a hotărîrii respectivei comisii, care nu precizează, voit sau nu, la ce meci nu s-au prezentat juniorii din Moreni, deci nu informează corect opinia publică, trebuie să arătăm că interesindu-ne am aflat cu stupoare că neprezentarea s-a produs tocmai la meciul de juniori cu... C.S. Tirgoviste, distanța dintre cele două localități ale județului Dimbovița nefiind mai mare de 29 de km.

Iată, deci, cum prin acest aranjament de culise, pentru că este greu de crezut altceva, C.S. Tirgoviste a cucerit, fără joc, două prețioase puncte în deplasare, creîndu-și și o perioadă de două săptămîni de pregătire, fără joc oficial, înaintea grelei partide de duminică cu Rapid București. Este corect? Este sportiv? Este oare greu de înțeles că această manevră, unică în istoria fotbalului nostru, aduce prejudicii

acestui sport atît de îndrăgit, denaturează sensul întrecerii sportive stabilind alte ierarhii decît cele ce trebuie să reiasă din întrecerea sportivă cinstită, demnă, pe terenul de sport? Ca să nu mai vorbim de faptul că acest precedent, odată creat și „înghițit” de federație, poate duce la repetare și la denaturarea și a altor rezultate.

Iată de ce cerem, prin intermediul revistei „Flacăra”, măsuri energice din partea Federației Române de Fotbal, sancționarea aspră a celor vinovați, anularea curioasei decizii a comisiei de competiții și disciplină, pentru ca în divizia A să promoveze echipa ce acumulează cele mai multe puncte pe terenul de joc și nu în jocurile de culise.

Cerem cu hotărîre acest lucru, intrucît la clubul nostru de fotbal s-au manifestat, în campionatul trecut, unele nereguli pe care le-am blamat și care au condus, dealtfel, la schimbarea întregii conduceri, astăzi cu toții, conducerea clubului, suporterii și simpatizanii echipei fiind hotărîți să ducem lupta sportiv, în deplin consens cu principiile și normele de conduită ale societății noastre. De aceea nu putem nici acum, în această situație, să rămînem pasivi, să nu ne întrebăm cum a fost posibil ca înaintea a două jocuri importante pentru F.C. Petrolul și Rapid București, cele cu Metalul București și Polara Cîmpina, trei jucători de la Petrolul și doi de la Rapid să fie convocați la un trial al lotului divizionar B tocmai la... Tirgoviste. Sigur, ne mai întrebăm cum a fost posibil ca, în timp ce mulți specialiști, tehnicieni și ziaristi îl cereau și îl cer în continuare pe jucătorul Nicolae Dobrin în

prima reprezentativă a țării, acesta să obțină transferul, ca necorespunzător pentru F.C. Argeș, tot la... C.S. Tirgoviste.

Oare nimeni din conducerea Federației de Fotbal nu vede toate aceste ciudățenii eusute cu ață albă ce au drept singur scop promovarea, pe orice cale și cu orice preț, a echipei C.S. Tirgoviste? Și chiar dacă la federație nu se vîd aceste manevre, alți tovarășii din conducerea C.N.E.F.S. nu trebuie, oare, să intervină?

În speranța că veți publica aceste rînduri, vă mulțumim tovarășește.

Scrisoarea poartă 39 de semnături, Panait Androne, Marin Ivan, Vasile Corbea, Traian Fulgeanu, Manole Șerbănescu etc.

★

Se cuvî, pornind de la scrisoarea alăturată, cîteva precizări. Duminică, 8 martie, urma să se dispute la Tirgoviste meciul de juniori dintre C.S. Tirgoviste și Flacăra Moreni, programat în cadrul primei etape a returului în seria A IV-a a campionatului republican al juniorilor și școlarilor. Echipa oaspete nu s-a prezentat. Drept urmare, Comisia de competiții și, ulterior, Biroul federal au analizat cazul și au hotărît ca echipa de seniori Flacăra Moreni să fie suspendată pentru etapa următoare, dîndu-i meci pierdut cu 0-3. Decizia are o deplină acoperire regulamentară, Articolul 163, alineatul p. din „Organizarea activității fotbalistice”, ediția 1980, notînd că „pentru neprezentarea echipei de juniori la un joc oficial (se sancționează) — cu excepția cazurilor de forță majoră — cu pierderea jocului din oficiu cu 3-0 și ridicarea din oficiu a drep-

tului de joc, LA PRIMA ETAPĂ PE CARE ECHIPA DE SENIORI URMEAZĂ SĂ O DISPUTE PE TEREN PROPRIU (sub. n.) și pierderea acestui joc cu 3-0” (pag. 95). Așadar, să repetăm, din punctul de vedere al federației, o hotărîre corectă, legală, cu atît mai regulamentară cu cît, după cum ne informa secretarul federal adjunct Florin Dumitrescu, echipa din Moreni a mai fost avertizată pentru o culpă asemănătoare. Atita doar că F.R.F. ar fi trebuit, gîndînd, să analizeze cu mai multă răspundere situația, să cerceteze dacă, procedînd cum a procedat, echipa din Moreni n-a încercat s-o avantajeze pe cea din Tirgoviste, formația din capitala județului Dimbovița fiind direct implicată în lupta pentru promovare în divizia A.

Ceoa ce n-a făcut federația, am făcut noi, lund, luni la prînz, legătura cu asociația sportivă Flacăra Moreni. Am purtat, telefonic, următoarea discuție cu economistul Paul Andrei, contabil șef al Schelei de extracție Moreni și președinte al asociației sportive.

— Tovarășe Andrei, de ce nu s-a prezentat echipa de juniori la Tirgoviste?

— Cei 2 antrenori de la juniori, Victor Stan și Manole Stolca, au uitat de meci?!

— Am sancționat drastic. Pe primul, coordonator al Centrului de copii și juniori, cu retrogradare pe două luni, pe Stolca, găsindu-l mai puțin vinovat, cu 10 la sută din retribuție pe timp de o lună.

— Tovarășe președinte, antrenorii au uitat, de acord, deși federația a publicat un anunț în ziarul „Sportul” comunicînd reluarea campionatului, deși returul a început, anul trecut, la aceeași dată, să acceptăm deci că antrenorii au uitat, dar asociația ce-a întreprins? A intervenit la federație? A trimis un memoriu?

(Continuare în pagina 29)

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publicisții comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 2558, 2566; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 2566; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 2560; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 2566; Sector știință-sport (Ovidiu Ioanțoiaia, Liviu Timbus) — 2559; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 2600; Scrisori, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2130; Sector fotoreportaj — 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2569, 2072; Administrație 17 78 82 și 17 60 10 — interior 2124; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIU — 17 60 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 1 1226, Bucu-rești, strada 13 Decembrie. Redactor responsabil de număr: George ARION.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU